CARTEA DE VACANȚĂ

jerome k. jerome

VACANȚĂ CU COPIII MEI

JEROME K. JEROME – Vacanță cu copiii mei

Copertă de *ILIE VICTOR*
THEY AND I, Dent and Sons
London (1908)

În românește de
EUGEN B. MARIAN

editura SPORT-TURISM
București 1981

CAPITOLUL I

Încălcări ale autorității

Stăteam și priveam, împreună cu fiul meu, Dick, și fata mea mai mare, Robina, planul viitoarei noastre case de la țară.

— N-aș putea spune că ar fi prea mare, m-am pronunțat eu. Dar nici n-avem nevoie de o casă mare. Două camere pentru musafiri și odăița triunghiulară pe care o vedeți acolo, marcată cu roșu, lipită chiar de baie, și care va fi suficientă pentru un băiat, asta-i tot ce ne trebuie, cel puțin, deocamdată. Mai târziu, dacă dăm de bani, oricând vom putea să mai adăugăm o întreagă aripă. Mă cam stingherește bucătăria. Mă tem că va fi nevoie să o pregătim sufletește pe mama voastră, cu cele mai mari menajamente, pentru această surpriză. Nu știu la ce s-o fi gândit arhitectul…

— Las-o încolo de bucătărie, exclamă Dick.

— Mai bine să vorbim de biliard. Unde va fi sala de biliard?

Am convingerea că modul în care copiii din ziua de astăzi le iau vorba din gură părinților nu este, nici mai mult, nici mai puțin decât o calamitate națională. Mi-ar mai face plăcere ca Dick să nu stea pe colțul mesei, când îmi vorbește, și să nu-și legene picioarele cu atâta nonșalanță. După părerea mea, această atitudine trădează o totală lipsă de respect. Așa cum îi spuneam odată, în copilăria mea, eu

unul n-aș fi îndrăznit nici în ruptul capului să mă așez pe masă când îi vorbeam tatălui meu, ori să fi cutezat să-l întrerupi.

La rândul ei, Robina mi-a luat vorba din gură fără cel mai mic avertisment.

— Și asta? — zise ea — aiureala asta trântită în mijlocul holului și care seamănă cu un grilaj, ce mai e?

— Poftim, nu vede că e scara! — pufni Dick, strâmbându-se compătimitor.

— Dacă e o. Scară, replică Robina, de ce nu seamănă cu o scară?

— Ba seamănă, pentru oamenii care știu să vadă!

— Nicidecum, povestea aia seamănă cu un grilaj!

Cu planul întins pe genunchi, Robina stătea pe brațul unui fotoliu. Nici nu pricepi ce nevoie ar mai fi să cumperi și scaune, pentru asemenea ființe. Nu întâlnești un singur urmaș, de la cel mai mare până la cel mai mic, care să-ți dea impresia că ar bănui măcar după ce metodă se poate folosi un scaun. Niște stinghii pe care se cocoață orătăniile li s-ar potrivi mult mai bine. Din acest punct de vedere, câinii au mai multă minte. Doar ei și cu mine, ne pricepem să ne așezăm cum trebuie, câteodată.

— Ah — comentă Robina, parcă de una singură, dacă am putea face o singură încăpere din hol și din salon, și să trimitem la plimbare scara! Ar fi strașnic! Din când în când, am putea lansa invitații la serate dansante.

— Poate că s-ar putea suprima și toți ceilalți pereți despărțitori, am opinat eu. N-am mai lăsa în picioare decât cele patru ziduri inevitabile și ne-am duce să ne căutăm culcuș în grădină, într-un adăpost pe care am pune să ni-l construiască anume. Sau poate, și mai bine…

— Vorbeam serios, zise Robina, cam înțepată. La ce servește un salon? Introduci în el niște persoane care ar fi putut foarte bine să stea la ele acasă. Oare crezi că persoanele acelea s-ar simți mai prost în altă încăpere, ca să se sclifosească arătându-și plictisul?

A, dacă s-ar putea înlătura scara aia!

— La o adică, poate că s-ar putea suprima. Ar fi puțin cam jenant la început, când ai vrea să te urci în dormitor. Dar sunt convins că până la urmă ne-am deprinde. Am aduce o scară și am propti-o de

zid, și fiecare ar intra frumușel în camera lui, pe fereastră. Sau, dacă nu, am face ca norvegienii: am pune scara în exteriorul casei.

— Tare aș vrea să te văd cum devii om serios! — reflectă Robina.

— Mă strădui din răsputeri, am spus, și în același timp, caut să te fac și pe tine un pic mai serioasă, în clipa asta, de pildă, nu ți-e gândul decât la dans. Dacă te-am lăsat de capul tău, ai transforma toată casa în sală de bal, chiar dacă ne-ai pune să dormim în pod, atârnați în hamace. Trăsneala asta ar dura șase luni. Pe urmă, ai vrea să transformi casa în piscină, în sală de patinaj, ori poate în teren de golf. Nu știu dacă cumva păcătuiesc printr-un atașament exagerat față de convenții, dar am de gând să dispunem de o casă obișnuită, o casă de cetățean cumsecade, și nu de un stadion polisportiv. E de la sine înțeles că nici nu sper să te fac să împărtășești modul meu de a vedea lucrurile, dar mi-aș dori o casă cu diferite camere, înzestrată și cu scara necesară pentru a ajunge până la ele. Poate o să-ți pară un deziderat respingător, dar văd chiar și rostul unei bucătării. Sunt de acord, totuși, că ideea de a fi plasat bucătăria…

— Dar ce e cu biliardul? — exclamă Dick.

— Sper că nu uiți de biliard?

— Dacă te-ai gândi mai mult la viitorul tău și ceva mai puțin la biliard, îi spuse Robina, poate că, după câțiva ani de eforturi, ți-ai trece bacalaureatul. Și dacă papă ar fi un pic mai serios, ar avea o voință mai puțin slabă, s-ar arăta mai puțin indulgent cu tot ce te privește, n-ar exista niciun fel de biliard!

— Spui asta doar fiindcă nu știi să joci! — ripostă Dick.

— Nu contează, oricum sunt capabilă să te bat — îl sfidă Robina.

Dick puse lucrurile la punct.

— Ai câștigat o dată — precizează el. O singură dată în șase săptămâni.

— De două ori! — rectifică Robina.

Dick mă luă ca arbitru.

— Ce face ea, mă informă el, numai biliard nu se poate numi. Izbește ca o apucată în bile, și pe urmă se lasă în seama proniei.

— Nu izbesc ca o apucată, îl înfruntă Robina, ci țintesc. Totdeauna țintesc. Tu însă, când ratezi o lovitură, numești asta „ghinion!”. Și

dacă marchez eu niște puncte, pretinzi că e noroc chior. A, te porți ca toți bărbații, și pace!

— Dați prea multă importanță, le-am spus, unei serii fericite. Încercând să faceți carambol, dacă prindeți bila albă dintr-un unghi prost, o trimiteți din nebăgare de seamă într-o gaură, iar bila voastră, urmându-și drumul, prin cea mai norocoasă întâmplare, se nimerește să atingă bila roșie — ei bine, în loc să vă arătați nemulțumiți de stângăcia voastră, triumfați.

Dar nimeni nu mă asculta.

— Dacă cumperi un biliard ca lumea, zise Dick, am să te învăț să joci. O să vezi atunci…

Cred că Dick își închipuie cu adevărat că e un eminent jucător de biliard. Cu biliardul e la fel ca și cu toate celelalte jocuri. Debutanții au întotdeauna baftă. Și vă declară cu mare seriozitate: „Cred că jocul ăsta o să-mi placă. 11 simt din toate fibrele ființei. Îl și am în mâna mea!”

Am un prieten, un bătrân căpitan de vas. E unul din acei oameni cuprinși de încântare când cele trei bile se înșiră una în spatele celeilalte, în linie dreaptă, chiar dacă sunt lipite de mandancă. Știe că, în această poziție, va face un carambol cu prima și va lăsa bila roșie în poziție bună, exact acolo unde vrea să o plaseze, pentru a-și rezerva lovitura următoare.

Un tânăr irlandez, pe nume Malooney, coleg de școală cu Dick, petrecea odată câteva zile de vacanță la noi. Căpitanul se afla și el printre musafiri. După amiaza fiind ploioasă, căpitanul propuse să-i arate lui Malooney în ce mod trebuie să se comporte un tânăr neexperimentat pentru a risca să facă o partidă fără a juli postavul mesei.

Îi arătă cum se ține tacul și cum plasezi mâna stângă pe masă ca să fie bine sprijinită.

Malooney își manifestă mai întâi o vie recunoștință. Timp de vreun ceas, făcu cele mai lăudabile eforturi. Dar sărea în ochi că nu se arăta deloc înzestrat pentru biliard. Malooney este un flăcău croit ca un atlet vânjos și căruia nu-i intră prea bine în cap că un tac de biliard este un lucru și un ciocan de crochet cu totul altceva. De câte ori izbea bila prea de jos, o trimitea fără greș sub vreo mobilă. Și trebuia să pornească cercetări, până ce o dibuia.

Pentru a câștiga timp, și ca să cruțăm mobilierul, Dick și cu mine am hotărât să ne plasăm în axa probabilă a traiectoriei bilei, ca să o putem prinde din zbor, Dick ținându-se la oarecare distanță, iar eu parând loviturile prea scurte. Era o sarcină ingrată și nu lipsită de pericole. După ce Dick prinse de două ori bila, din voleu, am decis că noi doi câștigasem palpitanta partidă și l-am tras după noi pe Malooney în sufragerie.

După cină, fiindcă nimeni nu-și manifesta dorința de a face altă partidă, căpitanul declară că îi oferă lui Malooney optzeci și cinci de puncte avans, jucând până la o sută, așa „ca să mai râdem”.

Mărturisesc că, personal, nu găsesc nimic de râs în faptul de a juca biliard cu căpitanul. Cel puțin, în ce mă privește, participarea mea constă din efectuarea turului mesei, trimițându-i îndărăt partenerului bilele pe care le-a expediat cu precizie în găuri, și din repetarea neobosită a frazei: „Splendidă lovitură, comandante! Splendidă lovitură, comandante!”

Când vine rândul meu, dau impresia că nu acord niciun interes partidei. Starea mea sufletească e cu totul alta, dar ghinionul vrea ca aparențele să fie împotriva mea.

Căpitanul este un om minunat. E evident că nu are niciun dram de reavoință, n-are a face, de câte ori ratez o lovitură ușoară, tonul cu care constată „N-ai noroc!”, are darul de a mă irita. Simt că m-ar ușura grozav dacă i-aș putea azvârli bilele în mutră, dacă mi s-ar îngădui să răstorn masa de biliard cu picioarele-n sus și să o trimit pe fereastră drept în mijlocul grădinii.

E adevărat, poate sunt și eu puțin cam irascibil, dar consider că felul lui de a dat tacul cu cretă are ceva provocator. Ca și cum creta noastră n-ar fi destul de bună pentru el, căpitanul umblă cu o cretă personală în buzunarul de la jiletcă. După ce o unge” bine, dezmiardă bucățica de piele de pe vârful tacului între arătător și degetul mare. Apoi ciocăne ușor, de trei ori, în marginea mesei. Nu mai isprăvește cu ticurile. Totdeauna are chef să-i spun de la obraz: „Ia mai grăbește-te odată! Lasă-le naibii de maimuțăreli!”

Căpitanul debută printr-o lovitură în gol. Malooney puse mâna pe tac, trase adânc aer în piept, își luă avânt și izbi cu sete. Făcu zece puncte, cu o luntă[1] și toate cele trei bile căzute în aceeași gaură. Ba

chiar carambolajul fu dublu; dar, așa cum i-am explicat noi, a doua oară nu conta.

— N-a început prea rău! — spuse căpitanul.

Malooney era vizibil satisfăcut de persoana lui. Înainte de a continua partida, își scoase haina.

La turul următor, bila lui Malooney trecu la vreo două palme de cea roșie, dar, după ce ricoșă succesiv în cele patru benzi laterale, avu șansa de a o întâlni din nou, și hazardul voi ca să mai aibe destulă putere pentru a o trimite întruna din găuri.

— Nouăzeci și nouă la zero! — strigă Dick, care marca scorul — Ce-ați zice să prelungiți partida până la o sută cincizeci de puncte, domnule comandant?

— Pe legea mea, zise căpitanul, mi-ar face destulă plăcere să pot juca și eu odată, înainte de sfârșitul partidei. Să o facem până la o sută cincizeci, dacă domnul Malooney nu are nimic împotrivă.

— Va fi după voia dumneavoastră, spuse Malooney, când i se ceru avizul.

Și își continuă seria. Realiză astfel douăzeci și trei de puncte în șir, bila lui rămânând până la urmă parcă suspendată deasupra uneia din găurile din mijloc, iar bila roșie în careu.

— Zero la o sută opt! — strigă Dick, foarte atâțat.

— Când voi avea chef să cunosc punctajul, mormăi căpitanul, te voi înștiința.

— Vă cer iertare, se scuză Dick.

— Și am oroare de scandal, când joc, mai adăugă căpitanul.

Unse vârtos tacul cu cretă; era atât de nemulțumit, încât o folosi pe a noastră. Apoi, luând o hotărâre rapidă, își trimise bila să moară sub bandă, la cincisprezece centimetri de careu, pregătind astfel, poate în mod voluntar, o situație dificilă pentru adversarul său.

— Ce e de făcut? — hamletiză în gură mare Malooney.

— Habar n-am, spuse căpitanul, în tăcerea așternută în încăpere. Aș fi curios să văd cum o să te descurci.

Dată fiind poziția bilei, prea apropiată de bandă, Malloney nu-și putea folosi toată forța. De data aceasta, se mărgini să trimită în gaură bila căpitanului, lăsând-o pe a lui literalmente lipită de banda din fund, la zece centimetri de bila roșie.

Căpitanul lăsă să-i scape un cuvânt care pesemne că aparținea vocabularului plin de vitalitate al marinei, trase cu tacul, și rată lovitura.

Malooney reluă imediat poziția de bătălie. Pentru a treia oară, dădu năvală asupra nefericitelor bile, care — probabil cuprinse de panică — începură să fugă care-ncotro din fața lui, ciocnindu-se, apoi izbindu-se din nou, ca niște oarbe, fără a avea niciun motiv plauzibil pentru comportamentul lor.

După toate aparențele, Malooney băgase spaima mai cu seamă în bila roșie. Părea că și-a pierdut cu totul capul. În împrejurări obișnuite, bila noastră roșie e și-așa destul de netoată; în circumferința ei pare că nu încape decât o idee: să se vâre sub o bandă și să le lase pe celelalte două să facă singure toată treaba. Dar cu Malooney nu-i trebui multă vreme ca să-și dea seama că nu-și va găsi liniștea nicăieri, cât timp se va afla pe postavul verde. Nu mai avea decât o speranță: să dea de vreuna din găuri și să se ascundă acolo.

Poate că mă înșel; simțirile mele au putut fi amăgite de zarvă, de vigoarea și rapiditatea loviturilor, dar în clipa aceea aveam categorica impresie că bila roșie nici nu mai aștepta să fie izbită ca să o ia la goană. Când vedea că vine asupră-i bila lui Malooney, cu viteza de șaizeci de mile pe oră, gonea cu disperare spre prima gaură care îi oferea azil. Ca un suflet osândit, se rostogolea năucă de-a lungul întregii mese, căutându-și colțul tihnit, și nu se gândea la nimic altceva decât să se facă uitată. Dacă, în rătăcirea ei, trecea fără să-l vadă de pragul unei găuri goale, o puteai zări cum se oprește, face stânga-mprejur, tremurând ca varga, și se pitește înăuntru. Alteori o mâna o spaimă atât de mare încât sărea peste marginea biliardului să-și caute refugiul îndărătul servantei sau sub canapea. Până la urmă, îți stârnea milă.

Căpitanul marcase treizeci și opt de puncte, câștigate prin muncă cinstită, și Malooney încă nu făcuse decât douăzeci și patru, când păru că, în sfârșit, căpitanului i-a sunat ceasul.

În clipa aceea, ținând seama de poziția celor trei bile, cred că până și eu aș fi putut marca punctul.

— Șaizeci și doi la o sută douăzeci și opt! — exclamă Dick. Și e rândul dumneavoastră, domnule căpitan!

Toată lumea se apropie de masă. Copiii își abandonară jocurile pentru a vedea performanța căpitanului. Fețele lor tinere, sclipind de curiozitate, se ațînteau asupra chipului bronzat al veteranului. Insensibil la farmecul scenei, căpitanul nu slăbea din ochi, cu îndărătnicie, bucata de piele ataculuí, ca și cum s-ar fi temut că jocul lui Malooney ar fi urzit o vrajă în jurul uneltei sale.

Am ales momentul acela pentru a spune, în șoaptă:

— Malooney, urmărește bine această lovitură! *Nu* te mulțumi să privești cum acționează căpitanul: străduiește-te să înțelegi de ce procedează așa cum procedează. Oricare descreierat, cu puțină practică, poate să atingă bila țintită. Dar de ce se atinge bila? Și ce se întâmplă după aceea? Iată ceea ce este interesant de știut… Cu alte cuvinte…

— Tăcere! — exclamă Dick.

Căpitanul își trase brațul. Îl împinse încetișor.

— Frumoasă lovitură — am șoptit în urechea lui Malooney.

— Caută să…

Ofer aici, în chip de explicație, amănuntul că în clipa aceea căpitanul era, negreșit, doldora de cuvinte grosolane a căror explozie o înfrâna, încât era scuzabil că nu-și mai putea stăpâni toate reacțiile. Pe scurt, bila lui se rostogoli lent spre cea roșie… și trecu pe-alături. Dick mai comise imprudența de a rosti în gura mare că abia dacă ai fi putut strecura o foaie de hârtie între cele două bile. Sunt momente în viață când o asemenea reflecție înrâurește în mod favorabil moralul jucătorului; alteori, însă, nu izbutește decât să îl exaspereze.

Bila căpitanului se rostogoli mai departe, trecu fără să o atingă, pe lângă cealaltă bilă albă (ai fi putut pune un întreg top de hârtie între cele două bile) și căzu cu un plescăit moale în gaura din partea de sus a biliardului, pe latura stângă.

Malloney, aplecându-se la urechea mea, murmură, crezând că abia șoptește:

— Din ce pricină joacă astfel căpitanul?

Dar suflul lui Malooney are vibrații ciudat de sonore. Așa că abia dacă ne-a mai rămas timp ca, împreună cu Dick, să-i expediem cât mai iute pe copii din odaie. Firește, Veronica a izbutit să se împiedice de o mobilă. (Veronica ar găsi de ce să se lovească până

și în pustiul Saharei), încât, după câteva zile, dinspre odaia copiilor au ajuns până la urechile mele niște expresii care mi-au făcut părul măciucă. Am trecut pragul, și am găsit-o pe Veronica stând în picioare pe masă, în fața câinelui Jumbo, care era așezat pe taburetul pianului. Însuși Jumbo părea scandalizat, deși negreșit că urechile i-au auzit multe cuvinte tari, de-a lungul zbuciumatei sale cariere.

— Nu ți-e rușine? — i-am spus Veronicăi. Cum îndrăznești?

— Da' ce rău facem? — mă lămuri Veronica. Ne jucăm doar. Devreme ce Jumbo face pe matelotul, n-am încotro, trebuie să-i vorbesc pe tonul ăsta, ca să știe că discut cu el.

Țineți seama că plătesc retribuție unor persoane devotate, pentru ca să o învețe pe Veronica lucrurile ce se cuvin să le știe copila. Ele îi repetă vorbele cu miez rostite de Iuliu Cezar și reflecții de-ale lui Marc Aureliu care, dacă Veronica și-ar da osteneala să stea nițel să cugete asupra lor, ar putea contribui la formarea unui caracter nobil. Veronica, însă, se plânge că toate astea nu fac decât să-i stârnească în căpșor un zumzet confuz. Maică-sa, ca să o scuze, spune că Veronica are un creier de creator, rebel față de exercițiile de memorizare și că poate, într-o bună zi, va ajunge o femeie celebră. Cam câte sudalme credeți că i-ar fi putut scăpa din gura căpitanului, mai-nainte ca noi să ducem la capăt evacuarea Veronicăi din sala de biliard? Cel mult o duzină. Copila le auzise o singură dată, și totuși — după câte pot judeca eu — le reținuse perfect. Precis că maică-sa se înșală. Creierul Veronicăi nu poate fi rebel față de exercițiile de memorizare. Precis că Veronica nu face parte din categoria creatorilor.

După plecarea copiilor, nemaifiind constrâns să-și cheltuiască toate forțele pentru a se stăpâni, căpitanul își redobândi puțin sângele rece, făcu o serie și totaliză o sută patruzeci și nouă de puncte, ajungându-l din urmă pe Malooney.

Malooney se ridică. Căpitanul lăsase bilele într-o poziție care l-ar fi descurajat pe oricare jucător. Oricărui alt adversar, căpitanul n-ar fi întârziat să-i arate o simpatie iritantă. Oricărui alt partener, afară de Malooney, i-ar fi spus, fără doar și poate: „Mă tem că bilele nu vă sunt favorabile astă-seară", sau: „Domnule, sunt dezolat că vă las atât de puțin pe masă". Dar în seara aceea căpitanului nu-i ardea de

glumă. Cei doi parteneri aveau fiecare câte o sută patruzeci și nouă de puncte. Partida se juca până la o sută cincizeci. Primul punct marcat, aducea victoria.

— Dacă se nimerește ca Malooney să facă punctul ăsta! — exclamă Dick.

— Doar dacă ridicați bilele de pe postav și stingeți lumina, comentă lupul mărilor, cu un suspin — altminteri nu văd cum l-ar putea rata.

Bila căpitanului era la discreția bilei lui Malooney. Tânărul ținti bila roșie, o atinse și o trimise într-o gaură. Ar fi mai exact să spunem că o înspăimântă în așa hal, încât căzu acolo. După care și bila lui Malooney, având acum toată masa la dispoziția sa, execută un briliant solo și se duse să-și termine cursa în ochiul uneia din ferestre, care se făcu țăndări.

Se născuse ceea ce, în jargonul tribunalului, avocații numesc: „o cauză frumoasă”. Punctul era oare valabil? Punctul trebuia să fie anulat?

Malooney pretindea că, odată ce trimisese bila roșie în gaură înainte ca bila lui să fi părăsit masa de biliard, punctul trebuia să conteze și, în consecință, câștigase partida.

Dick îmbrățișează teoria contrară, conform căreia o bilă care își încheie evoluția într-un răzor de flori nu poate fi considerată că ar fi realizat un punct valabil. Cât despre căpitan, refuză cu îndărătnicie să-și dea avizul competent. Se mărgini să declare că, deși practica biliardul de patruzeci de ani și mai bine, cazul era nou pentru el. În ce mă privește, am fost însuflețit doar de o vie recunoștință față de pronia care îngăduise ca partida să se termine fără ca nimeni să fie grav rănit. Ca să punem capăt polemicii, până la urmă am decis că persoana indicată pentru a tranșa diferendul trebuia să fie directorul revistei *The Field* (Câmpul).

De altminteri, chestiunea nu a fost niciodată lămurită. În dimineața următoare, căpitanul îmi spuse:

— Dacă încă n-ați scris misiva, vă rog să nu pomeniți despre mine. Sunt o persoană cunoscută; ar fi neplăcut să trec drept o persoană dispusă să facă partide cu un om incapabil să oprească cursa bilei sale între cei patru pereți ai unei săli de biliard.

— Îi cunosc și eu pe tipii din redacția revistei *Field.* Rareori au șansa de a li se trimite o istorisire în același timp nouă și autentică. Ar fi capabili să publice scrisoarea. Aveam deci intenția să pun numele meu.

— În orice caz, adăugă căpitanul, cu siguranță că asemenea situație nu se produce prea des. În locul dumitale, m-aș lăsa păgubaș.

Totuși, aș fi vrut să aflu opinia experților. Până la urmă am trimis revistei *Field* o scrisoare concepută în termeni prudenți, prefăcându-mi scrisul, semnând cu nume fals și dând o adresă falsă. Cu toate acestea, nici până astăzi nu știu dacă revista mi-a trimis un răspuns personal.

Am vaga intuiție că în adâncul ființei mele moțăie un excelent jucător de biliard. De ce nu pot oare să-l deștept? Sunt sigur că isprăvile lui ar ului lumea. Dar rămâne ascuns. Este un timid. S-ar zice că-i e teamă să se manifeste în public. Loviturile pe care le ratează, în prezența unor martori, le-ar da o idee falsă despre valoarea lui. Dimpotrivă, când nu e nimeni de față, nu cred că s-ar putea vedea undeva un campion mai grozav. Dacă unii jucători care-și dau ifose m-ar putea vedea când joc de unul singur, s-ar lepăda de orice vanitate.

Trebuie să fim drepți. Mi s-a întâmplat doar o dată să ajung la nivelul înalt pe care îl consider forma mea veritabilă. Eram găzduit într-un hotel elvețian. Mă aflam acolo de două zile, când un tânăr voios nevoie mare, care pretindea că-mi citise toate cărțile (după un timp a părut surprins, aflând că nu scrisesem mai mult de două), mă întrebă dacă mi-ar face plăcere să joc cu el o partidă, până la o sută de puncte. Am acceptat. Am pornit de la egal și am plătit eu chiria biliardului.

În seara următoare, tânărul îmi spuse că partida ar deveni, poate, mai interesantă, dacă mi-ar da un avans de patruzeci de puncte. A câștigat, dar am sosit la o distanță atât de mică, încât m-a sfătuit să mă înscriu și eu la un concurs ce urma să fie disputat peste câteva zile.

— Mă tem că nu joc destul de bine, i-am mărturisit. Treacă-meargă pentru o mică partidă cu dumneata. Dar să mă angajez într-un meci serios, de față cu o mulțime de spectatori…

Îmi răspunse că greșeam și că, în locul meu, nu l-ar tulbura nici cea mai mică neliniște. Voi găsi parteneri care vor juca mai slab decât mine. Nu prea mulți. Unul doi. Dar, oricum, în felul acesta își mai petrece omul o seară. De altminteri, lucrurile urmau să se desfășoare fără multă pompă.

Am plătit înscrierea, douăzeci de franci. Mi s-au dat o sută de puncte avans.

La prima partidă, m-am trezit în compania unui ins guraliv și jovial, care îmi dădea douăzeci de puncte într-o partidă fixată până la două sute cincizeci. În primele cinci minute, niciunul, nici altul, n-am făcut mare scofală. Și apoi, dintr-odată, fără niciun motiv vizibil, am făcut o serie de patruzeci și patru de puncte.

Patruzeci și patru de puncte în șir! Nicio lovitură datorată norocului! De la început până la sfârșit, a fost o demonstrație pur și simplu magnifică. În viața mea n-am fost atât de uimit. Îmi părea că tacul singur făcea punctele în locul meu, și parcă împotriva voinței mele.

Partenerul — care, după cum am spus, îmi dădea douăzeci de puncte avans — era și mai uimit decât mine. Când am trecut pe lângă el, l-am auzit întrebând:

— Cine a decis ca domnul acesta să primească avans?

— Eu, spuse tânărul voios.

— Aha, exclamă partenerul meu, sunteți prieteni?…

Și tonul lui nu era lipsit de insolență.

Există seri care îți dau impresia că-ți aparțin cu desăvârșire. Am ajuns la două sute cincizeci de puncte în mai puțin de trei sferturi de oră. I-am explicat adversarului meu, pe care l-am lăsat la șaizeci și trei, că în seara aceea jucasem într-un mod cu totul excepțional. Mi-a răspuns, fără să exagereze cu politețea, că mai cunoscuse el cazuri asemănătoare, și apoi se duse glonț la organizatorii concursului, angajând cu ei o discuție extrem de înfierbântată, drept care mi-am dat seama că eleganța era cu totul străină firii sale.

După aceea, nici că mi-a mai păsat dacă pierd sau câștig. Această dezinvoltură mi-a fost fatală. Cu cât mă străduiam mai puțin să mă comport bine, cu atât mai imposibil îmi devenea să joc prost. Ca să n-o mai lungesc, am ajuns în finală cu un domn care trăsese la alt hotel. Fără acest amănunt, e cert că aș fi refuzat avansul la care

aveam drept. Dar era de la sine înțeles că hotelul nostru nu trebuia să lase că câștige firma concurentă.

Iată deci cum curioșii se strâng ciotcă în jurul meu și-mi dau tot felul de sfaturi, și mă imploră să fiu prudent, așa că până la urmă am recăzut în forma mea obișnuită. A fost un spectacol jalnic.

În viața mea, nici până în ziua aceea, nici de-atunci încolo, n-am mai jucat cu asemenea măiestrie. Dar împrejurarea mi-a dezvăluit de ce sunt în stare.

Vreau ca de data aceasta să avem un biliard bun, cu găuri cumsecade. Găurile biliardului nostru nu fac nici două parale. Bilele nu se jenează să iasă din ele, după ce au intrat cu greu; totdeauna îți vine să crezi că, în fundul găurii, au căzut în ceva care le-a displăcut. Ies tremurând ca varga, se lipesc de bandă și refuză să se mai clintească de-acolo.

Și pe urmă, vreau să am o bilă roșie nouă. Roșia noastră trebuie să fie veche, veche de când lumea. Are o mutră tare obosită. Îți inspiră milă.

— Pentru biliard, Dick, văd foarte clar cum am putea face. Adăugând trei metri spațiului care actualmente servește drept lăptărie, asta ne-ar da o sală de șase metri pe opt cincizeci. Cred că ar fi suficient, chiar dacă vine să mai joace și Malooney.

Cât despre salon, este prea mic ca să fie bun la ceva; s-ar putea să mă hotărăsc să cer suprimarea zidului care îl desparte de hol, cum propunea Robina, dar scara va rămâne. La scară țin. Pentru baluri, reprezentații teatrale și alte ceremonii menite să-i împiedice pe copii să se țină de boroboațe, am o idee pe care am să v-o spun mai târziu. Mai există și bucătăria, blestemata de bucătărie.

— O să am o odaie a mea? mă întrerupse Veronica. Așezată pe dușumea, Veronica, cu bărbia în palmă, privea jocul flăcărilor din cămin. În ceasurile când își acordă un pic de repaus, în intervalul dintre două pozne, Veronica poartă întipărită pe chip o expresie aproape sfințită, are o privire distantă care l-ar amăgi pe oricare străin. Când o surprind în această atitudine, noile guvernante evită să-i tulbure meditațiile și nu mai îndrăznesc să abordeze subiecte ca datele istorice ori tabla înmulțirii. Unii prieteni poeți, dând nepregătiți peste Veronica, în picioare lângă o fereastră, privind captivată cum răsare pe cer prima stea, au crezut că era transfigurată de o viziune,

până în clipa când s-au apropiat și și-au dat seama că pur și simplu se mulțumea să sugă o bomboană, fără a se gândi la nimic.

— Tare aș vrea să am și eu camera mea! — repetă Veronica.

— Ei nu. Că asta ar fi bună! — exclamă Robina.

Ca și cum n-ar fi auzit nimic, Veronica urmă, cu glas pierdut:

— O cameră în care acele de păr ale Robinei să nu zacă niciodată împrăștiate pe pat…

— E prea de tot! — spuse Robina.

— Ți-aș da bucuros o cameră — i-am spus Veronicăi. Mă tem însă (și m-am uitat la Robina) că de-acum înainte vor fi în casă două dormitoare în dezordine, în loc de unul singur, în locul unei camere care îmi încrețește pielea pe mine de câte ori o întrezăresc, prin deschizătura ușii, veșnic vraiște.

— Nu sunt dezordonată, protestă Robina. Cine nu păstrează ordinea, nu știe unde și-a pus lucrurile. Pe când eu, cunosc locul fiecărui obiect. M-aș putea duce să caut orice, în beznă deplină, dacă lucrurile mi-ar fi lăsate acolo unde le pun.

— Tata are dreptate, zise Dick, ești o harababură vie. Ești cea mai mare dușmană a ordinii pe care o cunosc.

— Nu-i adevărat, susținu Robina. Mai întâi, pe ce temei poți face comparații? N-ai văzut camerele altor fete de seama mea. Și odaia ta, la colegiu? Malooney mi-a spus că o dată a luat și foc…

— Când lucrează omul, se apără Dick.

— Dar se poate să lucrezi, înconjurat de dezordine? — zise Robina.

Dick suspină:

— Zadarnic discută omul cu tine. Nu ești nici măcar capabilă să-ți recunoști vinile.

— Dimpotrivă, îmi cunosc defectele mai bine decât ceilalți. Dar vreau să fiți drepți.

— Depinde de tine, am spus, întorcându-mă spre Veronica, să-mi dovedești că ești demnă să ai odaia ta. În orice caz, până una alta, toată casa e odaia ta. Abia adineauri, ți-am cules jambierele de pe terenul de crichet. Unul din veșmintele tale (cel pe care oricare făptură înzestrată măcar cu un dram de pudoare caută să-l ascundă, mai mult decât oricare altul, de ochii lumii) flutură chiar în clipa aceasta la fereastra parterului, ca un stindard.

— L-am pus acolo ca să fie cusut — explică Veronica.

— Ai deschis ușa — precizează Robina — și l-ai aruncat la nimereală înăuntru. Ți-am și atras atenția. Și pantofii tăi, vai de lume ce faci cu ei!

— Ești prea năvalnică, pentru o persoană de talia ta — explică Dick. De ce nu te străduiești să…

— Ar fi de dorit, de asemenea, i-am spus Veronicăi, să-ți lepezi năravul de a-ți pierde pieptenii prin toate locurile, sau cel puțin, să știi totdeauna unde ți-ai pierdut ultimul exemplar.

Cât despre mănușile tale, oricine știe că vânarea mănușilor Veronicăi a devenit cel mai pasionant sport de iarnă pe domeniile noastre.

— Păi, dacă sunt căutate în locuri atât de năstrușnice! — spuse Veronica.

— E adevărat. Recunoaște însă, că totdeauna sunt găsite în locuri năstrușnice. Căutând cele pierdute de tine, o, Veronica, omul învață să nu dispere nicicând. Câtă vreme rămâne un ungher neexplorat în casă, sau afară, pe o rază de o milă, e încă prea devreme ca să renunți la orice nădejde.

Veronica își ațintise iarăși privirea asupra jocului văpăilor.

— Trebuie să judecăm, rosti ea grav, că de vină e eredia.

— Care erezie? — m-am mirat eu.

— Vrea să spună „ereditatea” — mă lămuri Dick.

— Neobrăzată mică! Nu pricep cum de îi permiți să-ți vorbească în felul acesta.

— Da’ nu ți-am explicat de o sută de ori, interveni Robina, că tatăl nostru, fiind un literat, una din trăsăturile caracterului său este inconștiența.

— Ei, caracterul părinților — murmură Veronica → pune o povară tare grea pe umerii sărmanilor copii!

Am căzut cu toții de acord, cu excepția Veronicăi, că sosise ceasul ca mezina să se ducă la culcare. Iar eu, în calitate de președinte al adunării, am declarat că ridic ședința.

CAPITOLUL II

De la mână până la gură

— Trebuie să tragem concluzia, papă, că ai cumpărat cu adevărat casa? — mă întrebă Dick. Ori toate acestea nu au alcătuit decât o conversație platonică?

— Nu, Dick, de data aceasta târgul e încheiat. Casa ne aparține.

Dick luă un aer grav.

— E chiar așa cum ți-ai dorit-o?

— Nu, Dick. Nu seamănă de fel cu ceea ce mi-am dorit eu. Visam o casă de modă veche, o casă pitorească, haotică, cu ziduri numai coame și creste, cu fațade acoperite de iederă și înțesate de logii.

— Încurci totul! Crestele și cu logiile nu se asortează.

— Îți cer scuze. Toate acestea mergeau foarte bine laolaltă, în casa visată de mine. Era o casă așa cum se văd prin numerele de crăciun ale magazinelor ilustrate. Trebuie să mărturisesc că așa ceva nici n-am văzut în altă parte; dar, de la prima întâlnire, m-a cucerit. Nu se afla prea departe de biserică, și seara era scăldată în lumini. Când eram copil, îmi spuneam în sinea mea: „Cândva, voi fi un om mare, și atunci voi avea o casă ca în poza asta”. În fine, era un vis vechi, vechi de tot.

— Și casa pe care ai cumpărat-o, întrebă Robina, cam cum este?

— Bine, v-am spus, agentul pretinde că poate fi mult îmbunătățită, cu condiția de a face unele schimbări. L-am întrebat cărei școli arhitectonice e de păirere că aparține. Omul mi-a răspuns că, precis, nu a servit drept școală de arhitectură, ci drept școală «comunală, adăugând — lucru ce pare exact — că astăzi nici nu se mai construiesc asemenea case.

— E situată foarte aproape de malul râului? — se interesă Dick.

— Mergând pe șosea, socot că faci vreo trei mile.

— Dar dacă o iei pe scurtătură?

— Nu există cale mai scurtă decât drumul mare. Dar există o potecă mult mai agreabilă, care trece prin pădure; numai că pe drumul acela faci cam vreo patru mile și jumătate.

— Dar nu hotărâsem că va fi situată în apropierea unui râu? — îmi reaminti Robina, cu glas cam mirat.

— Mai hotărâsem să fie clădită pe nisip și orientată spre sud-vest. Când colo, spre sud-vest dă doar ușa din spatele casei. I-am spus agentului imobiliar că aș fi dorit să fie clădită pe nisip. M-a sfătuit că, dacă doresc neapărat o cantitate mai serioasă de nisip, să mă

tocmesc cu compania de cale ferată ca să-l obțin la un preț convenabil.

Îmi mai doream ca vila să se înalțe pe un colnic. Ce-i drept, se află pe o colină, dar în fața ei se ridică o colină mai mare. Colina cealaltă nu intra în socotelile mele. Dar ce putem face?

Îmi mai doream să pot avea o priveliște întinsă, să pot vedea, din zborul păsării, toată jumătatea de nord a Angliei. Mi-aș fi condus musafirii pe peronul de la intrare și le-aș fi povestit că, pe vreme senină, se poate vedea și canalul Bristol.

Poate nu m-ar fi crezut pe cuvânt, dar fără colina aceea înfiptă drept în fața noastră, aș fi putut să le susțin această variantă, fără ca ei să poată fi absolut siguri că mint.

Personal, aș mai fi ținut la o casă unde să se fi petrecut vreun episod dramatic. Aș fi vrut o pată de sânge — nu una artificială, ci o frumoasă pată discretă, ascunsă sub covor, și pe care nu aș fi arătat-o musafirilor decât la ocazii mari, ca să-i onorăm. Ba chiar, în taină, nutrisem speranța unui strigoi. Ei, nu unul din acei strigoi gălăgioși, care parcă nici nu-și dau bine seama că sunt morți și îngropați — nu așa ceva. Dar o stafie de femeie, o stafie drăgălașă, cu purtări blânde, cu înfățișare afabilă.

Pe când noua noastră casă are un aer atât de rezonabil, încât îți piere tot curajul. Tocmai asta îi reproșez cel mai mult. În fine, ce-i al ei e al ei, posedă un ecou. Când te postezi la capătul grădinii și-i strigi ceva, îți răspunde. Dar este singura fantezie pe care ți-o poți îngădui cu asemenea respectabil ecou. Răspunde, dar pe un ton care pare a-ți spune că ocolește jocul acela destul de ridicul și ia cuvântul doar ca să te batjocorească. E una din acele case serioase care-ți dă totdeauna impresia că nu se gândește decât la chiria și impozitele ei.

— Cu toate acestea, stărui Dick, poate, cine știe, exista și vreun motiv care să te îndemne s-o cumperi!

— Da, Dick. Motivul este că ne-am săturat cu toții să trăim în această suburbie păcătoasă. Vrem să stăm la țară și să fim niște oameni cumsecade. Dar, ca să trăiești la țară, cu un pic de confort, trebuie să ai casa ta. După ce am stabilit acest principiu, mai trebuia să ne construim o casă, ori să cumpărăm una gata clădită.

Și eu unul nu țin de fel să mă ocup de construirea unei case. Prietenul meu Talboy și-a construit o casă.

Îl știți pe Talboy. Când l-am cunoscut — cu mult înainte de a se fi gândit la o construcție — era un om jovial, cu o fire deschisă, totdeauna pe buze cu un cuvânt amabil pentru fiecare.

Ei bine, antreprenorul angajat de el îi declară astăzi că, peste douăzeci de ani, după ce va prinde o fermecătoare patină, va fi frumoasă ca o cadră. Lucrul sigur este că, deocamdată, numai când o vede, și Talbot devine o ființă insuportabilă. Uit să vă mai spun că i se promite ca, de la an la an, pe măsură ce se va evapora umezeala, va suferi tot mai puțin de reumatisme, friguri și lumbago.

În jurul grădinii, Talboy are un gard, înalt de patruzeci și cinci de centimetri. Copiii din sat săreau în grădină. Ca să-i împiedice, Talboy și-a comandat o plasă împrejmuitoare, din sârmă ghimpată. Actualmente, nu mai calcă picior de om pe teritoriul lui. Dar, cum plasa de sârmă ghimpată nu asigură nicio pavăză împotriva privirilor, când familia Talboy își bea cafeaua pe pajiște, o droaie de săteni stau și cască ochii la ei ca la panoramă.

În grădina lui Talboy se află câțiva copaci. Se vede că sunt copaci, pentru că de fiecare trunchi este legată o plăcuță pe care poți citi ce sort de copac e. Deocamdată, copacii lui Talboy seamănă leit între ei, încât pe fiecare îl poți lua drept oricare altul. E o priveliște absolut amăgitoare. După estimația lui Talboy, în termen de treizeci de ani, copacii vor face și umbră, și va fi foarte agreabil. Dar speră ca până atunci să nu mai facă el umbră pământului.

Eu unul, vreau o casă care să fi cunoscut toate vicisitudinile procesului de creștere. Nu vreau să-mi petrec restul vieții ca să fac educația unei căsuțe tinere și lipsite de experiență.

— Dar, dacă susții întruna că nu este așa cum o voiai, stărui Robina, de ce ai cumpărat-o tocmai pe asta?

— Fiindcă, draga mea Robina, se deosebește mai puțin de casa pe care mi-aș fi dorit-o, decât ar fi putut fi alte case. Când ești tânăr, te străduiești să obții tot ce-ți dorești. Mai târziu, te mărginești să te străduiești ca să dorești ceea ce poți obține. Această atitudine te face să câștigi timp.

De doi ani încoace, am vizitat peste vreo șaizeci de case; una singură era cu-adevărat casa voită de mine. Turbez și acum numai

când mă gândesc la ea.

Cel care îmi atrăsese atenția asupra ei nu era un om care negocia tranzacții imobiliare. Era un om întâlnit întâmplător în tren. Avea un ochi învinețit. Cât ai zice pește, l-ar avea și pe-al doilea, dacă mi-ar mai cădea vreodată în mână. Mi-a îndrugat, ca să-și scuze ținuta, că avusese de furcă cu o minge de golf, și pe moment am dat crezare spuselor lui.

Tot discutând așa de vrute și nevrute, îi mărturisisem că îmi caut o casă la țară. Mi-a descris-o pe cea dorită. M-a cuprins o vie emoție. Mi se părea că trenul țăcăne pe șine de ceasuri întregi. În sfârșit, ne-am oprit într-o gară. M-am dat jos și am luat primul tren care mergea în sens invers. Nici nu mi-am mai lăsat un răgaz pentru prânz. Aveam bicicleta cu mine și m-am dus la fața locului fără să mai pierd un singur minut.

Ajuns acolo, am văzut… în sfârșit, am văzut aievea „casa mea”, casa pe care mi-o voiam. Dacă s-ar fi topit subit ca fumul și m-aș fi retrezit în patul meu, toată întâmplarea mi-ar fi părut mult mai verosimilă decât realitatea.

Mi-a deschis chiar proprietarul. Avea aerul unui militar ieșit la pensie. Dar abia după aceea am aflat că lui îi aparținea casa.

— Bună ziua, i-am spus, dacă nu vă deranjez, aș dori să vizitez casa.

Ne aflam într-un vestibul cu lambriuri de stejar, întrezăream scara din lemn sculptat pe care mi-o descrisese individul întâlnit în tren; mai vedeam și căminele străvechi, în stilul dinastiei Tudor. De altfel, e tot ce am avut timp să observ. În clipa următoare, eram întins pe spate, în pietriș, drept în mijlocul terasei. Ușa casei îmi fusese trântită în nas. Am deschis ochii și am văzut chipul bătrânului țicnit decupat în chenarul unei ferestruici. Nici nu vă puteți închipui ce mutră înfiorătoare avea! Ținea un pistol în mână și mi-a zbierat:

— Număr până la douăzeci. Dacă la douăzeci, încă n-ai ieșit pe poartă, trag în plin.

Am ajuns la poartă gonind ca vântul, în întrecere cu cronometrul. Am avut timp să număr în gând până la douăzeci. Apoi, am așteptat preț de-un ceas alt tren. I-am povestit șefului gării aventura mea.

— Da, îmi confirmă amploiatul, într-o zi o să se întâmple acolo o nenorocire.

— După părerea mea, m-am pronunțat eu, s-a și produs una!

— De vină e soarele Indiei, care le face capul foc și pară. Prin ținut sunt vreo doi-trei inși de-același soi. În așteptarea unei catastrofe, au purtări destul de potolite.

— Dacă aș mai fi zăbovit doar două secunde, i-am spus, cred că s-ar fi ținut de cuvânt!

— E o casă care place tuturor a, mă informă șeful gării. Nici prea mare, nici prea mică. S-ar zice că este tocmai genul de casă pe care îl caută toată lumea.

— Nu invidiez — i-am răspuns — soarta primei persoane care va mai avea poftă să o viziteze.

Trenul meu încă nu fusese anunțat.

— S-a stabilit aici, să tot fie vreo zece ani de-atunci, spuse șeful gării. Dacă, în răstimpul acesta, nu s-au perindat o mie de persoane, oferindu-se să-i cumpere casă, nu s-a ivit niciuna. La început râdea, își bătea joc de ei, nu fără a le spune verde în față anumite lucruri; îi înștiința că avea intenția de a trăi el însuși, în ungherul acela, în tihnă și pace, până-n ceasul morții. Două persoane din trei se declarau resemnate să aștepte până atunci și-i propuneau să încheie o înțelegere conform căreia urmau să intre în posesia casei la de pildă, o săptămână după desfășurarea funeraliilor. Dar, de câteva luni, lucrurile au luat o întorsătură urâtă. De la începutul acestei săptămâni, sunteți cel puțin al optulea vizitator neașteptat, și azi e abia joi. Trebuie să recunoașteți și dumneavoastră că bietul om nu poartă toată vina!

— Și a tras asupra clientului care a trecut după tine? întrebă Dick.

— Așa de nerod ești? — îl lămuri Robina — Vasăzică, n-ai priceput că toate astea erau doar o istorioară?

Haide, mai povestește-ne și altele, tată!

— Nu știu ce înțelegi tu prin „istorioară” — i-am replicat Robinei.

— Dacă vrei cumva să insinuezi că…

Robina tăgădui. Dar știu bine că avea asemenea intenție. Fiindcă scriu și eu, ca tot omul, deoarece sunt nevoit ca să-mi câștig existența, să povestesc fel și chip de istorii, toată lumea își închipuie că nu cunosc nicio întâmplare adevărată. Și așa e destul de jignitor să fii suspectat de rea credință când te lași să aluneci puțin pe panta exagerării. Dar unde să mai găsești un imbold către bună credință,

când propriile tale vlăstare te întâmpină cu batjocură chiar în clipa în care te străduiești să te mărginești la relatarea adevărului gol-goluț? Trăiești uneori ceasuri când îți vine să te legi cu jurământ că nu vei mai povesti nicicând lucrurile așa cum sunt.

— Istorisirea aceasta este autentică, le-am spus, cel puțin, prin părțile esențiale. Nu am de gând să discut nepăsarea vădită de voi față de primejdia prin care am trecut. O fiică iubitoare și-ar fi putut manifesta oarecare neliniște la pasajul în care bătrânul necugetat mă amenința cu un pistol încărcat. Și, în orice caz, la sfârșitul povestirii, ați fi putut găsi și voi o formulă ceva mai afectuoasă decât brutalul: „Haide, mai povestește-ne încă ceva, tată!”

Nu, bătrânul n-a tras asupra vizitatorului care s-a înfățișat după mine, din motivul bine întemeiat că a doua zi după pățania mea, soția lui, înspăimântată de cele petrecute, s-a dus la Londra, unde a consultat un mare specialist.

Era și timpul, după cum veți vedea. Sărmanul nefericit a murit peste șase luni, într-un azil de alienați. Am aflat toate acestea prin bunăvoința șefului de gară, într-o zi din primăvara trecută, când mă aflam în trecere pe meleagurile acelea. Casa a fost moștenită de nepotul răposatului, care o mai ocupă și astăzi. E un om încă în puterea vârstei, capul unei numeroase familii, care a luat precauțiunea de a-i informa pe trecători că locuința lui nu e de vânzare.

Ei bine, vreți să știți ce simțăminte nutresc acum? Mie istoria aceasta îmi pare tare tristă. Se prea poate ca soarele fierbinte din India să fie singur cauza răului. Dar este evident că sâcâielile cărora le-a căzut victimă bietul om i-au grăbit sfârșitul. Fără a mai pune la socoteală că aș fi putut fi ucis. Nici asta nu e o peripeție nostimă. Singurul lucru care mă mai consolează puțin este amintirea ochiului învinețit al imbecilului care m-a trimis în viespar.

— Și celelalte case? — se interesă Dick.

— Toate aveau câteva defecte, i-am spus. Una, de pildă, se afla în comitetul Essex — e una din primele locuințe vizitate de mama și de mine. La citirea anunțului cu pricina, cât pe-aci să mă podidească lacrimile de bucurie. Era o fostă stăreție. În cursul călătoriei făcute la Greenwich, dormise acolo regina Elisabeta în carne și oase. Nu încăpea nicio tragere pe sfoară. Textul era însoțit de o fotografie. N-

aș fi dat crezare unui desen făcut de un artist, dar o fotografie nu înșală. Casa era situată la mai puțin de treisprezece mile de gara Charing Cross[2], iar proprietarul se declara dispus să examineze orice ofertă acceptabilă.

— Bineînțeles, era doar o glumă — comentă Dick.

— Anunțul — l-am corectat eu — mai curând subestimase forța de atracție a casei. Îi reproșez doar faptul că nu vorbise despre restul calităților. De exemplu, anunțul nu menționa amănuntul că, din epoca în care trăia regina Elisabeta, peisajul învecinat se schimbase mult, că poarta principală era încadrată, deoparte, de un debit de băuturi spirtoase, de cealaltă de o dugheană unde se vindea pește fript; că la capătul grădinii, compania de cale ferată Great Eastern instalase un vast antrepozit de mărfuri; că ferestrele salonului dădeau spre clădirile unei uzine de produse chimice și cele ale sufrageriei ofereau priveliștea șantierelor unui antreprenor de demolări. Dar casă, casa propriu-zisă, era pur și simplu ideală.

— Cum este cu putință una ca asta? — se minună Dick.

— La ce se gândesc misiții că poate servi un șiretlic atât de grosolan? își închipuie oare că se vor ivi oameni de ajuns de idioți pentru a cumpăra o casă, bazați pe ce înșiră un anunț, fără a se duce măcar s-o vadă?

— Aceeași întrebare am pus-o și eu unui agent de închirieri. Mi-a răspuns că scopul esențial al acestui mod de a acționa este de a susține moralul proprietarului. Când un om vrea să se descotorosească de casa pe care o posedă, se expune s-o audă defăimată în fel și chip de către persoanele care vin s-o vadă, încât, dacă nu s-ar afla acolo cineva gata să o apere și să-i ascundă defectele, până la urmă ar fi atât de copleșit de rușine, încât s-ar putea simți ispitit să o dea pe gratis, sau chiar să o arunce în aer, cu dinamită.

În cazul de care ne ocupăm, proprietarul se deprinsese să spună că lectura anunțului dat era singurul lucru care îl ajuta să îndure gândul că locuința aceea îi aparținea.

Același agent mi-a povestit altă întâmplare. De ani de zile, unul din clienții lui se zbătea să vândă o vilă, când, din întâmplare, a dat cu ochii de anunțul publicat în ziare de agentul lui. S-a dus glonț drept

acasă, a scos tăblița pe care scria de vânzare” și a trăit mulțumit în casa lui, până la adânci bătrâneți.

Din punctul de vedere particular al proprietarului, metoda curentă are, deci, un fond sănătos. Pentru amatorul dornic să-și găsească un adăpost, însă, este evident că folosirea ei duce la rezultate deplorabile.

O agenție m-a pus odată să bat drumurile o zi întreagă ca să-mi arate o casă ridicată în mijlocul unei cărămidării, având vederea spre un mare canal de colectare. Am cerut să mi se arate râul despre care îmi vorbise. Mi s-a explicat că se afla de cealaltă parte a canalului, dar în josul povârnișului, drept care nu putea fi zărit din casă. Am mai întrebat unde era priveliștea pitorească. Mi s-a spus că o găsesc ceva mai departe, la cotitura șoselei. Delegatul agenției dădea chiar impresia că îi par necugetate speranțele mele de a avea la discreție tot ce mi se anunțase. De vreme ce nu îmi plăcea cărămidăria, îmi spuse el, n-aveam decât să plantez o perdea de arbori, ca s-o ascund privirilor. Mă sfătuia să prefer eucaliptul, esență cu creștere rapidă și care, pretindea el, produce din abundență o sortă de cauciuc.

Am mai făcut o călătorie pentru a vedea o casă în comitatul Dorset. Dacă te luai după anunț, ea poseda bolți care datau din vremea cuceririi normande[3] și reprezentau, probabil, mostra cea mai desăvârșită a genului, din tot sud-estul Angliei. O descriere a bolților se afla în Dugdale, și data din secolul al 13-lea.

Nu mai știu exact ce imagine îmi făcusem despre bolți și despre casă. Știu însă că, pentru a nu mă pierde cu firea, am fost silit să-mi repet întruna că, pesemne, încă de prin veacul al treisprezecelea, trebuie să fi existat și tâlhari fără mare avere; că cutare baron hoț se înfundase, lipsit de mijloace, într-un colț de țară, și acolo se mulțumise cu un mic castel, modest sub toate aspectele. Probabil că unele din aceste castele, pierdute în districte prea puțin frecventate, avuseseră norocul să scape de distrugere. Urmași mai civilizați le făcuseră să devină confortabile. Până la urmă, în trenul care pufăia spre Dorchester, mi-am imaginat o locuință arătând cam între Turnul Londrei (la scară mai redusă) și o replică medievală a cottage-ului Anei Hathaway[4], de la Stratford. Vedeam donjonuri, o punte mobilă, poate și un pasaj secret. Prietenul meu Lamehick are și el așa ceva

— un pasaj secret care se deschide în spatele unui soi de portret din sufragerie și duce îndărătul șemineului bucătăriei. Familia Lamehick îl folosește drept dulap de rufe, ceea ce mi se pare o atitudine deplorabilă. Firește, odinioară pasajul cu pricina ducea mult mai departe. Preotul satului, care se îndeletnicește puțin și cu arheologia, e de părere că trebuie să iasă la suprafață în cimitir. I-am spus lui Lamehick că s-ar cuveni să întreprindă explorări, dar nevastă-sa nu vrea să se atingă nimeni de pasaj. Pentru ea, lucrurile stau foarte bine așa cum sunt acum.

Totdeauna am adus dorul unui pasaj secret. Am mai decis, legănat de țăcănitul roților de tren, să pun să fie reparată puntea mobilă și să-i redau destinația inițială. Garnisită de ambele laturi cu flori puse în lădițe, ar fi alcătuit un acces pe-atât de original, pe cât de pitoresc, spre reședința noastră.

— Și chiar avea o asemenea punte? — întrebă Dick.

— Nici gând. În casă se intra printr-un pasaj pe care paznicul îl denumea sera”. Și, de altminteri, o punte mobilă nu s-ar fi asortat de fel cu casa.

— Și bolțile normande? — urmă Dick.

— Nu „bolțile”; ci „bolta”. Bolta normandă se afla jos, în bucătărie. Bucătăria fusese clădită în secolul al treisprezecelea. Judecând după aparențe, de-atunci nimeni nu se mai atinsese de ea. Precis că încăperea servise drept cameră de tortură. Cel puțin, asemenea impresie izbutea să facă. Cred că mama voastră ar fi găsit motiv de proteste, gândindu-se la bucătăreasa care ar fi fost nevoită să lucreze într-un asemenea mediu. Cert este că ar fi fost necesar să expunem persoanei situația înainte de a o angaja și să o pregătim sufletește cu multe menajamente, de pildă, spunându-i: „V-ar deranja, cumva, să gătiți în fundul unui străvechi donjon cufundat într-o beznă deplină?”. Se mai găsesc și bucătărese care nu s-ar fi dat în vânt după asemenea ocazie.

Restul casei era construit într-un stil pe care aș fi tentat să-l numesc „stilul mixt ultramodern”. Penultimul locatar pusese să i se adauge o anexă cu acoperiș din tablă ondulată, care servea drept baie.

Mai exista, în comitatul Berkshire, o proprietate înzestrată cu un râu care curgea prin mijlocul ei. Am dus-o pe mama să o viziteze.

Mă și vedeam plecând, după micul dejun, cu undița pe umăr, la pescuit de păstrăvi, pe care i-am fi mâncat în aceeași seară la cină. Aș fi putut invita niște prieteni simandicoși să vină „să prindeți un păstrăv cu undița, pe micul meu domeniu din Berkshire”. Am cunoscut cândva un pescar amator care astăzi e baron. Poate că l-aș fi putut convinge să vină. Ar fi făcut efect în paginile revistei *Curierul literar,* „Printre invitații marcanți etc”. Vedeți genul, de la o poștă! Notița era gata redactată, în capul meu. Mă uimește doar amănuntul că nu mi-am cumpărat undița înainte de a mă sui în tren!

— Vasăzică, nu exista niciun pârâu cu păstrăvi! — mă iscodi Robina.

— Cum să nu, am liniștito, exista cu-adevărat un pârâu. Ba chiar e primul lucru remarcat de mama, când am descins acolo. I-a ghicit prezența cu un sfert de ceas înainte de a ajunge pe malul lui, înainte de a fi putut ști măcar că era vorba de pârâul „nostru”. Și am luat în grabă altă trăsură ca să ne ducă la gară, unde mama a cumpărat o sticlă de parfum, cel mai mare format pe care l-a găsit.

Pârâul cu păstrăvi i-a provocat mamei o migrenă și mi-a stârnit o mânie grozavă. Și cum biroul agenției se afla în fața gării, mi-am sacrificat o jumătate de ceas pentru a-i expune amploiatului părerile mele despre el. Când mi-am sfârșit expunerea, trenul plecase. L-aș fi putut prinde fără nicio greutate, dacă individul acela m-ar fi lăsat să vorbesc fără a mă întrerupe; dar se încăpățâna să răspundă la toate întrebările mele. Mi-a spus că vina o purtau oamenii de la papetărie și că le vorbise de nenumărate ori despre doleanțele lui. Părea să creadă că nu doream altceva decât condoleanțe. M-a încredințat, pe onoarea lui de agent de închirieri, că odinioară apa aceea fusese un pârâu cu păstrăvi. Faptul era incontestabil, istoric. Isac Walton[5] pescuise în apele lui, înainte de instalarea papetăriei. Până la urmă îmi sugeră că s-ar putea foarte bine cumpăra un cuplu de păstrăvi, mascul și femelă, pentru a-i aclimatiza în apele râului, cu condiția de a acorda preferința unei specii robuste, care să nu aibă nevoie de o apă pură, din punct de vedere chimic. I-am răspuns că nu pornisem în căutarea unui loc unde să te poți juca de-a Arca lui Noe, și l-am părăsit avertizându-l că mă duc întins la avocatul meu pentru a-l da în judecată fiindcă îmi vorbise ca un graur șturlubatec.

La rândul lui, și-a îndesat pălăria pe cap și s-a dus la consilierul lui juridic, dezvăluindu-mi intenția de a-mi intenta un proces de calomnie. Presupun că, până la urmă, a procedat ca și mine și și-a schimbat hotărârea.

Cert este că m-am săturat să trăiesc veșnic în ziua de 1 aprilie. Casa pe care am cumpărat-o nu este cea pe care mi-o doream, dar există mijlocul de a te acomoda cu ea. O să-i punem ferestre cu ochiuri mici. O să comandăm niște șemineuri trucate. Poate că vom pune să se bată deasupra porții de intrare o placă gravată cu o dată, 1553 de pildă. Știți, cifra 5, de modă veche, are mult caracter. Și când totul va fi pus la punct, o să ne trezim cu un bătrân conac care va da impresia că datează din vremea Tudorilor.

Nu văd niciun motiv pentru ca reședința noastră să nu aibe o istorie personală. Am putea foarte bine să beneficiem de o cameră în care un personaj celebru și-a petrecut o noapte. Nu regina Elisabeta. Ea precis că nu era drăguță. De ce nu regina Ana, de pildă? O bătrână doamnă blajină și liniștită, care nu putea suferi să aducă belele pe capul oamenilor. Sau, și mai bine, Shakespeare. Shakespeare făcea necontenit naveta între Londra și Stratford. Casa trebuia să fi fost cam în drumul lui. „Camera unde a dormit Shakespeare”.

Ai? Ce ziceți de asta, cum sună? Mi se pare că nimeni nu s-a gândit încă la Shakespeare. Avem și un pat cu baldachin, care nu i-a plăcut niciodată mamei voastre. La început o să se împotrivească puțin, fiindcă și-a plasat în patul acela o droaie de lucruri. Pereții îi vom decora cu scene din piesele lui, iar un bust al „Bardului” va fi așezat deasupra ușii. Sunt sigur că, dacă sunt lăsat să pun lucrurile la cale așa cum știu eu, dacă nu îmi vără nimeni bețe-n roate, până la urmă am să cred de-a binelea că Shakespeare a dormit acolo!

— Și dulapurile? — zise Dick — Măicuța revendică dulapuri în perete.

Este anevoios de explicat pasiunea de care se simte mistuită orice femeie obișnuită, pentru dulapuri în perete. Sunt convins că prima întrebare pusă la o femeie când ajunge la poarta raiului trebuie să fie: „Aveți și dulapuri în perete?” Dacă te-ai lăsa în voia lor, și-ar băga în dulapuri soțul, copiii, tot neamul. Fără doar și poate că asta e imaginea pe care și-o face o femeie obișnuită despre o casă bine

întreținută: fiecare membru al familiei, învelit în hârtie camforată și rânduit frumușel în dulapul care-i corespunde.

Am cunoscut cândva o femeie mai fericită decât se poate închipui vreo suratăde-a ei. Locuia într-o casă înzestrată cu douăzeci și nouă de dulapuri în perete. (Pun capul că planurile casei le concepuse o arhitectă.)

Se aflau acolo câteva dulapuri imense. Ușile dulapurilor în perete semănau toate cu ușile odăilor, așa că se întâmpla ca musafirii, după ce-și uraseră noapte bună, să intre demni într-un dulap în perete, cu sfeșnicul în mână, pentru a ieși din el în clipita următoare, cuprinși de o spaimă nebună.

Soțul doamnei cu pricina mi-a povestit că un biet invitat, împins de anumite nevoi să coboare la parter și incapabil să găsească, la întoarcere, alte ieșiri decât ușile dulapurilor în perete, până la urmă și-a pierdut curajul și a înnoptat într-unul din dulapuri.

La ora micului dejun, musafirii descindeau zoriți și, deschizând din greșeală niște dulapuri, strigau cu cea mai entuziastă cordialitate: „Bună dimineața la toată lumea!” în absența amfitrioanei, nimeni nu știa unde să găsească cele mai indispensabile obiecte. Când se înapoia acasă, ea singură nu mai știa în ce locuri s-ar fi cuvenit să se afle lucrurile. Ei bine, într-o zi, când a fost nevoie să se golească unul din cele douăzeci și nouă de dulapuri în perete, pentru a se face niște reparații, a rămas bosumflată trei săptămâni în șir, până în clipa când, după plecarea ultimului muncitor, dulapul respectiv a putut reintra în funcțiune. Faptul l-am aflat chiar din gura soțului. Doamna pretindea sus și tare că e cumplit să nu știi unde să-ți pui lucrurile.

O femeie nu-și dorește o casă, în sensul banal al cuvântului. Îi trebuie un cămin construit de un geniu. Crezi că ai descoperit locuința ideală. Îi arăți tovarășei tale de viață șemineul monumental din salon. Cu vârful umbrelei, ciocăni lambriul din hol, spunându-i că e din stejar masiv. Îi atragi atenția asupra vastei panorame vizibile de la ferestre. Îi povestești legendele locale. Când își reazemă fruntea de geam, poate zări copacul unde a fost găsit spânzurat un necunoscut. Îi scoți în lumină meritele cadranului solar. Faci o nouă aluzie la șemineu.

— Toate astea sunt foarte bune și frumoase, îți spune ea, dar unde vor dormi copiii?

Există pe lumea asta ceva mai descurajant?

Când nu ridică problema copiilor, pune pe tapet apa. Îi trebuie neapărat apă. Vrea să știe de unde vine apa aceea. Îi arăți de unde vine apa sau de unde trebuie luată. Și auzi:

— Tocmai acolo? în colțul ăla dezgustător?

Fie că scoți apa din puț, folosești apa căzută din cer, sau că-ți vine dintr-o cisternă, o femeie se declară totdeauna nemulțumită. Ea nu are încredere în apa naturală; O femeie nu crede, nici în ruptul capului, că apa poate fi bună, dacă nu vine pe conducta municipală. S-ar zice că în imaginația ei, întreprinderea care livrează apă fabrică în fiecare dimineață apă proaspătă datorită vreunui străvechi secret de familie, păzit cu strășnicie.

Dacă izbutești să o împaci cu apa, iat-o că începe să-și închipuie că șemineurile vor scoate fum.

— Au aspectul — se pronunță ea — unor șemineuri care ne vor afuma.

Îi spuneți că șemineurile acuzate reprezintă tocmai cel mai bun articol din casă. O duceți în grădină și i le înfățișați din afara casei. Nu sunt oare bătrâne șemineuri din veacul al șaisprezecelea, autentice, prevăzute cu sculpturi de epocă? E cu putință ca asemenea șemineuri să fumege? Cum de s-ar înjosi să comită un lucru atât de puțin estetic?

Soția suspină și spune că speră să ai dreptate și că, dacă cu toate acestea vor fumega, va trebui să le puneți olane la gura coșului. După aceea, vrea să vadă bucătăria. Unde este bucătăria? Personal, habar nu ai. Nu te-ai ocupat și de bucătărie. Ți-ai spus că, oricum, cu siguranță că există și-o încăpere cu această destinație și, pleci, nu merită osteneala să te duci s-o vezi. Așadar, începi să cauți bucătăria. Când ai găsit-o, soția îți atrage luarea aminte că bucătăria se află la polul opus sufrageriei. Îi spui că e cu-atât mai bine, fiindcă veți fi feriți de mirosuri culinare. La replica aceasta, poftim că-i sare mușțarul. Îți amintește că ești primul care te plângi că ți se aduce mâncarea rece; în rătăcirea ei, acuză întregul sex masculin că e lipsit de simț practic. Numai aspectul unei case goale, și este de-ajuns să facă dintr-o femeie o ființă insuportabilă.

Firește, cuptorul nu face doi bani. Are un defect. Cuptorul bucătăriei este, prin definiție, defectuos. Îi promiți alt cuptor, unul nou-nouț. Peste șase luni, îl va pretinde pe cel vechi; dar ar fi o cruzime mentală să-i prezici această evoluție.

Făgăduiala unui nou cuptor o mai consolează nițel. O femeie nu-și pierde niciodată speranța de a poseda într-o zi cuptorul de bucătărie desăvârșit, cuptorul din visele ei de fecioară neprihănită.

După ce ai rezolvat și problema cuptorului, crezi că ai pus capăt oricăror revendicări. Dar iat-o că se pornește să-ți vorbească despre niște lucruri pe care doar o femeie sau un membru al comisiei municipale de igienă le pot discuta fără să roșească.

Aducerea unei femei într-o casă nelocuită cere nespus de mult tact și diplomație; nicăieri nu este mai nervoasă, mai pusă pe bănuială.

— Îți sunt profund recunoscător — i-am declarat lui Dick — pentru această aluzie la dulapurile în perete. Datorită dulapurilor, sper să obțin consimțământul mamei tale. Ele vor pleda în favoarea casei. Sunt, cu totul, patrusprezece. Mă bizui pe ele pentru a o face pe Măicuța să închidă ochii asupra multor lucruri. Mă vei însoți și tu. Colaborarea ta îmi va fi prețioasă. De câte ori maică-ta va începe să spună: „Și acum, să ne gândim puțin la latura practică1, îți voi fi recunoscător dacă vei face o aluzie discretă la numărul dulapurilor în perete. Va trebui să strecori aluziile cu multă dibăcie, de teamă să nu ne suspecteze că am lucra în cârdășie. Străduiește-te să dovedești spirit de inițiativă.

— O să avem loc și pentru un teren de tenis? — se mai interesă Dick.

— Există deja un teren, și încă unul excelent. Am mai cumpărat și un mic țarc și vom putea ține o vacă. Poate chiar să facem și o crescătorie de cai!

— Și unul de crochet! — întrebă Robina.

— Nu e o treabă imposibil de realizat. Pe o peluză de dimensiuni foarte mari, am putea s-o învățăm și pe Veronica să joace. Anumite firi au nevoie de spații întinse. Pe o peluză, și dacă avem grijă să fie îngrădită de o împrejmuire înaltă, este evident că nu ne vom irosi toată vremea căutând bilele expediate de Veronica în câmpiile învecinate.

— Nu există nicio șansă de a găsi un teren de golf prin împrejurimi? — spuse Dick, resemnat dinainte.

— Nu e sigur, l-am liniștit. La mai puțin de o milă se află un petec de teren acoperit de grozame, care pare că nu poate servi nimănui. Poate că, făcând o ofertă rezonabilă…

— Ia spune, conchise Dick, când ar putea fi gata toată socoteala asta?

— Trag nădejde că vom putea porni lucrările imediat. Nu prea departe de locul nostru, se află tocmai o căsuță pentru un paznic de vânătoare, pe care agenția mi-o va procura, pe termen de un an. E o vilă, poate puțin cam rustică, dar admirabil situată la liziera unei păduri. Am să mobilez vreo două-trei încăperi și va fi o cinste pentru mine să-mi petrec, săptămânal, câteva zile în postul acela, pentru a supraveghea personal lucrările. Totdeauna am fost apreciat drept un supraveghetor de mâna întâia. Bietul meu părinte obișnuia să spună că este singura îndeletnicire căreia mă pot consacra. Aflându-mă astfel la fața locului, pentru a ține de scurt pe toată lumea, contez ca „socoteala”, cum spui tu, să poată fi încheiată la primăvară.

— Eu una n-am să mă mărit niciodată! — exclamă Robina, hodoronc-tronc.

— Nu te lăsa descurajată în halul ăsta pentru o nimica toată! — o sfătui Dick, care părea să fi priceput. Ești încă tânără.

— Nu, repetă Robina, nu vreau să mă mărit.

Mai întâi, că aș ține-o numai într-o ciorovăială cu soțul meu. Și pe urmă, văd bine că Dick n-o să facă în viața lui nicio scofală, dacă e lăsat la studii.

— Iertați-mă dacă sunt cam mărginit, le-am spus, dar ce legătură este între casa noastră, certurile cu un soț ipotetic și studiile lui Dick?

În chip de explicație, Robina sări de pe colțul mesei și, mai-nainte de a putea s-o împiedic, se aruncă de gâtul lui Dick.

— Nu e vina noastră, Dick, spuse fiică-mea.

— Părinții inteligenți au totdeauna copii idioți. Dar ai să vezi tu: până la urmă vom fi și noi doi buni la ceva, dacă ne unim forțele.

Din frântură în frântură de mărturisiri, am ajuns să înțeleg că, în timp ce eu negociam cumpărarea unei case de țară, Dick și cu Robina își făuriseră următorul proiect: După ce Dick va fi trântit la tot șirul de examene posibile, va pleca în Canada și se va face fermier.

Robina urma să-l însoțească. Împreună, aveau să se ocupe de creșterea vitelor, să străbată călare întinsul preriilor, urmau să facă tabără în mijlocul pădurilor virgine, să se apuce de skiat, să-și ducă pe umeri canoele, să coboare torenții năvalnici, să pună capcane pentru fiarele sălbatice. Cu alte cuvinte, dacă prinsesem bine miezul gândirii lor, se pregăteau să dea o perpetuă reprezentație, la concurență cu Buffallo Bill. Când se ocupau de lucrările necesare fermei? Cine avea să le conducă? Aceste amănunte nu erau prea clare. Dar, din clipa aceea, era bine stabilit că Măicuța și cu mine aveam să ne sfârșim zilele în preajma lor. Rolul nostru era să ne însorim o bucată de vreme oasele bătrâne, iar apoi să ne dăm încetișor duhul. Ajunsă la acest punct al povestirii, Robina vărsă câteva lacrimi. Își redobândi însă seninătatea, anunțând că mezina lor, Veronica, va fi măritată cu un *gentleman — farmer* cu inimă generoasă.

Visul acela nu-i surâse Veronicăi — cel puțin, nu pentru moment. Veronica visează doar atât: să poarte într-o bună zi, o coroană pe creștet — o coroană ducală, de pildă. După părerea ei, nu i-ar sta rău deloc.

Robina vorbi un sfert de ceas în cap. Când tăcu, Dick era ferm convins că din cea mai fragedă copilărie se gândise necontenit numai și numai la farmecul vieții din pădurile Canadei. Așa e croită Robina, ce să-i faci.

M-am căznit să le bag mințile în cap. Dar să-i spui vorbe mintoase Robinei, când și-a vârât ea o idee în cap, e ca și cum ai vrea să-i pui frâu unui mânz de doi ani. Baraca aceea cu șase odăițe urma să devină, datorită Robinei, templul și izbăvirea familiei noastre. Hotărârea ei era definitiv luată. Doar faptul că vorbise despre ea, fusese de ajuns ca să o facă alt om. Avea să pregătească toate mesele, să se scoale cu noaptea-n cap, să mulgă vaca, să recolteze ouăle din cuibare. Urma să ne-nvățăm cu toții să ducem o viață simplă, să ne acoperim din munca noastră toate nevoile. O viață care îi va prii nespus Veronicăi! Cât despre studiile superioare, nu era nicio grabă. „Doar nu este singurul lucru important — declară Robina — să ai o concepție elevată despre viață”.

Veronicăi îi erau rezervate facerea paturilor și măturatul odăilor. Seara, cu coșulețul de lucru alături, va cârpi pe îndelete, în timp ce

eu voi spune povești, iar Robina va zbura de colo-colo, ca o zână, făcând toată treaba, fără ca să-ți poți da seama când. Un adevărat vis! Măicuța, când va fi în putere, va veni printre noi. Vom plana, ca să zicem așa, deasupra ei, îngrijind-o cu gesturi afectuoase, și-așa mai departe. Și pe urmă, cum nu este neapărat necesar ca un fermier să păstreze o ignoranță desăvârșită, Dick va lua lecții de cultură practică. Robina nu spunea lucrurilor pe nume, dar dădea de înțeles că, datorită bunelor exemple oferite, până și eu voi căpăta gust pentru o muncă cinstită și voi sfârși prin a face o treabă utilă.

Robina mai consumă încă un sfert de ceas, vorbind astfel. După ce isprăvi tot ce-avea de spus, îmi părea și mie întru totul seducător proiectul ei de întoarcere la glie. Dick era în al nouălea cer. Trei luni de zile, nu-i rămânea de înfăptuit altceva decât să umble creanga pe coclauri. Programul Robinei înfățișa acest avantaj, că îl punea pe Dick în imposibilitate de a face vreun rău. Pe de altă parte, guvernanta Veronicăi avea să ne părăsească. Mai totdeauna, la sfârșitul anului, guvernanta Veronicăi ne da preaviz. La capătul unui an, guvernantele Veronicărei declară, în mod infailibil, că le interzice conștiința să mai zăbovească la noi. Ne spun că au impresia de a nu-și merită sălariul. Uneori m-am gândit să dau la ziar un anunț „se caută guvernantă lipsită de scrupule”. Nu-i vorba că mezina noastră n-ar fi o copilă cumsecade, și nici nu e la mijloc prostia Veronicăi. Ci, pur și simplu — cum îmi spunea o dată o guvernantă străină, fetița asta nu pare dispusă să „încaseze” nici cel mai mic lucru. Maică-sa pretinde că noțiunile care i se predau cad în adâncul ei ca într-un abis. Dacă ar fi lăsată „nedesțelenită”, o bucată de vreme, cine știe? poate că tot ar da ceva roade?

Până și Robina pretinde că o perioadă dedicată unei îndeletniciri utile, lipsită de înfrigurarea acțiunii, departe de compania altor fetițe neastâmpărate sau a unor băieți poznași, ar putea face din Veronica e femeie întru totul rezonabilă. Asemenea reflecții se aud arar din gura Robinei. Am chibzuit că ar fi o stângăcie să o contrariez, astfel că am dat impresia de a mă fi lăsat convins.

Am avut mai mult de furcă pentru a o convinge pe Măicuța. Ideea că cei trei prunci aduși de ea pe lume ar putea deveni vreodată bărbați și femei capabile să gospodărească o căsuță de paznic de vânătoare apărea, în ochii Măicuței, drept un înspăimântător coșmar.

I-am explicat că copiii nu vor fi singuri, că voi petrece cu ei două-trei zile pe săptămână. Nici măcar acest argument nu putu să-i domolească temerile. Până la urmă, totuși a cedat — după ce Robina i-a promis solemn că va telegrafia de urgență, dacă Veronica va căpăta un guturai.

Lunea, am încărcat într-un camion tras de cai obiectele cele mai indispensabile. Dick și Robina ne-au urmat, pe bicicletele lor. Veronica, rezemată de așternuturi, a luat loc în spatele camionului.

Iar miercuri după masă m-am urcat în tren, ca să mă duc la ei.

CAPITOLUL III

Descoperirea naturii

În prima zi, m-a deșteptat vaca.

Mai întâi, nici n-am știut că era vaca noastră personală. Habar n-aveam că intrasem în posesia unui patruped. M-am uitat la ceas: erau orele două și jumătate. Fără îndoială, mi-am zis, necuvântătoarea aia avea să-și recapete somnul. Dar nici gând. În capul vacii, ziua de lucru începuse.

M-am dus la fereastră. Luna era în plină strălucire. Vaca se rezema de pârleaz, cu capul în interiorul grădinii. M-am gândit că o neliniștea poate, gândul că peticul acela de grădină pe care-l acoperea cu capul ei, îl puteam necesita în alte scopuri. Avea gâtul întins și ochii îndreptați spre cer, ceea ce-i dădea înfățișarea unui crocodil prevăzut cu urechi lungi.

N-am avut niciodată prea multe relații cu vacile. Nu știu cum să le vorbesc. Am rugat-o să fie înțeleaptă, să se culce. Pe urmă, m-am prefăcut că-i azvârl o botină în cap. În loc de a o înfricoșa, pantomima mea păru că o amuză. Ba chiar se arătă încântată că s-a ivit cineva dispus să-i țină de urât. Slobozi încă vreo cinci-șase mugete suplimentare. Nu mi-aș fi închipuit că o vacă poate dispune de atâtea resurse.

Prin suburbiile Londrei mai întâlnești, sau, cel puțin, puteai întâlni odinioară, o făptură singulară. Nu știu dacă speța mai există în zilele noastre, dar pe vremea copilăriei mele era foarte răspândită. Animalul acela purta o caterincă legată la cingătoare, o tobă mare pe spinare, fluierașe de păstor lipite de buze, zurgălăi și castaniete

prinși de toate articulațiile sale. Și arătarea aceea, râzând cu toți dinții, scotea sunete din toate instrumentele în același timp. Vaca mă făcu să mă gândesc la omul-orchestră din copilăria mea, având în plus niște efecte de orgă. Pe lângă toate, nu râdea. Asta trebuia s-o spunem în chip de circumstanțe atenuante.

Am reflectat că, dacă mă voi preface că dorm, impasibilitatea mea ar putea s-o descurajeze. Am închis, deci, în mod ostentativ fereastra și m-am întins din nou în pat. Dar ieșirea mea din scenă nu izbuti decât s-o împingă pe vacă să-și dubleze zelul. Probabil că-și spunea, în forul ei lăuntric: „Negreșit, ultimul meu strigăt nu i-a plăcut. Nu eram în voce. N-am pus destulă simțire în interpretare”.

Se ținu neobosită de mugit, o jumătate de ceas fără oprire, după care pârleazul de care se rezemase cu nădejde se sfărâmă, cu un trosnet puternic. Zgomotul acela neașteptat o sperie, și am auzit-o cum galopa de-a curmezișul câmpiei.

Eram gata să ațipesc, când o pereche de porumbei guleraţi se lăsă pe pervazul ferestrei. Uguitul porumbeilor guleraţi este un zgomot foarte agreabil, când ai dispoziția potrivită pentru a-l asculta. O dată am scris un poem fremătător de pasiune, ascultând, lungit la poalele unui copac, uguitul unui porumbel gulerat. Dar atunci lucrurile se petreceau la ceasul amiezii, pe când pentru moment fremătam de o unică patimă: să pot pune mâna pe o bună pușcă de vânătoare. De trei ori la rând m-am sculat și am alungat impertinentele zburătoare. A treia oară am rămas la fereastră până când le va fi intrat în fine, în cap ideea că sunt musafiri nepoftiți. Era evident, primele două dăți crezuseră că voiam să mă joc cu ei.

Nici nu mă culcasem bine, că începu să cârâie o bufniță. Tânguirea unei bufnițe face parte și ea din lotul zgomotelor pe care până atunci le considerasem agreabile. Este un țipăt atât de straniu, atât de pătruns de mister! Cred că poetul Swinburne a scris undeva că niciodată nu găsești întrunite țelul năzuinței tale, ora și locul propice. Când femeia iubită se află în preajma ta, locul nu este favorabil, sau ora este prost aleasă; dacă se nimerește să fie locul și ora favorabile, atunci nu se mai potrivește cu ele femeia iubită. Bufnița era perfectă. Ador bufnițele. Locul se potrivea de minune, doar ora nu-mi convenea, asta era tot. Momentul cel mai bun pentru o audiție de bufnițe este seara, pe la ceasurile unsprezece, când o

poți zări și o cauți cu privirea. Dar în revărsatul zorilor, și cocoțată pe acoperișul unei bojdeuci, bufnița este de-a dreptul ridicolă.

A mea rămânea acolo, parcă pironită în cuie, bătând din aripi și cârcâind de putea să-și vatăme sănătatea. Ce-o fi vrut? Nu știu. În orice caz, dacă voia ceva, găsise o cale ineficace pentru a-și împlini voința. După vreo douăzeci de minute, pesemne că o duse și pe ea mintea la aceleași concluzii, căci își curmă concertul și se duse la ea acasă.

Credeam că pot, în sfârșit, să dorm liniștit, când o pereche de cristei, care aterizaseră undeva, pe-o cracă a vreunui copac din grădină, se simțiră datori să proslăvească în felul lor generozitatea proniei. Firea l-a înzestrat pe cristei cu o cântare care seamănă ca două picături de sunet cu fâșâitul scos de un ghemotoc de vată rupt în două, în timp ce, pe cealaltă parte a partiturii, un tâmplar ar tăia lemne cu fierăstrăul. Am un prieten, un poet, care locuiește foarte aproape de Strand[6] și își petrece serile la Clubul Garrick. Produce pentru ziarele de seară tot soiul de stihulețe bucolice, și în cuprinsul lor înalță în slăvi câmpia adormită, care le doarme pe tăcute, toropită de langoare. S-ar cuveni să îl poftesc să petreacă o duminică în raiul nostru. I-aș arăta eu câmpia așa cum este. Are o tendință singulară de a se pierde în vise deșarte. O noapte petrecută aici i-ar face cel mai mare bine; i-ar injecta simțul realității.

După câteva clipe, scoțând un ultim strigăt răgușit, cristeiul amuți. Și tăcere se făcu.

Pacea aceasta dăinui cinci minute zdravene. „Dacă mai ține așa încă cinci minute, mi-am spus, mă voi cufunda într-un somn adânc. „Și, într-adevăr, somnul începea să mi se lipească de gene, când vaca reintră energic în scenă.

Pesemne că dăduse dușcă vreun pahar, prin vreun local unde era cunoscută, căci era mai în voce ca oricând.

Trebuie să înfrunți cu chip senin soarta potrivnică. Mi-a venit pe loc ideea de a profita de ocazia oferită pentru a așterne pe hârtie câteva însemnări rupte din viață, despre impresiile născute în sufletul unui om oarecare la răsăritul soarelui. Un om de condei este întotdeauna expus riscului de a trebui să descrie un răsărit de soare. Cititorul serios, căruia se vorbește de aurora cu degete trandafirii, vrea să i se dea detalii competente.

În ceea ce mă privește, îndeobște mi-am ales luna decembrie sau începutul lui ianuarie, pentru a face observațiile mele personale asupra aurorei. Asta fiindcă iarna soarele se înalță pe boltă la niște ore rezonabile. Dar se prea poate să am nevoie de un răsărit de soare în miez de vară, prevăzut cu cântări de păsărele, flori, rouă și toată muzica de rigoare. Acesta este decorul care se asortează cu portretul unei june țărănci, al fiicei morarului, al demoazelei din lumea mare care visează cu ochii deschiși, în timp ce dădăcește puișorii pufoși. Asemenea articole pot servi oricând.

Îmi amintesc cum într-o dimineață l-a întâlnit pe unul dintre confrații mei plimbându-se la ceasurile șapte dimineața, pe aleile parcului Kensington. Avea încă o figură atât de adormită, părea atât de prost dispus, încât mai întâi am ezitat să-i vorbesc. Știam că, conform tradiției, își lua micul dejun în pat, către ceasurile unsprezece. Ce căuta oare pe-acolo, pe-un frig de îngheța apele?

— Iată că te plimbi în aer liber la o oră întru totul matinală — i-am spus.

— Ce ți s-a întâmplat? Nu cumva suferi de insomnie?

— De insomnie? — se burzului el, scandalizat.

— Vrei să-ți bați joc de mine? Dacă aș comite imprudența de a mă așeza pe o bancă, sau de a mă rezema de trunchiul unui copac, aș adormi buștean pe loc. Dacă m-aș opri din mers, aș adormi de-a-n picioarelea. Auzi ce idee, insomnie!

— Nu cumva ai citit cu prea mare încredere — am urmat eu — lucrarea *„Arta de a izbândi în viață”?* Dacă te lași influențat de asemenea lecturi, ai să te întorci la cursurile școlii serale, sau ai să treci la coarnele plugului. Poți să mă crezi pe cuvânt. La patruzeci de ani, nu-și mai schimbă omul felul de viață. Întoarce-te liniștit acasă, du-te de te culcă.

Sărea în ochi că regimul acela dur nu-i pria de fel.

— Ai dreptate, încuviință el. Trebuie să dorm, să dorm o lună încheiată. Dar mai întâi trebuie să termin blestematul meu de roman. Dacă ți se întâmplă vreodată una ca asta, ferește-te din răsputeri să-ți alegi drept eroina unei cărți pe o tânără născută în colonii. A mea este, totuși, o fată cumsecade, dar am să pătimesc atâtea din pricina ei, că până la urmă, am să ajung doar o umbră. Visam o făptură care să ne ignore convențiile, obiceiurile noastre de civilizați. Iată însă că

tartorița asta se scoală când se crapă de ziuă, călărește fără șa și scări, pe crupa goală (firește, crupa calului). Colo, departe, în New South Walles[7], deprinderile astea n-aveau nicio importanță, dar am fost nevoit să o duc la Londra. Și iată că ea se scoală mai departe la orele cinci. Firește, trebuie să mă scol odată cu ea, ca să-i culeg impresiile. Azi dimineață am și parcurs cinci mile. M-am dus până la catedrala Sfântul Paul; nu-i place lăcașul decât când străzile sunt pustii, ca și cum catedrala nu ar fi destul de încăpătoare ca să o poată privi în același timp cu alte persoane. De-acolo, am tras o fugă până la podul Westminster[8]. Se așază pe parmalâcul podului și citește versuri de Wordsworth, până când un polițist o convinge să circule.

Îmi arată aleia pe care ne aflam.

— Azi dimineața, fata vine aici — mă înștiință confratele — Vine anume ca să asculte fluieratul unei mierle.

— Până la urmă, l-am consolat eu, în curând vei ajunge la capătul încercărilor.

— Vai mie! — exclamă scriitorul — mă aflu abia la începutul suferințelor mele. Mai îmi rămâne de bătut tot cartierul East End. Acolo trebuie să facă cunoștință cu un individ la fel de fantastic ca și ea. Și încă, dacă am face toate drumurile pe jos! Dar fata asta pretinde și un cal; ghicești la ce mă va antrena această dorință. Va constata că Hyde Park[9] este prea mic pentru ea și va descoperi Richmondul[10] și imașul comunei Ham.

Trebuie să descriu scena, și bucuria pe care o va simți în fața acestor vaste întinderi.

— Nu poți să descrii toate acestea fără a te duce să le vezi la fața locului? — i-am sugerat.

— Pot prea bine să-mi închipui bucuria ei, îmi confirmă el, dar va avea impresii specifice, de pe spinarea calului. Cum să poți imagina impresiile unei amazoane, când personal, ai uitat pe care parte a calului trebuie să urci?

L-am însoțit până la apa Serpentinei. Mi se păruse că, de la ultima noastră întâlnire, a mai pus câteva kilograme pe el. Dar numai când am ajuns pe malul apei, am văzut că, sub veston, se înfășurase într-

un halat de baie. Am ghicit că eroina lui luase ferma hotărâre de a se scălda[11].

— Am să capăt o congestie zdravănă — îmi spuse autorul, începând să-și desfacă șireturile de la pantofi.

— Nu poți aștepta să se facă vremea mai caldă, i-am spus, și să o duci pe colonista dumitale la Ostanda?

— Cu neputință — îmi respinse el propunerea — Ostanda este un loc prea convențional. Așa ceva nu i-ar fi pe plac.

— Dar femeile — am insistat eu — au voie să se scalde aici?

— Scena mea nu se petrece aici, precizează el, ci pe Tamisa, la Greenwich. Impresiile vor fi aceleași. Le va povesti în cursul unei cine date la Queen's Gate, și toată lumea va fi scandalizată. Nu m-ar mira dacă s-ar îmbrăca într-adins, în acest scop.

Până la urmă a ieșit din apă. Corpul îi era semănat de pete vinete. L-am ajutat să se îmbrace și-a avut norocul de a i se ivi în cale un *cab* matinal.

Așadar, cu gândul la sărmanul meu confrate, mi-am spus că, ieșind în sânul naturii la ceasul acela și făcându-mi câteva însemnări pe tema aurorei, aveam să-mi cruț, poate, multe necazuri. M-am îmbrăcat sumar. Mi-am vârât un carnet în buzunar, am deschis ușa și-am ieșit.

Ar fi mai aproape de adevăr să scriu: „Am deschis ușa și m-am trezit dat la pământ". Ce-i drept, a fost și vina mea. Abia în seara precedentă, înainte de a ne duce la culcare, vorbisem despre scara aceea. Eu însumi îi atrăsesem Veronicăi atenția asupra primejdiei ce-o amenința. O sfătuisem să fie cât se poate de prudentă. Arhitecții care construiesc vile la țară nu pierd nicio palmă de teren: ca să câștige loc, pur și simplu suprimă palierele. Ușa dormitorului dădea de-a dreptul pe ultima treaptă a scării… Ferește-te să ieși razna din această încăpere", îi spusesem Veronicăi — ține minte că n-ai loc să faci un singur pas. Mâine dimineață să nu țâșnești pe ușă ca un obuz din tun, după năravul tău. Dacă nu ții seama de îndrumările mele, o să fie albastru. Te rog stăruitor să fii conștientă că scara începe chiar de la ușă. E abruptă și culoarul de jos e pardosit cu lespezi. Deschide ușurel, uită-te cu grijă unde pui piciorul, înaintează pas cu pas, cu prudență. Ai înțeles bine?"

Dick mai adăugase câteva sfaturi personale la prețioasele mele povețe: — M-a dus și pe mine, în prima zi — îi povestise Dick — Am ajuns dintr-un singur salt, din dormitor tocmai în bucătărie. Și te asigur că performanța asta nu-ți face niciun bine. Deschide-ți bine urechile, puștanco. Casa asta nu se potrivește deloc cu gesturile năstrușnice.

Robina căzuse exact în același loc, când ducea o tavă încărcată cu veselă. Ne spusese că nu va uita niciodată oroarea trăită în minutul când, stând în fund, lungită la capul scării, strigase, cu un glas care părea că vine din altă lume:

— S-a crăpat, Dick? Spune-mi adevărul. A crăpat în vreun loc?

La care Dick îi răspunse:

— Crăpat? Vrei să glumești. S-a făcut țăndări. Credeai cumva că o să reziste loviturii?

Un minut încărcat de tragism: Robina se gândea la fruntea ei, în timp ce Dick vorbea despre zaharniță.

Robina ne mărturisi că, într-o secundă, i se depănase pe dinaintea ochilor întreaga viață.

O pusese pe Veronica să-i pipăie cucuiul, ca să bage spaima în ea. Veronica fusese dezamăgită: se aștepta la un cucui mult mai solid. Ne făgăduise, totuși, că va fi prudentă. Îi repetasem, pe rând, că, dacă în pofida avertismentelor noastre, se năpustea în scară ca o făptură năucă, s-a isprăvit cu ea.

Stând pe dalele reci și gândindu-mă la aceste lucruri, mă simțeam plin de furie față de întreaga lume. Nu pot suferi să văd cum e în stare cineva să doarmă, când se stârnește o larmă care pe mine unul m-ar deștepta pe dată. Trebuia oare să fiu singura persoană deranjată de zgomotul căderii mele?

Cu Dick, treacă-meargă, căci odaia lui dă spre partea din față a casei. Dar Robina și Veronica, a căror fereastră dădea direct spre teritoriul vacii, erau de neiertat. Dacă n-ar fi dormit ca doi bușteni, vaca le-ar fi deșteptat; prin deschizătura ușii lor am fi stat un pic la taclale. Robina mi-ar fi spus: „Dacă vrei, vino jos, dar ia seama la scară!” — și n-aș mai fi căzut. Are dreptate cine spune că copiii din ziua de azi n-au inimă.

M-am cules de pe jos și m-am apucat să fac investigații pentru găsirea ușii. Vaca mugea din toți bojocii, fără pauză pentru rumegat.

Unicul meu țel era să ajungă cât mai curând în raza mea de acțiune, ca să o pot lovi cu spor.

Din nefericire, descoperirea ușii mi-a luat mult mai mult timp decât aș fi crezut. Obloanele ferestrelor erau lăsate și încăperea zăcea cufundată într-o beznă adâncă. Deși nu ne adusesem decât mobilierul indispensabil, părea înțesată de obiecte.

Se afla pe-acolo, mai întâi, un trepied de staul. Este o mobilă căreia i se acordă, în mod premeditat, multă greutate, ca să nu se răstoarne lesne. Dacă nu m-am poticnit de-o duzină de ori în șir de trepiedul acela, nu l-am nimerit niciodată. Până la urmă, am pus mâna pe el și l-am luat cu mine. Mă bizuiam să-l pot lansa împotriva vacii, după ce voi izbuti să dibuiesc ușa. Dar tot nu găseam ușa. Știam că dă în salon, însă mi-era cu neputință să-mi amintesc poziția ei exactă.

Mi-am spus: „Ia să raționăm puțin. Dacă o țin tot așa, de-a lungul pereților, trebuie neapărat să ajung până la ușă”. Am găsit zidul și am pornit iarăși la drum, cu inima plină de speranță. N-aș putea explica nimănui ce mi s-a întâmplat după aceea. Presupun că, fără să-mi dau seama, luasem drept punct de plecare chiar ușa. M-am târât anevoie de-a lungul zidului, tatonând prudent terenul, ciocnindu-mă de lucruri cărora mi-ar fi venit greu să le dau un nume și care m-au rănit într-o sumedenie de locuri. M-am cățărat deasupra unei lemnării pe care am luat-o drept un butoi de bere. Am aterizat pe un morman de sticle. Doamne, câte mai erau. Nu se mai terminau! Ca să ies din capcana aceea, am fost silit să părăsesc zidul. Din fericire, am dat iar peste el, ceva mai departe (cel puțin, am avut această convingere) și mi-am urmat drumul, pipăind întruna, vreo cinci-șase metri, după care m-am dat de-a dura în mijlocul altui noian de sticle. Solul explorat de mine părea împănat cu sticle. După ce am mai făcut câțiva pași, m-am rostogolit peste alt butoi. În realitate era cel cu care făcusem cunoștință cu puțin mai înainte, dar nu știam acest trist adevăr. Am început să cred că Robina își făcuse planul de a deschide un debit de băuturi spirtoase în casa guardului de vânătoare.

În cele din urmă mi-a căzut iarăși în mână trepiedul și, hai la drum. Nu făcusem însă nici zece pași când m-am trezit din nou călare pe mormanul de sticle. Mai târziu, când se lumină de ziuă, nu mi-a venit

greu să pricep ce se petrecuse. Urmasem, pe dibuite, cele două fețe ale unui paravan ridicat în mijlocul bucătăriei.

Pe scurt, eram sătul până peste cap, ostenisem în așa hal să mă cațăr necontenit peste alte obstacole, încât am părăsit paravanul și m-am lansat brusc în gol.

Abia făcusem doi-trei pași că, ridicând ochii, am zărit deasupra capului meu bolta cerului. Chiar deasupra mea, scânteia o stea. Dacă aș fi fost cu desăvârșire treaz, dacă vaca ar fi încetat să mă mai abrutizeze cu mugetele ei, aș fi putut ghici că intrasem în șemineu. Dar, în stadiul în care se aflau lucrurile, latura misterioasă a aventurii mele m-a băgat în răcori. În clipa aceea, *Aventurile Alisei în Țara Minunilor* mi-ar fi făcut impresia unui banal ghid, la îndemâna oricărui turist. Dacă mi-ar fi ieșit în cale un călăreț basculant sau un rac, m-aș fi așezat turcește în fața lor, ca să stăm de vorbă în tihnă. Iar dacă necuvântătoarele acelea nu mi-ar fi răspuns, aș fi judecat că le lipsesc cei șapte ani de-acasă.

Am făcut un pas înainte, și steaua a dispărut, de parcă aș fi suflat în ea. Lucrul nu m-a uimit câtuși de puțin. Mă așteptam la orice. N-am fost mai uimit nici când am găsit o ușă, care s-a deschis fără greutate.

În fața mea se înălța o pădure. Nici picior de vacă, deși mugetele ei mă însoțeau cu fidelitate. Toate aceste amănunte mi se păreau foarte firești. Aveam să mă plimb pe cărările acelui codru. După toate probabilitățile, în adâncul lui urma să întâlnesc vaca mea, trăgând din pipă și recitind versuri.

Aerul răcoros mă aduse în mințile mele. Am început să înțeleg că, dacă nu vedeam vaca, motivul era că între ea și mine se afla casa. Datorită vreunui fenomen inexplicabil, ieșisem pe ușa din spate.

Țineam mai departe în brațe trepiedul. M-am așezat pe el și mi-am deschis carnetul de însemnări. În capul primei pagini am scris: „Răsărit de soare. Iulie. Impresii trăite”. Imediat sub acest rând, de teamă să nu uit amănuntul, am înregistrat că, pe la ceasurile trei, se deosebește un licăr de lumină, adăugând că această dâră luminoasă se mărește pe măsură ce trece timpul — constatare care, evident, nu descoperea altă Americă; dar tocmai terminasem de citit romanul unui scriitor din școala realistă, la care critica elogiase „simțul faptului trăit aievea”. E o calitate pe care n-o prea gust, dar se pare

că la ora actuală pe piață există o cerere considerabilă pentru această sortă de opere.

Am scris, deci, că porumbeii guleraţi și cristeii sunt primele făpturi ale Domnului grăbite să salute nașterea zilei, adăugând că oricine își dă osteneala de a se trezi cu un sfert de ceas înainte de revărsatul zorilor, poate auzi cum cântă bufnița, aflată într-o formă solistică desăvârșită. Asta a fost tot ce am putut găsi demn de consemnat, pentru moment. Cât despre impresii, se părea că nu-mi este dat să simt vreuna.

Mi-am aprins o pipă și am așteptat ivirea soarelui, în fața mea cerul era de o paloare trandafirie. Din minut în minut, culorile deveneau mai vii. Afirm că orice persoană neinițiată ar fi putut crede, ca și mine, că trebuia să-mi țin privirea ațintită spre acea parte a zării. Am pironit deci atent zarea cu ochii, fără a pierde nicio îmbucătură de priveliște. Dar nu se înălță nici urmă de soare.

Mi-am aprins încă o pipă. Acum cerul se învăpăia, în toată splendoarea lui. Am mai scris câteva rânduri, comparând dantelele norilor cu niște mirese care roșesc la apropierea alesului lor. Această comparație ar fi fost perfectă, dacă norăria, ceva mai târziu, nu s-ar fi apucat să devină verde, ceea ce nu se mai potrivea deloc cu o gingașă mireasă. Într-o fază ulterioară, idioții ăia de nori se gălbejiră ca lămâia, capriciu care-mi năruia comparația, răpindu-i orice verosimilitate. Căci cum să folosești un limbaj poetic despre o fecioară care, la apropierea mirelui ales, mai întâi se înverzește și apoi se face galbenă toată? Nu poți decât să o plângi pe sărmana copilă.

Am mai așteptat puțin. Cerul pălea tot mai mult. Am început să mă tem că soarele pățise ceva. Dacă aș fi fost și mai ignorant în materie de astronomie, aș fi jurat că în ziua, aceea soarele își schimbase planurile, făcând stânga-mprejur.

M-am ridicat, ca să studiez mai îndeaproape chestiunea. Atunci am descoperit că soarele se înălțase de câteva ceasuri. Se înălțase în spatele meu.

Mi-am pus pipa în buzunar și am dat colțul casei. Vaca era tot acolo, la datorie. Se arătă atât de mulțumită că mă vede, încât se porni să mugească iar, cu forțe proaspete.

Am auzit un fluierat. Îl scotea un mic argat. L-am strigat. El sări pârleazul și veni la mine, tăind de-a dreptul peste câmpuri. După înfățișare părea a fi un flăcăiandru dezgheț.

Dădu bineț vacii, adăugând că spera să fi petrecut o noapte bună.

— O cunoști? — l-am întrebat.

— Pe legea mea, nu — spuse el, cu accent *cockney*[12], vacile nu țin de raionul meu. Cum s-ar zice, mai degrabă, că sunt tovarăș la parte cu ea.

Mă cam sâcâia ceva la flăcăiandrul acela. Nu arăta așa cum se cuvine să se înfățișeze un adevărat argat de fermă. Dar, oricum, în ziua aceea nimic nu părea adevărat.

— A cui e vaca asta? — i-am mai spus.

El mă privi cu o mutră ciudată.

— Te întreb, am stăruit, cui îi aparține. Doresc să o restitui proprietarului ei.

— Nu vă fie cu supărare, zise băiețandrul, dar… n-ați vrea mai întâi să-mi spuneți unde locuiți?

Începea să mă calce pe nervi.

— Unde locuiesc? — am spus.

— Păi cum… în căsuța de colo! Nu cumva îți trece prin cap că m-am sculat înainte de revărsatul zorilor și am făcut câteva mile bune, ca să vin să aud cum mugește această rumegătoare?

Da, sau nu — știi a cui este?

— Este a dumneavoastră! — mă lămuri băiețandrul.

A fost rândul meu să rămân buimac.

— Dar eu n-am nicio vacă! — am exclamat.

— Ba da, replică el.

— Aveți vaca de colo!

La aceste vorbe, vaca tăcu mâlc. Am măsurat-o din ochi. Nu era o vacă cu care să ai vreun motiv de a te simți prea mândru, avea aerul că s-a așezat, foarte recent, într-un morman de balegă.

— Dar de ce este a mea? — am întrebat.

— Păi, marți a venit la noi o don’șoară — zise flăcăiandrul.

Începea să se facă lumină în mintea mea.

— O junǎ tare zăltată, i-am zis, care vorbește foarte repezit și nu așteaptă niciodată să i se răspundă?

— Cu ochi frumoși — adăugă băiatul.

— Și ea și-a cumpărat vaca?

— Da. Părea că-și dă sufletul, dacă mai stă măcar o zi fără vacă.

— A făcut vreo aluzie la preț?

— Ce să mai facă?

— Vreau să spun… demoazela cu ochi frumoși, a întrebat cumva cât e prețul?

— Pe câte știu eu, nu s-a pomenit de bani.

— Și… a spus ce voia să facă cu ea?

— A spus că are nevoie, cu orice preț de lapte proaspăt în fiecare zi.

Lucrul acesta m-a surprins. Era o idee prea rezonabilă pentru Bobina.

— Atunci, vasăzică asta e, am încheiat, asta-i vaca cu pricina?

— Am adus-o ieri, zise flăcăiandrul.

— N-am bătut la ușă pentru că, de ce să nu vă spun adevărul, n-ar fi folosit la nimic, devreme ce tot nu era nimeni acasă.

— Știi de ce rage așa?

— Păi, știți, eu firește, nu mă dau cu părerea în persoană. Mă mulțumesc să repet ce-am auzit de la alții. Dar, când stai și-o privești, pesemne că are nevoie să fie mulsă.

— Dar rage de la două și jumătate noaptea. Sper că nu-și închipuie că o să ne sculăm zilnic la ora asta, doar ca s-o mulgem?

— Eu unul, recunoscu băiețandrul, de multă vreme m-am lăsat păgubaș și nu mai caut minte la vaci.

Fenomen singular: băiatul acela mă fascina. Din clipa în care se ivise acolo, toate lucrurile păreau că s-au situat pe alt plan. Vaca ar fi trebuit să aibă atașat un ulcior pentru lapte; crângul din spatele casei îmi păru prea lăsat în paragină pentru rolul de parc. S-ar fi cuvenit să apară tăblițe cu diferite inscripții: „Nu călcați pe peluze”, „Fumatul interzis”. Unde erau tăblițele? Și nicio bancă pe care să te așezi! Până și casa părea că a răsărit acolo dintr-o simplă întâmplare. Unde era strada, și de ce își permiseseră să iasă din coliviile lor toate păsărelele care se auzeau în spatele casei? Lumea îmi apărea cu susu-n jos.

— Ești cu adevărat un argat de fermă? — l-am chestionat.

— Sigur că da! Drept cine mă luați! Drept un artist?

Îmi veni o idee:

— Cum te cheamă?

— Henry, zise el, Henry Hopkins.

— Unde te-ai născut?

— La Camden Town[13].

Ciudat debut în viața rustică! Cu ce-o să mai semene câmpia, câtă vreme o să se colinde pe-acolo acest mic mahalagiu? Dus în grădina raiului, ar fi făcut-o să semene cu vreun cartier mărginaș al Londrei.

— Nu ți s-a întâmplat niciodată, i-am spus, să-ți vină cheful de a câștiga din când în când un șiling?

— Mi-ar plăcea să câștig atât în fiecare zi, admise Hopkins. Mi-ar spori vaza.

— Ei bine, i-am spus, ai să te descurci ca să-ți pierzi accentul londonez și să înveți graiul de prin părțile astea, și când o să știi să-l vorbești bine, am să-ți dau o jumătate de suveran[14]. Îți promit. Când mi-ai răspuns că vaca aia îmi aparține, se cuvenea să spui: „Păi nici vorbă că-i juncana ’mneavoastră, a ’mneavoastră-i, pe legea mea”.

— Așa sună graiul localinicilor? — întrebă Hopkins.

— Sunteți absolut sigur?

Hopkins era neîncrezător din fire.

— Se prea poate, i-am zis, să nu fie graiul cel bun, graiul curat sadea, graiul lipsit de greșeli. Dar este ceea ce numește „graiul” în romane. Asta servește pentru toate ținuturile aflate într-o rază de cincisprezece mile de capitală. Asta dă un aer de simplicitate rustică; firește, însă, că în fond nu valorează cât frumosul argou din locul tău de baștină.

Tot vorbind, strecuram din când în când câte un șiling în palma lui Hopkins, ca să-l stimulez. Îmi promise, deci, să se întoarcă chiar în seara aceea să caute două-trei romane în care socoteam că va găsi câteva indicații utile pentru studiul graiului local. După aceea m-am întors în casă și am trezit-o pe Robina.

Smulsă brusc din somn, Robina bâigui tot felul de scuze. Își amintea foarte vag că mă auzise strigând, de multă-multă vreme. Am adus-o la realitate, adăugând că nu eu strigam din revărsatul zorilor.

— Curios lucru — zise Robina.

— A trecut un ceas de când i-am spus Veronicăi: „Cred că ne strigă papă”. Pesemne că am visat.

— Pe viitor, i-am spus, să nu mai visezi. Și acum, îmbracă-te și vino s-o vezi pe blestemata aia de vacă, devreme ce e a ta.

— A sosit vaca? — întrebă Veronica, sărind jos din pat.

— Da, i-am spus.

— Ba chiar a trecut o bucată de vreme de când e aici. Și sunt patru ore de când ar fi trebuit să fie mulsă, dacă i-am înțeles bine limbajul.

Robina spuse că va fi la fața locului peste un minut. Peste douăzeci și cinci de minute, într-adevăr, cobora. Nici n-o așteptam atât de curând.

O însoțea și Veronica. Robina spuse că întârziase fiindcă o așteptase pe Veronica. După versiunea Veronicăi, lucrurile se petrecuseră exact pe dos. Începusem să-mi pierd răbdarea. Trecuse o jumătate de zi de când mă sculasem. Când aveam să mai luăm și noi micul dejun?

— Nu vă mai ciorovăiți — le-am spus. Și, pentru numele lui Dumnezeu, să ne apucăm de treabă, și să mulgă cineva dobitocul ăla. Dacă o tratăm în felul ăsta, o să ne moară în brațe.

Robina căuta pretutindeni ceva.

— N-ai întâlnit pe nicăieri trepiedul? — mă întrebă.

— Ba da! După o estimație aproximativă, l-am întâlnit chiar de vreo treisprezece ori.

M-am dus să-l iau de unde îl lăsasem și-am pornit, înșirați unu-n coada altuia. Veronica încheia plutonul, cărând în brațe o găleată mare.

Cugetul meu era chinuit de o întrebare care revenea stăruitor: Robina avea idee de muls? îmi cunosc eu progenitura. O dată ce Robina își vârâse în cap să aibă în fiecare zi lapte proaspăt, se dusese glonț să cumpere o vacă, pretinsese să-i fie adusă de urgență — de-ai fi crezut, cum spunea Hopkins, că n-o mai țineau puterile să trăiască fără vacă măcar o zi. Pe urmă, Robina cumpărase un trepied pentru staul. Cel ales de ea era drăgălaș, să-l mănânci, nu alta, lucrat cu un gust ales, împodobit cu un desen pirogravat, poate cam solid, dar, negreșit, croit ca să țină multă vreme. Robina n-avusese timpul să se ocupe și de găleată.

Recipientul dus în brațe de Veronica era doar unul provizoriu. Dendată ce va avea un răgaz, Robina urma să se ducă la oraș pentru a cumpăra ceva clasa întâi într-un magazin de obiecte de artă. Pentru restul, gândul de a lua câteva lecții pentru a se iniția în arta mulsului nu avea să-i vină decât mai târziu, după livrarea vacii.

Am remarcat că pasul de marș al Rebinei își pierdea din elasticitate pe măsură ce ne apropiam de dobitoc. Ajunsă lângă animal, Robina se opri.

— Presupun, se informă, că există doar o singură cale de a mulge o vacă?

— Se prea poate, i-am spus, să existe diferite metode pe care va fi necesar să le înveți mai târziu, dacă dorești să participi la un concurs rezervat specialiștilor. Pentru astăzi, ținând seama că orele sunt înaintate, în locul tău nu mi-aș face prea multe griji în privința stilului. M-aș mărgini la metoda banală și n-aș avea în vedere decât rezultatul.

Robina se așeză și plasă recipientul sub ugerul vacii.

— Presupun, mai îngăimă ea, că se poate începe… cu oricare din ugere?

Era limpede ca lumina zilei că nu avea nici cea mai mică noțiune despre ce trebuia să facă. I-am spus că ignoranța ei se vedea de la o poștă, adăugând câteva comentarii bine simțite. Din când în când, e bine să te adresezi copiilor tăi pe un ton autoritar. De obicei îmi iau precauțiunea de a mă pregăti pentru o conversație de acest gen. În dimineața aceea, însă, mă simțeam în formă; de altminteri, împrejurările îmi ușurau sarcina. I-am expus, deci, Robinei îndatoririle și privilegiile unei bune gospodine, după concepția mea. I-am împărtășit Veronicăi rodul reflecțiilor mele, adunate în decursul mai multor săptămâni, cu privire la persoana și conduita ei; apoi, adresându-mă ambelor ascultătoare, le-am spus ce gândeam despre fratele lor Dick. Treaba aceasta o iau pe umerii mei odată pe semestru. Am observat că efectele unei asemenea convorbiri sunt excelente. De fiecare dată se fac simțite timp de trei zile mari și late.

După ce-și șterse lacrimile, Robina apucă de primul uger care-i căzu în mână. Fără a rosti un cuvânt vaca trase o copită energică în recipient și se depărtă, exprimându-și scârba prin fiecare încrețitură a pielii. Robina se duse lângă ea, suspinând în tăcere. Iar eu,

dezmierdând patrupedul pe gât și permițându-i să-și șteargă nasul pe vestonul meu, ceea ce păru că-i ajută la sănătate, am reușit s-o conving să stea liniștită zece minute, în timp ce Robina acționa cu viteza întâia. Am adunat astfel un pahar de lapte plin ochi, calculând și spuma. În momentul acela, capacitatea ugerului probabil că se ridicase la treizeci de litri.

Robina se porni pe smiorcăit. Își recunoscu vina. Dacă vaca murea, n-avea să-și ierte niciodată păcatul. Văzând acest exemplu, Veronica izbucni și ea în lacrimi, iar vaca, fie că se simțea mișcată de suferința lor, fie că o apucaseră iarăși durerile, începu din nou să ragă.

Din fericire am zărit un bătrân țăran care-și fuma pipa sub un copac, iar cu mâna cealaltă băga în gură bucăți de slănină. Am încheiat cu el un târg, stabilind ca — în schimbul unui șiling pe zi, să vină să ne mulgă vaca, dimineața și seara, până la noi ordine.

Lăsându-l pe bătrân la îndeletnicirea lui, ne-am întors în casă. Dick, care ne aștepta în fața ușii, ne ură voios bună dimineața. Ardea de curiozitate să știe dacă auzisem și noi larma furtunii care se dezlănțuise, afirma el, în revărsat de ziuă. Mai voia să știe când urma să fie pregătit micul dejun. Robina îi spuse că acest fericit eveniment avea să se producă de-ndată ce el va isprăvi de fiert apa, pregătit ceaiul și prăjit șunca. Între timp, Veronica avea să pună masa.

— Nu ne înțelesesem oare… — începu Dick.

Dar Robina îi tăie piuitul. Îi declară categoric că, dacă îndrăznește să vorbească despre îndatoririle bunei gospodine, ea se duce să se culce, după ce îl va trage de urechi. Ceilalți n-aveau decât să se descurce cum știu.

Dick este înzestrat cu două mari virtuți: este filosof și ghicește când cineva vorbește serios.

— Vino cu mine, îi spuse Veronicăi.

— Caracterul se călește în împrejurări potrivnice.

— Pe unii împrejurările potrivnice îi fac să devină nervoși — răspunse Veronica.

Când ne-am așezat la masă, în hăul burților noastre hămesite sunau ceasurile opt și jumătate.

CAPITOLUL IV

Domnul Bute, arhitect — F.R.I.B.A.

Arhitectul, sau, mai curând, delegatul lui — sosi vineri după-amiaza.

Îmi făcu, de la bun început, cea mai frumoasă impresie. E drept că e timid, ceea ce-l face să aibă un aer cam ciudat. Dar, cum i-am explicat cu modestie Robinei, în general tinerii timizi reușesc mai bine în viață. De pildă, poți găsi prea puțini oameni care să fi fost mai timizi, frânați în mod mai crud și mai dureros de timiditate decât eram eu până la vârsta de douăzeci și cinci de ani.

Robina apreciază însă că, în cazul de față, situația e cu totul alta. „Pentru un scriitor, spune ea, timiditatea nu are aceeași importanță". Opinia Robinei asupra profesiei literare ar conta mai puțin, dacă nu ar reprezenta un caz tipic. În mintea Robinei un literat este un soi de imbecil cu diplomă.

Acum câteva zile am surprins, prin fereastra biroului meu, o conversație edificatoare între Veronica și Robina. Veronica găsise pe peluză un obiect părăsit în voia sorții. Nu puteam deslușì ce anume era din cauza unui tufiș care masca o parte din scenă. Am văzut-o pe Veronica aplecându-se, cercetând minuțios obiectul. Pe urmă, scoțând un strigăt puternic, azvârli obiectul în aer și se apucă să țopăie în jurul lui, bătând din palme. Chipul ei radia de o bucurie sfințită. Robina, trecând pe-acolo, o întrebă ce se întâmplă.

— E racheta lui papá! — țipă Veronica.

Veronica are această trăsătură că nu spune niciodată ceva cu glas liniștit, când presupune că niște țipete s-ar potrivi la fel de bine. Bătu, deci, mai departe din palme, sărind ca o apucată.

— Ai terminat odată? — spuse Robina — N-ai fi făcut mai multă zarvă, nici dacă te-ar fi mușcat racheta!

— A rămas acolo toată noaptea, urmă Veronica, toată noaptea pe peluză, în umezeală! A uitat s-o ducă în casă!

— Nu-i nimic de râs în asta, îi atrase atenția Robina.

— Dar nu pricepi? — spuse Veronica — Mai întâi am crezut că e racheta mea. Auleu, ce tămbălău ar mai fi făcut, dacă era racheta mea ! O ho — ho!

Dansul ei dezlănțuit se domoli, devenind o legănare regulată care amintea de mișcarea corului antic.

Robina o apucă și o scutură zdravăn.

— Dacă ar fi fost a ta, o lămuri ea, ai fi meritat, ca pedeapsă, să fi ținută o zi în odaia ta.

— Tocmai asta e — ripostă Veronica — Atunci, de ce să nu fie și papă trimis la culcare?

Robina o luă de braț pe Veronica și începură să se plimbe amândouă, în lung și-n lat, chiar pe sub ferestrele mele. Nu mai întrebați dacă eram numai urechi!

— Ți-am explicat de o sută de ori — spunea Robina.

— Papă, fiind un om de condei, nu poate face altfel decât să uite lucrurile.

— Dar nici eu nu pot să fac altfel, replică Veronica.

— Ție îți vine greu să te îndrepți, zise Robina cu blândețe. Iar dacă o să te străduiești întruna, până la urmă ai să devii mai atentă. Și eu, pe vremuri, eram zăpăcită. Și eu am făcut prostii, când eram mică.

— Ce păcat, murmură Veronica, parcă numai pentru ea, ce păcat că nu e toată lumea încondeiată!…

— De condei — o corectă Robina — Ce vrei? Noi nu avem condei, și pace. Tu și eu și cu Dick, nu suntem decât niște făpturi umile. Rolul nostru este de a ne strădui să avem minte.

— Atunci, zise Veronica, când ești literat, nu te poți stăpâni să faci tot ce faci?

— În orice caz, răspunse Robina, sunt multe lucruri pe care nu te poți împiedica să le faci, și e nedrept să judeci oamenii de condei cu aceeași măsură ca și ceilalți oameni.

O cotiră înspre grădina de zarzavat (era pe vremea căpșunilor) și restul conversației lor se pierdu.

În zilele următoare am observat cum la Veronica se manifesta tendința de a se închide singură în sala de studii și cum creioanele mele dispăreau ca prin farmec. Am decis să mă dau peste cap, doar — doar voi regăsi un creion la care țineam în mod deosebit. Un instinct subtil mă călăuzi spre sanctuar. Am găsit-o acolo pe Veronica pierdută în gânduri, sugând capătul creionului pe care-l căutam. Îmi explică pe dată că era pe cale de a scrie o piesă de teatru.

— Nu-i adevărat — întrebă ea — că tot ce ai în tine, când ești copil, l-ai căpătat de la tatăl tău?

— Da, i-am spus. Cu toate acestea, greșești când iei ceva fără să ceri voie. Îți spun întruna acest lucru. Creionul din mâna ta e. Singurul cu care pot să scriu bine.

— Nu de creion vorbeam, spuse Veronica — Voiam să știu dacă sunt ca tine, o fată de condei?

Când stai și te gândești, stima și considerația acordate de public scriitorilor sunt un lucru straniu. E clar că omul care scrie, care are misiunea de a explica totul, de a lumina sufletele, trebuie să fie mai inteligent decât ceilalți. Dar, după spusele Robinei și ale semenilor ei, dacă avem destulă rațiune pentru a pune, în mișcare mecanismul universal al pasiunilor, n-avem destulă judecată pentru a ne conduce în viață pe noi înșine. Dacă aș lăsa-o în voia ei, Robina mi-ar da lecții. Mi-ar ține o conferință despre tot ce este necesar să se știe despre tânăra din zilele noastre. E exasperant. Ca și cum nu aș ști tot ce se poate ști despre tinere!

I-am spus toate aceste lucruri Robinei. Și ea mi-a răspuns cu blândețe:

— Ai dreptate, dar eu vorbeam despre adevărata fată din ziua de azi.

Ținești seama că totul s-ar desfășura absolut la fel și dacă aș fi un scriitor de mâna întâi. De altminteri, Robina își închipuie că asta și sunt — e o copilă cumsecade. Dar, de-aș fi și Shakespeare în persoană, de-aș fi dat viață Ofeliei și Julietei, Rosamundei și Beatricei, asta tot n-ar opri-o pe Robina să-mi răspundă:

— Ai dreptate. Toată lumea știe cât de inteligent ești, dar eu voiam să vorbesc despre adevărata fată.

Mă întreb dacă literatura va fi vreodată, pentru cititor, altceva decât un basm cu zâne? Totuși, a scrie înseamnă să dai tot ce ai mai bun în tine. Îți cercetezi conștiința. Te întrebi dacă faci bine despuind astfel de orice văl tainele sufletului. Iar cititorul obișnuit nu înțelege. El ignoră drama care se joacă, nu știe că scriitorul îi dăruiește viața lui. Pentru cititorul de rând, noi scriem cu cerneală. El nu crede nicio clipă că ne despuiem sufletul de orice văl; el crede. că este vorba doar de un joc, că ne mulțumim să ne prefacem. I se spune: „Era odată o fată numită An. Gelica, îndrăgostită de un tânăr numit

Edwin”. Și în timp ce noi îi destăinuim astfel, rând pe rând, toate lucrurile minunate care se petrec în inima Angelicăi, cititorul de rând își închipuie că noi le turnăm acolo, că le născocim treptat. El nu vrea, nu poate să facă efortul necesar pentru a înțelege că Angelica este cu mult mai reală decât vecina lui, domnișoara Jones, pe care o întâlnește în fiecare dimineață în autobuz.

Încă din copilărie dobândisem printre conșcolarii mei o oarecare reputație de povestitor. Într-o seară le-am istorisit câtorva colegi cu care mă întorceam de la școală, trecând prin Regent’s Park[15], povestea unei Prințese foarte frumoase. Dar nu Prințesa obișnuită, așa cum ți-o înfățișezi la vârsta aceea. Prințesa mea nu se comporta ca o Prințesă. Nu era vina mea, ceilalți nu auzeau decât cuvintele mele; eu unul, ascultam cântecul vântului prin frunzișul copacilor din parc. Prințesa crezuse că îl iubea pe Prinț, până în ceasul când Prințul, rănindu-l de moarte pe Balaur, o dusese cu el în codru. Și, în vreme ce Prințul dormea, ea îl auzea pe monstru cum cheamă, cu glas tânguitor. Se strecură până la locul unde Balaurul zăcea, într-un lac de sânge, îi înlănțuia cu brațele tristul gât acoperit de solzi și îl săruta. Și după sărutul acela, monstrul se vindeca. Eu însumi, ajuns la acest punct al narațiunii, îmi doream ca monstrul să se prefacă în Făt Frumos. Dar nici vorbă de așa ceva — rămânea Balaur.

Cel puțin, așa-mi șoptea cântecul vântului prin frunziș. În ciuda acestui detaliu, Prințesa începea să-l iubească — pentru cei care-l cunoșteau, nu era un Balaur rău. Mi-a fost cu neputință să le spun colegilor ce se întâmpla cu Prințul: vântul dădea impresia că nu-i mai pasă de Prinț nici cât de-un fulg.

Am socotit foarte frumoasă povestirea mea. Dar Hocker, un vlăjgan dintr-a patra, vorbind în numele. Întregului auditoriu, declară că, până la episodul acela, povestea era „nasoală” și mă somă să-i găsesc un deznodământ mai verosimil.

— Dar, i-am spus eu, povestea s-a sfârșit aici.

— Nici gând, stărui Hocker, ea trebuie să se mărite cu Prințul. Trebuie ca Prințul să-l omoare din nou pe Balaur. Fă ce știi ca de data asta să lucreze cu mai multă dibăcie. Cine a mai auzit ca vreo Prințesă să părăsească un Prinț, ca să iubească un Balaur!

— Dar nu era o Prințesă ca toate celelalte! — am protestat eu.

— Asta-i o greșeală, zise Hocker — Ia să nu-mi mai faci pe originalul, și grăbește-te să o convingi să se mărite cu Prințul.

Iau trenul de patru și cincisprezece, pentru Chalk Farm[16].

M-am încăpățânat: — Dar ea nu s-a cununat cu Prințul. S-a măritat cu Balaurul și a fost foarte fericită.

În fața acestei stranii îndărătnicii, Hocker încetă orice discuție. Mă apucă de braț, răsucindu-mi-l.

— Cu cine s-a măritat? — zise el, cu dinții încleștați.

— Cu Balaurul.

— Cu cine s-a măritat? — repetă Hocker, răsucindu-mi încă un pic brațul.

— Cu Balaurul! — am urlat din nou.

— Cu cine s-a măritat? — strigă Hocker, pentru a treia oară.

Hocker era vânjos și, fără voia mea, îmi dădeau lacrimile, așa că, pentru a pune capăt disputei, Prințesa, după ce îl vindecă pe Balaur, îl făcu să promită că va merge pe calea cea bună. Balaurul reveni cu ea în preajma Prințului, făcându-le mai multe servicii decât un câine credincios. Iar Prințul o duse pe Prințesă în castelul său și o făcu mireasa lui. Balaurul muri de moarte bună, și cei doi soți îl îngropară cu evlavie.

Povestirea, astfel refăcută, avu mai mult succes; pe mine, însă, mă dezgustă. Și vântul căzu, și cântul din urechile mele muri.

Acest mic auditoriu formează, mai târziu, marele public. Hocker este astăzi un mare editor; n-a contenit să mă tortureze, dar în alt mod. Există și scriitori viteji; pe aceștia, mulțimea îi huiduiește, grăbindu-se să prindă trenul de patru și cincisprezece. Dar cei mai numeroși se fac de bunăvoie și nesiliți de nimeni sclavii lui Hocker, astfel că, după un răstimp, vântul începe să se bosumfle și nu le mai înșiră povești. Atunci sunt nevoiți să-și scoată povestirile din propriile lor capete.

Arhitectul meu avu o intrare jenantă, cel puțin în ce-o privește pe Robina: pătrunse în casă pe ușa din spate. Robina, încinsă cu un șorț, tocmai spăla podelele bucătăriei. Vizitatorul se scuză fiindcă se înșelase, se oferi să iasă și să ocolească toată casa, ca să dea de intrarea principală. Robina îi răspunse, pe un ton pe care l-am considerat inutil de biciuitor, că un arhitect s-ar fi cuvenit, mai curând decât oricare altă persoană, să cunoască deosebirea dintre fața și

dosul unei case; și, parcă înadins, pentru a agrava impresia produsă de această reflecție asupra unui om timid, adăugă că tinerețea și lipsa de experiență scuză anumite erori.

Nu înțeleg de ce Robina l-a luat pe acest ton. Ea însăși îi spunea Veronicăi, cu câteva ceasuri mai-nainte, că munca o înnobilează pe femeie și că, în vremurile de demult, înaltele doamne se mândreau că își îndeplineau singure îndatoririle casnice. Când i-am amintit Robinei aceste vorbe, mi-a răspuns că pe vremea aceea nu se întâlneau tineri neînsemnați, care să se dea drept arhitecți și să deschidă ușile fără să bată; sau, când băteau, izbeau zdravăn, nu glumă, ca să-i poată auzi toată lumea.

Așadar Robina își șterse mâinile de un prosop atârnat îndărătul ușii și îl conduse pe tânăr în odaia din față, unde îl prezentă, declarându-l „comisul arhitectului”. Tânărul explică, cu multă modestie, că nu era exact vreun amploiat al domnului Spreight, ci că era el însuși arhitect, având calitatea de cel mai tânăr asociat al firmei.

Pentru a spulbera orice neînțelegere, scoase din buzunar cartea de vizită, pe care scria:

Archibald T. Bute
F.R.I.B.A.[17]

Era inutil. Prin ușa întredeschisă, auzisem toată conversația. Bătrânul Spreight mă înștiințase că-mi va trimite pe unul dintre cei mai buni auxiliari ai săi, pentru a se consacra în întregime lucrărilor necesare casei noastre.

Am pus deci lucrurile la punct, prezentându-l pe domnul Bute Robinei. Se salutară cu o anumită rigiditate. Robina rugă să fie scuzată, fiindcă se întorcea la îndeletnicirea ei. Domnul Bute se înclină și răspunse: „Încântat!”, adăugând imediat, peste măsură de stingherit, că-și cerea iertare pentru zăpăceala sa. După cum m-am străduit să o fac pe Robina să înțeleagă, era evident că era încântat de faptul de a-i fi fost prezentat, și nu de vestea că fata se întorcea la robotelile sale. Dar se prea pare că Robina nu-l putea înghiți pe domnul Bute.

I-am oferit o țigară și am pornit la drum, ca să vedem casa. Se afla la vreo milă de partea cealaltă a pădurii. Am fost plăcut surprins să descopăr că domnul Bute este inteligent în modul care-mi place, adică fără să posede o informare universală despre tot ce se poate ști.

Tânărul care știe tot mă scoate din sărite. O mărturisesc spre rușinea mea, deoarece această reacție dovedește, după părerea lui Emerson, propria mea mediocritate intelectuală. Omul tare caută din instinct societatea celor care îi sunt superiori, fiind curios să afle ceea ce ignoră. Este evident că, dacă aș iubi așa cum se cuvine știința, m-aș înconjura dar de oameni tineri. Am cunoscut un prieten al lui Dick, elev al colegiului din Rugby[18], care-și vârâse în cap să scoată ceva din mine. S-a arătat însă prea grăbit. A procedat greșit. Nu trebuie să neglijezi niciodată să ții seama de însușirile subiectului. După ce urmăream cu atenție, preț de-un ceas sau două, prelegerile acelui tânăr savant, spiritul meu evada; aveam crize de distracție; împotriva voinței mele, mă apucam să trag cu urechea la conversațiile oarecare ce ajungeau până la urechile noastre, de pe terenul de crochet sau din sala de muzică. Jucătorii n-aveau nimic să-mi spună și îmi blestemam duhul mărunt. Dar muream de pofta de a mă alătura lor. Mai totdeauna, cădeam pradă ispitei.

În timp ce mergeam, l-am întrebat pe tânărul Bute ce gândea despre noile tendințe ale arhitecturii engleze. Bute îmi spuse că, după părerea lui, tendințele actuale erau caracterizate printr-o predilecție accentuată pentru „ungherele intime”. Englezii nu doreau decât un lucru: să se refugieze într-o casă plină de mici unghere și să trăiască acolo în tihnă. Soția unui domn pentru care patronul lui Bute tocmai construise o casă în comitatul Surrey, îl pusese într-o zi pe domnul Bute într-o foarte crudă încurcătură. Era de acord că avea o locuință foarte agreabilă. Nicio altă reședință din comitatul Surrey, nu avea atâtea mici unghere. Dar se întreba, plină de neliniște, cum va fi în stare să-și educe copiii între pereții ei. Până atunci, când avea nevoie să-i pedepsească, îl trimitea pe vinovat la colț. Dezonoarea adusă de această pedeapsă exercitase totdeauna asupra copilului cea mai salutară înrâurire. În noua casă, însă, colțurile fuseseră tratate cu o asemenea grijă de a face din ele

locurile cele mai fermecătoare, încât nu puteai trimite acolo un copil pedepsit. De acum înainte colțurile urmau să fie rezervate oasepeților de vază. Mai exista unul și pentru capul familiei. Acolo va avea, foarte sus, deasupra capului său, un dulap cam complicat, ce-i drept — în care, urcând pe un scăunel, va putea să-și depoziteze tutunul. Dulapul era prea puțin accesibil, dar cu-atât mai bine: treptat, șeful familiei, negreșit, nu putea decât să se lase de năravul fumatului. Mai exista și un colț rezervat în exclusivitate mamei, un colț drăguț, prevăzut cu o vârtelniță pentru ca să-și toarcă cu mâna ei lenjeria și cearșafurile, dacă într-o bună zi îi venea chef de așa ceva. Mai exista și un raft cu o duzină de cărți, înclinate una peste alta într-o fermecătoare delăsare, care dădea iluzia firescului. Ultimul volum era menținut în unghi de patruzeci și cinci de grade de o oală goală, care conținuse ghimber. Firește, cărțile acelea nici nu trebuiau să fie atinse, mai întâi. Fiindcă gestul ar fi deranjat fermecătoarea lor delăsare, și pe urmă, deoarece astfel se risca trântirea oalei pentru ghimber.

Așadar, cum colțurile încetaseră de a mai fi stâlp al infamiei, în casa viitorului micuții puși la căința urmau să fie trimiși în mijlocul încăperii.

Marea dificultate a acestui tip de casă, în care arta deține un loc atât de însemnat, este de a găsi locuitori care să nu fie mai prejos de decor. Majoritatea oamenilor, plasați acolo, distonează. De altfel observați că în desenul pe care vi-l înfățișează negustorul de mobilier artistic, niciodată nu se află nici țipenie de om. Pe masă vezi un șervețel brodat, o vază în care se scaldă niște trandafiri. Pe un fotoliu vechi, un lucru de mână abandonat. O carte stă larg deschisă pe un scaun de studio. A rămas acolo de la ultima lectură; de-atunci n-a mai fost atinsă. O pipă cu formă bizară se odihnește, complet stinsă, pe pervazul unei ferestre. Cine o va mai îndesa vreodată cu tutun? Nimeni. Nu poți întâlni spectacol mai întristător. O mărturisesc, spre rușinea mea: contemplarea „interiorului artistic”, așa cum se poate vedea prin cataloage, face totdeauna să-mi izvorască lacrimi în ochi; simți că odinioară niște oameni au locuit neapărat în încăperile acelea, au citit volumele legate, au fumat sau au încercat să fumeze din pipele acelea extraordinare, mâini dalbe,

pe care ți-ar fi plăcut să așterni sărutări, au atins ca o boare papucii aceia croiți din tapiserie; și pe urmă s-au dus pentru totdeauna…

Se simte că cei care au locuit în acele încăperi au murit. Iată sufrageria lor. Evident, nu se foloseau de serviciul de masă ce se vede pe servantă, fiindcă asta ar fi stricat cu totul stilul servantei; aveau alt serviciu. Holul este atât de golaș că îți înghiață inima. Niciun ștergător de picioare nu-l dezonorează. Oamenii care intrau cu noroi pe picioare erau, precis, invitați să treacă pe o ușă laterală. O mantie largă, de tâlhar de drumul mare, e spânzurată îndărătul ușii. E mantia pe care te așteptai să o vezi în acest loc. O umbrelă, un impermeabil, ar fi năruit tot efectul".

Uneori, arare, desenatorul îngăduie ca o fată să pătrundă în interiorul artistic și să se așeze pe unul din scaune. Tânăra făptură are. Aerul de a se fi născut cu trei sute de ani în urmă; e datoare să aibă o înfățișare tristă. Vede cineva vreo fată veselă, intrând și ieșind dintr-un interior artistic? îmi închipui că desenatorii trebuie să ia informații de la stăpânul casei și să-i spună, cu gravitatea cerută de împrejurare: „N-aveți cumva, din întâmplare, o fată cu înfățișare aleasă și al cărei amor, de pildă, să fi fost neîmplinit, oricare să se creadă neînțeleasă?" în caz afirmativ, desenatorul l-ar ruga pe amfitrion să o pună să îmbrace ceva țoale împrumutate de la muzeul municipal. Când te gândești că asemenea nimicuri dau unui crochiu aerul de verosimil!

Dacă mă încred în observațiile pe care le-a putut face un om de vârsta mea, niciun personaj masculin nu este admis într-un interior artistic. O singură dată mi s-a părut că văd un bărbat instalat în propriul lui fumoar; dar, privind îndeaproape, m-am convins că nu era decât portretul unui bărbat.

Aceste reflecții pot să pară puerile. Totul se schimbă, de-ndată ce-ți dai osteneala de a cugeta puțin asupra lucrurilor. Bărbatul și femeia modernă nu sunt estetici. Și eu mă simt neasortat cu gobelinurile și cu străvechi lighenașe de încălzit. Nici Robina nu se asortează cu interioarele de artă modernă. Am încercat odată să o așez pe un scaun roman, cântând la o liră pe care o cumpărasem de la un negustor de vechituri de pe Wardouer Street. A fost ceva jalnic. Un pian rustic, o ramă de fotografie cu o ramură de ferigă, iată ce-i stă bine Robinei.

Dick nu este mult mai estetic decât sora lui. Ar ține prost în mână o chitară și ar fi ridicul cu pene la pălărie. Cel mult, îl poți vedea cântând la banjo.

În paginile cataloagelor dormitorul artistic este drăguț ca nimic pe lume. Puneți un bărbat, și chiar o femeie, în patul din lemn de merișor și vraja s-a destrămat. Trebuie ca proprietarul să aibă, negreșit, undeva, altă încăpere pentru dormit și pentru a se îmbrăca. Din când în când întredeschide ușa, aruncă o privire și, când este absolut necesar, se strecoară o clipă înăuntru ca să schimbe apa trandafirilor.

Și odaia copiilor? Străduiți-vă să vă imaginați o odaie modernă pentru copii, la cinci minute după ce un copil ar fi fost lăsat să zburde în libertate în cuprinsul ei.

În ultima vreme, în această ordine de idei am făcut un lucru absolut ridicul. Prins în capcana unui catalog de negustori de mobile i-am cumpărat Robinei de ziua ei de naștere un budoar. Am regretat adesea, și eu și ea, cumpărătura. Robina a calculat că, cu același preț, ar fi putut să aibă o bicicletă, o brățară de diamante, o mandolină — și i-ar mai fi rămas ceva bani.

Voisem să fac o treabă bună. Îi spusesem negustorului că voiam un mobilier aidoma cu cel din catalog. Ei bine, era absolut totul: candelabrele, frumoase de picau, până în ziua când am vrut să punem în ele o luminare; comoda-toaletă, cu vaza de flori pe care trebuia să o ridici și să o pui pe dușumea, de câte ori voia cineva să se spele. Nu se văzuse nimic mai elegant până în ziua când Robina a început să doarmă în odaia ei.

Sunt convins, cu toată buna credință, că a încercat să se servească de cameră, fără idei preconcepute. Prietene cărora le spusese dinainte minuni despre încăpere, intrau și cereau s-o vadă. Robina le ruga să aștepte două minute, urca treptele scării două câte două, răsucea de două ori cheia în broască. Și o jumătate de ceas încheiată, se rotea de colo până colo, deschide și închidea sertare, târa obiecte pe dușumea. Când odaia devenea din nou budoar, Robina era la capătul puterilor; nici nu se mai putea sta de vorbă cu ea; trebuia să umbli numai cu mănuși.

Acum vrea să-i dea odaia ei Veronicăi; dar Veronica nu o vrea, pentru că odaia se află între biroul meu și baie, și ea visează o odaie

în care să se poată închide, să fie liniștită „ca să lucreze” fără a putea fi deranjată.

Bute mi-a povestit că unul din prietenii lui, un tânăr înstărit care locuia în Piccadilly, avusese fantezia de a-și transforma apartamentul într-o vilă romană. Pusese să fie suprimate șemineele și încălzea cu aer cald, adus de la bucătării. Cum nu se vedea vatra, oamenii nu știau ce loc să formeze cercul și să se așeze. Când asfințea, — o tristă lumină cădea din lămpile grecești; puteai să înțelegi de ce atenienii se culcau, în general, odată cu găinile. Musafirii cinau, întinși pe un pat de odihnă, ceea ce, evident, este de ajuns de comod, cu condiția să poți ține farfuria într-o mână și să mănânci cu degetele celeilalte mâini; dar, cu cuțit și furculiță, cu neputință să-ți păstrezi echilibrul. Nu te simțeai îmboldit nici la luxură, nici măcar la cruzime; nu te simțeai decât tare jenat, din pricina veșmintelor, care nu datau din același secol cu restul. Iar cum valetul refuza cu încăpățânare să se drapeze în chip de sclav, compromisul era prea puțin satisfăcător, chiar din punct de vedere pur pitoresc. E o treabă imposibilă să te joci de-a patricianul roman în plin secol al 20-lea, când locuiești în Piccadilly. Nu poți izbuti decât să-ți stânjenești rău de tot prietenii cărora ai vrut să le oferi o petrecere. Tânărul Bute mărturisi că-i făcea mult mai multă plăcere să-și petreacă seara jucându-se de-a calul și călăreții cu nepoțeii lui; jocul acela îi părea mult mai puțin nerezonabil.

În calitate de arhitect, Bute admira, firește, capodoperele antichității. El considera drept un edificiu admirabil Erechteionul din Atena. Dar capela lui Spurgeon, pe drumul spre Old Kent, copiată după Erechteion, avea darul de a-l irita. Unui templu grec îi trebuia, afirma el, cerul și femeile Greciei. Abația Westminster, așa cum se înfățișa, îi rănea crunt privirile. Congregația în robe negre și cu pălării de la Paris, îi dădea lui Bute aceeași senzație de incongruență ca și un ospăț al călugărilor carmeliți desculți dat în sufrageria unui *palace* din Londra.

Impresionat de bunul simț dezvăluit de aceste cuvinte, am hotărât să nu-i vorbesc lui Bute despre ideea mea, de a pune să se graveze data de 1533 deasupra porții de intrare. Bute nu putea să înțeleagă această pasiune a citadinului modern pentru forme arhitectonice perimate. El cunoștea un negustor de postav din Holloway care își

construise o fermă apărată prin șanțuri. Șanțurile erau alimentate de compania apelor, în condiții avantajoase; lumini electrice simulau prezența candelelor de ceară. Ca să nu fie mai prejos niciun amănunt, fusese amenajată și o cameră bântuită de stafii; o capelă în miniatură servea drept cabină telefonică. Invitat de proprietar la deschiderea sezonului de vânătoare, Bute îmi mărturisi că se gândise în mod serios să se echipeze cu un arc și o tolbă.

Pe măsură ce vorbea, Bute se domesticea. Timid și rezervat câtă vreme abordasem subiecte de ordin general, gesticula dezinvolt de când discutasem despre cărămizi și mortar.

Am riscat câteva cuvinte de laudă la adresa stilului Tudor. Lăsând deoparte gluma, el mi-a spus că o casă trebuie să fie considerată drept demodată, dacă sosirea unui automobil în fața peronului intrării îi dă un aer ridicol și dacă o sonerie electrică te crispează ca un anacronism.

Spusele lui aveau un miez adevărat. Am decis, deci, să nu-i mai vorbesc nici despre ideea mea de a schimba șemineurile și de a pune olane, cu atât mai mult cu cât casă, la care ajunsesem între timp, părea să-i placă mult.

— Iată ceea ce numesc eu o casă bună — zise tânărul. În interiorul ei poți juca biliard fără a avea impresia că joci tenis la umbra piramidelor.

Am intrat. I-am expus proiectele mele — adică, măcar cele pe care prevedeam că le-ar putea aproba. Am petrecut acolo o bucată de vreme; când ne-am uitat la ceas, trenul lui Bute plecase. Fiindcă mai rămăseseră destule lucruri de dezbătut, i-am propus să se întoarcă cu mine și să accepte, la botul calului, o modestă ospitalitate. Puteam să dorm cu Dick și să-i cedez odaia mea. Firește, i-am vorbit despre vaca noastră și despre obiceiul ei de a deschide stagiunea de mugit înainte de se lumina de ziuă. Îmi spuse că vaca nu-l va jena, că dormea tun și că primea cu recunoștință propunerea mea, cu condiția să-i împrumut o cămașă de noapte.

A vrut să știe dacă domnișoara Robina nu va fi prea contrariată. L-am asigurat că orice răsturnare a planurilor Robinei va fi un lucru foarte folositor pentru ea; un invitat picat pe neașteptate este cea mai bună lecție pentru o gospodină. În plus, cum i-am atras atenția, conta prea puțin dacă Robina va fi sau nu contrariată.

— Poate că asta nu are importanță pentru dumneavoastră, zise domnul Bute, dar nu dumneavoastră o să vă poarte pică.

— O să vezi, i-am replicat, că totul se va desfășura cu bine. Iau asupra mea toată răspunderea acțiunii.

— Iar eu voi suferi toată condamnarea — zise el, râzând.

Am ajuns astfel să vorbim despre femei. I-am spus că pentru mine cel mai bun mijloc de a te înțelege cu femeile este să le tratezi ca pe niște copii. Căzu de acord că metoda putea fi excelentă, dar voia să știe ce se cuvine să facem când femeile ne tratează ca pe niște copii. Bute are și simțul umorului. Întrebarea lui mă îndemnă să mă gândesc la doamna pe care Măicuța o întreba într-o zi ce rețetă oferă pentru a fi fericit în căsnicie, și ea i-a răspuns că greșeala comisă de mai toate femeile este de a-și lua prea în serios soții.

Într-un cuvânt, există două soiuri de iubire: cea care îngenunchează și înalță ochii spre cer, și cea care privește în jos și mângâie. Pe cea de-a doua o consider mai durabilă.

Pe măsură ce ne apropiam de bojdeucă, Bute devenea iarăși tânărul timid de la început. Arhitectul pierise cu desăvârșire. Când am pus mâna pe clanța ușii, mi-a oprit brațul, spunându-mi: Asta nu-i ușa din spatele casei? Avea dreptate. Era ușa din spate. Nu-mi dădusem seama.

— Nu credeți că ar fi mai bine să vedem clădirea? — adăugă el.

Am vrut să-i răspund că nici asta n-avea importanță. Dar dispăruse deja.

Am intrat prin față. Robina, în picioare lângă masă, curăța cartofi.

— L-am adus îndărăt pe domnul Bute — i-am spus — îl vom găzdui aici.

Cu un gest prompt, Robina își strânse cartofii și ppecă, declarând:

— Dacă mi se mai întâmplă cândva să locuiesc într-o casă de oameni, nu va avea decât o ușă de intrare.

Ieși, și i-am auzit pașii pe scară.

— Sper din tot sufletul că domnișoara Robina nu s-a supărat? — zise Bute. — Nu te zbuciuma, i-am spus, ca să-l încurajez.

— Firește că nu, nu e supărată. Și pe urmă, dacă e supărată, cu-atât mai rău pentru ea. Trebuie să se obișnuiască să fie supărată. Asta face parte din experiența de viață.

L-am dus sus, ca să-i arăt odaia lui și să-i fac loc. Ușile celor două camere sunt față-n față. Am greșit ușa și am deschis-o pe cea a Robinei. Robina era în odaie, așezată pe pat, și curăța cartofi.

M-am scuzat. Robina îmi răspunse că lucrul nu avea nicio importanță și, luându-și panerul, coborî iar. Privind pe fereastră, am văzut-o cum o ia spre pădure, ținând tot în mână panerul.

— Regret că am greșit ușa — zise Bute.

— Cât sânge rău îți mai faci! — l-am mustrat.

— Hai, caută să te deprinzi să vezi partea plăcută a lucrurilor. Când stai să te gândești, nimic nu-i mai caraghios decât întâmplarea asta. Oriunde se refugiază biata Robina. Tăbărâm peste ea. Știi ce ar trebui să facem? Ar trebui să ne ducem să ne plimbăm prin pădure. E o pădure foarte drăgălașă. I-am spune Robinei că am venit acolo ca să culegem flori.

Dar nu l-am putut hotărî pe Bute. Pretextă că avea, ceva de scris și că, dacă îi dădeam voie, va rămâne în camera lui până la ceasul cinei.

Dick și Veronica se întoarseră peste puțin timp. Dick se dusese să-l vadă pe domnul Saint Leonard și să-i vorbească despre lecții de agricultură. După părerea lui, acel bătrân straniu avea să fie pe placul meu. Spuse că n-aducea deloc cu un fermier.

O aducea pe Veronica plină de voioșie, amabilă și extrem de bine dispusă. Întâlnise la familia Saint Leonard un măgăruș care-i căzuse cu tronc. Dick îmi dezvălui că, fără a mă angaja prea mult, o făcuse pe surioara sa să priceapă că, dacă va fi cuminte un timp, poate mă voi decide să-i cumpăr măgărușul. Dobitocul era robust și putea să aducă foloase. Și, pe urmă, cine știe? Asta i-ar fi dat Veronicăi un țel în viață, ceva de care să trebuie să se ocupe încontinuu, exact de ce avea nevoie. Și Dick ăsta, câteodată n-are idei proaste!

Cina întrecu cu mult așteptările mele. Robina ne servi pepene, sardele, un pui, cartofi, un piure de legume. Arta ei culinară mă uimi. Îl avertizasem pe tânărul Bute că va face bine să considere cina mai curând ca pe o glumă, decât o masă serioasă; eu însumi mă bizuiam să m-aleg de pe urma ei mai mult, cu veselie decât cu substanță. Am fost dezamăgit în mod agreabil. Căci totdeauna este mai ușor să-ți imaginezi o cină comică decât s-o consumi.

Îmi amintesc cum am luat odată cina cu o pereche de tineri însurăței care se întorceau din călătoria de nuntă. Urma să ne așezăm la masă la ceasurile opt; se făcuse zece și jumătate când am început să mâncăm. Bucătăreasa întrecuse măsura cu băutura, așa că, la șapte seara, nu era în stare să se țină pe picioare. La orele opt, renunțând la orice speranță, stăpâna casei preluase personal comanda cuptoarelor.

Ceilalți invitați fură deplânși, dar toți se bucurară pentru mine: „O să vedeți, își spuneau comesenii, că va scrie despre această cină ceva tare nostim…” Mai-mai să afirme că bucătăreasa se îmbătase înadins, ca să mă îndatoreze. Ei bine, n-am putut scrie un singur rând nostim despre cina aceea. Și azi încă, la amintirea acelei seri, mă copleșește melancolia.

În final, Robina ne servi un desert rece și o cafea excelentă, pregătită chiar pe masă, în timp ce Dick și Veronica strângeau tacâmurile. A fost una din cele mai fermecătoare mese la care am participat în viața mea. Și, în măsura în care te poți încrede în socotelile Robinei, a costat exact șase șilingi și patru pence, pentru noi cinci.

Cum nu erau servitori prin jur, am putut sta de vorbă fără reticențe. Ne-am amuzat mult.

Odată, în cursul unu, dineu, mă pregăteam să istorisesc câteva aventuri întâmplate unui scoțian. Nici nu deschisesem bine gura, că amfitrionul meu mă amuți, cu o privire care nu suferea nicio replică. Era un om amabil. Cunoștea pățaniile cu pricina, pe care, de altminteri, le-ar fi putut auzi toată lumea. La desert, mă lămuri că jupâneasa care servea la masă era scoțiană și foarte susceptibilă. Conversația se îndreptă asupra temei *Home Rule*[19], când amfitrionul nostru ne făcu din nou semn să tăcem, și am aflat că servitorul însărcinat cu băuturile era irlandez, partizan înfocat al lui Parnell.

Unii oameni vorbesc de față cu servitorii lor fără nicio reținere, ca în fața unor manechine. Mie, personal, prezența lor îmi provoacă o jenă insuportabilă. În zadar știu că invitații mei încă n-au auzit anecdota pe care aș vrea să le-o spun (cât despre membrii familiei, e natural să facă un mic sacrificiu), gândul că jupâneasa a mai auzit-o de o duzină de ori îmi paralizează glasul; tac, simțind că, în mod decent, nu pot să îi impui urechile cu ea încă o dată.

După cină, am împins masa într-un colț, Dick luă mandolina surorii sale și ne cântă un vals. S-au adunat mulți ani de când n-am mai dansat; deși Veronica susține că preferă să valseze cu mine decât cu oricare dintre împiedicați! pe care profesoara de dans îi dă pe mână ca să-i tragă după ea pe parchet. Ce-ar fi să redevin dansator? La urma urmei, niciodată nu ai decât vârsta pe care o simți.

Tânărul Bute se dovedi a fi un excelent valsator; ba chiar valsa și în sens invers, ceea ce este o performanță remarcabilă într-o cameră de patru metri lățime. În pofida acestei isprăvi, Robina — care totuși adoră dansul — mi-a declarat a doua zi că Bute era cel mult suportabil când dansa.

Nu văd motivul acestei antipatii a Robinei pentru domnul Bute. E adevărat că nu este ceea ce s-ar numi un tânăr elegant, dar este mai simpatic decât majoritatea tinerilor de vârsta lui, și are un surâs atât de deschis! Robina spune că tocmai surâsul acela o exasperează. Ca și mine, Dick e de părere că Bute are mult bun simț; cât despre Veronica, mai degrabă zgârcită cu elogiile, consideră că felul în care Bute face pe indianul, mai întâi mort, și pe urmă viu, este cel mai frumos lucru văzut la viața ei.

Ca să încheiem serata, s-a cântat. M-a surprins varietatea repertoriului lui Dick; e clar că a fost mai puțin leneș la colegiu decât credeam eu. Tânărul Bute are un glas de bariton destul de agreabil. Pe scurt, la unsprezece și un sfert ne-am amintit că s-ar fi cuvenit ca Veronica să se ducă de mult la culcare. Nici nu ne venea să credem că era atât de târziu.

— Uf, suspină Veronica, sărutându-mă de noapte bună, de ce oare nu putem trăi mereu așa, într-o căsuță, și să facem ce ne poftește inima? Ar fi atât de amuzant!

— Pentru că majoritatea oamenilor sunt niște nerozi, i-am răspuns eu.

CAPITOLUL V

O fermieră de la oraș

A doua zi dimineață, am pornit la drum ca să văd familia Saint Leonard. În apropierea fermei, l-am întâlnit pe junele Hopkins, călare

pe cal. Vântura o furcă deasupra capului și recita: *Șarja Brigăzii de cavalerie ușoară*[20]*.* Calul dădea impresia că s-ar amuza grozav. Călărețul îmi spuse că îl voi găsi pe „patron” lângă staule.

Fermierul nu este un moșneag; pesemne că Dick l-a văzut într-o zi proastă. Este un om în toată puterea vârstei, dacă e ceva mai încărcat de ani decât mine. Dar Dick are dreptate când spune că nu arată deloc a fermier. Mai întâi, Herbert Saint Leonard nu e un nume de fermier. Este un nume bun pentru un autor care ar scrie cărți despre agricultură și creșterea, vitelor, sau ar avea în această direcție idei noi. Dacă lucrurile s-ar desfășura normal în natură, nu există plantă dispusă să crească pentru Saint Leonard, atât de ignorant dă impresia că ar fi în arta cultivării pământului. Adevăratul fermier are totdeauna, în atitudinea lui, ceva care îl trădează. E greu de spus ce anume. De pildă, are un fel cu totul personal de a se rezema de un pârleaz. Ei bine, am încercat să mă reazim și eu ca un fermier. Niciodată nu nimeream poza potrivită. Așa ceva trebuie să ai în sânge.

Fermierul are, de asemenea, un fel al lui de a sta într-un picior, cu privirea ațintită spre un lucru văzut numai de el. Asta pare o nimica toată, dar e o întreagă știință. Când își dă seama că lucrul pe care-l privește nu există, fermierul nu e câtuși de puțin uimit. Nici nu se aștepta să existe. El privea un lucru care ar fi trebuit să existe, și care nu există. Viața fermierului este populată de asemenea lucruri.

Fermierul simbolizează perfect suferința ridicată la rangul de doctrină. Cât trăiește, el simbolizează curajul omului în luptă cu împrejurările potrivnice. Nimic nu-i merge în plin. Pământul nu este planeta lui.

Asta se trage din faptul că Pronia, plină de excelente intenții, nu se pricepe nici de frică la agricultură. Nu e vina ei dacă strică totul. Dacă Pronia ar putea să pogoare pe pământ, măcar o lună sau două, și să ia câteva lecții de agricultură, lucrurile ar merge cu totul altfel. Cum însă nici vorbă nu poate fi să vină printre noi, tot ce-am putea spune e egal cu zero.

Dacă ai sta să asculți spusele fermierilor, Pronia apare sub chipul unui amator bine intenționat, care ar fi fost obligat să exercite o meserie pentru care n-a fost adus pe lume.

— Aha, constată Pronia, le trebuie ploaie? Păi, ce-am mai făcut și cu ploaia asta? Unde am vârât articolul cu pricina?

Până la urmă, găsește undeva și ploaia. O pune să cadă din cer, și iat-o mulțumită de propria-i activitate. Asta durează până când un Spirit rătăcitor, trecând din întâmplare pe coclaurii aceia, se oprește și o întreabă ironic dacă e conștientă de ce e pe cale de a săvârși.

— Binențeles că da! — îl asigură Pronia — Cunoști mamiferele acelea numite fermieri? Ei pretind ploaie…

— N-o s-o mai pretindă multă vreme, de azi înainte — spune Spiritul. Înainte de a-ți epuiza dorința de a le face un bine, vor fi înecați în paturile lor.

— Te rog să taci! — se revoltă Pronia.

— Dacă te îndoiești de părerea mea, spune Spiritul, n-ai decât să constați și singură. Iarăși ai prăpădit recoltele, ai făcut să piatră toate fructele. Până și napii putrezesc pe rădăcini! La ce-ți slujește oare experiența?

— Oricum, e așa de greu să rânduiești lucrurile cu o precizie de minut! — declară Pronia.

— Trebuie să cred, într-adevăr, că e o treabă tare grea — recunoaște Spiritul — cel puțin, pentru tine. Orice-ar fi, în locul tău aș opri ploaia. Dacă nu te poți stăpâni, cel puțin dă-le răgazul să-și construiască o nouă arcă.

Spiritul rătăcitor pleacă.

— Acum, dacă iau aminte, spune Pronia, aplecându-se peste marginea stelei sale, Pământul îmi pare, cu-adevărat, destul de muiat. Cred că aș face bine să pun din nou timpul la frumos fix.

Iat-o, deci, că așază timpul la frumos, apoi, întorcându-se pe partea cealaltă, se pregătește să tragă un pui de somn, cu convingerea bine stabilită că, în calitate de Pronie, nimic de spus, e la postul ei!

Spiritul rătăcitor, care se întoarce din călătorie, o surprinde adormită…

— Ei, ce zici — îl cercetează Pronia, cu un surâs șiret — ai mai trecut pe-acolo, pe jos?

— Da, zice Spiritul, de-acolo viu.

— Ce spui? — îl întreabă Pronia — Nu e o priveliște fermecătoare? Nu e totul uscat bine și tare frumos?

— Ai pus mâna — zice Spiritul — Tare uscat e cuvântul potrivit. Secate, râurile, puțurile și fântânile. Cireșile sunt pe moarte. Finețurile s-au dus pe copcă. Cât despre recoltă, până în doi ani s-o să fie nimic de cules. Ce-i drept, de uscat și secat, totul e secat.

Vă puteți închipui că Proniei îi dau lacrimile.

— Dar, spuse ea, nu chiar tu m-ai sfătuit să le trimit oamenilor un pic de vreme frumoasă?

— Chiar așa, răspunde Spiritul, dar nu șase luni de secetă, cu 30 de grade la umbră. Îmi faci impresia de a fi complet lipsită de rațiune.

— Vai, oftează Pronia, între două suspine, de ce nu a fost încredințată altcuiva această sarcină!

— Nu ești singura care se întreabă asta, spune Spiritul, fără bunăvoință.

— Mă străduiesc din răsputeri — afirmă Pronia, ștergându-și ochii cu aripile sale mari.— E cumva vina mea că nu sunt făcută pentru meseria aceasta?

— Niciodată n-ai spus un lucru mai cu miez — încuviințează Spiritul.

— Încerc și eu, geme Pronia.

— Nu mai găsești pe altcineva care să se zbată atâta să facă bine treaba. Dar, oricum aș întoarce-o, totul iese pe dos.

— Ți-ar trebui, o povățuiește Spiritul — ceva mai puțin entuziasm și ceva mai mult simț practic. Sări peste cal, și asta te face să-ți pierzi capul. Dacă le trimiți oamenilor ploaie, există zece șanse la una ca să cadă când nu trebuie. Îți ascunzi soarele la fel cum un bridgist dornic să blufeze își ascunde așii, până când e prea târziu, și pe urmă îi aruncă toți odată pe masă.

— O să mai încerc odată — spune Pronia — De data asta voi face totul, absolut tot ce pot.

— De când te cunosc, urmează Spiritul, cu glas mai blând, spui întruna același lucru: „Fac ce pot! Mă străduiesc ca să iasă lucrurile bine!” Nu ești învinuită că n-ai încerca, ci că ești lipsită de simțul măsurii. De ce nu-ți cumperi un almanah?

Și Spiritul rătăcitor își ia rămas bun.

„Are dreptate și Spiritul acesta, reflectează Pronia. Trebuie să-mi cumpăr un almanah”.

Își face chiar un nod la batistă. Dar ghiciți prea bine ce se întâmplă: uită cu desăvârșire motivul pentru care a făcut nodul. Nu-i vina ei. Nu-i vina ei. Crede că trebuia să-i amintească să trimită niște porții de înghețuri în mai, dacă nu cumva să servească niște cețuri prin august; nu mai știe exact, și basta. Atunci, ca să fie sigură, trimite și unele și altele.

Până la urmă nici fermierul nu-i mai poartă pică Proniei. Se resemnează, spunându-și că nefericirea este recomandabilă pentru izbăvirea sufletului său nemuritor. Și urmează întăcere calea care-l duce la faliment.

Hubert Saint Leonard, de la ferma din Windrush, este tipul desăvârșit al omului neliniștit. Ciocăne cu degetul în termometru, nutrește temeri și speranțe, ignorând tot ce-i este scris spre nenorocirea lui. Vor trece ani și ani mai-nainte ca firea lui să se împace cu acea deznădejde liniștită, care este atât de necesară agricultorului. Saint Leonard este un bărbat înalt, subțire, cu o față mobilă și sensibilă; din când în când, stăpânit de un tic irezistibil, își cuprinde capul în palme, parcă pentru a se asigura că mai e tot la locul lui.

Am dat de el tocmai când pleca să dea o raită pe domeniu. I-am propus să-l însoțesc. N-a fost dintotdeauna fermier. Până nu de mult, fusese agent de schimb. Dar cum niciodată nu suferise viața sedentară, pusese ceva bănuți deoparte și se hotărâse, pe la patruzeci de ani, să-și ofere luxul rar de „a-și trăi viața”. L-am întrebat dacă din noua lui meserie scotea o pâine, și mi-a spus:

— Asta depinde de părerea ce o ai despre tine însuți. După socoteala dumitale, cât merit să câștig pe an?

Întrebarea era spinoasă.

— Te temi să nu mă jignești prin prea multă sinceritate? — zise el.

— Bine. Să alegem alt exemplu. Să luăm cazul dumitale, în loc de al meu. Am citit toate cărțile scrise de dumneata, îmi plac. Ei bine, consider că valorează cinci sute de lire pe an. Totuși, câștigi două mii, fără îndoială, și apreciezi, probabil, valoarea dumitale la cinci mii.

Surâsul lui m-a dezarmat.

— Cei mai mulți oameni — urmă el — comit aceeași greșeală; se supraapreciază. John Smith sau cutare ori cutare ins, care

valorează, cinstit vorbind, o sută de lire pe an, pretinde că valorează dublu. Rezultatul: dificultatea de a câștiga ceea ce crezi că meriți, surmenaj, griji peste griji, teama constantă de a atinge limita propriului tău efort. Eu cred de pe-acum, judecând după Opera dumitale, că ai fi mai fericit cu cinci sute de lire decât cu două mii. Pentru a câștiga două mii, ești constrâns să produci atâta, încât munca dumitale nu-ți mai face nicio plăcere. Mulțumindu-te cu cinci sute, ți-ai putea permite să faci tot ce poftești. Lumea noastră este departe de a fi desăvârșită. Lucrul acesta e adevărat, deși a mai fost spus. Într-o lume desăvârșită, gânditorul s-ar cuveni să valoreze mai mult decât negustorul, și agricultorul mai mult decât agentul de schimb. Ca să mă ocup de bursă, eram forțat să mă dezonorez, să-mi reneg eul adevărat, omorându-mă ca să înnegresc hârțoage. Azi câștig mai puțin, dar mă bucur de viață. Odinioară le ofeream prietenilor mie șampanie. Eu nu beam, fiindcă n-aveam voie. Acum, beau cu plăcere bere. Fiecare om are dreptul la un salariu echivalent cu valoarea lui pe piață, nici mai mult, nici mai puțin. Salariul acesta îl poți încasa integral în bani. Asta și făceam, altă dată. Sau, dacă nu, poți să-l încasezi o parte în bani, alta în bucuria de a trăi. Asta fac acum.

— E fermecătoare întâlnirea cu un filosof, i-am spus. Filosofii sunt oameni despre care auzi vorbindu-se deseori, dar nu știam că ar mai exista printre noi.

— Lumea își bate joc de filosofie, zise Saint Leonard.

— Și rău face; înseamnă arta de a trăi liber, fericit, tihnit. Aș da bucuros jumătate din anii ce-mi mai rămân de trăit, ca să fiu un adevărat filosof.

— Eu unul nu-mi bat joc de filosofie, i-am spus. Te luam drept un adevărat filosof. Când te aude omul vorbind…

— Vorbele! — exclamă Saint Leonard.

— Ce sunt și aceste vorbe? Cuvintele nu sunt nimic. Dumneata ai rostit adevărul: „vorbesc” ca un adevărat filosof.

— Nu te mulțumești să vorbești, i-am replicat, te și comporți ca un filosof. Sacrificarea veniturilor în folosul bucuriei de a-ți trăi viața, nu înseamnă, oare, practicarea filosofiei?

Spuneam acest lucru îndemnat de teama instinctivă de a-l vedea cum devine amar. Voiam să fie bine dispus, căci aveam să discut cu

el trei subiecte: vaca, măgarul și Dick.

— Nu, zise Saint Leonard — Un veritabil filosof ar fi rămas agent de bursă, și ar fi fost la fel de fericit. Filosofia nu depinde de decor. Adevăratul filosof își poartă filosofia în el însuși. Spune-i, pe nepusă masă, că poporul l-a ales pentru a fi urmașul la tron al regelui. Spune-i că a fost condamnat la muncă silnică pe viață; el va continua să-și fumeze pipa netulburat, absolut ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Avem un motan bătrân, căruia copiii nu-i dau pace o clipă. El îi lasă în voia lor. Rămâne indiferent. Copii îl închid în pian, crezând că o să facă o zarvă infernală, care o să bage în sperieți pe careva. Dar motanul nu face de fel muzică; el adoarme acolo. Peste un ceas, când cineva deschide pianul, găsește bietul dobitoc întins cât e de lung peste claviatură și torcându-și singur un cântec. E îmbrăcat cu veșmintele pruncului; împopoțonat astfel, e plimbat într-un cărucior de copil. Motanul rămâne culcat, cu o înfățișare de fericire deplină, încântat că privește peisajul și ia aer fără a se osteni. Copiii îl spânzură de coadă. Ei bine, când îl vezi cum se balansează, cu capul în jos, s-ar zice că le este recunoscător fiindcă i-au procurat o senzație nouă. Într-un cuvânt, dă impresia de a judeca tot ce i se întâmplă drept niște încercări profitabile. Iarna trecută s-a prins într-o capcană unde și-a pierdut o labă; acum aleargă voios pe celelalte trei. S-ar zice chiar că e mulțumit de a fi pierdut a patra labă. Parcă ar spune: fac economie de întreținere. Orice i se întâmplă, el este mulțumit. Și este mulțumit chiar când nu i se întâmplă nimic. Iată un adevărat filosof!

Saint Leonard începea să mă sâcâie. Cunosc un om cu care. Este absolut imposibil să fii în dezacord. La club, noii membri erau convinși să parieze că vor izbuti să se certe cu el, pe un anumit subiect, desemnat dinainte. Unii i-au spus verde în față că domnul Lloyd George[21] este un trădător de țară. Cei bine, individul cu pricina s-a ridicat și le-a strâns mâna, spunându-le că nu găsește cuvinte potrivite pentru a-și exprima admirația inspirată de o temeritate atât de liniștită. În clipa următoare, pariorii aruncau pe socoteala domnului Balfour niște cuvinte care le-ar fi putut aduce un proces pentru defăimare. Mare minune că nu s-a aruncat de gâtul lor. Le-a dezvăluit că de-o viață întreagă fusese visul lui să audă

cum un cetățean britanic cuteza A să-l calomnieze în public pe domnul Balfour.

Trebuia să izbutesc a-l înțelege pe Saint Leonard; nu puteam cădea de acord pe viitor, decât cu acest preț.

— Vom fi vecini, l-am anunțat, cred că îmi vei fi simpatic. Vreau să spun: cu condiția să învăț să te înțeleg. Mărturisesc că, la prima vedere, mă cam derutezi. Începi prin a înălța în slăvi filosofia. Auzind această ironie, mă declar de acord cu dumneata. Recunosc că este o știință nobilă și frumoasă. Când mezina mea va fi mare, când fata cea mare va avea ceva mai multă experiență, când Dick se va putea descurca cu propriile-i puteri, când publicul englez va prețui literatura bună, s-ar putea să devin eu însumi un filosof. Aveam de gând să-ți spun toate acestea. Dar, mai-nainte de-aș fi putut să-ți expun punctul acesta de vedere, vederile dumitale sau și schimbat și compari filosofia cu un bătrân motan sărac cu duhul. O dată pentru totdeauna: ce soi de om ești?

— Sunt un idiot, răspunse Saint Leonard, fără o ezitare, un întristător idiot! Căci sunt înzestrat în același timp cu modul de a gândi al unui filosof și cu caracterul cel mai irascibil cu putință. Filosofia mea mă învață să roșesc din pricina iritabilității dovedite, iar iritabilitatea face să-mi sară în ochi aspectul ridicol al filosofiei mele. Glasul filosofului susține că prea puțin contează căderea în puț a celor doi gemeni ai mei; puțul nu e adânc; puștii nu cad pentru întâia oară în el; nu va fi nici ultima. Însă glasul omului irascibil îl încondeiază pe filosof că e un imbecil. El consideră că nu e o treabă menită să te lase rece, căderea în puț a doi copii, deoarece trebuie să deranjezi niște muncitori de la lucru ca să-i scoată de-acolo; pentru că, după ce s-au încheiat operațiile de salvare, toată lumea e udă leoarcă, eu sunt bolnav, iar veșmintele copiilor nu mai sunt bune de nimic. Și pe urmă, parcă ar face-o înadins (începea să i se urce sângele la cap), nu se duc să se joace în preajma puțului decât când sunt gătiți cu dichis. În alte zile, citesc basme sau joacă loto în casă. Gemenii noștri sunt făpturi bizare. De ce oare sunt mai răi decât ceilalți copii? Nu se știe. Vezi ghetele mele? Le port de doi ani. Încălțat cu ele, fac zece mile pe zi. Au luat apă de-o sută de ori. Ei. Bine, încearcă să-i cumperi aceeași încălțăminte unui copil…

L-am întrerupt, întrebând: — De ce nu pui să fie acoperit puțul?

— La ce-ar folosi? — zise Saint Leonard.

— Doar fiindcă nevastă-mea îmi repetă din prima zi că fac rău nepunând să fie acoperit. Nimic nu mă irită mai mult decât să aud exclamând: „Aha, doar îți spusesem eu!”. În fond, însă, puțul acesta nu e decât o veche ruină. E drept, se spune că pe vremuri a fost bântuit de stafii. Noi nu ne-am dat seama niciodată. Care nimfă respectabilă ar fi dispusă să bântuie o temniță unde cad întruna porcii?

Saint Leonard izbucni în râs. Dar, mai-nainte de a mă fi putut pune la unison cu el, dispoziția lui se și schimbase.

— La urma urmei, reflectă, ce rost are să zidești un izvor istoric, care este podoaba grădinii mele, fiindcă niște oameni fără creieri în cap nu sunt în stare săț mă o îngrăditură închisă? Cât despre copii, o chelfăneală zdravănă îi va vindeca.

O voce de femeie ne strigă să ne oprim.

— Cu neputință, spuse Saint Leonard, acum îmi fac rondul.

— Trebuie neapărat! — insistă vocea.

Saint Leonard făcu stânga-mprejur, atât de brusc, încât era cât pe-aci să mă răstoarne.

— Drac’ să-i ia! — bombăni el.

— De ce nu, respectă orarul? Cu asemenea sistem, nu poți aplica nicio metodă! Lipsa de metodă, iată ce ruinează agricultura!

Mormăia de unu’ singur, mergând. L-am urmat. La jumătatea drumului spre fermă, în mijlocul unui câmp, am zărit-o pe persoana care strigase. Era o junătă plăcută la înfățișare; nu era tocmai frumoasă; nu și-ar fi întors nimeni capul după ea; dar, după ce o priveai prima dată, era agreabil să-ți continui ocupația.

Saint Leonard mi-o prezentă: era Jeannie, fiica lui cea mai mare. Pe urmă o înștiință că, dacă voia să-și dea un pic de osteneală, va găsi un orar îndărătul ușii biroului.

— Știu asta, zise Jeannie. Ba chiar, după acest orar, în clipa de față ar trebui să te afli în curtea cu căpițe; tocmai acolo am nevoie de tine.

— Cât e ceasul? — spuse Saint Leonard, căutând în jiletcă un ceasornic absent.

— Unsprezece fără un sfert, i-am spus.

Își cuprinse capul în palme, uimit: „Nu se poate!”

Chiar atunci sosise o nouă mașină legătoare de snopi. Jeannie ținea ca taică-său să se ducă s-o vadă, mai-nainte ca mecanicii să se depărteze.

Am pornit, deci, înapoi spre fermă. Am profitat ca să trec la obiectul vizitei mele:

— Ca să trecem la afacerile noastre, am spus, am trei lucruri despre care vreau să stau de vorbă cu dumneata. Întâi și-ntâi, vaca…

— Vaca? — zise Saint Leonard.

Se întoarse spre fiica lui.

— Maud?

— Nu, precizăea, Susie.

— O să o recunoașteți, le-am spus. E cea care mugește mai toată noaptea și cea mai mare parte din zi. Servitorul dumitale, Hopkins, crede că e roasă de mâhnire, fiindcă i-a fost luat vițelul. Aș vrea, deci, să vă întreb dacă n-ați avea alt animal, cu un sentiment matern mai puțin dezvoltat. Dar poate că la vaci nu există o categorie de animale care să corespundă cu ceea ce se numește la noi „înalta societate”, cărora să nu le pese de vițeii lor, ba care sunt chiar mai degrabă mulțumite să fie despărțite de ei.

Jeannie surâse. Când o vezi pe Jeannie surâzând, simți cum îți izvorâște forța de a întreprinde multe alte lucruri, ca să o faci să mai surâdă odată.

— De ce nu vă plasați vaca, propuse ea, în casa dumneavoastră nouă, unde există un staul?

Era ceva în ideea aceea. La asta nu mă gândisem. L-am întrebat pe Saint Leonard cât îi datoram pentru vacă. Jeannie mi-a răspuns că prețul era cincizeci de lire. Mi se spusese că, dacă te-apuci de negocieri cu fermierii, trebuie totdeauna să te tocmești; dar ceva îmi șoptea că, dacă Jeannie spusese suma aceea, atât însemna, și nimic altceva. Din clipa aceea, am început să privesc cu mai puțină neliniște viitorul fermei și situația proprietarului ei.

— Nu cumva sunteți cumpărători de lapte? — i-am spus fetei.

— Susie îmi pare dispusă să dea douăzeci de litri și mai bine de lapte pe zi. Mă tem să nu facem burtă, dacă am bea tot laptele ăsta!

— La opt pence litrul, adus la noi acasă, spuse Jeanie, iau cât doriți.

Am notat și această învoială. Și m-am informat dacă aș putea angaja un tânăr argat.

— E Hopkins, sugeră fermierul.

— E singurul om de prin părțile astea, cu excepția ta — se adresă Jeannie tatălui său — care are puțină judecată. Nu, nu vi-l putem da pe Hopkins. Dar, dacă aveți o fire bună…

— În mod obișnuit, am mărturisit, mă pot mărgini să fiu sarcastic. Asta îmi face plăcere și, în măsura în care experiența îmi permite să judec, nu face nimănui nici bine, nici rău.

— Vă voi trimite pe cineva — promise Jeannie.

— Și acum, am spus eu, să vorbim puțin despre măgar. Fetița mea, Veronica, mi-a dat a înțelege că, dacă i-aș cumpăra acest măgăruș, ar fi pentru ea începutul unei vieți mai virtuoase. Nu acord o însemnătate exagerată acestui legământ, dar nu se știe niciodată. Înrâuririle care modifică un caracter sunt subtile și urmările lor, neprevăzute. În orice caz, se cuvine să nu dăm cu piciorul unei ocazii. Fără ai mai socoti că un măgar ne-ar putea aduce multe servicii. O să avem o grădină mare.

— Ani de zile a trăit pe spinarea mea, se pronunță Saint Leonard, și nu văd ce ameliorare morală a caracterului copiilor mei a putut aduce. Habar n-am cum i-ar putea influența pe copiii dumitale. Cât despre serviciile ce le-ar putea aduce grădinii dumitale…

— Poate să tragă la căruță, pledă Jeannie.

— Da, o aprobă tatăl, cu condiția să umbli alături de el și să-i oferi morcovi. Ultima dată când l-a scos din grajd nevastă-mea, n-a avut alt mijloc decât să-l lege de remorca tramvaiului.

Ajunsesem în ograda fermei. Măgarul era de față, trecându-și capul prin deschizătura porții grajdului. Existau trăsături care îl făceau să semene cu Veronica; măgarul avea același aer de resemnare și de virtute neînțeleasă și rănită; ochiul lui avea aceeași privire, șireată și totodată visătoare, pe care Veronica o arunca asupra soarelui ce apunea, în vreme ce toată lumea o striga să vină să facă rânduială în lucrurile ei. Aplecându-se spre dobitoc, Jeannie îl rugă cu drăgălășenie să o dezmierde. Măgarul se execută, dar cu o privire care părea a spune: „De ce oare sunt readus pe pământ?”

Această atitudine mi-l făcu antipatic. Greșisem, judecând că Jeannie nu era drăguță. Era dăruită cu acel fel de frumusețe care

scapă atenției prin însăși desăvârșirea ei. Ceea ce este excentric și discordant reține lesne privirea. Dar cu ceea ce nu este decât armonios, spiritul trebuie să se deprindă treptat.

— Cred, zise miss Jeannie, ștergându-și obrazul, că acest urecheat ar putea fi învățat tot ce doriți.

— Afară de muncă, constată tatăl. Așa că, hotărârea mea e luată. Dacă mă descotorosești de el, dacă îmi promiți că nu mi-l înapoiezi nicicând, ți-l dau pe degeaba. Și dacă mai găsesc încă un motiv întemeiat, îți voi da și căruța.

Ne-am înțeles ca Hopkins să-mi aducă a doua zi măgarul. Se pare că era singura ființă capabilă să-l facă să se urnească din loc.

— Nu știu care e secretul lui, spuse Saint Leonard, dar cert e că are un clenci aparte.

— Acum, am continuat, mai ne rămâne să ne ocupăm de Dick.

— E tânărul pe care l-am văzut ieri? — mă întrebă fermierul. — îl găsesc fermecător.

— Da, am întărit eu, e un băiat cumsecade. Cred că nici nu se găsește unul mai bun. Și nu-i prosti deloc, când îl cunoști. Are însă un cusur. Nu vrea să muncească. Am încercat în fel și chip, fără succes.

Jeannie surâse. Am întrebat-o de ce.

— Fiindcă mă gândesc la asemănarea dintre el și măgăruș — zise fata.

— Doar noi suntem vinovați — afirmă Saint Leonard.

— Plecăm de la principiul că toți băieții sunt buni ca să faci din ei belferi și că toate fetele au simț muzical. Îi îndopăm pe unii cu greacă și latină, și credem că pregătim căpătuirea fetelor silindu-le să cânte la pian. În nouă cazuri din zece, e timp pierdut. Pe vremuri am fost trimis la Cambridge; eram considerat leneș. Nimic mai fals. Natura nu mă destina să fiu tare la matematică, asta-i tot. Nu era niciun interes și nicio plăcere pentru mine să fiu un as la orele de știință. Își închipuie cineva ce s-ar alege dintr-o lume populată cu oameni tari la matematici? Atunci, de ce să-i împingem pe toți acești tineri să încerce asemenea performanță? Pe mine mă atrăgea să mă fac fermier. Dacă ar fi predată unor tineri inteligenți profesia de agricultor, oamenii ar putea trăi de pe urma culturii cerealelor. Suntem lipsiți de simț practic.

— Nu sunt prea departe de părerea dumitale, am spus. Aș prefera ca din Dick să iasă un fermier bun, decât un avocat prost. Cât despre el, cred că l-ar interesa agricultura. De azi până în ziua întoarcerii lui la Cambridge, avem înaintea noastră zece săptămâni. Timp suficient ca să facem o experiență. Îl vreți ca elev?

Saint Leonard își cuprinse capul în palme și, strângându-l cu putere, declară: — Dacă consimt, important este să nu abuzez de încrederea dumitale.

— Cred că e rândul meu să fiu cinstit, am ripostat.

— Capăt măgarul dumitale pe nimica: înțeleg să plătesc pentru Dick. Și, devreme ce ești așteptat în hambar, lasă-mă să pun la punct chestiunea asta cu fiica dumitale.

Ne privi pe rând, cu un aer bănuitor.

— Îți promit că voi fi cinstită, zise Jeannie, râzând.

— Dacă prețul depășește valoarea lecțiilor, amenință Saint Leonard, ți-l trimit îndărăt pe băiat.

Se poticni de un porc care, conform orarului, nu s-ar fi cuvenit să se afle în locul acela. Se îndepărtară laolaltă, porcul deschizând alaiul, și zbierând amândoi de-ți spărgeau urechile.

Jeannie se oferi să-mi arate un drum pe scurtătură, de-a curmezișul câmpului. Am mers un timp în tăcere. Pe urmă Jeannie îmi spuse, nitam-nisam:

— N-aș vrea să credeți că îmi place să fiu singura care tratează aici chestiunile bănești. Dar n-am încotro, cineva trebuie să se ocupe de ele. Tata…

Am măsurat-o cu privirea. Are genul de frumusețe căreia o umbră de tristețe îi sporește farmecul.

— Ce vârstă ai? — am întrebat-o.

— O să împlinesc douăzeci de ani — îmi spuse.

— Te credeam mai vârstnică.

— Așa crede toată lumea.

— Fiica mea, Robina, are aceeași vârstă cu dumneata… dacă nu se ține cont decât de ani. Iar Dick are douăzeci și unu de ani. Sper că veți fi tustrei buni prieteni. Nu sunt ei lipsiți de judecată, dar nu iese la lumină decât din când în când, și totdeauna prin surprindere. Veronica are nouă ani, dacă nu mă înșel. Nu știu ce vom putea face cu ea. Uneori dă impresia că ar avea un caracter nobil, și pe urmă,

perioade îndelungate, pare că l-a rătăcit definitiv. Stai și te întrebi unde l-a pus. Măicuța — așa îi spunem mamei lor — nu va veni să locuiască cu noi decât când va fi gata casa cea nouă. Dacă am lăsa-o să vină mai-nainte, ar voi să se ocupe de toate, și asta ar obosi-o. Dar, firește, nu-i place să fie menajată, să fie tratată ca o bolnavă, cum spune ea.

— Sunt fericită să vă am ca vecini — glăsui Jeannie.

— Aici, suntem zece. Tata o să vă placă; toți oamenii inteligenți țin la taică-meu. Mama primește în fiecare vineri. Lumea vine în alte zile, și ne găsește la muncă, în straie murdare și peticite. Vinerea după-amiază, ne așezăm frumușel în salon, gătiți nevoie mare. Dar nu vine nimeni; mâncăm noi singuri prăjiturile. Mama se necăjește grozav din pricina asta. O să te străduiești să nu uiți vinerea, nu-i așa?

Eram numai urechi la spusele Jeanniei și îmi făceam însemnări.

— Eu sunt cea mai mare. Negreșit, ți-a spus și tata. După mine veneau Harry și Jack, dar Jack e acum în Canada și Harry a murit, așa că e un mare gol între mine și ceilalți copii. Bertie are doisprezece ani, Teddy unsprezece. O să-i vezi: sunt în vacanță. Sally are opt ani; pe urmă vin gemenii.

Oamenii nu cred în toate istoriile povestite pe seama gemenilor. Eu însă, știu din experiență că e inutil să exagerezi. Ai noștri n-au decât șase ani, dar de pe-acum sunt mai cicălitori decât cei mari. Avem un băiat și-o fetiță. Dar, cum se amuză să-și schimbe hainele între ei, nu știm niciodată cu cine avem de-a face. Îl trimitem pe Wilfrid la cutare fiindcă Winnie nu știe tabla înmulțirii; i se dă un purgativ lui Winnie când Wilfrid a mâncat prea multe coacăze. În primăvara trecută, Winnie avea pojar. În a cincea zi, doctorul a declarat că asistase la cea mai rapidă vindecare din cariera lui și că nu vedea niciun motiv pentru ca Winnie să nu se dea jos din pat chiar în ziua aceea. Din fericire, noi am avut bănuieli și, după ce am căutat-o pretutindeni pe Winnie, am găsit-o ascunsă într-un dulap, înfășurată într-o pătură.

Gemenii par să nu-și dea deloc seama în ce încurcături ne vârâ. Dacă nu-i prindem în flagrant delict, cea mai bună soluție e să le împărțim pe din două pedepsele și să-i lăsăm să-și lichideze între ei socotelile.

Algy nu are decât patru ani; până anul trecut, toată lumea îl striga Bebe. Numele nu i se mai potrivește, dar i-a rămas. Algy protestează de câte ori poate. Zilele trecute tata l-a strigat de jos: „Bebe, adu-mi ghetele!” Eram pe palier. Știți ce-a făcut? S-a dus lângă leagăn și l-a deșteptat pe prichindel, spunându-i: „Ia scoală-te și du-i jos ghetele lui taică-tău!”

— Ce părere ai, i-am spus, despre schimbarea ivită în existența voastră?

— O să mă consideri egoistă, rosti ea, dar cred că mai cu seamă eu l-am împins pe tata să-și schimbe felul de viață. Îndeletnicirea lui de la Londra mi se părea urâtă, devreme ce nu făcea bine nimănui. Nu-mi plac afacerile și, dimpotrivă, iubesc viața la țară.

Firește, aici trebuie să te mulțumești cu o singură rochie frumoasă pe an și să ți-o croiești singură. Dar copiii se poartă ca niște mici sălbatici. Băieții n-or să meargă la colegiu, dar cum vor avea nevoie să-și agonisească traiul de timpuriu poate că e mai bine așa. Din nefericire, mama se plictisește. Plimbarea ei preferată este înspre azilul de bătrâni. Își închipuie că acolo își va sfârși zilele, împreună cu tata. Înțeleg că-i îngrijorează viitorul, dar se înșală: ferma va aduce beneficii, și aduce de pe acum. E un singur lucru…

Se opri brusc din vorbă, apoi urmă:

— Cu atât mai rău, râse fata, tot trebuie să ne cunoști și dumneata! Tatii îi place să facă experiențe, și femeile nu pot suferi experiențele. Anul trecut, ținea să umblăm toți desculți. Nu înțelegea de ce mama și cu mine nu voiam să facem la fel cu ceilalți. Vara asta vrea. ca toată lumea să meargă cu părul scurt și cu capul descoperit. Sally avea un păr atât de frumos! Anul viitor o să vină cu altceva, vreo altă născocire care o să ne facă să părem scăpați din vreun circ ambulant.

Lunea și marțea vorbim franțuzește cu doica noastră. Biata femeie nu pricepe o boabă din tot ce-i înșirăm. În zilele acelea, tata vorbește și el franțuzește, și nimeni nu-l înțelege. Își înseamnă atunci ce vrea de la noi, ca să ne-o spună „într-o zi englezească”, și, binențeles, uită. Cu toate acestea, e cel mai bun om din lume. Câteodată îmi imaginez că este un băiețandru de vârsta mea și îl socotesc fermecător; dar, dacă cu-adevărat n-ar avea decât vârsta mea, în unele momente mi-ar face tare bine să-l scutur zdravăn.

Jeannie râse. Aș fi vrut s-o mai aud vorbind, așa mult îmi pria râsul ei. Dar ajunsesem la drumul mare, și fata trebuia să se întoarcă.

— Și lecțiile lui Dick? — i-am spus atunci.

— Am uitat să fixăm un preț pentru lecții.

— Mamei i-a părut fermecător, mă înștiință ea.

— Da, dacă Dick și-ar putea câștiga existența, câștigând simpatia oamenilor, soarta lui m-ar neliniști mai puțin. E foarte leneș.

— A promis să muncească, dacă dumneata îi dai voie să fie fermier, zise Jeannie.

— A vorbit el de așa ceva?

Ea mă asigură că vorbise.

— E cert că la început totul va merge bine — i-am mărturisit.

— Dar îl cunosc pe Dick. Peste o lună se va sătura și va avea chef să se apuce de altceva.

— Dacă face asta, spuse fata, va fi pentru mine o mare dezamăgire.

— Am să-i spun. Poate că nu e rău să știe acest lucru. Unora nu le place să-și decepționeze semenii.

— Aș prefera să nu știe nimic despre părerea mea — replică Jeannie. — I-ai putea spune și dumneata, de pildă, că tata va fi tare dezamăgit. Știu că tata are o părere bună despre el.

— Am să-i spun, am corectat-o, că vom fi cu toții tare dezamăgiți.

Acceptă ca lucrurile să se desfășoare astfel, și ne-am despărțit. După ce se îndepărtase, mi-am amintit că nu fixase nicio condiție. Nu departe de casă l-am întâlnit pe Dick care venea în întâmpinarea mea.

— Am aranjat treaba pentru tine — l-am anunțat.

— Cu-atât mai bine!

— Ia aminte, cu condiția să te apuci de treabă cu trup și suflet, să muncești din răsputeri. Dacă nu, îmi vei pricinui o mare dezamăgire, ți-o spun cu toată sinceritatea.

— Ne-am înțeles — răspunse voios Dick.

— Nu-ți face sânge rău.

— Domnul Saint Leonard va fi și el tare dezamăgit. Are o părere destul de bună despre tine. Nu-i da prilejul de a și-o schimba.

— Mă voi înțelege foarte bine cu el, mă încredință Dick. lCe părere ai, nu-i așa că e un ins năstrușnic?

— Și miss Jeannie va fi, de asemenea, tare dezamăgită.

— Ai auzit asta chiar din gura ei?

— Mi-a dat a înțelege — am explicat.

— Acum însă, dacă stau și cuget, îmi aduc aminte că-mi ceruse să nu-ți repet vorbele ei. Voia să te fac să înțelegi, în primul rând, că părintele ei va fi tare dezamăgit.

Dick făcu câțiva pași fără a scoate un cuvânt. În cele din urmă, rosti:

— Regret că ți-am dat uneori motiv de îngrijorare.

— Iar eu sunt foarte fericit să te aud vorbind în acest fel.

— Dar voi începe o viață nouă și voi munci temeinic!

— E timpul să te apuci de treabă. A bătut și ceasul al unsprezecelea.

CAPITOLUL VI

Afacerea cuptorului

În Ziua aceea Robina ne-a servit la prânz slănină rece. Dar se terminase. Am avut impresia că recunosc chiar bucata lăsată în farfurie dimineața. Dar, pusă într-o farfurie curată și cu puțină verdeață împrejur, nu avea un aspect. Prea rău. Totuși, prezența ei nu avea de fel imaginea pe care ți-o faci de obicei despre un prânz pentru patru persoane, dintre care cel puțin două se plimbaseră în aer liber toată dimineața, și Dick a avut dreptate să vorbească așa cum a vorbit:

— În viața mea n-am văzut să se servească slănină rece la primul fel.

— Nu e primul fel, replică Robina.

— E tot ce avem pentru prânz.

Vorbea cu glasul acela pierdut al cuiva care a atins pragul de jos al durerii omenești, adăugând că, în ce o privea, nu va pune nimic în gură, că prânzise deja. Veronica, cu înfățișarea unei mucenice creștine, declară că și ea mâncase.

— Sunteți nervoase! — continuă Dick.

I-am tras un picior pe sub masă, dându-i lui Dick un prim avertisment. Ghiceam că avea să-și caute singur beleaua. Așa cum i-am explicat mai târziu, după furtună, o femeie este cu atât mai

periculoasă, cu cât pare mai resemnată. Dimpotrivă, un bărbat care simte cum fierbe în ol mânia, se grăbește să prindă din zbor orice ocazie de a o lăsa să explodeze. În asemenea clipe cel mai neînsemnat subiect de contrarietate — un șiret care se rupe, un nasture lipsă, devin un izvor descoperit în pustiu. Un buton de guler care cade și rămâne de negăsit, este în asemenea momente o binefacere trimisă de zei doar celor ocrotiți de ei. Până să dea de două ori ocol încăperii în patru labe, să spargă limba de pantofi râcâind cu ea dușumeaua de sub garderob, să se pocnească de obiecte, să-și sfâșie cămașa, să se rănească de toate colțurile mobilelor, și până la urmă să-și dea seama că a călcat drept pe butonul cu pricina, și gata, mânia victimei s-a risipit. Nu-i mai rămâne decât să facă haz el însuși. Ceea ce omul nu întârzie să facă. Râde, își prinde gulerul cu un ac de siguranță și sfârșește de îmbrăcat cântând cât îl ține gura.

Am cunoscut o doamnă, persoană mintoasă, care, când credea că observă cum mânia are să-i joace un renghi urât soțului său, considera de datoria ei să-i vină în ajutor. Proceda în modul următor: căuta în toată casa un ziar din luna precedentă și, după ce îl călca binișor cu mașina și îl împătura cu grijă, îl punea pe masă, la micul dejun.

Peste zece minute, cu figura ascunsă de paginile ziarului desfăcut, domnul rostea, ațos:

— În orice caz, pentru un lucru putem și noi să binecuvântăm Pronia: că nu locuim la Ditchley-în-mlaștini.

— Da, răspundea doamna, acolo trebuie să fie umezeală mare.

— Umezeală? — mârâia soțul — Umezeala e un element excelent. Nu ea a făcut din națiа britanică ceea ce este? Fără umezeală, ce-am fi noi, englezii?

Ceea ce-i reproșez localității Ditchley este faptul că acolo omul e asasinat în patul lui, cam o dată pe săptămână.

— Ai constatat că asemenea neplăceri se întâmplă mai des pe meleagurile acelea, decât în altă parte? — se interesa devotata soție.

— Mai des? — răspundea soțul.

— Vrei să spui că este principala industrie locală. Ai și uitat, poate, episodul cu bătrâna care a fost asasinată de propriul ei grădinar și

îngropată chiar în cotețul găinilor sale? Ciudat cât de puțin se interesează femeile de treburile obștești!

— Acum, că îmi atragi matale atenția, recunoștea buna doamnă, îmi aduc aminte, într-adevăr. Un grădinar !

Poftim, ce se poate închipui mai inocent decât un grădinar?

— Cei din Ditchley, spunea domnul, par a face parte dintr-o speță deosebită. Iată că, din nou, lunea trecută…

Și își continua lectura, vorbind cu un interes crescând.

— Aproape aceleași detalii ca și data trecută, comenta el —, până și cuțitul pentru altoiuri! Da, domnule… E prea de tot! îngropată în cotețul găinilor! Iarăși! E ceva extraordinar!

— Pesemne că la mijloc e instinctul de imitație, sugera blajina doamnă.

— Așa cum spui matale adesea, o crimă antrenează după ea alta.

— Da, confirma domnul, am spus acest lucru de nenumărate ori. E teoria mea, și nu mă abat cu o iotă de la ea.

Întorcea pagina, citea și comenta:

Ce țipi nesărați mai sunt și politicienii ăștia! închipuie-ți, dragă, că ducele de Devonshire, ținând aseară un discurs la Hackney, a început povestind o anecdotă cu papagali care susținea că o auzise pentru prima oară. Ei bine, e exact aceeași anecdotă pe care nu mai știu cine a povestito, acum o lună. Îmi amintesc perfect cum am citit-o undeva. Dar pe legea mea, cuvânt cu cuvânt, pot să jur ce am mai sfânt!

Și ăștia sunt oamenii care ne guvernează!

Și buna doamnă mai punea un cuvânt de la ea:

— Nu poate toată lumea să știe câte le știi tu, dragul meu prieten!

Domnul trecea la altă coloană:

— Nu cumva îmi pierd capul? — exclamă el.

Și, adresându-se fiului cel mai mare:

— Când s-a desfășurat regata Oxford-Cambridge?

— Regata Oxford-Cambridge? — spunea tânărul — Păi, a trecut multă vreme de-atunci! Ne-ai dus chiar dumneata acolo, luna trecută. Era în sâmbăta dinainte de…

În cele zece minute care urmau, domnul vorbea singur, fără a fi nevoie să-i dea cineva replica. După ce tăcea, în sfârșit, i se spulberase mânia. Dacă regreta ceva, era însuși faptul de a o fi

epuizat complet. Să mai fi avut o doză de mânie, s-ar fi descurcat foarte bine și cu ea.

Dimpotrivă, rareori o femeie care simte cum i se suie mușțarul la nas, lasă să-i fie deviată mânia. Se pare că socotește procedeul prea comod; un instinct ciudat pare să o îndemne totdeauna spre adoptarea celor mai complicate soluții. Își închipuie că poate veni de hac presiunii aburilor boxând căldarea sau așezându-se pe supapa de siguranță. Mai întâi își spune:

— Nu știu ce-i cu mine, dar azi dimineață simt că aș avea chef să sucesc gâtul la toată lumea. Singurul lucru care mi-ar putea face bine ar fi să mă târăsc prin casă, rugându-mă de cei care au timp de pierdut să mă calce în picioare, fără nicio milă.

Pe urmă te imploră să-i înșiri toate defectele ei. Te supui. După ce ai isprăvit pomelnicul, îți cere să-i mai găsești vreo câteva cusururi. Îți amintește două-trei de care ai uitat. Se întreabă de ce este atât de rea și cum se face că niciodată n-are dreptate. Declară că grozav ar vrea să știe de ce e așa. E uimită că mai poate cineva să trăiască în preajma ei. E copleșită de atâta bunătate.

Brusc, fără să poți prevedea lovitura, criza explodează. Nimeni n-ar fi putut spune când se va declanșa erupția. Ea însăși habar n-avea.

Într-o seară, la club, un bărbat m-a tras deoparte, ca să-mi vorbească între patru ochi. Era vădit că avea o nevoie irezistibilă de a sta de vorbă, indiferent cu cine. Îmi povesti că, în dimineața aceea, descoperindu-și soția dispusă să-l asculte, profitase de ocazie ca să-i vorbească despre câteva schimbări care ar fi dorit să fie aduse în organizarea interioară a menajului lor, binențeles cu condiția ca partenera să nu aibă nimic de obiectat. Ea îi răspunsese cu blândețe că lui îi aparține toată casa, el este stăpânul și dorințele lui sunt legi pentru ea.

Era un soț tânăr și lipsit de experiență. Luând acel răspuns drept o întâmpinare favorabilă, vorbise despre o droaie de lucruri, alegând — nepriceputul — subiectele în care el avea dreptate. Soția îl rugase să-i împrumute creionul, ca să-și însemne spusele lui. Apoi, tânărul intrase în biroul său, foarte mulțumit de propria-i persoană.

În cursul zilei, triându-și corespondența, regăsește un cec pe care nu mai conta. Urcă scările val-vârtej, la soția sa, și o întreabă dacă

nu i-ar face plăcere să se ducă la modistă, ca să-și aleagă o pălărie nouă.

— Aș fi înțeles, îmi spuse bietul soț, să se năpustească asupra mea în timp ce-i țineam predici. Dar nici gând. A așteptat să-i ofer o pălărie nouă, ca să dezlănțuie o furie înspăimântătoare. În viața mea n-am mai văzut o ființă în asemenea hal.

Nu cred să existe în natură un fenomen mai subit decât explozia de mânie a unei femei, afară doar de căderea unui plimbăreț într-o groapă. În toate aceste treburi îl inițiasem și pe Dick. I le repetasem de nenumărate ori. Până la urmă, o să le țină minte și el.

— Ai dreptate să-mi porți pică, replică mieros Robina, nu am niciun fel de scuză.

O umilință atât de patetică s-ar fi cuvenit să-l pună în gardă pe Dick. Dick e capabil de indulgență, numai flămând să nu fie. Dar, în clipa aceea, pe Dick îl mistuia foamea. Drept care, continuă:

— Când am plecat, pregăteai un pateu, care mi-a părut că avea o talie impunătoare. Pe lângă el, se mai aflau pe masă o rață, o conopidă, o grămadă de cartofi. Veronica stătea și curăța mazăre. Numai că am trecut prin bucătărie, și mi-a lăsat gura apă. N-am îmbucat nimic, ca să-mi păstrez pofta de mâncare. Unde naiba s-au topit toate astea? Sper că n-ai pretenția de a ne face să credem că toate proviziile astea le-ați mâncat voi două.

Veronica asculta, cufundată în tăcere. Dick mai uitase și faptul că nu un lucru face pe Veronica să-și piardă cu totul răbdarea: să fie bănuită pe nedrept.

— Arăt cumva, spuse ea demn, ca o persoană care a pus ceva în gură de azi dimineață?

Își pusese pumnii în șold.

— Da’ adineauri nu spuneai că ai prânzit? — se miră Dick.

— E adevărat — zise Veronica. Într-o zi ți se interzice să minți, și în ziua următoare… Te amețesc de cap, ținând-o tot așa!…

— Veronica! — strigă Robina, amenințătoare.

— Ție îți dă mina să vorbești așa de mâncare, zise Veronica. Tu nu mai ești „în plină creștere”!

— Nu ți se cere nimic mai mult decât să tăci măcar — ripostă Robina.

— Ce rost are? — întrebă Veronica. După ce am să mă culc, oricum o să le spui tot. Mai bine voi fi moartă.

— „Aș fi moartă”, am corectat-o. „Voi fi” nu este o formă a subjonctivului.

— Ar trebui să mulțumești cerului — o sfătui Robina — fiindcă mai ești în viață.

— Măcar, când ești mort — reflectă Veronica — lumea plânge după tine.

— Niște pâine și brânză s-o mai găsi, nu? — zise Dick.

— Brutarul n-a trecut pe-aici azi dimineață, îi răspunse cu blândețe Robina. Și, printr-o nefericită coincidență, și băcanul a uitat de noi. Nu aveam nimic altceva de mâncare decât ce se vede pe masă.

— Saint Leonard, am intervenit eu, ne sfătuiește să surâdem, când se abate asupră-ne nenorocirea.

— Așa aș și face, recunoscu Dick, dacă ar fi vorba de dispariția prânzului lui Saint Leonard — dar e vorba de al meu.

— Învață-te să-ți cultivi simțul umorului — l-am mai sfătuit. Privit ca un prânz umoristic, mărturisește că prânzul acesta nu e rău deloc.

— Probabil că ai mâncat la familia Saint Leonard? se interesă Dick, mestecând mai departe un colț de șoric.

Zadarnic m-am zbătut să-i descrețesc fruntea. Am încercat atunci să valorific resursele religiei.

— E mai bine să prânzești cu buruieni, având conștiința neprihănită, decât să înfuleci dintr-un bou gras, cu inima împovărată de remușcări.

— Nu-mi vorbi de boi acum, zise Dick, cu glas ațâțat. Simt că aș putea mânca singur un bou întreg.

Cunosc un ins care, mărturisesc, are darul de a mă irita. Pretinde că totdeauna trebuie să te ridici de la masă flămând. Cum i-am explicat odată, nu te poți ridica de la masă flămând, fără a te fi așezat la masă înfometat, ceea ce ar însemna că ar trebui să-ți fie veșnic foame. Asta era și gândul lui; susținea că trebuie să fii gata oricând să mănânci, să nu-ți pierzi nicio clipă interesul pentru hrană. Acest interes păstrat față de hrană era. Cică, favorabil digestiei. Era un mijloc de a-ți îngriji bine stomacul.

— Dar raționezi ca un mormoloc — l-am repezit eu, într-o zi când îmi făcuse capul calendar.

— Vasăzică, numai la asta te gândești, în viață? Unde lași familia, patriotismul, Shakespeare și tot restul? De ce să nu-i acorzi Majestății Sale, stomacul, o masă substanțială, și apoi să-l lași liniștit două-trei ceasuri, ca să te lase și el să te gândești la altceva?

— Cum să te gândești la oricare alt subiect, se minună el, când stomacul e bolnav?

— Cum să te mai gândești la oricare alt subiect, i-am replicat, când îți consumi tot timpul ocupându-te de stomac. Nu mai ești un om; ești doica propriului tău stomac!

Ne-am înfierbântat astfel în discuție, cu riscul de a părăsi terenul curtoaziei.

— Sunt de acord, i-am spus, că ai o sănătate bună. Dar și ocnașii sunt sănătoși, zdraveni. Nu suferă niciodată cu indigestie. Un specialist în boli de stomac, pe care l-am cunoscut pe vremuri, le recomanda pacienților săi doi ani de muncă silnică. Le demonstra că era singurul regim alimentar capabil să-i vindece. Există căsnicii în care nevasta poartă pantalonii, dar până și cel mai supus soț ar prefera să fugă și să se arunce în apă, decât să rămână legat pe viață de tiranicul dumitale stomac.

— E ușor să-ți bați joc, zise el.

— Nu-mi bat joc, am precizat — îți plâng soarta.

Mi-a răspuns că n-avea nevoie să fie compătimit, și că — dacă am să renunț să mănânc și să beau prea mult — voi fi surprins constatând cât de inteligent voi deveni.

Cu gândul că istoria amintită ar putea să ne slujească tuturor a, în împrejurarea de față, m-am apucat să vorbesc despre fenomenul meu și despre faimoasa lui teorie.

Dick se prefăcu că subiectul îl interesează.

— Ce fel de om e tipul? — zise el — Elegant? Distins?

— Un om serios, l-am încredințat, care își pune teoriile în practică și care, din cauza aceasta — ori, poate, în pofida acestei atitudini, rămâne unul din cei mai aleși muritori, la club și pe întregul pământ.

— Însurat? — mai dori să afle Dick.

— Burlac. Și decis să nu se însoare, până ce nu-și găsește femeia ideală.

— Ar fi o treabă bună pentru Robina — își încheie interogatoriul Dick. Sunt făcuți unul pentru altul.

Robina surâse, schițând un palid surâs, patetic. Părea să spună: „Până și un asemenea exemplar ar vrea să prânzească la oră fixă!”

În cele din urmă, am mâncat și slănină rece. Dick ne vesti că se duce până în oraș. Robina îl sfătui să o ia cu el și pe Veronica, deoarece o prăjitură și un pahar cu lapte ar fi cât se poate de salutare pentru ea.

Fapt remarcabil, Veronica își găsi pe loc toate lucrurile. Mai-nainte ca Dick să-și fi îndopat bine pipa, mezina era gata de plecare. Veronica îl aștepta! Robina alcătui o listă de obiecte pe care îl însărcină să i le aducă. Îl mai rugă să se întoarcă însoțit de un instalator, un tâmplar, un zidar, un geamgiu și un arhitect; tot poporul acela urma să se apuce de treabă fără a pierde o clipită. Robina se gândea că, dacă puneau toți laolaltă umărul, ar fi putut face față celor mai urgente necesități.

— Dar ce s-a întâmplat? — exclamă Dick — Ai suferit un accident?

La acest punct, Robina izbucni. Nu se mai putea înfrâna. Mă tot întrebasem când avea să se producă acest lucru. Spre marea uimire a lui Dick, explozia avu loc tocmai în momentul acela.

Da, se produsese un accident. Credea oare cineva că șapte bucățele de slănină rece, tare ca piatra, reprezentau ideea pe care și-o făcea Robina despre un prânz pregătit pentru patru înfometați? Dick își imagina, poate, judecându-i pe cei din jur după el, că familia sa nu se compune decât din alienați? Asta înseamnă respectul pentru părul încărunțit al unui părinte, pe care purtarea fiului său avea să-l bage curând în mormânt — să o treacă drept săracă cu duhul pe fiica lui cea mai mare? (în treacăt fie spus, părul meu nu e cărunțit. Se prea poate ca, pe ici, pe colo, să aibă câte un reflex argintiu, rezultat al unor profunde reflecții. Dar, ca să-l descrii în mod global drept cărunt, asta dovedește un slab spirit de observație. Pe lângă asta, la patruzeci și opt de ani cu puțin depășiți, nu coboară omul în mormânt — cel puțin, nu imediat.) Hotărât, când se supără, Robina întrece măsura. Dar m-am ferit cu grijă să o întrerup. Intenția ei era lăudabilă; și apoi, când Robina s-a săturat să mai fie o umilă larvă, cum spune ea, încercarea de a-i zăgăzui potopul verbal seamănă cu aceea de a opri un ciclon deschizând umbrela. Oare Dick n-ar fi putut ghici și singur că se produsese un accident? Ar fi

fost de ajuns să se gândească ceva mai puțin la burta lui! Nu trebuia decât să se uite la sărmana copilă care murea de foame alături de el (vorbele acestea erau dedicate Veronicăi), și la sărmana lui soră, istovită de osteneală, și care nici ea nu mâncase nimic! Și dă-i, și dă-i. Asemenea cinică etalare a egoismului masculin făcuse să se reverse paharul suferințelor.

La urmă Robina tăcu — mai curând din lipsă de suflu decât de argumente. Veronica făcu sugestia, destul de înțeleaptă, că era de sperat să ajungă la oraș înainte de ora închiderii prăvăliilor. Manevra era abilă. Robina se sperie, dar nu destul de tare pentru a se opri să-i arunce lui Dick alte câteva reproșuri, mai cu seamă privitoare la încetineala lui, fără a vedea că ea însăși îl împiedica să iasă, barându-i ușa și silindu-l să asculte tot ce-i spune.

Tăindu-i vorba, Dick izbuti să se desprindă din încercuire. Deschise ușa bucătăriei și, peste umărul Robinei, dezastrul ne apăru în toată întinderea lui.

— Nu e cu putință — strigă Dick — a fost pe-aici vreum cutremur?

— Un cutremur? — am spus — Păi, ar fi făcut mai puține pagube.

Constrânsă la mărturisiri, Robina se întoarse spre mine;

— Vezi ce se întâmplă, zise ea, când mezina ta se amestecă în treabă, vrând să fie de folos.

Robina vorbea cu severitate; mă simțeam la fel de stingherit de parcă aș fi fost eu însumi vinovatul.

Am avut cândva un unchi care îmi vorbea pe acest ton. „Mătușa ta, obișnuia el să-mi spună — mătușa ta, când vrea, poate fi cea mai nesuferită femeie din lume”. Mi se adresa mie, fiindcă n-ar fi cutezat să-i spună în fața aceea. Rămâneam consternat zile în șir, după aceea. Robina îmi aminti de unchiul cu pricina.

— Dar, oricum — am îngăimat, sfios — cum de a dus totul la capăt? O copilă de vârsta ei n-a putut ca singură… Ei, dar unde a zburat?

Veronica și cu Dick dispăruseră. Nu mai era în încăpere decât Robina. Am alergat până la ușă. Dick ajunsese deja în mijlocul câmpului. Cât despre Veronica, pierise din vedere.

— Ne zorim, mă strigă cât îl ținea gura Dick — în caz că toate prăvăliile s-ar închide devreme.

— Spune-i Veronicăi să vină să-mi vorbească! — i-am strigat și eu, de mi-am rupt corzile vocale.

— Ce? — urlă Dick.

— Veronica! — am urlat, la rândul meu, făcând mâinile pâinie la gură.

— Da! — strigă Dick. A luat-o înainte!

Era inutil să-mi sparg plămânii.

— Băiatul ăsta, suspină Robina, ține totdeauna cu ea.

— Da, am încuviințat, și tu faci ca el. Când nu-i ia apărarea Dick, o aperi tu. Iar dacă ești pusă tu sub acuzare, îți țin ei partea. Pe lângă asta, tu îl aperi pe Dick, care vă apără pe amândouă. Așa că eu, la mijloc între voi trei, încep să mă satur de-a binelea să mă mai ocup de educarea voastră, (ceea ce era adevărat.) Până la urmă, ai să-mi spui odată ce anume s-a întâmplat?

Robina se hotărî. Îmi povesti întregul episod, de-a fir a păr. Contură tabloul bucătăriei înainte de accident, mireasma alimentelor, căldura. Fusese nevoită să iasă, după ce-i atrăsese de-o mie de ori atenția Veronicăi să fie precaută. La întoarcerea din crâng, unde culesese flori, ca să fie masa înflorită, auzise o detunătură. Crezuse că a tras cineva cu pușca. Ajungând în grădină, o găsise pe Veronica în compania unui băiețandru cu mâinile înnegrite și cu hainele făcute ferfeniță, discutând cu aprindere. Zărind-o pe Robina, Veronica îi îndrugase, fără să clipească, o istorie abracadabrantă cu niște hoți care, dând buzna din pădure, o somaseră să le deschidă ușa. De ce îi mai ceruseră permisiunea, în loc de a ridica zăvorul ca să intre? Mister. Veronica strigase după ajutor. Băiețașul alergase, și hoții, ca să se răzbune pentru eșecul suferit, dăduseră foc fitilului unei mine subterane, care explodase sub bucătărie. Povestirea nu avea nici cap, nici coadă, dar cei doi copii nu voiseră să schimbe o iotă din relatarea lor. Robina nu izbutise să smulgă adevărul din gura mezinei sale decât amenințând-o că o duce dinaintea unui judecător.

Povestirea, care și așa, din gura Veronicăi, era lungă, nu se mai termina, spusă de Robina. Totuși, din caierul ei încâlcit am desprins un fir: o vecină care venea pe la noi ca să ajute la gospodărie, spusese în ajun, de față cu Veronica, că pentru a împiedica un șemineu să fumege, nimic nu e mai bun decât praful de pușcă.

Aflasem de ajuns. În posesia acelui element, am reconstituit întregul episod, și am continuat eu vorba:

— M-am lămurit — am spus.— Te voi putea ajuta să-mi povestești toată istoria. Praful de pușcă este un lucru care, prin însăși natura lui, e făcut să-i placă Veronicăi. Aseară a adormit visând o revoluție. Rămasă singură în bucătărie, față-n față cu cuptorul, oricare altă fetiță ar fi văzut cum prin jocul flăcărilor trece un alai de prinți, de călești și de zâne dănțuitoare. Veronica, nici gând. „Cine știe, și-a spus ea, negreșit, poate că într-o bună zi voi avea și eu, ca și copilul grec, praf de pușcă și gloanțe?”[22]. Iar când și-a înălțat privirea, o zână i s-a ivit dinainte, travestită în băiețaș, evident — un băiețaș născut pentru a face rău, dar care în ochii Veronicăi desigur că a apărut drept un trimis al cerului, menit să-i împlinească ruga. Și-a spus că un băiețaș trebuie să știe unde se poate găsi praf de pușcă.

— Precis că și-au procurat, pe puțin, un sfert de livră — aprecie Robina, după stricăciunile provocate. Firește că puștiul l-a furat de undeva. N-a lipsit decât zece minute. Știa de unde să-l ia. Dar nici măcar ideea furtului n-a părut să o tulbure pe Veronica.

— A luat praful de pușcă drept o ofrandă primită din partea zeilor, i-am spus.

— Și eu aveam aceeași noțiune despre asemenea lucruri, la zece ani. I s-ar fi părut un sacrilegiu să-și mai ia și alte informații. Cum de n-au fost uciși pe loc amândoi?

— Pronia veghea, se pronunță Robina.

— Alt motiv nu văd. Au ridicat capacul cuptorului și au azvârlit pachetul în foc. Din fericire, praful de pușcă era învelit în ceva. Asta le-a dat răgazul să iasă afară. Amănuntul cel mai remarcabil este că, de astă dată, nu Veronica s-a împiedicat de ștergătorul de la ușă.

Toată isprava s-ar fi putut sfârși tare rău! — mai adăugă ea.

— Merită să fie pedepsită.

I-am împrumutat batista mea Robinei, care n-o are niciodată pe-a ei.

— Va fi — i-am declarat. Am să cuget asupra pedepsei.

— Și eu am meritat să fiu pedepsită — urmă Robina — Când știu bine ce fire are, n-ar fi trebuit să o las singură. Aș fi putut să-i pricinuiesc moartea 1 Iar ea, în timp ce noi zăceam aici, acum se-ndoapă cu prăjituri!

— Merită să nu le digere — i-am spus.

— De ce n-ai avut copii buni? — se întrebă Robina, plângând. Nu suntem buni de nimic.

— E drept, am admis eu, că nu sunteți așa cum voiam eu.

— Ciudată judecată! — exclamă Robina, jignită.

— Da, am întărit.

— Voiam să am niște copii fermecători, fermecători în felul meu, asemănători cu portretul pe care mi-l zugrăvisem dinainte. M-ați dezamăgit încă din leagăn.

Robina nu-și mai credea urechilor.

— Cea mai mare dezamăgire — am urmat — mi-ai pricinuit-o tu: Da, tu. Dick nu era decât un băiat; niciodată nu te aștepți ca băieții să fie niște îngeri, și mai târziu când s-a născut Veronica, mă și resemnasem. Când însă ai venit tu pe lume, eram nebun de bucurie. Ni se întâmpla să intrăm pe furiș, în miez de noapte, Măicuța și cu mine, în odaia unde dormeai cu doica, doar ca să te privim.

„Sunt mulțumit că avem o fetiță — îi spuneam Măicuței. Voi putea să o văd cum crește, cum devine femeie. Fetele pe care le vezi prin cărți dau impresia că n-au trăit nicicând. Ce avantaj, să ai o fiică personală! O să-mi iau notițe, voi avea un carnet cu fermoar, ca să aștern în filele lui observațiile sugerate de ea”.

— Te-ai ținut de cuvânt? — întrebă Robina.

— Am abandonat curând carnetul, după ce nu scrisesem decât câteva pagini. Într-adevăr, n-a trecut mult până să-mi dau seama că nu vei fi eroina visată. Voiam să văd în tine bebelușul curat și în culmea fericirii, bebelușul văzut în poze, cu surâsul lui extatic. Scriam versuri, iar tu, în timp ce eu eram inspirat, umblai, țipai. Trebuia să-ți șterg întruna nasul. Nu știu de ce, poemul nu părea niciodată făcut de tine. Cea mai drăgălașă înfățișare o aveai când dormeai. Numai că nu dormeai niciodată când am fi vrut să te vedem adormită.

Cei care desenează prin ziare un bărbat în cămașă de noapte, ducând în brațe un copilaș care plânge, sunt, cu siguranță, holtei. O dată însurat, un bărbat nu mai vede decât tristețe în acest desen, care vrea să fie nostim. Nu pentru că ar fi tare sâcâitor să duci în brațe un copilaș. Nu. Ceea ce te amărăște este gândul că, îmboldit de intenții atât de bune, ai dat viață unei mici ființe asemenea

celorlalte, care are deja un mic caracter urât — asta este tragedia, Robina.

Pe urmă ai crescut, te-ai făcut o fetiță de-o șchioapă. Îmi dorisem mult o fetiță cu ochi visători, a cărei privire ațintită asupra mea să-mi pună întrebări, în amurg, asupra problemelor vieții.

— Dar îți puneam o groază de întrebări — protestă Robina. Și tu-mi spuneai să-mi țin gura și să mă străduiesc să fiu mai puțin neroadă.

— Nu mă înțelegi, Robina. Nu pe tine te acuz, ei. Pe mine însumi. Bărbații sunt ca acei copii care pun semințe într-o grădină și pe urmă se supără fiindcă cresc flori la care nu se așteptau. Erai o fetiță cuminte, astăzi îmi dau bine seama. Nu erai însă fetița visată de mine. Și prin asta făceai să-mi lipsească ceva: mă gândeam la fetița care nu erai. Vezi tu, Robina, așa face omul toată viața. Toată viața așteaptă să se desfacă, învoalte, caută cu ochii, flori care nu există nicăierea, și trece fără a vedea, ba chiar uneori le strivește, mergând, florile care cresc la îndemâna lui.

Cu Dick am suferit aceeași decepție. Visam un băiat neascultător. Ei bine, nimeni nu poate nega că

Dick era neascultător. Dar nu era genul de indisciplină imaginat de mine. Mă pregătisem să vină vecinii să-mi spună că a fost prins șterpelind ceva. Dar ce spun? Chiar speram asemenea ispravă. Toți copiii precoce întâlniți în romane încep prin a se abate de la calea cea dreaptă, și pe urmă ajung niște oameni mari. Dar în jurul nostru nu era nicio livadă. La vârsta la care Dick s-ar fi cuvenit să șterpelească poame, noi locuiam în Chelsea[23]. Evident, a fost vina mea. Nu chibzuiam la toate. O dată, Dick a luat bicicleta lăsată de o doamnă la intrarea unei ceainării din Battersea Park. Ca să dea această frumoasă lovitură își unise forțele cu alt băiat de vârsta lui, feciorul unui bărbier care te rădea pentru un șiling. În principiu, sunt republican; am fost însă scandalizat, aflând că fiul meu se compromitea cu astfel de relații sociale. Au păstrat bicicleta timp de-o săptămână, după care polițiști au descoperit-o, ascunsă cu dibăcie îndărătul unui tufiș. Ca să fiu logic, nu văd cu ce e mai mică ticăloșia de a fura mere, decât de a lua o bicicletă — n-are a face, atunci lucrurile mi-au apărut sub acest unghi sumbru. Nu era furtul pe care visasem că îl va comite Dick.

Voiam ca fiul meu să fie un pasionat. În cărți, când eroul învață la colegiu, este întotdeauna un adolescent pasionat. Dacă vrei, Dick a fost pasionat. M-a costat chiar trei sute de lire, pentru ca să nu ajungă în fața tribunalului, acuzat de încălcarea unei făgăduieli de căsătorie; acest gen de pasiune nu îl prevăzusem. Altă dată, Dick s-a îmbătat și a făcut varză din mitra unui episcop, pe care-l luase drept pedagogul colegiului. Fapta, în sine, este destul de nevinovată. Dar gândul că fiul meu fusese capabil să se îmbete!…

— De-atunci nu s-a mai îmbătat niciodată, zise Robina. Adu-ți aminte, nu băuse decât trei pahare de șampanie și unul de lichior. Lichiorul i-a făcut rău. Nu era obișnuit. Era, deci, mai expus decât alții. Și făcea parte din clanul băieților de viață. La colegiu, nu poți deține acest rol, fără să te dedai la băutură, din când în când.

— Se poate, am aprobat, dar în romane tânărul pasionat bea și nu e niciodată amețit. Precis că există o deosebire între cărți și viață. În cărți îți mai faci și de cap și scapi de pedeapsă; în viață, dimpotrivă, pedeapsa este singurul lucru care îți pică în mod mod cert.

— Visam la junele din romane care, cu cincisprezece zile înainte de examen, își încinge fruntea cu un prosop ud, bea cu nemiluita la ceai tare și trece victorios, cu toate onorurile.

Dick a încercat metoda; prosopul n-a vrut niciodată să stea la locul lui, se deznoda mereu. Prosopul îi dădea dureri de cap, iar ceaiul, prea tare, i-a provocat vomitări. Îmi imaginasem că voi juca rolul tatălui indulgent, care se preface că e tare furios și întoarse capul, ca să râdă fără a fi văzut. Și, poftim, niciodată n-am fost nevoit să-mi ascund surâsul. Până acum, Dick s-a comportat deplorabil; și-a pierdut vremea și mi-a irosii banii.

— O să se schimbe — mă încurajă Robina.

— Sunt sigură că o să iasă din el un fermier excelent.

— Nu visasem că-l fac fermier, i-am spus. — îl vedeam prim-ministru. Vai, Robina dragă, copiii sunt tare decepționați! Veronicăi îi merge mintea doar la rele. Îmi plac copiii stricători întâlniți prin povestiri. Dar o copilă care pune o livră de praf de pușcă în foc, ca să tragă mai bine coșul, și care nu scapă de la moarte decât prin miracol, îmi displace.

— Și totuși, zise Robina, sunt sigură că dacă și-ar da cineva osteneala să povestească pozna cu cuptorul, dacă tu ai vrea, de

pildă, să scrii episodul și să-l pui într-o carte, din asta s-ar putea scoate un capitol vesel.

— Se poate, am admis.

— Belelele altora sunt totdeauna hazlii. Din partea mea, după cele întâmplate, simt că nu se va mai scurge o oră fără să mă întreb, cel puțin de șase ori — de câte ori Veronica va fi absentă — ce nouă fărădelege este pe cale de a făptui. Cât despre Măicuța, e în stare să moară de spaimă, dacă nu izbutim să-i ascundem toată pățania.

— Copiii vor rămâne totdeauna copii, suspină Robina, crezând că mă consolează.

— Tocmai de asta mă și plâng, Robina. Fiecare speră, totdeauna, că odraslele lui nu vor fi la fel ca ale altora. Veronica e leneșă. Ar fi putut avea alte defecte, care ar fi fost binevenite și pentru care aș fi iubit-o mai mult. Dar sunteți atât de îndărătnici! Vreți să vă alegeți singuri defectele. După toate, Veronica nu e totdeauna demnă de crezare. Ca să iasă basma curată — și dacă există măcar o șansă de a fi crezută, este foarte dispusă să mintă.

— E un defect comun tuturor copiilor — pledă Robina.

— Dick a fost la fel, și eu înaintea lui.

— Știu, i-am răspuns. Dar tocmai ăsta-i necazul, că voiam niște copii numai ai mei. Tu, Robina, țineam să fii fetița ideală, asemănătoare celei născute în capul meu. Tu nu semeni nici de doi bani cu modelul. Avea și ea slăbiciunile ei, dar niște slăbiciuni atât de nostime. Și avea personalitate. O femeie e nesărată când n-are personalitate. Asta, însă, mă îndemna doar să o iubesc și mai mult. Ca să nu lungesc vorba, te-ai format prea curând; nu mi-ai lăsat timpul de a-ți modela caracterul după tiparul meu. Aici toată lumea ar fi preferat caracterul pe care ți l-aș fi făurit eu.

— Și nu l-ai fi putut face să-ți servească ție? — rosti Robina.

— Nu, i-am ripostat, are un caracter feminin.

Și pe urmă, așa cum am întrebat-o pe Robina:

— Dar ce anume din caracterul meu trebuie îndreptat?

— Absolut nimic — mă liniști Robina (în clipa aceea, vocea ei îmi păru cam nesigură). Sunt de părere, însă, uneori, că o fire mai puțin tinerească ți s-ar potrivi mai bine, asta-i tot.

— Omul nu se schimbă, i-am spus.

— Unele fete ar fi fost fericite să aibă un tată destul de tânăr pentru a le plânge și a le înțelege, destul de tânăr pentru a fi indulgent. Bătrânul părinte nobil, solemn, la care visezi tu, te-ar fi crescut cu totul altfel. Dă-mi voie să-ți spun acest lucru, copila mea. Și nu l-ai fi iubit, dacă ți-ar fi fost tată.

— Poate — zise Robina.

— E adevărat că ești foarte bun pentru noi, prin anumite laturi.

— Pe lumea aceasta, Robina, trebuie să iei oamenii așa cum sunt și să te mulțumești cu-atât. Nu putem spera să ne găsim semenii aidoma cu personajele care am fi vrut noi să fie. Spuneți că poate nu i-am fi iubit mai mult, dacă ar fi fost întocmai cum voiam noi. Învață să nu suferi de ceea ce le lipsește. Nu te gândi decât la trăsăturile lor bune.

Robina făgădui să încerce. Sper ca, într-o bună zi, să fac din ea o femeie rezonabilă.

CAPITOLUL VII

În misiune

Dick și Veronica se întoarseră din oraș încărcați de pachete. În urma lor trebuia să vină „taica” Slee, cel mai bun zidar de prin partea locului, care însoțea o căruță plină cu materialele cele mai împovărătoare.

— I-am spus s-o ia la picior fără să piardă un minut, ne explică Dick, dar pentru el „fără a pierde un minut” înseamnă, pesemne, după ce s-a lăfăit în baie și a prânzit pe îndelete. Trece drept un bătrân cumsecade, lent, dar cinstit. După câte mi s-a spus, ceilalți meseriași sunt și mai mocăiți. Dacă vrei, ai putea să-i vorbești despre casa noastră.

Veronica se dezbrăcă, își rândui lucrurile cu o grijă cu totul neobișnuită la ea, întrebă politicos dacă avea cineva nevoie de ea, și urcă în odaia ei ca să se împărtășească, cum spunea ea, dintr-o lectură morală. Robina și cu mine ne-am refăcut forțele cu câte un ou. Domnul Slee sosi taman când isprăveam de mâncat. Era un bărbat trupeș, cu o privire pierdută, care scotea necontenit la suspine. Când văzu bucătăria, suspină mai tare și declară că acolo

trei lucrători aveau de furcă patru zile, și că va fi nevoie de un cuptor nou.

— Cum să gătesc în timpul acesta? — se interesă Robina.

— Habar n-am — mărturisi domnul Slee, scoțând încă un suspin.

— Nu ne rămâne altceva de făcut decât să ne întoarcem acasă! — exclamă Dick.

— Și tu, zise indignată Robina, vei fi însărcinat să-i spui Măicuței adevărul, ca să moară de spaimă!

Domnul Slee plecă, făgăduind să înceapă lucrările de restaurare luni, la prima oră. Nici nu închisese bine ușa, că Robina pusese deja totul la cale:

— Tata o să mănânce ceva, decise ea, și o să se suie în primul tren. Are unul la șase și un sfert.

— Poate că am putea și noi să luăm ceva în gură? — se interesă Dick.

— Tata va spune că a fost rechemat la Londra pentru afaceri, decise Robina.

— Măicuța îi va da crezare și nu va bănui nimic.

— Măicuța n-o să creadă nicio iotă — declară Dick.

— Drept cine o iei? Știe prea bine că niciun fel de afacere nu-l aduce îndărăt pe cineva la Londra, sâmbăta, și încă la nouă seara. Va ghici că s-a întâmplat ceva. O să pună o sută de mii de întrebări.

— Tata va avea timp berechet, îl asigură Robina, ca să găsească o explicație, în tren. O să născocească o poveste care să stea în picioare. Doar asta e meseria lui. Odată plecat tata, o scot eu la capăt. Noi trei vom putea trăi cu nimica toată; niște slănină rece ne va ajunge. Joi totul va fi în ordine și tata se va putea întoarce.

I-am atras atenția Robinei asupra absurdității totale a ideii sale. Puteam oare să las singuri trei copii lipsiți de apărare? Ce-ar spune Măicuța! și Veronica, în lipsa mea, ce nu va fi în stare să facă? Fără a mai socoti multe alte lucruri — de pildă, măgarul: putea să sosească dintr-o clipă într-alta; deci, era necesară o persoană responsabilă, care să-l ia în primire și să se îngrijească de nevoile lui. Trebuia să-l revăd pe

Saint Leonard ca să-i vorbesc de Dick. Și cine s-ar ocupa de vacă, în momentul când se va afla acolo, în staul? Cine-i va însoți pe domnul Bute, care avea să treacă din nou, cu planurile casei? Cine îi

va explica limpede ce voiam noi? Și micul argat, fiul simplu al gliei, pe care miss Jeannie promisese să ni-l scoată din pământ, din iarbă verde? Cine îl va primi? Va vorbi în graiul neaoș al localnicilor. Cine va fi la fața locului ca să-i priceapă vorbirea, să-i răspundă cu șart în dialect? Toate aspectele condamnau ideea Bobinei și o făceau să pară nesăbuită.

Robina îmi pregătea mai departe sanvișuri. Fără a se lăsa câtuși de puțin emoționată, declară cu ton foarte domol că nu erau de fel lipsiți de apărare, adăugând că, dacă la patruzeci și doi de ani ea și cu Dick n-aveau destulă judecată pentru a conduce gospodăria unei bojdeuci cu șase încăperi, însemna să-ți pierzi orice speranță.

— Patruzeci și doi de ani? Cine are patruzeci și doi de ani?

— Noi, cum așa! — ripostă Robina.

— Dick și cu mine. La viitoarea noastră aniversare, nu vom avea, împreună, patruzeci și doi de ani? Aproape aceeași vârstă ca tine!

Cât despre Veronica, pentru câteva zile, avea să se poarte ca un om mare. Știam prea bine că Veronica împingea totdeauna toate lucrurile la ultima limită. După cele întâmplate, negreșit că urma să se comporte ca o sfântă până spre sfârșitul săptămânii.

— În ce privește măgarul, adăugă Robina, ne vom strădui să se simtă ca la el acasă, exact ca și cum ai fi chiar tu aici. Ferească sfântul — mai spuse — să nu-ți păstrez respectul cuvenit. Dar ar zice cineva, auzindu-te, că ești singura ființă de pe lumea asta capabilă să trezească interesul acestui urecheat. Sunt sigură că nu va socoti sub demnitatea lui să împartă staulul cu vaca, două-trei nopți. Dacă se va arăta ofensat, Dick va înjgheba o despărțitură între ei. De altminteri ar fi preferabil ca, până la întoarcerea ta, vaca să rămână acolo unde este. M-ar trezi dimineața. Vezi, deci, că totul este aranjat, afară de treaba cu Dick. Numai că, te cunosc eu, nu de azi, de ieri: dacă te întâlnești cu Saint Leonard, o să tăifăsuiești despre pericolul galben sau despre probabilitățile existenței vieții pe Jupiter. Dacă ataci tema banilor, ar însemna să compromiți tot proiectul. Dacă pomenești de bani, Saint Leonard se va considera ofensat; dacă nu vrea el să discute, o să-ți sară ție țandăra. Lasă-mă pe mine să pun totul la punct, cu Jeannie. O să facem foarte bine treaba asta.

Mai rămân domnul Bute și servitorul. În privința primului, știu ce vrei. Să nu conteze că mă va influența cu argumente ridicole. Junele acesta are nevoie de cineva care să-i vorbească autoritar și să-i spună verde în față ce trebuie să facă. Cât despre servitor, cu cât va apărea mai curând, cu-atât mai bine. Nu are importanță dacă vorbește în dialect. Eu îi cer doar să curețe cuțitele, să se ducă după apă, să spargă lemne. Toate astea se pot cere și prin gesturi. La întoarcerea ta, va suna și ceasul să-l facem să-și piardă timpul în conversații.

Astfel grăit-a Robina, cu mici aproximații. Poate că nu s-a folosit exact de cuvintele reproduse de mine. De mai multe ori, am vrut s-o întrerup. Dar, parcă făceam vocalize. Când are Robina o idee, n-ascultă nimic, n-aude nimic. Vorbește și tot vorbește, fără contenire, iar la sfârșit crede că ai îmbrățișat opinia ei și își închipuie că n-ai mai fi capabil să reiei discuția de la capăt.

Mai adăugă că n-aveam timp de pierdut și că îmi va scrie. Dick, de asemenea, făgădui să-mi scrie ca să-mi povestească ce se va mai petrece și pretinse la provizii, de parcă ar fi avut de hrănit șase persoane, precizând că nimic nu se va pierde. Am simțit că voi fi neputincios să le arăt că se înșelau și că eu aveam dreptate. În asemenea condiții nu-mi mai rămânea decât un lucru de făcut: să mă supun voinței lor și s-o pornesc la drum. La rugămintea mea Veronica primi să mă însoțească până la capătul aleii. Aveam intenția să-i vorbesc serios. Evident că ar fi fost mult mai lesne de convins că săvârșise o abatere, dacă ar fi fost aruncată în aer de explozie. Astfel ar fi aflat, pe pielea ei, că făptuise ceva rău. Iată însă, că lucrurile se desfășuraseră în așa fel încât, deși Veronica era incontestabil vinovată, nu pățise absolut nimic, în romane, taurul furios se năpustește, cu capul aplecat în pământ, asupra copilului care a fost neascultător. Se mai întâmplă câteodată, ca în același timp să se afle drept în mijlocul pajiștei și copilul cuminte care, cu un paner în mână, se duce să-și vadă bunicuța bolnavă. Cu-atât mai rău pentru taur. Va fi nevoit să piardă un timp prețios, ocolindu-l pe odorul cuminte, ca să nu răstoarne conținutul panerului. Iar dacă copilul neascultător ar avea prezență de spirit de doi bani (ceea ce nu se întâmplă în narațiuni), ar profita de această împrejurare ca să se pună la adăpost. Dar copilul neascultător nu vede nimic. Merge

drept înainte, ca orbul. E ciudat, dar așa este. Și când taurul ajunge la el, copilul neascultător se află în cea mai bună poziție imaginabilă pentru a primi lecția de morală pe care autorul, în colaborare cu taurul, s-au însărcinat să i-o dea.

Copilul cuminte este totdeauna răsplătit. Chiar de-ar cântări și-o sută de livre[24], va trece peste pojghița de gheață a lacului fără să i se întâmple nimic.

Degeaba cântărește copilul cel rău cu douăzeci de livre mai puțin, gheața tot refuză să-l țină. Gheața dă impresia că ar spune: „Ia mai lăsați-mă în pace cu presiunea voastră maximă pe centimetru pătrat! Săptămâna trecută, și-a bătut surioai-a, aflată încă în leagăn; trebuie să se înece!”

Pledoaria Veronicăi — exprimată, trebuie să recunosc, cu o moderație remarcabilă și nu lipsită de curtoazie — se reducea în esență, la următoarea demonstrație:

— Se poate să fi acționat fără discernământ. Nu știu dacă am fost educată cu toată înțelepciunea care era de dorit. Cert este că mi s-au repetat, cu o insistență deseori obositoare, o sumă de lucruri care, în ochii mei *(sic),* nu prezentau niciun interes. Dimpotrivă, s-a omis să fiu învățată niște lucruri a căror ignorare era cât se poate de primejdioasă pentru mine, de pildă: efectele prafului de pușcă. Nu port pică nimănui. Presupun că fiecare și-a dat toată silința. Dacă însă se ține seama, așa cum se cuvine pentru a fi just, de curățenia intențiilor cuiva, atunci afirm răspicat că sunt fără pată.

Dovada spuselor mele este oferită de Pronia însăși, care și-a subliniat clar aprobarea, cruțându-mă de aruncarea în aer. Dacă conduita mea ar fi fost susceptibilă de critică, cum au vrut unii să insinueze, oare aș mai fi aici, ca să mă plimb la dreapta ta, fără să fi suferit măcar o zgârietură, fără să mi se fi clintit un fir de păr, fără nicio urmă? Evident că nu. Dacă spun adevărul cărțile scrise pentru tineri, Pronia ar fi găsit ea mijlocul ca să mă aflu și eu printre sfărâmături. În loc de asta, ce se vede? Un coș complet năruit, un cuptor scos din funcțiune, geamuri făcute țăndări, un talmeș-balmeș de ustensile de menaj prăpădite. Și, în mijlocul tuturor acestor ruine, eu, păstrată intactă ca prin minune.

N-aș vrea să insist în mod jignitor, dar nu e adevărat că Pronia pare să fi urmărit a vă pedepsi pe voi trei: tu care plătești

stricăciunile, Dick, prea îndemnat să supraaprecieze plăcerile culinare și care va fi silit, în zilele următoare, să se hrănească cu conserve, în sfârșit, Robina, pe care firea ei susceptibilă o va face să treacă prin destule momente neplăcute, până când lucrurile vor reveni la normal. Există aici o intenție al cărei sens ascuns e, poate, mai bine să nu-l căutăm. Dar este evident că lecția era pregătită mai cu seamă pentru voi trei și că, în toată această împrejurare, eu una n-am fost decât o unealtă nevinovată în mâinile Proniei.

Incontestabil că, dacă pornești de la principiul că a fi virtuos înseamnă a scăpa de pedeapsă, raționamentul Veronicăi era de neînvins. Am considerat însă că această teorie ne-ar putea aduce alte necazuri, dacă o lăsam fără replică. Am răspuns, jucând bine rolul de părinte solemn:

— A sosit ceasul, Veronica, de a-ți dezvălui un mare secret; contrar celor ce se povestesc, romanele nu sunt totdeauna o călăuză sigură pentru a te comporta bine în viață.

— Vrei să spui că…?

— Vreau să spun, am urmat, că omul care scrie este, în general, înzestrat cu un nivel moral excepțional. Tocmai în asta sălășuiește și răul scriitorul îl duce pe cărări greșite pe cititor, fiindcă este un individ profund moral. Lumea în care trăim nu este la înălțimea lumii imaginate de scriitor. Nu este o lume așa cum ar fi creat-o el însuși. Pentru a-și satisface apetitul de moralitate, și-a creat o lume a lui, aparte, pe care ne-o zugrăvește ca și cum ar fi lumea reală. Numai că lumea aceea nu este a noastră; nu seamănă cu ea, nici nu răsare. În lumea alcătuită așa cum ar trebui să fie, tu ai fi sărit în aer odată cu cuptorul, întreagă ori în fragmente. Nu-ți rămâne, Veronica, decât să-i mulțumești Cerului din adâncul inimii pentru faptul că lumea reală nu este desăvârșită. Dacă ar fi fost, tare mă tem că tu nu mai erai aici. Devreme ce ești aici, teafără și vioaie, ocupată să-mi înfățișezi argumente specioase, ceva este stricat în rânduiala lumii. În viață, când taurul simte nevoia de a se năpusti asupra cuiva, nu așteaptă, stând rezemat în fund, să-i treacă pe dinainte copilul neascultător. Dă buzna asupra primului copil ce-i iese în cale, și binecuvântează cerul fiindcă i l-a trimis. Copilul care trece în momentul acela are o sută de șanse contra una să fie cel mai bun copil ce se află pe-o întindere de șapte poște. Bovinului puțin îi pasă

de meritele lui; fără pic de rușine, prăpădește bunătatea de copil model. În halul în care e, l-ar face terci până și pe un episcop. Între voi doi — micul tău prieten în haine de catifea, care a sărit în aer odată cu cuptorul (cel puțin, costumul lui a sărit), și tine — care a avut ideea de a pune praf de pușcă pe foc?

Fără nicio ezitare, Veronica revendică paternitatea inspirației.

— Sunt absolut încredințat că-i așa — i-am declarat — Și junele cu pricina, s-a dus cu dragă inimă să fure praful de pușcă? De bunăvoie a aruncat-o în foc? Sau a fost, cumva, nevoie să-l convingi?

Veronica recunoscu că complicele ei era lipsit de însușirile necesare unui erou de prim plan. Fusese nevoită să-l înfiereze cu epitetul de laș, pentru a-l decide să-și joace rolul.

— Într-un cuvânt, am conchis eu, este un băiețandru care, lăsat de capul lui, ar fi fost capabil să facă fericirea familiei sale. Și ce-i cu istoria cu bandiții? Tu ai născocit-o, sau el?

Veronica afirmă că junele ar fi putut s-o născocească la fel de bine ca și ea, dacă n-ar fi fost atât de absorbit să se refugieze cât mai grabnic la maică-sa. Dar respectul pentru adevăr o obliga să spună că îndatorirea de a prezenta în culori romantice niște incidente lipsite, în sinea lor, de interes, căzuse doar pe umerii ei.

— La fel ca în povestea cu copilul cuminte, am rostit eu.

— Acest puști n-a comis decât o greșeală: a fost slab de înger și a fost galant. Înțelegi cum stau lucrurile, Veronica? în paginile unei cărți, tu, și nu el, ți-ai fi prins piciorul în preș. Dar pe lumea asta, unde totul nu este decât nedreptate, cel rău prosperă. Inocentul, ființa virtuoasă, se trezește cu costumul de catifea rupt praf.

Celălalt, care a comis crima și a condus mâna făptașului, scapă de pedeapsă.

Veronica mă aproba, dând din cap. Am crezut că i-am mișcat sufletul.

— Vasăzică, dacă nu ți se întâmplă nimic, constată ea, e semn că ești o pușlama?

— Nu merg până acolo cu reflecțiile mele, Veronica. Și, în treacăt fie spus, mi-ar plăcea să lași pe seama lui Dick grija de a vorbi în argou. Dick este bărbat, și pentru un bărbat acest lucru are mai puțină însemnătate. Am vrut să spun că, pe pământul nostru, nu

trebuie să te aștepți la împlinirea dreptății. Câteodată cei răi capătă răsplata meritată. Dar de cele mai multe ori nu. Se pare că nu există niciun fel de lege. Ascultă inspirația propriei tale conștiințe, și la naiba cu toate celelalte păreri… vreau să spun, fie ce-o fi. Ți se va întâmplă să ieși basma curată; alteori, nu vei izbuti. Vei avea însă totdeauna consolarea de a-ți spune: „Lucrurile au luat o întorsătură rea, dar nu din vina mea. Eu am conștiința liniștită. Nimeni nu mă poate învinui de nimic”.

— Dar lumea te învinuiește, cu vârf și îndesat, zise Veronica.

— Te învinuiește absolut la fel ca și cum ai fi avut intenția de a săvârși răul. Am făcut această experiență nu de mult.

— Cât cântărește, Veronica, opinia lumii! Omul cinstit își bate joc de opinie.

— Dar lumea nu se sinchisește și te trimite frumușel la culcare — precizează Veronica.

— Lasă-i să te trimită — i-am spus — Ce contează să te culci devreme, dacă marele glas lăuntric se află acolo, pentru a ne consola…

— Dar nu consolează niciun pic, zise Veronica, nu izbutește altceva decât să ne facă să simțim și mai adânc nedreptatea nenorocirii…

— Ei bine, am replicat, glasul greșește.

— Atunci, întrebă Veronica, de ce lucrurile se petrec astfel? De ce glasul conștiinței nu te consolează?

(Lucrul teribil, când discuți cu copiii, este că și ei vor să discute.)

— Viața este o problemă greu de rezolvat — i-am răspuns.

— E adevărat că lucrurile nu merg întotdeauna așa cum ar trebui. Dar nu trebuie să disperăm. Oricum, ceva tot trebuie să facem.

— Pentru unii sarcina este într-adevăr prea apăsătoare — mărturisi Veronica.

— Orice-ai face, nu poți fi pe placul tuturora. Și ce belea mai iese, dacă ai intenția nefericită de a te dezvinovăți!

— Datoria adulților, Veronica, este de a le arăta copiilor ce cale trebuie să urmeze. Nu e întotdeauna o treabă ușoară. Poți fi scuzat, dacă uneori te lași mânat de supărare.

— Da’ se și amestecă o droaie de persoane, când e vorba de dat sfaturi! — se plânse Veronica.

— Sunt zile când nici nu mai știi pe care să-l alegi, din puzderia de sfaturi. Poți să-ți pierzi și capul, nu alta.

— Sfaturile pornesc și ele dintr-o intenție bună — i-am explicat.

— Când eram mic, judecam la fel ca tine. Acum, însă…

— Ai avut și tu necazuri? — mă întrerupse Veronica.

— Dacă și eu…? Păi cum așa, Veronica, de când îmi pot aduce aminte, numai de asemenea lucruri am avut parte! Când nu-mi pica pe cap una, era alta.

— Și sâcâielile nu te făceau să-ți ieși din pepeni? Ce făceai tu, de exemplu, când, după ce erai întrebat ce-ai de spus în apărarea ta, cei din jur refuzau să te asculte?

— Cel mai mult mă înfuria, i-am spus, când mă împiedicau să clarific lucrurile, acuzându-mă că ripostez.

— Dacă oamenii mari ar vrea să ne înțeleagă, multe lucruri le-am putea explica și noi! Dar, nici gând. Vorbesc ca niște mori stricate, turuie atâta, că până la urmă nici ei singuri nu mai știu ce voiau să spună. Atunci, susțin că din vina noastră dau din colț în colț.

— E adevărat, am confirmat, oamenii mari vin și-ți spun: „M-am săturat să-ți repet mereu același lucru!”, de parcă noi nu am fi sătui să le auzim.

— Da, zise Veronica. Și când noi spunem: „Credeam”, ele răspund că rău am făcut, că nu trebuia să credem. Și dacă, din imprudență, ajungi să spui că nu știai, atunci îți spun: „Rău faci, ar trebui să știți”. Îți vine să-ți iei câmpii.

— Unde mai pui, am urmat, că nici măcar oamenii mari n-au întotdeauna dreptate. Dacă trântesc un pahar și-l fac țăndări, bombăne „Cine a pus paharul ăla acolo?”, ca și cum cineva l-ar fi pus înadins acolo și l-ar fi făcut invizibil. Dacă ai sta să asculți, ai crede că locul unui pahar nu este pe masă. Dar când spărgeam și eu, acolo, unul, nu exista să nu aud, de fiecare dată: „Ce neîndemânatec! De ce-l mai lăsați să mănânce la masa adulților?” Când oamenii mari rătăceau un obiect, spuneau: „Cine a umblat prin lucrurile mele? Cine a venit aici să facă numai harababură?” Când regăseau lucrul căutat, voiau să știe cine-l pusese acolo. În schimb, când se nimerea să nu dau eu de un obiect, fiindcă îl pusese bine cineva, se spunea că fusese repus la locul lui; eram un mic nătărău, dacă nu ghicisem acest lucru!

— Și pe urmă, întări Veronica, n-ai dreptul să le spui nici pâs. Dacă le atragi atenția că fac o prostie, totdeauna au un motiv, un motiv pe care tu nu ai dreptul să-l înțelegi. E o poveste răs-știută. Dar dacă facem noi vreo prostie, cum e și firesc la vârsta noastră, înseamnă că suntem răi din fire, n-o să ne schimbăm niciodată, și o țin tot așa…

— Veronica, știi tu ce-o să facem? O să ne apucăm să scriem amândoi o carte. Și în cartea aceea, copiii vor avea monopolul înțelepciunii, și vor fi ființele care nu se vor înșela niciodată. Tot ei vor deține autoritatea și îi vor supraveghea pe oamenii mari și îi vor crește așa cum se cade. Și tot ce vor face, ori nu vor face, copiii, va fi bine făcut.

Veronica bătu din palme.

— Nu, zău, chiar așa? — exclamă.

— Noi doi? A, da, să facem cartea asta, te rog.

— Noi doi, fără discuție, am încredințat-o.

— Vom intitula această lucrare: „Istorie morală spre folosința părinților”. Și toți copiii o vor cumpăra și o vor dărui tatălui și mamei lor, guvernantei lor, de ziua lor de naștere, cu o dedicație: „Din partea lui Johnny, sau a lui Jennie, scumpului său papă, sau dragei sale micuțe mătuși Irma, cu cele mai bune urări și îndemnuri la bună purtare”.

— Și tu crezi că o vor citi? — adăugă Veronica, cuprinsă de o îndoială.

— Ca să fim siguri de treaba asta, o să băgăm și vreo istorie scandaloasă și vom pune un ziar să scrie că este o rușine pentru literatura națională că se publică asemenea lucruri. Iar dacă nici asta nu ajunge, vom spune că e tradus din limba rusă. Cărțile străine au totdeauna succes.

Copiii vor rămâne acasă și vor pregăti prânzul. Oamenii mari vor umbla la școală. Vor fi duși binișor de mână, în fiecare dimineață. Vor fi puși să citească poveștile fraților Grimm în textul german, cu note, și vor fi siliți să învețe pe de rost bucăți grele, cu analize gramaticale.

— Și se vor duce la culcare devreme — spuse Veronica.

— La ora opt, mari și mici — am precizat eu.

— Și vor trebui să se ducă la culcare cu surâsul pe buze, ca și cum le-ar plăcea grozav rânduiala asta, sau dacă nu, să spună de ce nu le place. Și vor trebui să-și spună rugăciunea. Între noi fie vorba, Veronica, eu unul nu cred că se roagă totdeauna. Și e interzisă lectura în pat, s-a terminat cu păhărele de alcool date pe gât „ca să doarmă bine”, înainte de urcă în dormitor. O să le dăm noi de gol toate șiretlicurile.

— Și vor trebui să-și ia regulat doctoria, care are un gust atât de rău — adăugă Veronica.

— La primul simptom de boală, gata, o lingură de supă plină ochi cu untură de pește.

— Și o să-i întrebăm de ce sunt atât de proști — mai spuse Veronica.

— Da, am aprobat eu, dar aici treaba va înceta de a mai fi nostimă pentru noi. Fiindcă oamenii mari nu vor fi nici buni, nici răi. Pur și simplu, nu vor avea dreptate, asta va fi tot. Cel puțin, vom avea grijă să le dăm totdeauna un motiv pentru a justifica de ce trebuie totdeauna să facă ce n-au chef să facă, și nimic din ce le place. Binențeles, ei nu vor înțelege; vor socoti că motivul nostru nu e un motiv. Dar vor face mai bine să-și țină pentru ei părerea.

— Și, firește, zise Veronica, nu vor avea voie să dea replica.

— Dacă replică ceva, asta va dovedi că au năravul de a tăia firul în patru, care trebuie dezrădăcinat cu orice preț. Și dacă nu replică nimic, asta va dovedi că sunt bucuroși și vor trebui negreșit să se îndrepte, înainte ca acest cusur să nu devină viciu.

— Orice-am face, pufni Veronica, le vom spune că este pentru binele lor.

— De altminteri, am întors-o eu, va fi cu-adevărat pentru binele lor. Căci singura noastră plăcere va fi să le asigurăm fericirea. Nu va fi neapărat o plăcere și pentru ei, dar vina o va purta ignoranța lor.

— Mai târziu o să ne fie ei recunoscători, hohoti Veronica, pornindu-se pe-un râs înspăimântător.

— Le vom repeta din când în când acest adevăr, ca să îi consolăm. Și vom fi buni pentru ei în fel și chip, îi vom lăsa să-și petreacă timpul cu jocuri. Nu cu jocuri stupide, bine înțeles, cum sunt golful și crochetul, care n-au niciun haz și se sfârșesc totdeauna cu certuri. Dar vor putea să se joace de-a lupul, de-a ursii, de-a balena,

să ia parte la jocuri instructive care le vor da câteva noțiuni de științele naturii. Îi vom învăța să se joace de-a piratii, de-a Pieile Roșii, de-a Căpitanul — să se țină de toate jocurile susceptibile de a le dezvolta imaginația. Știi tu de ce oamenii mari sunt totdeauna atât de triști? Fiindcă niciodată nu sunt îmboldiți să-și dea frâu slobod imaginației.

Firește, din când în când vor fi lăsați să se joace de-a ce vor ei — miercurea și sâmbăta, de exemplu. Vom invita alți oameni mari; vor lua ceaiul împreună și vor fi lăsați să cocheteze în grădină, sau, dacă e vreme umedă, în sufragerie, până când va veni doica lor să-i ia acasă. Binențeles, noi le vom alege prietenii — doamne și domni bine crescuți, părinți ai unor copii onorabili; pentru că, dacă ar fi lăsați să procedeze după capul lor, știi cum ar merge lucrurile: s-ar îndrăgosti de niște persoane insuportabile, pe care nici nu le-am putea primi în casă. Noi le vom alege compania care le priește. Și dacă nu țin la companionii hotărâți de noi, dacă unchiul William, de pildă, spune că n-o poate suferi pe tânăra invitată de noi anume ca să se îndrăgostească de ea, dacă într-adevăr o detestă, îi vom spune că se comportă astfel din spirit de contradicție și îl vom soma să o iubească, fiindcă este femeia de care are nevoie. Și vai de el dacă se bosumflă! Și dacă bunica se strâmbă și pretinde că nu-l poate suporta pe bătrânul Jones, sub pretext că are nasul roșu, sau un ochi de sticlă, sau din vreun alt motiv la fel de ridicul, îi vom spune: „Foarte bine, doamnă; ori te joci cu domnul Jones și vei fi amabilă cu el, ori îți vei petrece după amiaza făcându-ți rânduială în odaie; și cu asta, basta”.

Îi vom lăsa să se căsătorească miercurea și sâmbăta după-amiaza și să se joace de-a căsnicia. Dacă se iau de păr, o să le tragem o chelfăneală zdravănă; o să le confiscăm copiii, pe care îi vom încuia într-un sertar, și le vom spune că nu-i mai recapătă decât când vor fi cuminți.

— Cu cât se vor strădui mai mult să fie cuminți, spuse Veronica, după ce chibzuise puțin, cu atât își vor da mai bine seama că nu au fost.

— Cumințenia sau răutatea lor va depinde de noi — i-am ținut eu isonul.

— Când rentele vor fi în scădere, când vântul de est ne va face să suferim de ficat, vor fi surprinși să constate cât de răi pot fi.

— Și ferească sfântul să uite vreodată ceea ce li s-a spus, țipă Veronica. Nu trebuie să fim siliți să le repetăm veșnic același lucru, de parcă am vorbi la pereți.

— Și dacă am avut intenția de a le face o observație și am uitat de ea, am adăugat, vom spune că nici n-ar trebui să aibă nevoie să li se spună lucruri atât de simple, cum se face cu niște bebeluși. Să ținem minte bine toate astea.

— Dacă vor crâcni, mai spuse Veronica, le vom spune că se răzvrătesc fiindcă nu-și cunosc fericirea. Le vom mai spune cât de blânzi și. Drăgălași eram noi, la vârsta lor. Ia zi, papă, nu cumva să pierzi trenul. Pe mine m-ar încondeia!

— Doamne sfinte! — am exclamat. — e adevărat. Uitasem cu totul de tren.

— Ai face bine să o iei la fugă, mă îndemnă Veronica.

Sfatul era înțelept.

— Gândește-te la cartea noastră! — îmi strigă, de la distanță, Veronica.

M-am întors ca să-i răspund, țipând cât mă ținea gura:

— Însemnează-ți toate ideile care-ți vor trece prin cap !

— Cum o să-i spunem cărții? — urlă Veronica din răsputeri.

— *De ce omul din lună are o mutră așa de scârbită* — am urlat, la rândul meu.

Când am întors capul pentru ultima oară, Veronica stătea pe stinghia de sus a pârleazului; își scosese un pantof și îl folosea ca pe-o baghetă cu care dirija o orchestră imaginară.

Din fericire, trenul de șase și cincisprezece avea douăzeci de minute întârziere.

Am decis că soluția cea mai bună era să-i spun Măicuței adevărul. Nici nu deschisesem bine gura, că ea rosti:

— Spune-mi totul, chiar și cel mai rău lucru. Să nu-mi ascunzi nimic. Veronica a fost rănită?

— Ce-i mai rău, i-am spus, este faptul că va trebui să refacem totul. Asta-i partea cea mai rea. De ce, când iese ceva pe dos, trebuie să crezi imediat că este amestecată și Veronica?

— Ești sigur că n-are nimic? — insistă Măicuța.

— Vrei să mă jur să-mi sară ochii dacă te mint? (Naiba să-i ia pe copiii ăștia, cu expresiile lor ridicule!) Voiam să spun: „Este absolut sigur”.

Măicuța păru ușurată. I-am povestit toate supărările pe care le avusesem cu vaca. Dar ea deplânse soarta vacii. I-am spus că speram că, până la urmă, Robina va deveni o femeie rezonabilă. Am vorbit mult despre Robina și am căzut de acord că în problema aceea reușisem să scoatem la iveală un exemplar destul de frumos.

— Trebuie să mă întorc acolo cât mai curând — i-am spus.

— Nu vreau ca tânărul Bute să-și traseze planurile fără să mă consulte.

— Tânărul Bute? — se interesă Măicuța.

— Da, arhitectul.

— Credeam că e om bătrân — zise ea.

— Spreight este bătrân. Bute nu este decât unul din colaboratorii lui. Dar pare să fie tare priceput în meseria lui.

Măicuța voia să știe mai multe despre personaj.

— E un tânăr bine? — mă întrebă.

— E un tânăr amabil, plin de bun simț — i-am spus. — îmi place. Țin la tinerii care știu să asculte.

— Și, ca aspect… e bine?

— Nici chiar atât de frumos ca să devină antipatic — am informat-o eu.

— Are o figură agreabilă, mai ales când surâde.

— Însurat? — își urmă ea interogatoriul.

— Ca să fiu sincer, habar n-am. Nu mi-a dat prin cap să-l întreb. Curioase mai sunt femeile! Nu, nu cred. Aș pune prinsoare că este holtei.

— Ce te face să crezi că e holtei?

— Nu știu, i-am răspuns.

— N-are un aer de om însurat.

— O să-l vedem des?

— Destul de des, i-am spus. Presupun că va fi acolo luni. Cât despre cuptor…

— Ce poate să facă acolo, când nu ești tu? — zise Măicuța.

— O să mestereasca ceva — i-am spus.

— O să facă măsurători. Va fi acolo Dick, ca să-i explice totul. Și, dacă nu e el, o găsește pe Robina. Dar, lucru ciudat, s-ar zice că Robina îi poartă sâmbetele.

— De ce oare? — exclamă Măicuța, cu o nuanță de neliniște în glas.

— A, fiindcă în ziua când a venit prima dată la noi, Bute a intrat în casă prin bucătărie. Cred că din această cauză. Robina, însă, susține că o agasează surâsul lui — altminteri, mărturisește că n-are niciun motiv să fie pornită pe el.

— Când te întorci? — spuse Măicuța.

— Joia viitoare. Cu sau fără cuptor, mă voi duce joi.

Ea spuse că mă va însoți. Înainte de a fi pomenit de Robina, nici nu fusese vorba de așa ceva.

După aceea i-am vorbit despre Dick și lecțiile de agronomie, și despre Saint-Leonard.

— Crezi că Dick se va ține serios de treabă? — mă întrebă.

— Saint Leonard, i-am spus, și-a pus multe speranțe în Dick. Am aflat acest lucru de la fiica lui, și am avut grijă ca Dick să fie informat și el. Mama ei…

— Mama cui?

— Mama lui Jeannie, am lămurit-o.

— Doamna Saint Leonard. Și ea are o părere bună despre Dick. Lucrul acesta l-am aflat de la Jeannie.

— Domnișoara asta îmi pare tare flecară — reflectă Măicuța.

— Are să-ți placă, am încredințat-o.

— Este o fată fermecătoare, plină de judecată, atât de bună, de modestă, atât de…

— Ai și constatat toate astea?

— E lesne să-ți dai seama de calitățile ei. Mama nu există. Tatăl nu se pricepe câtuși de puțin la afaceri. Jeannie face să meargă totul ca pe roate.

— E bine?

— Păi abia ți-am spus. Fire practică, și în același timp…

— Mă gândesc la… fizicul ei.

— Uite cum se preocupă femeile de aparențe! Aparențele nu contează. Are o figură din acelea care ți se întipăresc în minte. La început, nici nu remarci cât de drăgălașă e, dar pe urmă…

— Și, are și ea o părere bună despre Dick?

— Va fi foarte dezamăgită, i-am spus, dacă flăcăul nu muncește, dacă se arată lipsit de perseverență. Toată lumea va fi dezamăgită.

— Dar ce poate să le pese lor de treaba asta?

— Nu e vorba de ei. E vorba de…

— Nu-mi place tânăra asta — se pronunță Măicuța.

— Nu-mi place niciunul din lotul tău de Saint Leonarzi. Cunosc eu bine soiul acesta de oameni.

— Când îi vei cunoaște mai bine, am sugerat.

Ea declară că nu dorea să-i cunoască și că voia să plece chiar luni, cu primul tren.

Mi-am dat silința să-i înfățișez toate neajunsurile ce însoțeau proiectul expus. Prezența ei la fața locului nu va izbuti decât să sporească necazurile Robinei; o schimbare de program n-ar putea avea darul decât de a-l face pe Dick și mai nehotărât. Demonstrația aceasta mi-a luat câtva timp.

— A promis că-mi va scrie impresiile lui din prima zi — i-am adăugat.

— Să așteptăm. Să vedem ce va spune.

Îmi ripostă că nu pricepea cum de se lăsase să fie despărțită de toți acei sărmani copii. Și toate treburile puse la cale în absența ei! Spera că, cel puțin în privința Veronicăi, încă nu fusese luată nicio hotărâre irevocabilă.

— Veronica nu cere altceva decât să se îndrepte — am liniștito eu.

— I-am cumpărat un măgar.

— Ce anume? — strigă Măicuța.

— Un măgar. Avea poftă de un asemenea patruped, și ne-am gândit că ar putea servi ca să-i trezească simțul de răspundere…

— Simțeam eu prea bine, oftă ea, că nu ai cruțat-o pe biata micuță!

Am considerat prudent să schimb subiectul conversației.

CAPITOLUL VIII

Trei scrisori

Scrisoarea Robinei, datată din seara de luni, am primit-o marți dimineața.

„Sper că ai prins trenul — scria Robina — Veronica s-a întors acasă abia la șase și jumătate. Mi-a pretins că ați discutat despre o sumedenie de lucruri, că de la un subiect ați trecut la altul: toate aceste mărturisiri erau învăluite într-un aer misterios. Dar, până la urmă, predica ta se pare că i-a priit. Acum abordează față de toate lucrurile pământești o detașare disprețuitoare care nu e lipsită de demnitate. Nici măcar o dată nu a fost obraznică; ba chiar, în mai multe rânduri, s-a arătat de folos. I-am dat voie să ia o veche agendă pe care o „găsise" în pupitrul tău; de atunci își petrece aproape tot timpul încuiată în odaia ei. Susține că veți scrie o carte în colaborare. Când am întrebat-o ce subiect va avea cartea, a refuzat să-mi răspundă, declarând că voi afla toate detaliile „la timpul potrivit"; nu a catadicsit să-mi spună decât că acest tom va fi o binefacere pentru omenire. Ieri seară agenda rămăsese deschisă pe măsuța de toaletă, așa că am putut citi titlul manuscrisului. Opera e botezată „De ce omul din lună are o mutră atât de scârbită". S-ar zice că titlul îți aparține. N-am ajuns mai departe cu lectura, oricât de tare mă mâna curiozitatea. Sub titlu făcuse un desen care nu e rău deloc: înfățișează un domn bătrân care, într-adevăr, are o mutră destul de dezgustată.

Teodor, complicele Veronicăi, este fiul unic al unei văduve, doamna Foy, care este vecina noastră cea mai apropiată, spre latura sudică. Am întâlnit-o pe această doamnă duminică dimineața, la ieșirea de la slujbă. Încă nu-i contenise plânsul. Dick a mărit pasul și a tras-o pe Veronica de mână, ca să-i pot vorbi vecinei. Este o femeie bizară. Fiindcă bunicul ei, după câte mi-a înșirat, a fost ucis odinioară de explozia unui cazan cu aburi, este obsedată de ideea că fiul ei ar fi victima unei fatalități ereditare și că va avea parte de aceeași moarte ca și înaintașul lui. Credeam că ne poartă pică. Dar nici gând. Pentru ea accidentul de sâmbătă este un semn al faimoasei fatalități. Ca să o consolez i-am spus că, devreme ce fatalitatea a intrat odată în acțiune fără a face prea mult rău, destinul trebuia să fie satisfăcut. Ea însă persistă în credința că, dărâmând bucătăria noastră, soarta nu organizase decât o repetiție generală. Toată această trăsnaie este cam ridicolă. Asta nu ne-a împiedicat ca, în clipa când unui copil care ieșea dintr-o casă i-a scăpat din mână

cana cu bere, să țipăm amândouă ca din gură de șarpe și să fim la fel de uimite că îl mai vedem pe Teodor teafăr, lângă noi.

Doamna Foy a venit în vizită la noi azi după-amiază (luni). I-am arăta bucătăria și ștergătorul în care și-a prins piciorul Teodor. Ea a părut surprinsă că ursita rea a lăsat să treacă nefolosită o ocazie atât de favorabilă și din pricina asta este și mai neliniștită. Se pare că în pachet nu era decât o jumătate de livră de praf de pușcă. Grădinarul medicului de-aici îl cumpărase ca să arunce în aer rădăcinile unui pom bătrân, și lăsase o clipă pachetul pe peluză. Doamna Foy e de părere că grădinarul e un om tare bun fiindcă nu i-a pretins prețul pentru o livră întreagă. M-am oferit să-i plătim partea noastră. Ea a refuzat. Îl socotește răspunzător de toate pe răposatul bunic. Cred că dacă i-aș fi propus ar fi acceptat să plătească și stricăciunile.

Prin ținut încep să circule relatări exagerat de umflate despre accident. Cel mai mult mă tem ca nu cumva Veronica să nu-și dea seama de notorietatea pe care a dobândit-o. Plecarea ta inopinată a dat naștere unei legende. Un plugar care te-a văzut trecând pe drumul care duce la gară, pretinde că nu a recunoscut decât umbra ta. Diferite cârpe culese jur-împrejur, până la o depărtare de o leghe, trec drept rămășițele veșmintelor proiectate de explozie. Judecând după numărul și natura acestor relicve s-ar părea că te dedai la un straniu abuz de încălțări. Au și fost găsite șapte perechi de pantofi prin șanțurile din împrejurimi. Câțiva zăltați pretind că există material suficient pentru a construi nucleul unui muzeu local”.

Aceste prime trei paragrafe acopereau exact prima filă din misiva Robinei. Datorită acestei împrejurări favorabile, am putut să strecor pagina în buzunarul meu fără a fi văzut de Măicuța.

„Micul servitor a sosit duminică dimineața” — continua Robina. „Dacă am înțeles bine ce mi-a spus, ar purta numele de William. În orice caz acest nume se apropie cel mai mult de sunetele pe care le-a putut prinde urechea mea. Cât despre numele de familie, dacă are și-așa ceva, îți las ție grija de a-i smulge această taină când te întorci. Se prea poate ca limba vorbită de William să fie graiul local din comitatul Berkshire, dar seamănă mai degrabă cu lătratul unui câine. Nici nu se poate închipui făptură mai rustică. Este dornic să

se instruiască, dar ogorul ce trebuie desțelenit are dimensiuni respectabile.

Duminică l-am surprins când era cât pe-aci să arunce la gunoi tot ce rămăsese de la micul dejun. Firește, i-am pus în vedere că este o crimă să irosești alimentele; m-am străduit să-l fac să priceapă că locul cel mai nimerit pentru resturile unei mese se află în interiorul corpului. Am crezut că înțelesese lecția. (Nu știi niciodată dacă a înțeles, deoarece nu-ți răspunde niciodată. Rămâne drept ca o grindă, cu gura căscată de zici că-i trosnesc maxilarele, ceea ce nu-i puțin lucru. Trebuie să tragem nădejdea că vorbele care i se spun nu se pierd, trecând printr-o deschidere atât de largă.) în tot cursul după-amiezii am remarcat că lupta aproape victorios împotriva unei somnolențe prea puțin naturale. A fost și mai rău după gustarea de la cină; am crezut că în tot restul zilei nu va mai fi bun de nimic. Seara, nici n-am mai mâncat; Dick îl ajutase să strângă de la masă; i-am auzit cum stăteau de vorbă. S-ar zice că Dick îl înțelege. Pe urmă Dick a venit s-au spună că William dorea să știe dacă putea să lase pe-a doua zi carnea de vită rămasă în farfurii. Crezuse că era obligat să mănânce chiar în aceeași zi ceea ce rămânea și se temea că nu va avea puterea de a se întoarce la el acasă. Îmi interpretase greșit gestul, închipuindu-și că voisem să spun că trebuia să depoziteze în corpul lui tot ce nu se consuma la mese.

Veronica se arată tare interesată de persoana lui William. Evident, sentimentul matern este foarte dezvoltat la Veronica; noi nu-l luasem în seamă. Pretinde că băiatul ăsta are multe trăsături bune. Se așază lângă el, când sparge lemne, și-i înșiră niște istorii calculate, susține ea, pentru a-i dezvolta treptat inteligența. Ba chiar se stăpânește ca nu cumva să-l jignească, etalându-și în mod prea pedant superioritatea. Azi dimineață o auzeam spunându-i: „Cel care duce o viață ca a ta e la mintea cocoșului că n-are timp pentru citit, în vreme ce eu nu am altceva de făcut decât să mă cultiv”.

Măgarul a sosit azi după-masă, în lipsa mea. Galopa, ducându-l în spinare pe Hopkins (ce poate oare să facă și Hopkins ăsta, ca să i se supună acest patruped de la care nimeni nu obține nimic cu duhul blândeții?) I-am oferit fin și după aceea scaieți; dar dă impresia că preferă pâinea cu unt. Încă n-am putut afla precis ce dorește să bea dimineața, ceai sau cafea, dar un lucru e sigur: este un animal care

știe ce vrea și, din fericire, suntem asortați cu ambele articole, în casă. Diseară îl găzduim laolaltă cu vaca; ea l-a primit mai întâi cu entuziasm și voia pur și simplu să-l adopte, dar a devenit mai rece în raporturile cu el de când a descoperit că nu este un vițel.

Eram să uit să-ți scriu că la biserică s-a petrecut o întâmplare ciudată.

Familia Saint Leonard ocupă banca din partea opusă ușii celei mici. Când am intrat noi, erau toți acolo, cu excepția tatălui, care n-a sosit decât tocmai la ținanc, în clipa când toți enoriașii îngenuncheați se ridicau. S-a dus până la cor, acompaniat de niște pufnituri înfundate; mai multe persoane, nemaiputându-se stăpâni, au izbucnit în râs. Eu nu înțelegeam de ce râd. Avea un aer foarte respectabil, cu părul lui cărunt și cu redingota aceea încheiată până-n gât, care-i dă o înfățișare de bătrân militar. Când a ajuns însă în dreptul băncii noastre, am înțeles totul. Dăduse o raită pe la acareturile fermei și, întorcându-se târziu, cum nu era nimeni de față ca să-i atragă atenția, dragul nostru vecin uitase să-și schimbe pantalonii scurți. De la cap până la genunchi era îmbrăcat ca un creștin desăvârșit, dar, indiscutabil, picioarele lui trădau pe un necredincios lipsit de respect.

Mă aflam la capătul băncii. Trecând pe lângă mine, mi-a spus:

— Ce i-a apucat? Chiar atât de mult am întârziat?

După ce-am prânzit, ne-am dus la ei. Abia deschisesem ușa, că Saint Leonard a și pus mâna pe mine, spunând: „Iată o fată cu cap. O să ne spună părerea ei: ce contează, în ochii Domnului, dacă mă duc la biserică îmbrăcat cu pantaloni de sport sau purtând pantaloni cu „curelușă?”

„Nu văd, îi luă de sus, ripostând cu răceală, doamna Saint Leonard, întrucât este mai bine informată decât mine domnișoara Robina, ca să cunoască punctul de vedere al lui Dumnezeu (Era adevărat). Și, dacă Domnului tot puțin îi pasă, de ce să nu pui un pantalon ca oamenii?”

„Oare umilința izvorâtă din inimă nu este singurul lucru care contează?” — întrebă Saint Leonard.

„Inima umilă, replică soția sa, nu exclude necesitatea de a fi îmbrăcat corect”.

Saint Leonard începea să se înfierbânte. A făcut bine că a ieșit din odaie.

Cu cât mă văd mai des cu Jeannie, cu-atât țin la ea mai mult. Sper că va voi să fim bune prietene. Prezența ei îmi face tare bine! *(Am citit de două ori acest pasaj, prefăcându-mă că am pierdut șirul.)* Trebuie să ajungi la convingerea că a devenit de timpuriu atât de serioasă din pricină că are o mamă atât de proastă și un tată atât de lipsit de spirit practic. Cine știe — poate dacă aș fi avut alți părinți, aș fi putut și eu să fiu o tânără foarte descurcăreață. Dar acum este prea târziu ca să mă mai vait.

Sărmana doamnă Saint Leonard! Nu mă pot opri să n-o plâng. Ar fi fost atât de fericită să împărtășească viața unui citadin de vază, care să fi ieșit în fiecare dimineață cu o floare la butonieră, iar duminica să fi purtat o frumoasă jiletcă de pichet alb. Nu cred câtuși de puțin ce povestește lumea: că soții și soțiile trebuie să aibă firi total opuse ca să se înțeleagă. Domnul Saint Leonard ar fi trebuit să se însoare cu o femeie inteligentă, capabilă să discute cu el și pe care n-ar fi necăjit-o deloc să bea bere dintr-o ceașcă. Dacă mă mărit vreodată, o să-mi aleg un bărbat care să aibă sânge iute, să iubească muzica și să fie un bun dansator, iar dacă îmi voi da seama prea târziu că este inteligent, voi pleca de sub acoperișul conjugal.

E aproape opt seara, și Dick încă nu s-a întors. Veronica este considerată culcată, dar aud cum cad diferite obiecte pe dușumeaua odăii ei. Dick se va întoarce mort de oboseală. Astăzi avea de adus o turmă de trei sute de oi de la Isley, și să le bage în țarc înainte de înserare. Am avut grijă să găsească o cină bună.

Și acum, să discutăm afaceri. Tânărul Bute și-a petrecut ziua aici. Va reveni vineri. În legătură cu vinerea, să nu uiți că e ziua de primire a doamnei Saint Leonard. Ea speră să aibă plăcerea de a te cunoaște și pe tine și crede că va avea ca musafiri două-trei persoane pe care ne-ar putea face plăcere să le întâlnim. Drept care trag concluzia că jumătate din persoanele simandicoase din împrejurimi au fost invitate să te cunoască. Prin urmare, adu-ți fracul; și dacă Măicuța poate să dibuiască pe undeva rochia mea de muselină roză cu buline, pune-o în valiza mea. Dacă nu e nici în garderob, nici în ultimul sertar din odaia Veronicăi, atunci trebuie să fie în cutia de carton, sub patul mamei. Fii cu băgare de seamă să n-

o șifonezi. Cât despre centură, precis că Măicuța a aranjat-o în vreun loc anume. Dacă aprobi proiectele lui — vorbesc de cele ale tânărului Bute — nu vede niciun motiv pentru ca lucrările să nu înceapă imediat. Trebuie să-i spun meșterului zidar să vină să te vadă vineri?

El propune — adică tânărul Bute — să facă o singură încăpere din lăptărie și din coridor, ceea ce va alcătui un hol de ajuns de mare ca să facem acolo tot ce vom voi. Zice că vom putea chiar să și dansăm. E evident că și-a dat multă osteneală. Câteva din ideile lui sunt rezonabile. Firește, însă, trebuie să-i intre bine în cap că aici contează voința noastră și nu a lui. De exemplu, i-am repetat ce mi-ai spus tu: că voi putea să am camera mea exact așa cum am să vreau. I-am expus ideile mele. Mai întâi a făcut o mutră de parcă ar fi crezut că nu știu bine despre ce vorbesc; i-am arătat clar contrariul; până la urmă a consimțit să-mi urmeze indicațiile cu condiția să i le aștern pe hârtie. Acum mi-e mai puțin antipatic decât prima dată. În general este capabil de a fi destul de amabil când vrea. Cel mai mult mă agasează când vorbește de „elevație", „plan" și „în secțiune".

— Spune-i Măicuței că am să-i scriu mâine. N-ar putea să vină cu tine vineri? Până atunci totul va fi repus în ordine…"

Restiul misivei avea un caracter mai secret și nu l-am mai citit — în orice caz nu cu glas tare.

În clipa când Robina sfârșea de scris, cineva bătuse la ușă. Era jurnalistul târgușorului. N-avea motiv să se alarmeze, fiindcă vizitatorul era mai tulburat decât ea.

„A tot bâiguit la scuze — scria Robina — încât, dacă nu i-aș fi sărit în ajutor, ar/fi plecat uitând de ce venise.

M-am gândit că n-aveam altceva mai bun de făcut decât să-l înrolez pe acest tânăr în tabăra noastră. Am apelat la sentimentele lui cavalerești în scopul ca foaia locală să ne cruțe de trista notorietatea care, simțeam prea bine, ar arunca o umbră asupra întregii mele vieți. Știu să fiu gentilă când vreau. Ne-am strâns mâna. Poți fi liniștit. Cred că *Curierul din Berkshire* nu va pomeni de explozia cuptorului.

Dick s-a întors chiar acum. Spune că va scrie și el *după ce va isprăvi de mâncat,* nici măcar o secundă înainte”.

*

Scrisoare a lui Dick, pe care Măicuța părea s-o aștepte cu cea mai mare nerăbdare, ne-a sosit miercuri dimineața.

„Dacă vrei să știi ce înseamnă să trudești din greu — afirma Dick — fă-te agricultor. De ce ne-am ocupat vreodată de altceva? De ce se închid oamenii în birouri, ca să facă lucrări care nu folosesc nimănui? Dacă aș ști să scriu, ai înțelege ce vreau să spun. De ce nu trăim cu toții în case modeste, de ce nu scoatem din pământ toate bunurile de care avem nevoie?

Ar fi atât de simplu. Iată niște sărmani pârliți care stăteau la coarnele plugului; sunt puși să coboare în mine; sunt puși să muncească aproape goi în fața cazanelor cu aburi. Și toate astea pentru ce? Pentru a fabrica o mașină care va cultiva pământul în locul lor. Ce rost are treaba asta? Fără îndoială, există și mașini utile. Ce rost are treaba asta? Fără îndoială, există și mașini utile. Aș vrea să am un automobil, drumurile de fier și vapoarele cu aburi sunt foarte bune; dar ne-am lipsi foarte lesne de jumătate din neroziile de care n-avem poftă. Și ne-ar rămâne timp și forțe pentru a produce lucrurile de care toată lumea are nevoie. În viață lucrurile se petrec ca la școală, unde trebuia să buchisim în așa hal rădăcinile grecești, că nu mai aveam timp să învățăm sintaxa. Uită-te la Denis Yeubury. Posedă în Scoția nu știu câte pogoane de pământ. Ar duce o viață fericită, dacă ar sta să le cultive. În loc de asta crește câteva sute de păsări care n-ar ajunge nici pentru hrana unei familii, ca să se ducă toamna la vânătoare. Restul timpului și-l irosește din zori până-n seară ca să-și înșele clienții într-o văgăună infamă din oraș, ceea ce-i permite să-și umple casa de bibelouri și să-și acopere cu bijuterii nevasta și fiicele. Firește, totdeauna va fi nevoie de țipi nemaipomeniți, ca tine, pentru a scrie cărți. Nu ne vom putea lipsi cu totul nici de medici, dar dacă oamenii ar duce o viață chibzuită, jumătate din doctorii care există ar fi suficienți. Dacă ai o casă confortabilă, mâncare pe săturate, băutură suficientă și câteva

cârpe, pentru ca femeile să fie mai drăguțe, tot restul e apă de ploaie.

Vederile mele pot să-ți pară ridicule, dar aș vrea ca lucrurile să fie cu adevărat așa. În orice caz am intenția să fac astfel ca să fie adevărate pentru mine. Asta înseamnă că îți sunt foarte recunoscător, scumpul meu papă, că-mi dai prilejul de a mă pregăti pentru o viață normală. Vocația mea era agricultura. Aș fi detestat să fiu avocat, să-i fac înadins pe oameni să intre în conflict, ca să-mi câștig pâinea. Ca fermier, simți că făcându-ți ție bine, faci binele și jur-împrejurul tău. Domnișoara Jeannie este de aceeași părere cu mine. E făptura feminină cea mai înțeleaptă pe care am cunoscut-o și Robina ține mult la Bătrânul; e și el un tip aparte. Ne face să vedem miezul lucrurilor. De exemplu, până acum credeam că un ogor nu e altceva decât un ogor; că îl râcâi cu unelte și pui semințe, iar tot restul depinde de vreme. Ei bine, nici gând. Un ogor trăiește și el, este ceva viu. Întâlnești ogoare bune, care au voința de a se ameliora, care îți arată recunoștință pentru tot ce faci pentru ele, care sunt mândre de ele. Și găsești ogoare stupide, cărora ai chef să le tragi picioare. Poți să cheltuiești o sută de lire pe îngrășăminte pentru asemenea ogoare, asta nu le face decât și mai neroade. Altele sunt plăpânde ca niște bolnavi. Avem unul, un petec de pământ cu crustă uscată, care se mărginește cu drumul spre Fryfield, și pare să simtă totul mai profund decât celelalte. Din oricare punct al rozei vânturilor ar sufla vreo adiere, el suferă cel mai mult; după o furtună îți vine să te duci să vezi dacă aversa nu s-a dezlănțuit doar asupra lui.

Saint Leonard, care are teorii bune de folosit la orice, pretinde că fiecare petec de pământ transmite caracterul său sufletului morților primiți la sânul lui. Avem un teren de șapte pogoane chiar la jumătatea colinei. El spune că nu trece niciodată pe-acolo fără să-și scoată pălăria în fața terenului. Orice ai sădi acolo, totul crește singur, în timp ce pentru alte ogoare, totdeauna sămânța pe care le-o dai e cea pe care n-o voiau; sunt ca acei copii râzgăiați, care bâzâie totdeauna ca să capete prăjitura celorlalți.

Nu există niciun motiv pentru ca ogorul cu pricina să fie bun, afară de caracterul lui. E așezat spre răsărit, jumătate din zi, pădurea îi ascunde soarele; dar, din puținul pe care-l primește, scoate tot ce se

poate. Saint Leonard spune că sub glia aceea doarme negreșit vreo bătrână bunică cu inimă curată, care îngâna cântece de dragoste în timp ce-și făcea treaba. Fiindcă veni vorba de caracterul ogoarelor, ce ogor drăgălaș ar fi Jeannie!

Ce naiba i-ai putut face Veronicăi? Se plimbă pretutindeni cu un caiet de școală în mână; dacă i se vorbește, în loc să răspundă, scrie. Scrie cât o țin puterile. Nimeni nu știe ce anume. Spune că e o învoială încheiată între ea și tine și că, mai târziu, toată treaba asta va face vâlvă. Azi-dimineață mi-am luat răspunderea să-i spun ce părere am despre ea fiindcă a uitat să-i dea de mâncare măgarului. Mă așteptam să-mi îndruge o mie de motive, unul mai trăsnit decât altul; mai întâi, că se gândise să-i dea de mâncare, al doilea, că nu era sarcina ei să-l hrănească și al treilea că măgarul ar fi fost hrănit, dacă împrejurări de forță majoră nu ar fi împiedicat-o să-l hrănească, și, în al patrulea rând, că nu dimineața se hrănește un măgar, și uite așa s-o ținã mai departe. Când colo, scoate caietul și mă roagă să repet ce i-am spus.

Uit mereu s-o întreb pe Jeannie ce trebuie să mănânce măgarul ăsta. Noi am încercat cu fân și scaieți. Scaieții îi servesc doar ca să se scarpine, se freacă de ei; cât despre fân, dă impresia că habar nu are ce să facă cu el. S-ar spune că nu vrea să i se pregătească o hrană separată, că vrea să se mulțumească cu ce mâncăm și noi. Pâine cu unt, cu felii tăiate nu prea subțire, prăjitură cu mere, iată ideea pe care și-o face el despre micul dejun cuvenit unui măgar. Ca băutură, preferă, mai presus de orice, ceai cu zahăr și cu mult lapte. Robina spune că ar fi o pierdere de vreme să ne apucăm să-l învățăm să intre în sufragerie, când se bate gongul. Deocamdată, în chip de gong folosim deșteptătorul. Nu e bun la altă treabă; dacă e vorba de trezit, nu te poți bizui pe el. Și mă întreb cum voi face când vaca se va afla acolo, în staul. Căci deocamdată ea ne deșteaptă. Funcționează foarte regulat, la patru și jumătate precis, și mă cuprinde o spaimă cumplită ca nu cumva să adoarmă din nou, într-o bună zi. Deșteptătorul nostru seamănă cu aparatele despre care se vorbește prin basme. Ai scris pe tema asta o bucată care nu era rea, dar până astăzi crezusem că era doar născocirea ta. Îl cumpărasem fiindcă suna tare. Mai sună și acum, dar e jenant faptul că, chiar dacă te dai peste cap, n-ai niciun mijloc de a-l face să sune înainte

de șase dimineața. Duminică seara îl pusesem să sune la patru și jumătate. Ei bine, dacă vaca noastră conștiincioasă n-ar fi mugit la țanc, Dumnezeu știe când aș fi plecat la fermă. Deșteptătorul a sunat, ce-i drept, la ora patru și jumătate, dar abia după amiaza, în timpul mesei de prânz. L-am demontat. Face tot ce vrei, în timpul zilei. Dar s-ar spune că și-a fixat singur orele de muncă; refuză să se lase deranjat în timpul ce și l-a rezervat pentru repaus. Am vrut să-l azvârl pe fereastră, dar Robina mi-a spus că trebuie să-l păstrăm pentru tine; că tu ai putea, cine știe, să faci ceva din el. Vrea să spună: să scrii ceva despre deșteptător.

Nu-mi mai amintesc deloc ce îi spuseseși Robinei cu privire la dormitorul ei. Bute a venit să mă vadă în acest scop. Părea descumpănit. Dacă încăperea va arăta așa cum vrea Robina, n-ar avea decât ferestre. Bute spune că, după ce va fi terminată construcția, odaia ar aduce cu o copie proastă a farului din Eddystone[25]; că nu ar exista loc ca să fie pus patul; că, dacă va fi nevoie de un șemineu, ar trebui să fie pus în dulap; pe scurt, că singurul mijloc pe care-l vede el, pentru a intra și ieși dintr-un asemenea dormitor, ar fi de a face o ușă străpungând zidul băii. La rândul ei, Robina pretinde că tu ai autorizat-o să facă după placul ei și că Bute n-are decât să procedeze așa cum cere ea. Bute, însă, face observația foarte îndreptățită că nu e cu putință să amenajezi o cameră dintr-o casă ca și cum restul casei n-ar exista. L-am sfătuit pe Bute să revină pentru a sta de vorbă cu Robina, să-i spună că a vorbit ca o aiurită (firește, va trebui să-i spună asta în mod politicos), și că nu va ține de fel seama de spusele ei. A reacționat de parcă i-aș fi propus să intre în cușca leilor ca să tragă fiarele de coadă. Nu știu ce i-o fi făcut Robina. Am fost nevoit să-i promit că voi vorbi chiar eu cu ea. Robina s-a făcut foc și pară. O auzi și de la distanță: „Și dacă mie îmi face plăcere să trăiesc într-o cameră unde voi vedea clar ca să mă pieptăn? Nu cumva asta îl privește pe el? Da' ce se amestecă? Dacă nu e capabil nici să deseneze planul unei camere foarte simple… și-așa mai departe". Până la urmă, a declarat că nu mai vrea nicio cameră și că o să-și pună singură o saltea în bucătărie.

Va trebui să-i vorbești chiar tu. Eu unul nu vreau să mă mai amestec.

Nu uita că vinerea este ziua de primire a familiei Saint Leonard. I-am promis Jeanniei că vei veni în mare ținută. (în treacăt fie spus, nu-i pomeni că eu îi spun Jeannie. S-ar putea să se simtă ofensată) Tot ținutul o să fie acolo, în păr. Dacă ai chef, o să joace toți cum le cânți. Nu mai există alt om celebru până ce treci dincolo de Isley. Săptămâna trecută umbla zvonul că te-ai afla aici incognito, sub înfățișarea unui ins care a tras la hanul *la pescarul pensionat;* este un vagabond care zace cât e ziulica de lungă scufundat într-o barcă, și trage la măsea, numai whisky. L-am văzut. E un tip înspăimântător. Ca să vezi ce idee își fac locuitorii de prin părțile astea despre un om de condei. Își închipuie că este un soi de terchea-berchea inspirat. O cucoană pe care am întâlnit-o aici duminica și care va veni și ea la primirea de vineri m-a luat deoparte ca să mă întrebe despre ce vorbești când te conversezi (sic). Personal, ea se va bucura să te audă; dar ar vrea să știe dacă n-ar fi mai sănătos să nu-și aducă și copiii.

Fiindcă veni vorba de copii, trebuie neapărat să stai serios de vorbă cu Veronica. Se pare că îi face bine viața la țară. A prins gust pentru braconaj, și se ține de asta, împreună cu gemenii. Braconajul este singurul păcat pe care gemenii încă nu-l săvârșiseră. Dar Veronica veghea. Din fericire, zilele trecute eu, și nu altcineva, i-am întâlnit când se întorceau tustrei acasă, cu zece cadavre de iepuri atârnate de-o prăjină pe care o duceau gemenii pe umerii lor. Veronica mergea în avangardă, pe post de cercetaș și la fiecare zece pași își lipea urechea de pământ ca să repereze inamicul. A fost consternată că nu m-a auzit venind, de parcă ar fi fost tulburat echilibrul legilor firii. Găsiseră vânatul acela agățat ca un șirag de mătănii de un copac; li se păruse cât se poate de natural că Pronia plasase iepurii acolo, înadins, la cheremul lor. Noroc că nu era prin preajmă guardul forestier; unii oameni adoră complice astfel de năzbâtii.

Am luat-o între patru ochi pe Veronica și i-am făcut un pic de morală. Mi-a răspuns că tu i-ai spus că prea puțin contează dacă un om e bun sau rău, fiindcă asta nu schimbă cu o iotă tot ce-i este scris să i se întâmple. Dacă așa stau lucrurile, ea consideră că nu are altceva mai bun de făcut decât să se joace de-a ce-i place, fără nicio restricție. I-am spus: „De ce nu te joci niciodată de-a făcut

binele?” (Nimic nu-ți folosește mai mult decât să dai sfaturi altora. Cred că dacă din fragedă copilărie, aș fi avut de crescut un țânc, aș fi făcut din el un băiat model.)

Veronica mi-a răspuns că, după presupunerile sale, este rea din născare. Și când i-am spus că această constatare conținea ceva tare supărător pentru părinții ei, mi-a explicat că, în cazul ei, este vorba de situația bine cunoscută: revenirea la obârșie. Zidarul-șef are un câine care ar fi trebuit să fie foxterrier, pesemne că el i-a vârât așa ceva în cap Veronicăi.

Un lucru te va șoca, dragă papă: cruzimea sătenilor. Prind bietele animale în capcane, uneori le lasă să sufere mii de chinuri, zile în șir, fără a mai vorbi de spaima și foamea îndurate. Deseori, când treci prin pădure, auzi animale care gem; firește, nu-i chip să le descoperi, deoarece tac de-ndată ce te apropii. Ai de ce să prinzi ură pe țărani. Când le vorbești despre asta se mărginesc să surâdă. Jeannie spune că este înfiorător să te gândești la acest năravi. Domnul Saint Leonard a încercat să obțină de la pastor să le vorbească de pe amvon. El i-a răspuns că judecă preferabil ca biserica să se țină de marea ei misiune. Ce măgar!

Ad-o cu tine pe Măicuța, dorim să fie aici vineri. Și pune-o să îmbrace o rochie frumoasă. Întreab-o dacă o mai are pe cea mov cu dantelă, pe care o purta acum doi ani la regatele de la Cambridge. Spune-i să nu înșire prostii, rochia aceea nu era deloc prea tinerească pentru ea.

Ai putea să-mi faci rost de o pușcă?…”

Restul scrisorii nu se ocupa decât de pușcă. Am regretat că citisem cu glas tare acest cuvânt. Din pricina lui, Măicuța a fost neliniștită toată ziua.

*

Misiva Veronicăi sosi joi dimineața. Am citit-o în tren, la plecare. M-am gândit că e preferabil, dacă o transcriu aici, să adopt ortografia cu care cititorul este obișnuit:

„Vei fi mulțumit să afli” — scria Veronica — că suntem cu toții foarte bine, sănătoși. Robina se spetește muncind, dar asta îi face bine. Firește, eu o ajut cât pot. Sunt foarte mulțumită că are un băiat

s-o ajute. La curățenie. Era prea multă treabă pentru ea singură. De asta era totdeauna așa de prost dispusă. Nu poți, deci, să-i porți pică. Treaba e istovitoare. Nu ești niciodată curat. El este un băiat cumsecade. Dar a fost tare neglijat. De aceea știe prea puține. Eu îl învăț gramatica. Zicea: „Eu erai” și „aia este”. Dar a și făcut progrese. Zice că a mers și el la școală. Dar că nimeni nu s-a ocupat de el. Nici nu era vreo cale. Cred că metoda nu făcea doi bani. Robina zice că nu trebuie să-i corectez prea mult vorbirea. Fiindcă tu ții să vorbească mai departe în graiul local. Mă voi mărgini deci la regulile elementare. În viața lui nu auzise vorbindu-se de Robinson Crusoe. Ce tristă istorie!

Duminică ne-am dus la biserică. Nu-mi puteam găsi mănușile. Și Robina stătea ca pe jăratic! Saint Lenard a sosit la biserică fără pantaloni lungi. Asta era ceva cu mult mai grav. Au fost redescoperiți seara. Băiețașul care a făcut să sară în aer cuptorul a venit la noi în vizită cu mama lui. N-am vorbit cu această cucoană. El e în puterea unei vrăji. Din cauza asta a făcut să sară în aer cuptorul. El e neputincios. Deci, vezi că nu era vina mea. La urma urmei, Bunicul lui a sărit în aer. Și el va sări. Ceva mai târziu. Dar, în așteptare, e foarte curajos. Și își va face testamentul.

Îi iubesc mult pe Saint Leonarzi. Ne-am dus să luăm ceaiul la ei, Duminică. Saint Leonard a spus că sunt isteață. Părerea mea e că miss Jeannie e foarte frumoasă. Dick e de părerea mea. Mă face să mă gândesc la un înger. Dick este de aceeași părere. Și zice că e bună cu frățiorii și surioarele ei. E un semn bun. Cred că ar trebui să se mărite cu Dick. Asta i-ar da perseverență. El trudește din greu. Dar asta îi face bine. Luăm gustarea de dimineață la șapte. Eu pun masa. E tare frumos dimineața. După ce-ai ajuns să te scoli.

Doamna Saint Leonard are doi copii gemeni. Îi fac multe necazuri. Dar n-ar vrea să se despartă de ei. Câteodată, e tare tristă. A avut griji mari. O prefer pe fetiță. Ea se numește Winnie. Ai zice că e un băiețoi. Pe băiat îl cheamă Wilfrid. Nici n-au împlinit șapte ani. Dar știu o groază de lucruri. O să mă învețe să înot. Nu-i așa că e drăguț din partea lor?

Cei doi băieți mai mari sunt aici în vacanță. Dar își dau ifose grozave. Unul dintre ei mi-a zis „puștanco”. I-am atras atenția că va regreta acest gest. Când va fi un bărbat. Fiindcă, poate, cu vârsta

îmi va spori frumusețea. Și atunci va fi îndrăgostit de mine. Dar el a zis că nu. Atunci i-am spus tot ce gândesc despre el.

Fetița e tare drăgălașă. Are cam vârsta mea. Numele ei e Sally. O să scriem împreună o piesă. Dar n-o să-i dăm niciun rol lui Bertie. Doar dacă nu se schimbă cu desăvârșire. Eu voi fi o prințesă care nu știe că are în vine sânge nobil, dar îl simte. Sally va fi o vrăjitoare rea, care vrea să mă mărit cu feciorul ei. Frumoasă perspectivă! Eu însă, nici nu vreau să știu. Mai bine mor. Și, mai întâi, iubesc un păstor care păzește porcii. Este un geniu. Dar nimeni nu știe. În ultimul act, port o coroană. Și toată lumea râde. Afară de ea. Cred că n-o să iasă rău. Aproape am terminat actul întâi. Ea scrie foarte bine. Are simțul atmosferei. Eu îi spun ce trebuie să pună pe hârtie. Miss Jeannie îmi va face o rochie cu trenă. Și cu paiete de aur. Robina îmi va împrumuta colierul ei albastru. Binențeles, pentru bătrâna vrăjitoare orice o să fie bun.

Toată lumea va fi invitată. Domnul Bute o să ne picteze un decor. Este tare drăguț. Robina zice că se crede. Lung ca o prăjină. Dar ea e oricând gata să critice, mai ales pe bărbați. Recunoaște și ea. Zice că nu se poate stăpâni. Mie îmi pare foarte amabil. Dick e de părerea mea. Amândoi ne gândim că Robina își va schimba părerea. El nu-i poartă pică. Pentru că i-am spus că ea nu gândește ce spune. Că e felul ei de a fi. Ea zice că se simte nedreaptă. Fiindcă, una peste alta, el e mai curând gentil. I-am repetat vorbele ei. A zis că sunt o fetiță bună. O să-mi facă rost de o coroană adevărată. Robina spune că el are ochi frumoși. I-am repetat și asta. El a râs. E și-un domn care vine pe-aici, cred că e îndrăgostit de Robina. Dar, în locul tău, eu nu i-aș spune. E prea susceptibilă când se vorbește de subiectul ăsta. El scrie pe la ziare. Dar nu cred să fi *(sic)* bogat. Și Robina e foarte drăguță cu el. Până când pleacă. Asta a început în legătură cu explozia. N-o să pomenească de ea prin ziare. Pe cât se poate. Dar firește, are și datorii față de public. Eu am refuzat să-l primesc. Cred că așa e mai bine. Domnul Sloe, zidarul, zice că totul va fi ca la carte, mâine. Deci, poți să vii. O să mâncăm tocană de berbec și o budincă. Asta o să ne mai schimbe meniul. El e tare drăguț. Zice că și lui i se întâmplau tot felul de năzdrăvănii, când era copil. Asta înseamnă experiența.

Vineri o să mergem cu toții la o petrecere, la Saint Leonarzi. Trebuie negreșit să vii și tu. Robina zice că voi putea să port rochia mea nouă. Dar nu mai găsim centura. E foarte curios. Fiindcă îmi amintesc foarte bine că am văzut-o. Nu cumva te-ai folosit tu de ea, pentru vreo treabă oarecare? Presupun că va trebui să cumpărăm una nouă. E tare plicticos. Botinele mele noi n-au făcut doi bani. S-ar fi cuvenit să nu se tocească niciodată. Fiindcă Robina spune că au costat scump.

Măgarul a sosit. E drăgălaș. Îmi mănâncă din palmă, Se lasă pupat. Dar nu vrea să se urnească din loc. Când țipi tare. Eu și cu Robina am ieșit cu căruța ieri, după ceai. Și Dick alerga alături de căruță. Și ce mai țipa! Dar până la urmă a răgușit. Și atunci, măgarul n-a mai vrut să se miște. Robina nu era mulțumită. Fiindcă Dick a rostit vorbe spurcate. Ba chiar a înjurat. Zice că ocările îți țâșnesc firesc pe buze, când țipi tare. Robina zicea că era îngrozitor. Și că l-ar putea, auzi oamenii. De asta ne-am dat jos și am împins căruța până acasă. Dar măgarul e foarte puternic, și noi eram tare ostenite. Robina zice că nu poate suferi măgarul. Dick o să-i dea ceva domnului Hopkins. Ca să-i spună cum să-l facă să meargă. Căci domnul Hopkins știe să-l bage în galop. Robina zice că negreșit se folosește de hipnotism. Dar Dick zice că s-ar putea să fie ceva mult mai puțin complicat. Domnul Hopkins îmi pare tare drăguț. Zice că i-ai promis să-i împrumuți o carte. Ca să-l înveți să vorbească și el ca un țăran adevărat. Așa că i-am împrumutat o carte despre o fereastră. Una de domnul Barrie[26], care a venit să ne vadă anul trecut. Are o droaie de cuvinte caraghioase. El o să le învețe pe de rost. Dar nu știe ce vor să însemne. Și nici eu.

E povestea unui tată. Un tată ca oricare altul. Nici mai bun, nici mai rău. Și el urcă. Și urcă mereu. Este o senzație agreabilă. Până când ajunge în lună. Și acolo, totul e fermecător. Copiii știu totul. Și ei au întotdeauna dreptate. Și oamenii mari sunt obligați să facă tot ce li se spune. Copiii sunt buni, dar de neclintit. Primește tocmai lecția de care avea nevoie. La sfârșit, când se deșteaptă din vis, a devenit mai bun. Pun pe hârtie tot ce-mi trece prin cap. Așa cum mi-ai spus tu. Sau și adunat multe. Și se vede cât de nedrept sunt tratați copiii. Se spunea pe-aici că e treaba mea să-i dau de mâncare măgarului. Pentru că e al meu. I-am dat. N-a mai rămas nimic pentru

cina lui Dick. Și Dick a zis că sunt o mică netoată. Și Robina a zis că n-aveam decât să nu-i dau de mâncare. Ieri dimineață n-aveam ce să-i dau. Fiindcă el nu vrea să mănânce decât pâine cu unt, și băiatul de la brutărie nu venise. Și pe urmă, l-am pierdut. Fiindcă omul care vine ca să mulgă vaca lăsase poarta deschisă. Și eu eram ocupată. Dick a întrebat dacă măgarul căpătase ceva de mâncare. Și, firește, nu-i dădusem nimic. Atunci, ce papară mi-a mai tras Dick. Ia seama, nu m-a lăsat să strecor măcar un cuvințel. L-am lăsat să vorbească. Dar așa ca să-ți spun. Una peste alta, suntem foarte fericiți. Vom fi, totuși, tare mulțumiți să te revedem. Bomboanele de mentă nu fac doi bani aici. Și costă cumplit de scump. În comparație cu Londra. Ei, ce zici, ți-am scris o scrisoare bună? Ai zis că trebuie să scriu totdeauna așa cum gândesc. Și fără fraze lungi. Așa am și făcut. Cred că asta-i tot”.

I-am citit Măicuței câteva pasaje din această scrisoare. După ce am isprăvit lectura, mi-a declarat că era foarte mulțumită că s-a decis să plece cu mine.

CAPITOLUL IX

O intrare în lumea mondenă

Dacă lucrurile s-ar fi petrecut fără niciun accident, intrarea noastră în cercul familiei Saint Leonard, vinerea după amiaza, n-ar fi fost lipsită de strălucire. Debutam pe scena locală. Robina declarase că, în asemenea împrejurări, trebuie să „renunțăm la economii făcute la capetele de lumânări”.

Glossop, care închiriază trăsuri, ne sfătuise să luăm un cupeu cu un cal. Dar unul dintre noi ar fi fost silit să facă drumul pe jos. M-am străduit să o fac pe Robina să recunoască faptul că acest lucru se întâmplă des la țară; ea însă mi-a ripostat, cu aerul unei persoane care știe o seamă de lucruri, că prea multe întâmplări viitoare erau legate de prima impresie pe care o vom lăsa. Mi-a spus că Dick ar vrea să-i revină lui acest rol, și că va trage din pipă, după ce îl vom lăsa în urmă. Trebuia, prin urmare, ca trăsura să fie destul de mare ca să încăpem cu toții în ea.

Robina a ales deci, la Glossop un landou descoperit, mare cât un șantier și vopsit în galben canar. Impresia mea a fost că ar fi stat la

loc de cinste în alaiul lordului-primar și că s-ar potrivi prost cu deplasările unei familii burgheze, dar nu am insistat. Bătrânul Glossop a înhămat la landou o frumoasă pereche de cai suri, rotați, cu picior lung. Un singur detaliu nu era la înălțime: vizitiul. N-aș fi putut spune de ce, dar simțeam că termenul de „vizitiu” era prea pompos pentru căruțașul pus pe capră.

Am pornit la trap. Veronica, după ce mai toată dimineața mai făcuse pozne de-ale ei, stătea țeapănă ca statuia justiției, la capătul banchetei, în atitudinea unei femei care s-a desprins definitiv de cele pământene. Dick, cu mănuși mov, cumpărate de Robina, stătea lângă ea; Măicuța și cu mine eram cocoțați pe bancheta din spate. Nici prin gând nu ne putea trece să ne rezemăm de spătar; bancheta era atât de adâncă, încât ar fi trebuit să ne lungim pe spate ca să atingem spătarul.

Măicuța, care își vârâse în cap că familia Saint Leonard îi va fi antipatică, părea prea puțin dispusă să ia parte la o conversație generală. Cât despre mine, îmi uitasem tabachera. Nimic nu mă sâcâie mai mult decât să fiu luat pe sus în clipa plecării. Prevedeam că voi fi silit să mă privez de fumat timp de trei ore. Robina, care de curând își schimbase părerea asupra farmecului petelor de roșeață, se adăpostea sub umbrela mamei sale. O țineau aproape orizontal în fața lor, ceea ce le împiedica să vadă ce făceau Dick și Veronica. Iar eu, care mă uitam la drumeți, îmi pierdeam vremea întrebându-mă de ce fiecare râdea, la trecerea noastră. Dacă n-ar fi fost la mijloc trăsura galbenă, pe care desigur că o mai văzuseră, îmi părea că nu alcătuiam un tablou chiar atât de caraghios.

Un grup de ciclișți explodă într-un râs zgomotos. Acest episod o făcu pe Robina să spună că, de vreme ce acum trăiam la țară, trebuia să luăm aminte ca aerul curat și singurătatea să nu ne abrutizeze. Susținea că constatase această tendință a oamenilor de la țară, de a deveni idioți de timpuriu. Temerile expuse îmi părură cu-atât mai deșarte, cu cât, între timp, ghicisem ce-i făcea pe trecători să râdă. Dick găsise, îndărătul pernelor trăsurii, uitat acolo după o recentă cununie, un enorm ceaslov pentru slujbe bisericești, cu o legătură bogat împodobită. Împreună cu Veronica, țineau cartea deschisă, între ei. Și se jucau de-a slujba, rostogolindu-și ochii în orbite și mișcându-și buzele în modul cel mai grotesc.

Dick, ca băiat prudent ce se afla, ținea un ochi ațintit asupra umbrelei; și când umbrela, la trecerea printr-o zonă de umbră, era ridicată, descoperind fețele Măicuței și a Robinei, ochii Veronicăi și ai lui Dick aveau timpul necesar pentru a se preface complet absorbiți de zborul unor rândunele.

Robina declară că i se va plânge domnului Glossop de insultele la care persoanele respectabile erau expuse, plimbându-se în trăsura lui. Propuse chiar să urcăm pe jos costișa. Căruțașul travestit în vizitiu se împotrivi cu ardoare propunerii, din cauza arșiței toride și a lungimii pantei; ne spuse să rămânem liniștiți pe locurile noastre. Dar asta o îndârji și mai mult pe Robina în hotărârea ei. Îl acuză pe conducătorul echipajului că e nemilos cu bietele patrupede. Poate că Robina împinge cam prea departe mila față de animale. Când era mică, i se întâmpla să-și lovească fratele în cap cu vătraiul, fiindcă Dick refuza să vorbească în șoaptă lângă motanul adormit.

Toată lumea se dădu jos și o luă la picior, cu excepția Veronicăi, care, fiindcă se rănise la un genunchi, căpătă învoirea de a rămâne în trăsură. Răul de care suferă Veronica este adesea foarte straniu. Se ivește pe neașteptate. Medicul nu ar descoperi nimic neobișnuit, și totuși chipul copilei ar înduioșa până și cea mai împietrită inimă. Ne-a spus că suferea de dimineață și că nu ne pomenise nimic, ca să nu ne alarmeze. Măicuța, care se teme ca boala să nu fie ereditară — una din rudele ei depărtate suferise de o anchiloză — o instală pe Veronica pe cât de confortabil îngăduia durerea, și caravana porni iar la drum, cu landoul înainte și noi în urma lui.

N-aș vrea să afirm că și caii au simțul umorului; ipoteza ar avea nevoie să fie dovedită, dar deseori am gândit că așa e. Am avut cândva un cal care-și făcea o plăcere răutăcioasă din tachinarea domnișoarelor; nu-i chip să-i explici altfel comportarea. Vedea de la patru sute de metri cum se apropie o junǎ. De preferință, își alegea o persoană trufașă, gătită cu dichis, mulțumită de sine. Pe măsură ce ne apropiam, o privea pe necunoscută cu un ochi dilatat de spaimă. Stăruia atâta în intenția lui, încât plimbăreața nu putea să nu-l remarce.

La o sută de metri, începea să o ia pe marginea drumului, ca și cum ar fi vrut să evite un obstacol. I se zburlea coama; pufnea pe nări de frică. Vedeam cum chipul bietei fete se acoperă de rușine. Și

în clipa când treceam pe lângă ea, calul, dând un ocol brusc, tăia drumul în toată lățimea lui, își ațintea cu nerușinare privirea asupra necunoscutei și se prefăcea că o ia razna. Răsucindu-mă în șa, o vedeam pe biata făptură cu brațele înălțate la cer, invocând dreptatea naturii și căutând în peisaj o oglindă absentă: „Ce-o fi având atât de ridicul în îmbrăcămintea mea — probabil că își spunea ea, printre lacrimi — încât până și dobitoacele se sperie de mine?”

Ajuns la jumătatea pantei, surul rotat din dreapta întoarse capul și începu să ne privească. Eram la vreo două sute de metri în urma lui. Murmură ceva la urechea colegului său din stânga și celălalt sur rotat se întoarse și ne privi și el. Din clipa aceea, am ghicit ce avea să se întâmple. E un renghi pe care mi l-au mai jucat și alți cai.

L-am strigat pe vizitiu. Prea târziu. Cei doi suri rotați porneau în galop și, mărind viteza, zburând ca vântul, străbăteau restul pantei și dispăreau pe celălalt versant.

Dick îi strigă Măicuței să nu se sperie și o zbughi cât îl țineau picioarele, adică, cu vreo șase leghe pe oră. Cât despre mine, cred că realizam și eu o medie orară de patru leghe, ceea ce nu e neglijabil pentru un om trecut de prima tinerețe și purtând o haină prost concepută pentru practicarea sportului. Robina, neputându-se decide dacă trebuia să-l urmeze pe Dick sau să rămână pentru a-și liniști mama, alerga de la una la altul ca un suflet pierdut. Cât despre Măicuța, era vădit că nu mai aștepta decât un singur lucru pe lume: să ajungă destul de curând la locul catastrofei ca să poată culege de pe buzele Veronicăi ultimele ei dorințe.

În această ordine am ajuns la familia Saint Leonard. Veronica, așezată sub un cort, sorbea dintr-o limonadă și își istorisea aventura cu o modestie care cucerise deja toate inimile. Ceilalți, explicase ea, urmau să sosească puțin mai târziu.

L-am trimis pe Dick să ducă Măicuței vestea cea bună. Tânărul Bute ținea să-l însoțească, pretextând că el va ajunge primul.

Sosi, într-adevăr, primul. În viață, însă, intenția nu e suficientă. Negreșit, lumea aceasta e tare rău croită. Dacă ar fi fost bine croită, de ce tocmai faptele noastre bune ne-ar aduce necazuri? Stăruința Robinei de a ne face să ne dăm jos din trăsură izvora dintr-un simțământ curat. Și ce obținuse din asta? Numai reproșuri. Rareori Măicuța se lasă târâtă de mânie; dar când se supără, profită de

ocazie pentru a se deda la ceea ce ai fi ispitit să numești o mare „scuturătură mintală”. Toate vechile căpețele de mânie care zac prin ungherele memoriei sale, tot talazul de indignare care doarme acolo, aproape uitat, le caută, le dibuiește, le grupează, le mătură, face din ele un morman mare. Metoda poate să aibă avantajele ei. După ce scuturătura e terminată, Măicuța rămâne extraordinar de binevoitoare, chiar față de rudele sale cele mai apropiate. După una din aceste explozii, vreme îndelungată e cu neputință să mai scoți de la ea măcar un cuvânt neplăcut. Uneori trebuie să aștepți și luni întregi. Dar când scuturătura e în curs de desfășurare, nimic nu o poate opri. Trebuie ca totul să iasă la suprafață. Înainte de a ajunge în vârful pantei, Robina auzise bilanțul complet al tuturor nelegiuirilor făptuite de la penultimul Crăciun.

Nu, intenția nu e suficientă. În timp ce alerga, tânărul Bute nu avea decât un gând în minte: să scurteze clipele de neliniște trăite de o mamă și o soră. Dar se nimeri că pălăria nouă a Robinei, nepotrivită pentru alergări, îi zburase din cap. În cădere, trăsese după ea savantul edificiu al coafurii de zile mari. Pentru a susține acest edificiu, femeile se folosesc de un accesoriu inofensiv numit, după câte am fost încredințat, un *crêpe.* Bute dădu peste Robina tocmai în clipa în care, făcând cale întoarsă, își căuta accesoriul pierdut. Dar asta încă nu e nimic. Bute, care este destul de norocos, găsi obiectul. Măicuța îi mulțumi și-l luă de braț pe Dick, grăbită să se convingă cu ochii ei de salvarea Veronicăi. Robina rămase deci în urmă cu Bute.

Dacă Bute mi-ar fi lăsat răgazul necesar, dacă mi-ar fi cerut părerea înainte de a porni ca un nesăbuit „să ducă vestea cea bună”, l-aș fi sfătuit să lase totul pe seama lui Dick, care, de altfel, îl urma la mică distanță. Cât despre el, ar fi fost cuminte să dea o mică raită în direcția opusă; s-ar fi întors peste o jumătate de ceas, prefăcându-se că sosește chiar atunci; în clipa aceea Robina, datorită pieptenului și periei de cap al lui Jeannie, și poate și propriului ei puf de pudră, ar fi recăpătat oarecare siguranță. Dacă i se lasă timpul cuvenit, Robina nu este lipsită de simțul umorului. Ar fi făcut o relatare sclipitoare și spirituală a accidentului. Fără a înfățișa faptele în mod direct, ar fi dat de înțeles, prin câteva aluzii bine plasate, că ea singură, în cursul aventurii, își păstrase sângele rece.

Dick și cu mine am fi furnizat elementul comic. Totul ar fi alcătuit o istorisire fermecătoare. Robina s-ar fi desfătat să o povestească și-ar fi fost recunoscătoare celor care ar fi ascultat-o cu bunăvoință. Ei bine, Bute compromisese toate aceste posibilități. Intenția lui lăudabilă nu i-a adus, până la urmă, decât câteva bobârnace la fel de supărătoare pe cât erau de nedrepte.

În aceeași seară, trăgând din pipă, am confruntat experiențele noastre. Și Bute îmi depăna povestea unui prieten de-al său, un student în drept cu care împărțise locuința pe când se afla la Edinburgh. Niciodată nu bătuse o inimă mai plină de bunătate; niciun alt bărbat nu avusese pentru femei o privire mai tandră și mai cavalerească. Și totuși, mă încredință tânărul Bute, anevoie ar putea fi imaginate de către cei care nu le-au văzut cu ochii lor, mizeriile cu care viața l-a copleșit pe acel tânăr.

Era însuflețit totdeauna de cea mai caldă simpatie pentru tânăra antipatică și săracă cu duhul, sau pentru cea mai neatrăgătoare fată bătrână. Asta se datora faptului că se putea împiedica să se gândească la tot ce le lipsise și avea să le lipsească mai departe în viață: fericirea de a se simți iubită, măcar o dată, care este dreptul oricărei femei și bucuria de a vedea cum privirea unui îndrăgostit se luminează la apropierea ei. Dacă bunul tânăr ar fi fost mormon, le-ar fi luat de nevastă pe toate. Astfel nefericitele ar fi cunoscut și ele bucuriile căminului, ar fi încercat dulcea emoție de a se rezema de brațul unui soț. Era însă creștin, ceea ce limita puterea lui de a făptui binele. Cu toate acestea, îndeobște sfârșea prin a le vindeca de obsesia că toată viața lor se va scurge fără a cunoaște vreodată o afecțiune masculină. În măsura posibilităților, depunea atâtea strădanii, încât nu rămânea niciuna din acele ființe vitregite de soartă care să n-aibe dreptul de a spune într-o zi: „Chiar și eu am avut cândva parte de un bărbat amorezat de mine. Nu, idila nu s-a încheiat cu o căsătorie. A fost unul din acele amoruri platonice căruia un angajament definitiv, o verighetă pusă în deget, le-ar fi răpit orice poezie. N-a fost decât o frumoasă dragoste care a intrat în viața mea și apoi a trecut, lăsând în urmă-i un parfum de care au rămas înmiresmate toate zilele mele…”

Cel puțin așa își închipuia el că vor vorbi despre amorul acela, după un lung șir de ani, micuței nepoate ori nepoțelului care le va

pune întrebări nevinovate. Astfel își închipuia că-și vor spune în sinea lor. Cercurile frecventate de viitorii avocați sunt deosebit de fecunde în bătrâne demoazele văduvite de orice farmec, ori poate nu s-a produs decât o coincidență excepțională? Bute n-ar fi putut preciza. Cert este, însă, că numărul femeilor cu mutre acre și al fetelor bătrâne supranumerare părea mult mai ridicat ca de obicei în iarna aceea, la Edinburgh, așa că tânărul Hapgood fusese tare ocupat. Nu le făcea curte într-un mod stânjenitor, care le-ar fi expus ridicululului — câteva dintre ele, ca vârstă, ar fi putut să-i fie mame — ci mai degrabă prin aluzii, prin insinuări subtile.

Simțămintele lui, cel puțin așa își închipuiau ele, erau prea profunde pentru a putea fi zugrăvite în cuvinte; dar privirea încărcată de adorație cu care el le urmărea fiecare mișcare, extazul de nedescris cu care părea că sorbea ultima lor remarcă privitoare la temperatură, tonul de angoasă reverențioasă pe care îl adopta pentru a se interesa de cea mai neînsemnată zgârietură suferită de ele, totul conspira spre a le convinge că îi ardea buzele o declarație de dragoste pe care nu cuteza să o formuleze. Nu își marca preferința pentru vreuna din ele. Era suficient ca o femeie să aibă o înfățișare antipatică, pentru ca să depună la picioarele ei simulacrul unei pasiuni care părea hărăzită să dureze cât viața. Le trimitea cadouri — nimic prea costisitor — ambalate în chip plăcut și care trebuiau să sugereze în mod amăgitor anonimatul; sau surprize de Sfânta Ecaterina, selecționate cu grijă printre cele mai îndrăznețe. Împinse abnegația atât de departe, încât sărută odată pe frunte o fată bătrână cu păr morcoviu, a cărei figură era întinată de negi.

Mila cea mare simțită pentru ele îl îndemna să facă toate acestea. Idee nobilă, dar deloc rentabilă. Alesele nu pricepeau o iotă din manevrele lui; nici măcar una nu ghicea motivul profund al simpatiei arătate. Toate îl credeau îndrăgostit de-a-binelea. Un răstimp ele atribuiau fricii de viitor rezerva care îl oprea să ducă lucrurile până la capăt; dar pe măsură ce lunile treceau, ele începeau să considere că tânărul împingea prea departe sentimentul propriei sale nimicnicii. Îl încurajau, îi furnizau ocazii de a-și declara intențiile; uneori mergeau atât de departe în această direcție, încât se întrebau înspăimântate cum de fusese vreodată în stare o femeie să facă tot ce trebuie ca să ajungă la cununie. Odată epuizate resursele

personale, se consultau cu niște prietene de încredere; în numeroase împrejurări se nimerea ca prietena de încredere consultată să fie în același timp prietena de încredere a altei nefericite față de care Hapgood își risipea atențiile. Prietenele de încredere începeau să acționeze. Unele au îndrăznit să-i prezinte o listă de nume și să-l supună la presiuni — mai întâi pe un ton glumeț — ca să-și stabilească odată alegerea, oferind, drept recompensă pentru o hotărâre promptă, să aplaneze lucrurile cu cele șterse de pe listă.

Atunci tânărul își dădu seama că bunele lui intenții riscau să-l ducă la o catastrofă. Nu voia să spună adevărul: că întregul lui plan fusese conceput din pură caritate; că, personal, niciuna din candidate nu era pe gustul lui; că nu le dăduse târcoale", ca să vorbim vulgar, decât pentru a le aduce un omagiu și fiindcă nimeni altul nu se gândea la așa ceva. Nu voia altceva decât să le lumineze existența, altminteri sortită melancoliei, cu licărul unei amintiri. Le lămuri că ceea ce simțea și avea să simtă totdeauna pentru ele, nu era acel gen de iubire care e singura scuză ca un bărbat să-i ceară unei femei să fie a lui pentru totdeauna, ci doar o vie admirație, o profundă stimă. Șaptesprezece dintre ele cugetară că era suficient pentru un început și se oferiră să suporte riscurile încercării.

Sosise ceasul ca adevărul să iasă la lumină. Prietenii lui Hapgood, care cunoșteau noblețea caracterului său, nu puteau suporta să audă cum e categorisit desfrânat, lipsit de inimă și depravat. La rândul lor doamnele a căror frumusețe nu era discutabilă socoteau că era mișcător modul în care se comportase. Dar cele cărora le înfățișa omagiile lui își mărturiseau o singură poftă: să-i sucească gâtul.

Hapgood făcu, deci, lucrul care i se păru cel mai rezonabil; se mută la Aberdeen, unde avea o mătușă. Vai, povestea îl urmări și acolo. Nicio femeie din Aberdeen nu voi să se arate în compania lui. Cel mai modest omagiu admirativ venit din partea bietului Hapgood le făcea pe cele mai drăgălașe să-și verse focul în poala mamelor lor. Îndrăgostindu-se de o fată, curând fu mistuit de un amor nețărmurit pentru ea. Dar nu îndrăzni să-i vorbească; nu cuteză să se destăinuie nimănui. Era singurul mijloc care-i rămânea pentru a-și

mărturisi atașamentul. Pe lumea aceasta nu-i destul să vrei să faci binele. Mai contează și modalitatea adoptată.

Pe când întreprindeam o dată un turneu de conferințe în Colorado, am făcut acolo cunoștință cu un soț dornic să trimită urări de Crăciun soției sale, care locuia la New York. Era căsătorit de nouăsprezece ani și era prima oară când își petrecea Crăciunul departe de ai lui. Îmi descrise toate neamurile sale adunate în jurul mesei din salon, soția, cumnata, unchiul Silas, verișoara Joan, și Jack, și Willy, și micuța Helen cu cosițe aurii. Precis că în clipa aceea vorbeau despre el și-i doreau prezența. Ce bucurie le-ar fi făcut să afle din gura lui că se gândea la ei, să audă chiar tonalitatea glasului său. Or, iată că știința și progresul făcuseră posibil acest miracol. Desigur, un apel telefonic avea să-l coste cinci dolari buni; dar ce cântăresc cinci dolari, față de privilegiul de a dărui fericire unei întregi familii, în ziua de

Crăciun? Omul izbucni într-un râs sonor, numai la gândul bunei surprize pe care avea să le-o facă.

La New York telefonul sună exact în momentul când soția lui, ținând într-o mână cuțitul și în cealaltă furculița își luase însărcinarea de a împărți porțiile de curcan. Era o femeie nervoasă. În ultimele opt zile visase de două ori că-și vede soțul, fără a putea izbuti să se apropie de el. Prima oară intra într-un magazin de pe Broadway, unde ea îl urmase. Era la zece metri de ea, dar mai-nainte ca să ajungă până la el, toate vânzătoarele alergaseră și, făcând cerc în jurul ei, îi baraseră trecerea. A doua oară soțul urca într-un tramvai din Brooklyn, pe care ea îl luase ca să se întoarcă acasă. Încercase să-i atragă atenția, făcându-i semne cu umbrela, dar soțul nu o vedea, și de câte ori se ridica pentru a se apropia de el, o hurducare a vagonului o făcea să cadă îndărăt pe locul ei. După ce izbutise să se apropie își dăduse seama că se înșelase. Omul pe care-l luase drept soțul ei era personajul văzut pe afișul făinii de orz vândută de quakeri. Așa cum povesti mai târziu, toate aceste incidente puteau să explice de ce tremura ca varga când ridicase receptorul.

Dacă cineva s-ar fi mărginit să-i spună ar fi refuzat să creadă că din Colorado poți vorbi cu New York-ul. Pe-atunci telefonul era un lucru nou și glasul soțului îi ajungea la urechi ca al unui om zdrobit. Stăteam lângă soț în timpul convorbirii. Era pe la cinci seara, ceea

ce însemna cam ceasurile șapte, la New York. Spuse că era bine, sănătos, că soția nu trebuia să fie deloc îngrijată din pricina lui, că se plimbase prin grădinile Domnului (așa se numea parcul local); că băuse apă la izvoarele saline, care se găseau cu duiumul prin ținut, și că-i făcuse bine. Trimise complimente speciale unei bătrâne verișoare care avea de lăsat o moștenire — o persoană sensibilicoasă și care ținea să i se dea atenție. Se informă despre sănătatea fiecărui comesean de-acasă, le trimise tuturor a binecuvântarea lui și le ură să ajungă toți acolo, în preajma lui, în ținutul soarelui veșnic. Le-ar mai fi spus și altele, dar cum fusese atinsă și chiar depășită durata normală a unei convorbiri, contactul se întrerupse. Îmi propuse o partidă de biliard. Omul era vizibil satisfăcut de fapta lui.

Ar fi fost mai puțin satisfăcut dacă ar fi putut fi martor la cele ce se petreceau la celălalt capăt al firului. Cu mult înainte de sfârșitul primei sale fraze, soția lui dobândise certitudinea că mesajul venea de dincolo de mormânt. Grădina aceea a lui Dumnezeu, izvoarele saline (ea înțelesese senine — soțul pronunța atât de prost!) erau, categoric, neliniștitoare. La fel și soarele veșnic (ea înțelesese: somnul veșnic). Dar o intrigase peste măsură nevoia lui de a se informa despre sănătatea neamurilor. Așadar, nu era la curent cu toate? Poate că nu stăpânea această atotștiință, fiindcă era nou venit? Mai întâi, răspunsese cu coerența pe care i-o îngăduia surpriza resimțită, după aceea, se prăbușise pe dușumea, pierzându-și cunoștința. Zgomotul făcut când căzuse, izbindu-se de port-umbrele, adunase lângă ea toată lumea din sufragerie. Unchiul Silas își pierduse capul.

Fiul cel mai mare, un tânăr cu spirit practic, sugerând, cu mult bun simț, că n-aveau nimic de câștigat dacă întrerupeau masa fu copleșit sub o avalanșă de nerozii de tot soiul. Cum de-i mai ardea să se gândească la mâncare, când bietul lui părinte era în cer? Pe scurt, la ora nouă toată familia se duse la culcare fără să cineze. A doua zi dimineață, băiatul cel mai mare avu buna inspirație de a se scula devreme și de a-i telegrafia tatălui său, care-i răspunse imediat. Astfel se află că încă nu era în cer, ci tot în Colorado. Bietul meu prieten se învăță minte, promițând că nu va mai proceda așa niciodată.

Aș fi putut cita și alte cazuri analoage, arătând ce jalnică răsplată este rezervată mai totdeauna virtuții. Dar, așa cum i-am explicat lui Bute, ar fi fost penibil să mai zăbovim asupra acelui subiect.

*

La Saint Leonarzi se adunase o societate numeroasă, dacă socoteai și pe cei doi-trei funcționari din administrația comitatului. În timp ce-mi doream din toată inima să fi făcut o intrare mai modestă, o doamnă corpolentă, din al cărei gâtlej ieșea un vibrato de flaut, lansă zvonul că toată peripeția ar fi fost aranjată înadins.

Jeannie, totdeauna atentă, avu grijă ca Măicuța și cu Robina să intre în casă prin lăptărie, adică fără a fi văzute, astfel că, în momentul când se alăturară ceilalți invitați, putură să se dovedească în stare de un sânge rece întru totul impresionant.

Toată lumea se arătă foarte amabilă. Oameni fără carte, ca să mă onoreze, discutară despre literatură și teatru; le-am răspuns cu aceeași monedă, îndrugând la verzi și uscate despre agricultură și despre vânătoarea de vulpi, la care nu mă pricep nici de frică.

*

Nu-mi mai amintesc numele nătărăului care a spus că omul care vorbește despre persoana lui e insuportabil. De fapt, e dimpotrivă, singurul subiect pe care oamenii obișnuiți îl cunosc de ajuns de bine ca să intereseze un auditoriu.

Cunosc un tip care e pe cale de a face avere în comerțul cu „alimente speciale pentru copii”. Nimeni nu este mai amuzant decât el când vorbește despre caraghioslâcurile care însoțesc constituirea unei societăți anonime, sau despre șiretlicurile la care recurg agenții de publicitate. L-am auzit perorând despre aceste subiecte ceasuri întregi, când era încă un băiețandru. A săvârșit greșeala de a se însura cu o femeie cultivată. Această căsnicie i-a făcut cel mai mare rău posibil. Și-a pierdut sarea care dădea savoare conversației lui. Astăzi, informat în toate domeniile, vorbește despre orice poftești, dar a încetat de a mai fi amuzant.

Dacă actorii și actrițele sunt adesea comeseni fermecători, asta se întâmplă fiindcă vorbesc despre ei înșiși fără nicio reținere. Îmi

amintesc cum am luat parte la un dineu dat de unul dintre cei mai reputați avocați din Londra. Un romancier celebru era așezat la dreapta maestrului; un savant care se bucura de respectul unanim ocupa locul de onoare, lângă amfitrioană, care a scris o carte despre conflictul naționalităților din America de Sud considerată drept o autoritate în materie, în toate ministerele de externe din Europa. Printre ceilalți invitați erau: un episcop, redactorul-șef al unui mare cotidian din City, un om care cunoștea ca pe propriul lui buzunar China centrală, un revoluționar rus evadat din Siberia, un autor dramatic la modă, un ministru, și, în fine, un poet celebru pe toate meleagurile planetei noastre unde se vorbește limba engleză. Ei bine, toate aceste personaje au rămas două ceasuri în șir captivați de vorbele unei femeiuști cu cap de viperă, o stea de operetă care debutase pe scândurile scârțâitoare și în culisele imunde ale celui mai ordinar *café-concért.* Ne povesti, de altfel fără amărăciune, că pe vremea ei, învățământul primar nu era obligatoriu în districtul de pe malul lacului, la Chicago. Nevoită să-și câștige pâinea de la treisprezece ani, îi lipsiseră întotdeauna ocaziile de a umple golurile ignoranței sale. Dar vorbele ei aveau farmecul cuiva care își cunoaște perfect subiectul; păstrase amintirea tuturor aventurilor avute și era destul de isteață pentru a nu discuta despre altceva. Până în momentul când luase ea cuvântul, se înșiraseră o sumă considerabilă de prostii. Episcopul repetase ce aflase despre China în cursul unei călătorii făcute la San Francisco, în vreme ce omul care-și petrecuse douăzeci de ani din viață în China își expunea punctul de vedere asupra viitorului teatrului englez; amfitrioana crezuse că-l face pe savant să se simtă în largul lui vorbindu-i despre radium, despre care știa prea puțin; autorul dramatic își expusese pe-ndelete opinia sa asupra crizei ruse; poetul neglijase să onoreze meniul pentru a încerca, de altfel fără a-l convinge, să-i indice ministrului noi surse de impozite; revoluționarul rus spusese o anecdotă care voia să fie spirituală, unde era vorba de un rățoi; romanciera și ministrul polemizaseră îndelung pe tema teosofiei, fiecare închipuindu-și, în mod greșit, că celălalt apăra o poziție contrară opiniei lui; ziaristul încercase să înfățișeze atitudinea clerului față de teologia nouă; în sfârșit, gazda noastră, cel mai

spiritual avocat din întregul barou, nu deschisese gura decât pentru a vorbi cu pivnicierul.

Probabil că aș fi putut trezi interesul acelor cumsecade fermieri și gentilomi rustici, vorbindu-le despre teatru și literatură. La rândul lor, ei mi-ar fi putut furniza informații utile asupra interpretării ce trebuie dată noii legi asupra micii proprietăți. În loc de asta, se socotiră obligați să-mi toarne baliverne. Unul dintre ei îmi declară, de exemplu, că îi salvasem viața. Voia să spună, rațiunea. Îl doborâse o mare năpastă, în așa hal, încât fusese cât pe-aci să-și piardă mințile. Îi căzuse atunci în mână una din cărțile mele. Și acum, de câte ori își simțea capul bolnav, deschidea unul din volumele mele și citea. Indiferent care. Trebuie să te bucuri întotdeauna că ai salvat viața unui semen de-al tău, cu toate acestea, ți-ar place să poți alege din mijlocul lor.

*

Nu sunt sigur că Măicuța va ține mult, cândva, la doamna Saint Leonard, și nu cred că doamnei Saint Leonard să-i fie vreodată dragă Măicuța. De altminteri, am avut impresia că doamna Saint Leonard nu se simte foarte atașată de nimeni — afară, binențeles, de cazul când îi ordonă datoria. Ca să-ți iubești aproape, trebuie să dispui de timp liber. Doamna Saint Leonard nu are un minut pentru sufletul ei. Își consumă tot timpul ca să se ocupe de necazurile personale. Nu e rău să te deprinzi cu necazurile; ele sunt pâinea zilnică a vieții; trebuie să știi să te resemnezi, când dai ochii cu ele. Dar doamna Saint Leonard se consacră integral cultivării necazurilor, înlăturându-și oricare alt țel din viață. S-ar zice că privește această îndeletnicire drept unica demnă de o creștină evlavioasă.

Într-o după-amiază o găsesc singură. Atitudinea ei trăda cea mai gravă îngrijorare. O întreb dacă îi pot fi de folos cu ceva.

„Nu, îmi spune ea. Stau și caut să-mi amintesc ce m-a contrariat atât de tare azi dimineață. Mi-a ieșit cu totul din minți”.

Ceva mai târziu și-a amintit motivul și i s-a luat o piatră de pe inimă.

La șase și jumătate, ne-am despărțit de ceilalți invitați, luându-l pe Bute să cineze la noi.

CAPITOLUL X

Vorbe sub clar de lună

Stăteam pe peronul casei cu Robina, așteptându-l pe Dick să se întoarcă de la fermă, pe potecă, de-a curmezișul ogoarelor.

— Nu contează că e o femeie cumsecade — rosti Robina.

— Cine e o femeie cumsecade? — am întrebat-o.

— Și că el e, poate, un bătrân cumsecade. Totuși, trebuie să fie tare sâcâitor, uneori. Vreau să spun, când ești nevoit să trăiești zi de zi în preajma lui, urmă Robina — adresându-se, pe cât se părea, lunii.

— Vorbești despre soții Saint Leonard? — i-am spus.

— Se pare, spuse Robina, că nu există niciun mijloc de a-i face plăcere doamnei.

Joi m-am dus să o ajut pe Jeannie să pregătească proviziile pentru picnic. Ține seama că doamna Saint Leonard în persoană avusese ideea acestui picnic…

— Venind vorba de picnic, am întrebat-o.

— Dacă ai fi văzut-o, ai fi zis că se pregătește pentru propria ei înmormântare — continuă Robina. Știa că se va îmbolnăvi, stând pe iarbă. Avea această presimțire. Nu plouase de trei săptămâni; totul era uscat ca în deșert; totuși ea afirmă că totdeauna există umiditate în iarbă, că pernele nu fac altceva decât să o atragă, să o pompeze afară din pământ. Și nu fiindcă i-ar fi teamă de moarte; tot trebuie să murim într-o zi și, dacă ceilalți sunt fericiți, etcetera. O poți auzi turuind. Nimeni nu s-a îngrijit vreodată de soarta ei. Era doar transportată dintr-un loc într-altul *etc.* Până la urmă, m-a călcat așa de rău pe nervi, că i-am oferit lui Jeannie să rămân acolo ca să-i țin companie.

— Are dreptate La Rochefoucauld — am comentat.

— Când viciile noastre ne părăsesc, ne măgulim cu credința că noi ne despărțim de ele.

— Îi spun, deci, că n-aș ține să ies la iarbă verde și, de vreme ce ceilalți se vor descurca foarte bine și fără ea, am putea rămâne acasă amândouă. Dar ea începe să verse șiroaie de lacrimi.

— Da, precis, a spus că ți se rupe inima să ai copii în stare a dori să facă o excursie la iarbă verde, când mama lor rămâne acasă; că

n-avea niciun strop de bucurie în viață; că se bucurase anticipat de plimbarea aceea, dar că, dacă toată lumea urma să se simtă mai fericită fără prezența ei…

— Da, spuse Robina, cam așa ceva a spus, doar că jelania a fost mult mai lungă. Am fost silită să-i ofer o mie de dezmierdări și să-i jur că, fără ea, nimic n-o să meargă ca lumea. Și abia la întoarcere și-a mai descrețit puțin fruntea.

*

Huhurezul din chiparos scoase un țipăt prelung. Se așează acolo în fiecare seară, la capătul celei mai înalte ramuri. Conturat vag pe fundalul boitei nocturne, dă impresia unui spiriduș familiar. Cu toate acestea, aș prefera să nu se ia drept un cântăreț experimentat. Ar trebui să înțeleagă că asemenea atitudine este contrară intereselor sale. Acest țipăt, ca al pieilor roșii care se cheamă la luptă, are, cu siguranță, efectul de a le face să se vâre în vizuinile lor pe toate necuvântătoarele cuibărite pe-o rază de două leghe. Cred că strigătul huhurezului trebuie să fie o stratagemă a naturii prevăzătoare, pentru a favoriza nimicirea chițcanilor vârstnici și surzi, care au devenit o povară pentru familiile lor. Celelalte rozătoare, cu excepția celor care s-au hotărât să sfârșească odată cu viața, nu mi se par prea expuse. Măicuța spune că strigătul huhurezului este semn prevestitor de moarte. Dar, cum nu poți bate o leghe, prin ținutul acesta, fără să dai peste o cucuvea sau un huhurez, care companie de asigurări ar mai încheia o asigurare pe viață cu un locuitor din acest comitat, dacă strigătul huhurezului ar prevesti, într-adevăr, moartea?

Veronica, dimpotrivă, adoră acest strigăt. Alaltăieri seara am găsit-o pironită sub chiparos, drapată în marele ei șal negru, învățând să imite strigătul huhurezului. Ca și cum n-ar fi de ajuns unul singur prin preajmă! Pentru a o convinge să-și înceteze studiile, am declarat că imitația nu aducea nici pe departe cu originalul. Veronica mi-a răspuns că, în orice caz, era o performanță mai bună decât cea pe care aș fi putut-o reuși eu însumi. Am fost destul de neghiob ca să accept sfidarea. Când mă gândesc, astăzi, la această slăbiciune, simt că, negreșit, m-am făcut de râsul curcilor. Cine mai vede un om

de litere, până atunci respectabil, un om ajuns în plină maturitate, pironit sub un chiparos și străduindu-se să țipe ca o cucuvea? Ce mutră puteam să am, în cursul competiției?

*

— Doamna Saint Leonard, m-am pronunțat eu, era cu vreo douăzeci și șapte de ani în urmă, o tânără fermecătoare. Se pare că gura ei era pur și simplu fascinantă, când făcea botic, ceea ce precis că i se întâmpla des. Dar boticul unei femei de patruzeci și șase de ani nu mai răpește pe nimeni. Junele Hubert Saint Leonard a socotit-o făptură adorabilă, așa cum se înfățișa pe-atunci. I-a mărturisit această părere, îngenuncheat la picioarele ei, și, dacă a rugat-o cumva să-și schimbe expresia, i-a cerut doar să se arate și mai capricioasă, atât de fermecătoare îi păreau zburdălniciile ei. Și, nici vorbă, asemenea comportări puteau fi adorabile, când avea și ea nouăsprezece ani.

— Saint Leonard ți-a făcut confidențe despre toate acestea? — se interesă Robina.

— N-a suflat niciun cuvințel, i-am precizat eu.

— Reconstituiam de unul singur scena dramei.

— Dar poate că nimic din toate aceste ipoteze nu e adevărat — murmură Robina.

— De ce nu? — am ripostat — Oare asemenea ipoteză îți pare cu totul neverosimilă?

— Nu, recunoscu ea, dimpotrivă. Aș vrea să fie mai puțin verosimilă.

— Este la fel de lesne, am continuat, să reconstitui o dramă, aruncând o privire retrospectivă, pe cât este de imaginat deznodământul ei. Asistăm la ultimul act al dramei Saint Leonard. Act mai totdeauna slab, căci în momentul acela piesa s-a și sfârșit! Actele intermediare au fost, probabil, mai nostime — mai cu seamă pentru servitori. Primul trebuie că a fost fermecător. În sfârșit sosise îndrăgostitul devotat la care visase adesea juna copilă. E atât de dulce perioada când ești considerată aproape desăvârșită! De vreme ce Saint Leonard era mulțumit, amorul însuși îi poruncea junei copile să nu se îndrepte.

— Așadar, bărbatul a fost de vină — reflectă Robina.

— Dacă i-ar fi văzut cusururile, oare ar fi putut să schimbe ceva? Poate, cumva, un tânăr înamorat, să-i dezvăluie ființei iubite ce cusururi are?

— De ce nu? — zise Robina.

— Dacă ține la el, va putea face eforturi ca să devină mai bună.

— Ție ți-ar place așa ceva, Robina, dacă ar fi vorba de persoana ta? Ți-l poți închipui pe domnul Bute…

— De ce tocmai domnul Bute? — zise Robina, cu însuflețire.

— Din niciun motiv, am răspuns, decât că este prima ființă de sex masculin față de care nu te-ai arătat cochetă, de când ai împlinit șase ani.

— Nu cochetez cu nimeni, mă înștiință Robina.

— Caut să fiu amabilă și nimic altceva.

— Afară de persoana domnului Bute.

— Mă agasează, spuse Robina.

— Zilele trecute, am urmat eu, citeam cum se încheie căsătorii, printre locuitorii din Caucazul de jos. Îndrăgostitul se postează sub ferestrele frumoasei alese. După ce i-a atras atenția, începe să cânte. Dacă frumoasa ascultă fără să se supere, dacă melodia pare că place, înseamnă că nu-l vrea de soț pe cântăreț. Dimpotrivă, dacă melodia o scoate din sărite pe demoazelă, dacă îi trântește brutal fereastra în nas și se îndepărtează, e semn că totul merge bine. Cred că nu mă înșel. Da, lucrurile se petrec astfel chiar printre locuitorii din părțile Caucazului de jos.

— Sunt niște nătărăi în toată puterea cuvântului, declară Robina, dacă o găleată de apă azvârlită pe fereastră înseamnă pentru ei cea mai caldă dovadă de dragoste la care se poate aștepta un adorator.

— Omul este o ființă complexă, i-am spus.

— Iată un exemplu: pentru a-l urmări mai comod, să-l numim personajul nostru — domnul X… Ți-l poți închipui pe domnul X venind la tine și spunându-ți: „Scumpa mea Robina, ai multe însușiri alese. Ești capabilă de amabilitate — cu condiția să poți face întotdeauna după placul tău; dimpotrivă, când ceva stă în calea dorințelor tale, poți fi absolut nesuferită. Ești bună cu cei dispuși să le arăți bunătatea ta în Felul tău — care nu este totdeauna cel la care țin ei. Ești capabilă de generozitate — cu condiția să-ți vină

cheful, fenomen care e departe de a se produce frecvent. Ești inteligentă, dar, la fel ca majoritatea oamenilor inteligenți, autoritară și lipsită de răbdare; capabilă de acțiuni energice, când nu ești lenește; indulgentă când ți-a trecut ranchiuna. Ești generoasă și capabilă de franchețe, dar, dacă îți poți atinge țelul pe calea răutății și a burzuluielii nu șovăi și te comporți astfel, fiindcă scopul scuză mijloacele. Ești compătimitoare și dreaptă, dar când îți lași limba nesupravegheată, poate lesne să devină înțepătoare. Ești tenace și puternică și ai putea fi luată ca parteneră la o vânătoare de tigri, dar ești trufașă, intolerantă și îndărătnică. Într-un cuvânt, ai în firea ta toate virtuțile unei soții model, combinate cu suficiente defecte pentru ca însuși Socrate să fi regretat dacă te lua de nevastă". Ai putea suporta să-ți vorbească așa tânărul X?

— Desigur, afirmă Robina, ridicându-se, stăpânită de exaltare.

Bezna mă împiedica să-i văd chipul, dar sunt absolut convins că avea acel aer care îl făcea pe amicul meu, pictorul Primgate, să spună că ar fi vrut să o picteze pe Robina sub înfățișarea Ioanei d'Arc. Robina, însă, nu păstra această expresie suficient timp ca să poată fi pictată.

— Mă îndoiesc, i-am mărturisit.

— Oricare altă femeie ar spune la fel ca mine, afirmă Robina.

— Ar fi un lucru nou! Amorul care încetează de a mai fi orb; refuzând să fie bietul smintit legat la ochi care își râde de oameni și de zei, încetând de a mai fi sclavul pasiunii; amorul, sprijinitor al vieții, simplificând-o, în loc să o complice! Căsnicia ar înceta de a mai fi clădită pe minciună și iluzie — ce lume nouă în perspectivă! Dar nu trebuie să pretindem prea mult de la om. Au trecut abia câteva milenii de când, lungit în iarbă, pe malul fluviului, amăgind cu șiretlicuri celelalte animale, își pândea prada, sfâșiind-o cu ghearele și dinții, când punea laba pe ea, și o devora, mârâind mânios. A trăit și a murit astfel de-a lungul unor epoci lipsite de istorie, transmițând progeniturii lui instinctele sale bestiale, în vreme ce stâncile își îngrămădeau strat după strat și oceanele își modelau albia.

Toate acestea nu se află prea departe, în trecut! Moise? Străbunicul lordului Rothschild, repetat de câteva duzini de ori în urmă, precis că l-a cunoscut pe Moise, a stat de vorbă cu el. Babilonul? Un oraș aproape modern, care pentru moment și-a

pierdut voga, fiindcă marile itinerare turistice s-au modificat puțin. Istoria? Un basm care mai durează și-n zilele noastre. Omul a alergat prin lume în patru labe, milioane de ani în șir, mai nainte de a-i fi dezvăluită taina nașterii sale. Doar în ultimele veacuri s-a străduit să fie ceea ce este. Moralitatea oamenilor de astăzi, comparată cu îndelungatele învățăminte ale naturii, datează doar de câteva zile. Și tu ai vrea să uite în câteva ore lecția primită de la vârstele fără număr? Întrucât nu mai ești o copilă, Robina, întrucât poți să simți astăzi altceva decât o încredere oarbă sau o spaimă oarbă, trebuie să poți înțelege că soarele nu s-a stins fiindcă trece un nor, că mireasma trandafirului se înalță din boschetul ale cărui frunze sunt devorate de omizi. De altminteri nivelul mediu al moralității masculine este în constantă creștere; mulți dintre noi fac eforturi, ba unii chiar și reușesc. Omul primitiv doarme însă în fundul sufletului tuturor celor care nu sunt nici anemici, nici tuberculoși. Și nu este câtuși de puțin înțelept să ne luăm la harță cu noi înșine. Nu putem face nimic în această privință. Ne zbatem și noi din răsputeri. Peste altă sută de mii de ani, cu condiția ca toate să meargă bine, vom fi un pic mai aproape de desăvârșire. Când te gândești la originile noastre, am străbătut un drum remarcabil.

— De aici, până la a te simți mulțumit de tine însuți, mai este o bucată bună — zise Robina.

— Să ne mulțumim cu speranța, Robina. Omul are nevoie de cineva care, din când în când, să-i spună: „Bravo! Gândește-te la ce ai fost. Privește-te acum, împodobit cu o pălărie de mătase, îmbrăcat de un bun meșter croitor, cum te duci duminica la biserică, braț la braț cu soția ta! Ține-o tot așa. Încă vreo câteva secole, și însăși mama ta, natura, n-o să te mai recunoască!”

Cât despre voi, femeile, nu sunt decât puțini ani de când vă cumpăram și vă vindeam, vă țineam închise în cuști, și vă trăgeam ciomege zdravene, când nu vă arătați destul de grabnic supunerea.

— Gândul la ceea ce a fost, spuse Robina, s-ar cuveni să-l facă pe om nerăbdător de a deveni mai bun și rușinat de ceea ce este.

În chiparos, huhurezul se apucă iarăși să țipe. Își bătea joc de cineva? Era cumva indignat? Nimeni nu s-ar fi putut pronunța.

— Femeia a fost complice la prea multe din crimele noastre — am urmat — pentru a pretinde dreptul de a fi judecător. Bariera care

separă sexele le desparte pe planul fizic, nu și pe cel moral.

— Presupun că Dick reprezintă tipul masculin mediu? — întrebă Robina.

— Toți suntem oameni medii, Robina, când ne aflăm la noi acasă. În palatul lui, cu ușile închise, Cromwell era un bărbat mediu. Probabil că doamna Cromwell îl socotea un nătărău, când punea zaharicale lipicioase pe fotolii, ca să se așeze pe ele musafirii. Precis că i-a și spus-o în față. Nu e atât de ușor pe cât pare să trăiești mereu ca un om mediu. Unor oameni care altminteri erau foarte inteligenți, acest lucru le-a părut dificil.

Am avut șansa de a regăsi un chibrit și mi-am aprins încă o țigară.

— Ah — exclamă Robina — sper că n-am să mă mărit niciodată!

— Speri asta?

— Da, sper să nu fiu niciodată de ajuns de proastă. Văd prea clar lucrurile. Văd prea bine, acum, ce este și amorul: un lucru urât pus sub un nume frumos. Nu de persoana mea o să se îndrăgostească cineva. De înfățișarea mea, de pielea mea albă, de vreun gest de-al meu care îl va fi sedus. Simt asta, câteodată, când sunt privită, și îmi face rău. Și, alteori, admirația pe care o citesc într-o privire îmi deșteaptă plăcerea. Și asta îmi face și mai mult rău…

*

Luna apuse îndărătul pădurii. Robina se ridicase și stătea în picioare, cu mâinile împreunate, rezemată de grilajul peronului. Părea să fi uitat de prezența mea. Dădea impresia că se adresează nopții care împresura câmpia.

— Dragostea? — zise ea — nu este decât o stratagemă a naturii, care ține să-și râdă de noi. *El* îmi va spune că sunt totul pentru ființa lui. Asta va dura șase luni, un an, poate, dacă o să dau o mână de ajutor hazardului, cu condiția să evit de a mă întoarce acasă cu nasul înroșit fiindcă m-a bătut vântul în față, să nu mă surprindă cu părul pus pe moațe. Nu de mine are nevoie, ci de tinerețea, noutatea și misterul pe care le reprezintă pentru el. Și după ce va trece această perioadă…

Se întoarse spre mine. Și în clipa aceea am văzut un chip straniu, în lumina pală răspândită de bolta nocturnă.

— Ce se întâmplă, întrebă ea, după ce trece această perioadă? Spune-mi tu, care știi. Am nevoie să o știu și eu.

Fetița, care crescuse în preajma mea, douăzeci de ani în șir, își încetase existența. Lucrul se produsese pe neașteptate, fără să-ți poți da seama. Spre profunda mea înmărmurire, dintr-odată, mă trezeam cu o femeie care îmi punea întrebări. Am invitat-o să se așeze lângă mine și i-am spus, cu aceeași gravitate pe care o citeam pe fața ei:

— Când s-a stins minunea dorinței, când, într-o zi, în lumina cenușie a zorilor, te vei trezi bătând în lung și-n lat, rătăcită, locurile care ți-au fost cândva familiare și căutând lucruri pierite ca nălucile, îți va rămâne ceea ce exista deja înainte de nașterea dorinței. Dacă nu vă lega decât pasiunea, să vă ajute Dumnezeu! Dacă nu ați căutat decât fericirea, vai de voi, sărmanii! Căci nu ne putem dărui reciproc fericirea. Ceea ce rămâne după dorință nu depinde de ceea ce ați fi voit, ci de ceea ce sunteți. Dacă, îndărătul îndrăgostitului se afla un om adevărat; dacă, în spatele iluzoriei zeițe bolnave de amor, era o femeie dreaptă și sensibilă, atunci aveți viața înaintea și nu în urma voastră.

A trăi înseamnă să dăruiești, nu să primești. Eroarea în care cade majoritatea omenirii este de a ignora că bucuria se află în muncă și nu în salariul ei; în joc, nu în punctul marcat; în desfășurarea partidei și nu în victorie. Cățărătorul cheltuiește toată osteneala pentru a atinge piscul, nu pentru a-l lua în stăpânire. Nebunii se căsătoresc calculând avantajele ce le vor obține de pe urma căsniciei: chezășii care se vor spulbera în neant. Dar răsplățile căsniciei se numesc: muncă, datorie, răspunderi.

Există nume mai frumoase pe care le poate primi o femeie decât cele de: zeiță, înger, stea și regină a inimii; sunt: soție și mamă. Căsnicia este un sacrificiu. Dacă este o capcană a naturii, este o capcană care ne silește să ne supunem voinței cerului.

Se așternu o tăcere care stărui un timp, căci luna, după ce trecuse de pădure, scălda din nou câmpiile în lumina ei, când Robina deschise iar discuția.

— Așadar, amorul este inutil. Ne-am descurca mai bine fără el, am alege mai înțelept. Dacă înseamnă o stare trecătoare, care este rațiunea de a fi a amorului?

— E la fel cum ai întreba care este raţiunea vieţii — i-am spus.

— Şi viaţa este o stare care ne chinuieşte un moment şi apoi trece. Dar poate că însuşi chinul îşi are folosul lui. Erupţiile vulcanice sunt necesare: fără ele, solul ar rămâne prizonierul stâncii şi nu şi-ar îndeplini funcţia. Sub floarea care se ofileşte, fructul se leagă şi se dezvoltă. Iar îndrăgostitul tremurând devine ajutorul, consolatorul şi reazimul.

— Dar mai sunt şi cei care dau greş, spuse Robina — toţi cei care au pornit la drum, cu chipul luminat de bună credinţă, şi care sfârşesc prin a se urî.

Atunci i-am istorisit povestea unui bărbat şi a unei femei care se iubiseră şi nu încumetaseră să-şi mărturisească simitrea. Viaţa îi despărţise vreme îndelungată. Într-o bună zi se reîntâlniseră, amândoi liberi, amândoi independenţi. Atunci bărbatul voise ca în sfârşit, să-şi unească destinele. Femeia îl mai iubea, dar, cum învăţase să se teamă de inevitabilele deziluzii aduse de viaţa în comun, îl refuză, pentru a păstra până la capăt vechea lor iubire.

Se aşternu din nou tăcerea.

— Crezi că a făcut bine? — zise Robina.

— Habar n-am, i-am răspuns.

— Nu există legi generale imuabile; nu există decât reguli care variază pentru fiecare dintre noi. Toată arta căsniciei, după cât îmi pare, constă în a merge în pas cu tovarăşul de drum. Asta presupune răbdare, precum şi indulgenţă şi stăpânire de sine. Trebuie să laşi deoparte orice orgoliu prostesc şi să recunoşti că ochii mai puţin părtinitori decât ai noştri ne pot vedea defectele. În sfârşit, asta cere bun simţ, bună dispoziţie şi curaj.

— Da, încuviinţă Robina.

— Trebuie să-ţi iubeşti tovarăşul de drum, chiar dacă e nedrept şi răutăcios.

Dick sosea acasă, venind pe potecă. Robina se ridică şi intră în casă.

— Ia te uită, ce solemn arăţi, tată — constată Dick.

— Mă gândeam la ale vieţii.

— Da, spuse Dick, e o problemă grozavă!

Câteva clipe fumurile noastre se amestecară, în tăcerea fără seamăn care se înalţa din câmpia mută. Apoi Dick urmă:

— Dragostea pentru o fată cinstită trebuie să însemne un sprijin grozav, la viața unui bărbat!

Avea un aer tare viteaz, și chipul lui cu trăsături puerile arunca destinului fulgerări de sfidare.

— Da, Dick, un sprijin grozav.

Robina ne chemă la cină. Dick își goli pipa și intră în casă.

Zvonul glasurilor lor voioase îmi ajungea la urechi, vătuit de uși. În jurul meu, în noaptea tulburată, se înălța un murmur straniu și grav. Părea că, dincolo de tăcere, auzeam muzica depărtată născută din învârtirea roților morilor Domnului.

CAPITOLUL XI

Inaugurarea casei

Îmi închipui că Veronica va fi, cândva, scriitoare. Maică-sa crede că această profeție poate explica multe din lucrurile care ne-au tulburat până acum. Cartea pe care începuse s-o scrie nu a ajuns prea departe. Manuscrisul lucrării *De ce omul din lună are o mutră atât de scârbită* a fost lăsat deoparte, pentru a fi scrise piese de teatru, și, pe cât se pare, s-a uitat de el. Mi-a picat în mână, din întâmplare, mai zilele trecute, caietul abandonat de Veronica. Aceste scurte însemnări nu sunt cu totul lipsite de savoare. Voi transcrie aici, câteva pasaje; ortografia îmi aparține, la fel ca la misiva citită mai-nainte.

„Scena se petrece în lună — scrie în *însemnări.* Dar acolo totul se petrece exact ca la noi, pe pământ. Cu o singură deosebire: copiii dictează legea. Asta le displace persoanelor adulte. Dar ele nu pot schimbă starea lucrurilor. Li s-a întâmplat ceva. Ele nu știu ce anume. Și lumea merge ca mai-nainte. În bunele, bătrânele cărți cu poze, de dinaintea ivirii pe lume a păcatului. Zânele dănțuiesc noaptea. Vrăjitoarele, la fel. Aceste lucruri te atrag, și te trezești preschimbat în obiect. Și mai e și un balaur care trăiește într-o peșteră. Și care se năpustește asupra oamenilor. Și îi mănâncă. Așa că trebuie să iei aminte bine la toate. Și toate animalele cuvântează. Și mai sunt și uriași. Și multă magie. Și copiii sunt cei care știu tot. Și ce trebuie făcut în fiecare caz. Și sunt nevoiți să-i educe pe oamenii mari, care nu cred nici jumătate din ce li se spune. Și sunt mult prea

pornite pe ipostaze. Ceea ce este tare obositor pentru copii. Dar ei sunt răbdători și drepți.

Firește, oamenii mari trebuie să meargă la școală. Au multe lucruri de învățat, sărmanii! Și le e silă de studiu. Nu se interesează deloc de poveștile cu zâne. Dau impresia că puțin le pasă de ce li s-ar întâmpla dacă ar fi azvârliți de furtună pe o insulă pustie, în cursul unui naufragiu. Și pe urmă, mai sunt și limbile. De care vor avea nevoie când vor fi devenit copii. Căci trebuie să știe să vorbească cu toate animalele. Și să cunoască magia. Care e complicată. Au mintea plină de șiretlicuri viclene. Sunt prinși citind romane lipsite de orice interes. Ascunse în pupitrele lor. Toate, romane de dragoste! Ca să irosească banii dați de copii. Și numai Dumnezeu știe cât de anevoios se câștigă! Dar copiii nu le poartă pică. Își aduc aminte de vremea când erau și ei oameni mari. Cu toate acestea, sunt siliți să facă dovadă de fermitate.

Copiii le dau multe vacanțe oamenilor mari. Fiindcă vacanțele sunt făcute pentru toată lumea. Dar oamenii mari sunt tare proști. Și nici nu-și bat capul ca să joace jocuri rezonabile. Cum ar fi: De-a pieile Roșii, sau De-a Pirații. Două jocuri care le-ar dezvolta facultățile mintale. Și i-ar pregăti pentru viață. Nu le plac decât jocurile cu mingea. Ceea ce nu folosește la nimic. În mijlocul asprelor realități ale vieții. Sau, dacă nu, stau la taifas. Este înspăimântător cât pot să vorbească!

E un om mare, un bărbat. Care este foarte inteligent. E în stare să vorbească despre orice dar asta se încheie totdeauna cu nimic. Și purtarea lui strică petrecerile. Atunci e trimis la culcare. Mai sunt alți doi oameni mari, bărbat și femeie. Și tot timpul vorbesc despre dragoste. Chiar când e frumos afară. Ceea ce este deplorabil. Din fericire, copiii se dovedesc a fi răbdători. Știind că pe lume e nevoie de tot soiul de oameni. Și trăgând nădejdea că cei doi se vor schimba. Și, firește, mai sunt și oameni mari cuminți. Și care sunt o binecuvântare pentru copiii lor.

Și tot ce le place copiilor, e bine. Este sănătos. Și tot ce este pe placul oamenilor mari, e nesănătos. Și nu trebuie să li se dea. Ele cer ceai, cafea. Ceea ce le dăunează sistemului nervos. Și își cheltuiesc banii pe prăjituri. Pe biftecuri. Și pe supă de broască

țestoasă. Și copiii sunt siliți să-i trimită la culcare. Și să-i pună să înghită hapuri, până ce se simt mai bine.

Mai e și o fetiță care se numește Prue. Care locuiește împreună cu un băiețaș, pe nume Simon. Amândoi sunt plini de bune intenții. Dar nu au mult bun simț. Cresc doi oameni mari. Un bărbat și o femeie. Numiți Peter și Marta. Sunt persoane obișnuite, nici mai bune, nici mai rele decât celelalte. Și s-ar putea obține multe de la ele. Luându-le cu blândețea. Dar Prue și Simon nu știu cum să le ia. Își pierd vremea bombănind. Toată ziulica. Și cuvinte de laudă, niciodată.

Într-o zi, vara, Prue și Simon îl scot la plimbare pe Peter. La țară. Și întâlnesc o vacă. Și gândesc că e un prilej bun ca să-l pună la încercare pe Peter. Și să vadă dacă el cunoaște limbile. Îi spun să-i vorbească vacii. El îi vorbește, și vaca nu-l înțelege. Și cei doi îi fac scandal: „Ce rost are — îi spun — să plătim profesori costisitori. Ca să ajungi să înveți limbile. Cu o vacă clasa întâi. Și când ajungi la țară, nici nu poți vorbi limba vacilor!” El îi asigură că vorbește *văcește*. Dar ei nici nu vor să-l asculte. Îi fac scandal mai departe. Și până la urmă totul se explică. Era o vacă din Jersey, care vorbea în graiul local. Atunci, firește, el nu putea s-o înțeleagă. Dar parcă ei îi cer scuze? Nici gând!

Altă dată. Într-o dimineață, la micul dejun. Martei nu-i place sirop de zmeură. Și se ferește cu grijă să-l bea. Și Simon a intrat în *nursery.* Vede că Marta nu și-a băut siropul. Întreabă de ce. Ea îi spune că nu-i place. Fiindcă miroase urât. Și el spune că nu miroase urât de fel. Că s-ar cuveni să-i placă, și că așa ceva e intolerabil. Să vezi cum oamenii mari din ziua de azi fac doar după capul lor. Și fac nazuri cu hrana bună și sănătoasă. Pe care le-o procură prea bunii lor copii. Prea buni. Și că, pe vremea când Simon era și el om mare, n-ar fi cutezat niciodată să nu asculte. *Et cetera.* Ca de obicei. Și, ca să dovedească Martei că siropul nu e rău, Simon își toarnă o ceașcă plină. Și o bea dintr-o sorbitură. Și declară că e delicios. Și pălește tare de tot. Și iese din odaie.

Prue intră, la rândul ei, în *nursery.* Și ea vede că Marta nu și-a băut siropul. Și o întreabă de ce. Și Marta îi spune că nu-i place și că e rău la gust. Și Prue îi spune că ar trebui să-i fie rușine. Fiindcă este bun și foarte agreabil. Și că, oricum, n-are decât să-i placă și să nu se îndoape cu ceai spurcat și cu cafea. Și că nu îngăduie una ca

asta și trebuie să se isprăvească cu asemenea purtare. Și așa mai departe. Și, pentru a-i dovedi că e foarte ușor de băut, își toarnă o ceașcă plină. Și o bea. Dintr-o sorbitură. Și zice că nu e nimic rău în băutură. Și se face tare palidă și iese în grabă.

Și nu era sirop. Era cerneală roșie, pusă din nebăgare de seamă în sticla cu sirop. Și ar fi putut prea bine să-și cruțe o îmbolnăvire, dacă ar fi ascultat-o pe Marta. Dar nu. Ideea lor fixă era că oamenii mari sunt lipsiți de judecată. Asta e tot. Ceea ce este o greșeală. După cum se vede.

Fuseseră schițate și alte personaje, pentru a fi abandonate, adesea, după câteva indicații foarte viguroase; se pare că dificultatea de a evita ca portretele unor persoane în viață să nu semene prea mult cu modelele lor o stânjenise pe Veronica. Cu privire la unul din aceste crochiuri, concepute de Veronica, în mod evident, pentru a-l ajuta pe Dick să se vadă așa cum e în realitate, am găsit această notă marginală: *„De abandonat. Modelul s-ar putea simți jignit”.*

În fața altui portret, în care o recunoșteai pe doamna Saint Leonard, se putea citi: *„Prea teribil de-adevărat. Ea ar prinde clenciul”.*

Alt portret înfățișa, în mod evident, un bărbat: „Destul de înzestrat. Pentru a istorisi povești. Dintre care unele nu sunt rele”. Într-un cuvânt, era portretul unui talent care promite. Chiar după descrierea făcută de Veronica, era vorba de un om cu scaun la cap, „afară de momentele când începe să bată câmpii. Dar, privit în ansamblu, împrăștiat”. Este părintele unei fetițe „nu frumoasă, dar deosebit de atrăgătoare”, pe care Veronica o numește Enida. Se înțelege că, dacă toți copiii ar fi după modelul Enidei, s-ar spune ultimul cuvânt pentru desăvârșirea celei mai bune dintre lumile posibile. Enida nu are în grija ei decât pe acest adult, dar nu se poate înfrâna să mai adopte și să îndrepte năravurile tuturor persoanelor vârstnice incorigibile, cărora ceilalți copii nu le-au venit de hac. Ea acționează cu duhul blândeții. Este, așa cum spun *însemnările,* „totdeauna răbdătoare și justă”.

Printre protejații ei, Enida înșiră un militar, un colonel care a atins o anumită vârstă, exemplu înfiorător (până în ziua când l-a luat pe mâna ei) de ce poate deveni un om mare când e lăsat pe seama

unor copii incompetenți. Împricinatul se împotrivește îndrumărilor date de propriul său copil, un tânăr virtuos, deși nu prea simpatic, este aspru cu nepoții și nepoatele sale și își terorizează guvernanta. Folosește cuvinte spurcate, luate din repertoriul piraților ieșiți la pensie, „făcea a înțelege ce fapte cumplite pot evoca ele”.

Ascunde trabucuri într-un trunchi găunos de copac, fumează pe-ascuns, trage la fit la școală, îi corupe pe alți domni bătrâni ca să-l urmeze pe această cale. Sunt găsiți prin poduri, jucând whist[27] la doisprezece penny punctul, într-o peșteră. Enida îl amenință cumva că va însărcina Balaurul să-l înghită? Nicidecum. „Ea nu folosește asemenea metode”, ne informează *însemnările.* Dimpotrivă, surâde indulgent. Spune că e foarte firesc ca oamenilor mari să le placă o partidă de cărți. Dar ce rost are să se ascundă într-o peșteră murdară și întunecată? „Va juca ea însăși vist cu el”. Această declarație are un efect imediat. Colonelul izbucnește în hohote de plâns. Enida joacă vist cu el în grădină. „După orele de școală. Când a fost cuminte. „Până la urmă, colonelul este vindecat. Dar nu se știe dacă această vindecare este datorată faptului că partenera lui nu știe să joace vist, sau metodei întrebuințate pentru a-l aduce pe calea cea bună. *Scurtele însemnări* nu ne informează asupra acestui aspect.

*

În privința piesei sunt înclinat să cred că Veronica a fost ajutată de cineva. Poate că de domnul Bute. Casa a fost gata la începutul lunii septembrie. Tânărul Bute făcuse minuni, și piesa a fost jucată în sala de biliard — golită anume pentru împrejurarea aceea — cu un act scris de mine. Am profitat de ocazie ca să serbăm inaugurarea casei, benchetuind.

Am avut o mulțime de invitați, și totul s-a încheiat cu un bal. Toată lumea s-a distrat mult, cu excepția micului Herbert Saint Leonard, care juca rolul prințului și, la ceasul cinei, n-a putut să-și scoată coiful de pe cap. De vină nu era constructorul coifului, ci persoana stângace care i-l legase. Și alte persoane, nepricepute în arta echipării unui cavaler, nu izbutiseră — vrând să fie de folos — decât să facă să-i sară toate șuruburile. Nu numai că nu voia în ruptul

capului să iasă coiful, dar nici viziera nu binevoia să se întredeschidă niciun pic pentru a-i îngădui lui Herbert să bea măcar o sorbitură. Toată lumea aprecie întâmplarea drept o glumă tare nostimă — cu excepția lui Herbert. Domnul primar, care era de față, spuse că era material suficient pentru un desen umoristic în revista *Punch.* Ziaristul local îi atrase însă atenția că ideea nu era nouă. Saint Leonard și vicarul, care reprezintă o autoritate foarte competentă în materie de reviste ilustrate, deschiseră o discuție despre armuri în general și, în mod special, despre cele din secolul al XIV-lea. Își susțineau fiecare demonstrație cu ajutorul unor manevre practicate pe capul bietului copil, pe care și-l pasau unul altuia, în mod triumfal. Am fost nevoiți să-l trimitem pe Hopkins la fierar, cu căruța trasă de măgar. Venind vorba despre măgar am descoperit ce truc folosește Hopkins ca să-l facă să se urnească din loc. Hopkins pretinde că metoda lui este mult mai puțin brutală decât loviturile mai cu seamă, susține el, că experiența a dovedit că măgarul nu știe niciodată din ce motiv e lovit. Nu sunt sigur că Hopkins greșește.

*

Jeannie juca rolul zânei, purtând perucă albă și o rochie montată pe cercuri de sârmă. Părul alb îi dăruiește singurul lucru care-i lipsește: distincția. M-am surprins cum îi privesc îngrijorat pe toți tinerii și mă roade regretul pentru că am invitat atâția holtei.

Dick mă neliniștește. Convingerea nimicniciei sale, care l-a năpădit subit, cu brutalitatea unei descoperiri, i-a răpit orice fel de echilibru. E o convingere care nu e rea și, într-o anumită măsură, nu i-a fost inutilă. Dar nu vreau ca această stare să-l ducă până la pierderea lui Jeannie. Gândul la nora pe care ar putea să ne-o aducă într-o bună zi Dick a fost un coșmar permanent pentru mine, din clipa când a absolvit școala. Presupun că toți tații trec prin asemenea stări. Mai ales când te gândești la femeile pe care le-ai iubit pe la douăzeci de ani.

Prima iubire de care îmi amintesc era o tânără înaltă, cu chip pal, care servea într-o patiserie din Strand. Nimic nu poate zugrăvi cum tremuram ca varga când, din întâmplare, mâna ei o atingea pe a mea! Nu-mi mai pot aminti astăzi nimic din tot ce o făcea să pară

atât de fermecătoare în ochii mei — în afară de statura ei. Asta nu m-a împiedicat ca șase luni în șir să consum la prânz doar patiserie și apă minerală, mânat de singurul gând de a mă afla în preajma ei. Chiar și astăzi, dacă mi se întâmplă să sufăr de indigestie, imaginea ei scumpă îmi revine în memorie.

A mai fost și alta, o tânără subțirică, cu tenul ca lămâia, dar cu niște ochi minunați, pe care o întâlnisem într-o după-amiază la muzeul din South-Kennington. Era rea și fără un dram de minte, și la fiecare întâlnire plănuiam să n-o mai revăd; dar totdeauna mă aducea înapoi amintirea ochilor ei. Deși majoritatea randevuurilor noastre se irosea în certuri, și aș fi renunțat la orice speranță într-o viață veșnică pentru ca ea să devină tovarășa mea de viață. Dacă nu mă pălea norocul, sub chipul unui bogat ins care închiria mașini, la fel de nătâng ca mine, această unire ar fi fost fapt consumat.

A treia era coristă la un teatru; dacă stai să judeci sub toate aspectele, tot ea a fost cea mai bună. Tatăl ei era vizitiu, fata avea șase frați și surori și aproape toți se bucurau de aprecierile stăpânilor lor.

Dacă nu mă înșel, fosta soție a unui avocat, o cucoană plină de antren, care se pretindea victima unei injustiții foarte complicate, i-a urmat în inima mea. Dacă mi-aș da osteneala să cuget la acest subiect, aș mai regăsi și alte chipuri în memorie. Dar nu e una din cele al căror suvenir îl pot avea, pentru care să nu binecuvântez pronia că mi-a smuls din inimă un asemenea amor.

Cineva ar putea spune că ar fi fost mai cuminte să rămân singur și să aștept. Dar, ce să-i faci? — se ivesc și anumite zile, în luna mai, când un june n-ar trebui să fie autorizat să scoată nasul din casă. Din fericire convențiile sociale încă le mai împiedică pe femei să facă primul pas. De n-ar fi la mijloc respectul prejudecăților, se poate spune că există prea puține femei care, alegându-și cu dibăcie momentul propice pentru a vă pune mâinile pe umeri și a-și cufunda privirea în ochii voștri, ar fi tratate cu un refuz, dacă ar catadicsi să vă ofere mina lor. Numai timiditatea noastră ne salvează.

Un prieten de-al meu, om înțelept și care a văzut multe la viața lui, pretinde că toți bărbații care se însoară înainte de a fi împlinit douăzeci și cinci de ani s-ar cuveni să fie obligați să divorțeze în mod automat la patruzeci — cei care au făcut o bună alegere

rămânând liberi să se recăsătorească, după dorință, în sprijinul acestei teze, declară că este nedrept și absurd să condamni bărbați și femei ajunși în puterea vârstei să rămână supuși la alegerea făcută de niște tineri și tinere lipsiți de experiență. Când te gândești că au fost și june cumsecade, de care m-aș fi putut îndrăgosti! Vai, nu le-am cunoscut. Se pare că un bărbat ar trebui să își cultive gustul în materie de femei la fel ca în oricare alt domeniu. Poate că, pe ici și colo, există și câte un cunoscător înnăscut. Dar la mai toți rămâne valabilă constatarea că primele imbolduri ale instinctelor îi împing pe bărbați spre vulgaritate. Cred că Barrie scrie undeva că, dacă s-ar găsi destule femei proaste, cele mai demne n-ar avea parte niciodată de o privire. E ciudat, într-adevăr, să descoperi câte fete bătrâne fermecătoare întâlnești în viață. Aproape la fel de ciudat ca și numărul uimitor al nevestelor insuportabile sau stupide. I-am spus acest lucru lui Dick; nu țin câtuși de puțin să am ca noră o femeie cu care să-și petreacă timpul întrebându-se dacă e demn de ea. Dacă nu poate face o alegere mai bună, e mai sănătos să rămână holtei. Dacă am și eu oarecare experiență de viață, Jeannie și cu el sunt, negreșit, făcuți unul pentru altul. Ființele serviabile din fire simt o plăcere când pot servi. Am cunoscut cândva altă june, o tânără blândă, ingenioasă, cu judecată și devotată. A săvârșit greșeala de a se căsători cu un bărbat care nu-i furniza niciodată prilejul de a se dovedi utilă. Până la urmă s-a dezinteresat total de soarta lui, pentru a se dedica integral unei acțiuni filantropice întreprinse în West End, în scopul îndreptării morale a vânzătorilor de ziare și a negustorilor ambulanți. Regretabilă risipă! Atâtea femei ar fi fost fericite să aibă un astfel de soț! Dar, dacă cel în cauză ar fi fost mai puțin desăvârșit, ar fi găsit în persoana ei un reazim sigur pentru întreaga viață.

Trebuie să-i vorbesc serios lui Dick, să-l fac să înțeleagă ce binefacere va însemna pentru Jeannie să aibă un soț ca el. Dick are cu ce să îi ocupe timpul pentru tot restul zilelor ei.

Veronica avea rolul prințesei, iar micul Foy (victima fatalității), îi slujea drept paj. Nu mă tem să afirm să rareori a fost văzut pe o scenă britanică un spectacol mai pătruns de demnitate. Printre darurile de nuntă primite de prințesă, erau și două pancarte: „Pentru dreptul de vot al femeilor”, oferite de brigada locală a pompierilor; un

aparat volant, „cu stabilitate garantată”, putând fi întrebuințat drept cort sau cabină de baie; un Mare Teatru Național, prevăzut și cu duș rece la subsol pentru dramaturgii englezi, o „rețetă pentru construirea fără bani a unei flote”, darul primit de la marele expert financiar, Mane Techel Fares, un fermier mulțumit de soarta

lui (datând din epoca babiloniană) și un flacon format mare, conținând soluția „problemei servitorilor”.

Dick juca rolul Balaurului cu coada retezată. Din pricina îngustimii scenei, fuseseră nevoiți să conceapă personajul fără coadă. Micuța Sally Saint Leonard juca rolul soției și Robina pe cel al soacrei Balaurului.

Piesa își propunea ca scop să facă lumea să râdă. Dar dispoziția noastră depinde de atâtea lucruri, și atâtea lucruri depind de dispoziția noastră! Câte neajunsuri ar putea fi evitate, dacă știința ar putea inventa un barometru care să înregistreze schimbările de dispoziție! Cu mult mai bine ne-am putea rândui viața, știind, de pildă, că într-o anumită zi de luni vom fi înclinați spre o dispoziție frivolă, iar în sâmbăta următoare vom fi întunecați și mohorâți!

Într-o zi l-am dus pe un prieten să vadă o piesă intitulată *„Secretarul particular”.* La început, mi s-a părut ceva nostim, dar la sfârșitul spectacolului mă simțeam rușinat că mi-am deranjat prietenul, într-atât de ridicol îmi păruse subiectul. Prietenul meu afirma că, la rigoare, era explicabil ca niște autori să fie capabili de-a scrie asemenea piese, niște actori să accepte să se înjosească, interpretându-le — ca un efect al legii cererii și ofertei. Dar nu izbutea deloc să înțeleagă cum putea publicul să simtă o plăcere privindu-le. Ce găsea lumea nostim, văzând un biet om închis într-o ladă? De ce toată sala izbucnea în râs când individul pretindea o prăjitură?

Și iată că, peste o lună, mă aflam la pantomimă, având, din întâmplare, un fotoliu plasat exact în spatele celui ocupat de același amic. Un comic trupeș scălda un copilaș, și treaba aceea îl făcea pe amicul meu să râdă cu lacrimi. Mie unul scena îmi pare pur și simplu revoltătoare și penibilă. Mi se cerea să mă desfăt urmărind priveliștea unui tată care freacă trupul golaș al unui țipe, cu o perie făcută din pir. Cum de le răbda inima pe femei — căci se aflau în sală destule mame — să vadă asemenea faptă fără să-și strige sus

și tare indignarea? Tăcerea păstrată de mamele acelea îmi furniza un argument categoric împotriva acordării dreptului de vot femeilor. O doamnă intră în scenă — programul susținea că ar fi o baroană. Să mă ferească Dumnezeu să întâlnesc vreodată o femeie atât de vulgară! părea beată turtă. Se așeză atât de greoi, încât căzu peste copilaș. Negreșit, cântărea vreo două sute de livre[28]. Timp de un minut și cincisprezece secunde, pe ceas, întreaga sală se tăvăli de râs. Faptul că toate acestea erau doar teatru, alcătuia o scuză prea slabă pentru asemenea explozie de bucurie. La urma urmei, comicul situației se reducea la acest lucru; spectatorii asistau la agonia și moartea unui veritabil copilaș, căci niciun copil din lume n-ar fi putut suporta greutatea baroanei bete. Ei bine, dacă mi-aș fi putut prevedea din timp dispoziția, aș fi știut că în sâmbăta cu pricina barometrul meu se va opri la „serios fix”, și-n loc de a plăti un fotoliu la pantomimă, m-aș fi dus undeva unde m-aș fi amuzat.

Copiii ar trebui să aibă putința de a anunța starea de spirit a părinților lor, să se prevină reciproc că „tata oscilează spre variabil”, că „mama va ajunge, probabil, la furtunos, în săptămâna care vine”. De altminteri, ai fii la fel de necesar ca părinții să fie preveniți despre dispoziția copiilor lor. Îmi amintesc de o zi ploioasă, petrecută într-o reședință de la țară, în timpul vacanței de Crăciun. Era cu noi un deputat bine dispus și care adora copiii. Spunea că viața nu putea fi deloc amuzantă pentru niște micuți nefericiți, rămași prizonieri între cei patru pereți ai unei *nursery.* Și pe dată, luând cu împrumut de la amfitrionul nostru o blană, se apucă să facă pe ursul, în scopul, explica el, de a amuza puștimea. Se târî pe dușumea, mergând în patru labe și pe genunchi, scoțând tot soiul de mârâieli. Așezați pe un divan, copiii îl priveau cum se agită, dar nu dădeau deloc impresia că ar găsi ceva nostim în zbaterea lui. După un sfert de ceas, membrul parlamentului britanic își dădu seama de eșecul suferit. Își spuse că poate, cine știe, copiii se săturaseră de urși. Cu gândul că o balenă le-ar putea fi mai pe pla e, răsturnă masa, o puse cu picioarele în sus, îi plasă pe copii pe trei scaune, în aria mesei, explicându-le că erau niște mateloți naufragiați și că trebuiau să vegheze ca balena să nu se strecoare sub pluta lor, pentru că atunci pluta s-ar răsturna, închipui un iceberg cu ajutorul unui postav pus pe port-prosoape, se înfășură într-un impermeabil, se târî pe burtă,

izbind masa cu capul, ca să-i facă pe copii să creadă că erau în primejdie. Copiii îl priveau cum se agită, dar cu calmul unor spectatori respectuoși.

E drept că cel mai mic dintre băieți propuse să se ducă la bucătărie ca să caute furculițe pentru frigărui, ca s-o folosească în chip de harpon; dar se vedea de la o poștă că ideea era inspirată mai degrabă de dorința de a-i face plăcere deputatului, decât de un interes pasionat trezit de jocul de-a balena. De altfel, cum balena își exprimă protestul, ideea harponului căzu la apă. Apoi, deputatul se cățără pe etajera pentru vase și făcu pe urangutanul. Sparse în țăndări o supieră. Copii îl contemplară fără a scoate o vorbă; după care, băiatul cel mai mare, făcând câțiva pași spre mijlocul încăperii, ridică degetul: puțin cam surprins, membrul parlamentului se așează pe etajeră.

„Regretăm din inimă, domnule, zise băiatul. E, adevărat, foarte amabil că vă dați atâta osteneală. Dar, fără să știm nici noi de ce, astăzi nu suntem dispuși să vedem animale sălbatice”.

Membrul parlamentului îi duse, deci, jos în salon; li se organiză un mic concert, și copiii singuri cerură să cânte niște imnuri, favoare care le-a fost acordată.

În ziua următoare, veniră in corpore ca să-l roage pe deputat să se joace cu ei de-a animalele sălbatice; numai că deputatul avea tocmai de scris niște scrisori. De data aceasta nu avea el dispoziția potrivită.

Tot așa, îndeobște glumele făcute pe seama soacrelor îmi par nesărate și lipsite de noutate. În seara când am serbat inaugurarea casei, însă, ele au evocat pentru mine tot parfumul zilelor de odinioară. Într-adevăr, prima piesă de teatru pe care am văzut-o la viața mea aborda ceea ce se numea, pe vremea aceea, problema mamei soacre. Era la o serată organizată de amatori, în beneficiul unei școli cu cursuri gratuite. Una din verișoarele mele, măritată de puțină vreme, juca rolul soției. Îmi amintesc cum mama ei, mătușă-mea, se ridică drept în mijlocul actului doi și ieși din sală. Robina, cu o pereche de ochelari pe nas, împopoțonată cu o pălărie cum se purta pe la începuturile domniei reginei Victoria, mă făcu să mă gândesc la mătușa aceea. Tânărul Bute juca rolul vizitiului, bătrânul vizitiu cum mai vedeai pe vremea tinereții mele prin bătrâna *Piață de fin.* Ce bucurie am încercat, revăzându-l! Mi-a venit pofta că mă

cocoț pe scenă ca să-i strâng mâna. În fine, gemenii interpretau un cuplu de Tineri Turci. Se auzi un singur strigăt: „Autorul la rampă!”, ceea ce iscă o mare larmă de discuții în contradictoriu, îndărătul cortinei. Ca să nu mai lungească reprezentația, trupa apăru, cu mic cu mare, având-o în mijloc pe Veronica. De altminteri remarcasem în tot timpul spectacolului că locul preferat de Veronica era centrul scenei. Deslușesc în atitudinea Veronicăi comportarea unei mari actrițe.

În piesa mea, care a urmat, Robina și cu Bute jucau rolul unei perechi de însurăței care nu știu să se certe. Întotdeauna am fost surprins să constat că oamenii sunt mult mai bucuroși să se certe pe scenă decât în viață. La teatru, când soțul a luat o hotărâre de a face o scenă, închide ușa odăii și își aprinde nervos o țigară. Dacă nu este un abstinent total, își toarnă un pahar de rachiu cu apă. În timpul acestor necesare preparative, soția are mare grijă să nu tulbure tăcerea. Ciocăne ușurel cu degetele clapele pianului, până când domnul simte că a fiert înăbușit exact cât trebuia. Domnul intră în subiect, păstrând calmul studiat al unei persoane care are dinaintea lui toată după amiaza. Doamna îl ascultă cu nețărmurită atenție. Nici măcar nu-i trece prin cap ideea de a-l întrerupe. Când, din întâmplare, domnul se oprește din perorație (căci, din când în când, mai trebuie omul să și respire), doamna se mulțumește să-i vină în ajutor formulând câteva observații încurajatoare, ca de pildă: „Foarte bine”, „Așa îți închipui tu?”, „Și dacă aș face astfel?” S-ar zice că și-a luat sarcina de a-l ajuta să meargă până la capăt: „Continuă!”, îi spune ea, la răstimpuri, cu amărăciune. Și el continuă. Către sfârșit, cum partenerul are aerul că se calmează, ea i se adresează la fel cum un sportiv și-ar sfida concurentul. Oare a isprăvit tot ce avea de spus? Deseori nu și-a spus tot cuvântul; a păstrat pentru final ce-avea mai bun.

— Nu, spune domnul. Nu e totul. Mai e ceva.

Atunci, soția se instalează iarăși în fotoliul ei și se vede, dintr-o privire, că e numai urechi.

Când sosește sfârșitul, când domnul este absolut sigur că nu a uitat nimic, ea se ridică.

— Am ascultat cu răbdare, îi declară. (Și, efectiv, răbdarea cheltuită nu poate fi negată. Cuvântul „răbdare” este prea palid.)

Acum (și la acest punct vocea ei urcă în registrul acut) e rândul tău să asculți!

Soțul de teatru — totdeauna distins — se înclină, poate cam țeapăn, dar politicos, și, la rândul lui, se pregătește să asculte. Pentru ca schimbarea rolurilor să sară și mai clar în ochi, e mai mult decât probabil că doamna vaietrăbatle scena și va trece în partea care până atunci i-a aparținut soțului, iar el, plecând în pas cu partenera și încrucișându-se cu ea drept în mijloc, se duce cuminte să ocupe latura scenei ce trebuie considerată ca fiind rezervată celui care ascultă. Auzim atunci expunerea completă a punctului de vedere îmbrățișat de doamnă; și de astă dată este rândul domnului ca mai curând să-și muște limba, decât să slobozească o ripostă care ar putea zăgăzui talazul. Până la urmă, triumfă partenerul care are dreptate.

La teatru, dacă dreptatea este de partea soțului, negreșit că doamna își recunoaște singură vinile. Este chiar recunoscătoare că i s-au deschis ochii. Cere iertare. În viață însă, lucrurile se petrec în mod diferit, în viață, cearta suferă de această lipsă: absența unui sistem. Nu există o ordine, un plan prestabilit. Drept care se naște și confuzia. Domnul a urzit totul în timp ce se bărbierea. Știe exact ce va spune. Calculează că actul de acuzare îi va lua un sfert de ceas, ceea ce îi va lăsa timpul cerut ca să se îmbrace pentru cină.

Când se uită la ceas, își dă seama că cearta i-a răpit mult prea mult timp. Pe lângă asta, ca să zicem așa, nu a dat pe față nimic din ce voia să spună. De la bun început, cearta a șchiopătat; ba chiar, nici n-a avut parte de un început ca lumea. A intrat, a închis ușa odăii, dar nu și-a aprins nicio țigară. Pentru asta, ar fi trebuit să existe chibrituri pe șemineu. Și, firește, nu erau. Dar ar fi fost ridicol să dezlănțuie cearta pentru un astfel de mărunțiș prăpădit. Nota de gaz, achitată pentru consumul pe ultimul trimestru, era un motiv care, oricum, cântărea mai mult. Dar, printr-o înlănțuire misterioasă pentru soț, disputa asupra notei achitate îi făcuse să dezbată ora la care se întorsese acasă în seara balului dat de clubul de hochei. Datorită unui efort aproape supraomenesc, în repriza următoare, domnul reușea să abordeze tema propusă: astăzi m-am întors în căminul conjugal cu o jumătate de ceas mai devreme ca de obicei. Dar doamnei puțin îi păsa de această performanță! Ea turuia întruna

despre o junǎ, pe nume Arabella Jones, despre care înșira lucruri bune de băgat pe cineva la ocnă, în timp ce domnul încerca în zadar să-și amintească unde ar fi putut întâlni o doamnă cu asemenea nume. Nici nu readusese bine cearta pe terenul imputărilor lansate de el, că doamna Cuddifort — vecina cuplului — dăduse buzna în odaie, ca să împrumute un diapazon. După plecarea vecinei, fusese nevoit să reia totul de la capăt. Se ciorovăiseră pe chestia covorului din salon, pe tema cadoului de anul nou făcut surorii doamnei, pe tema modului în care șofa domnul. Toată această tablă de materii le luase o jumătate de oră zdravănă. Încât, decât să piardă locurile cumpărate pentru seara aceea, plecaseră la teatru fără a mai cina. Și istoria dălții domnului tot nu era soluționată.

Mă gândisem, deci, că prin intermediul teatrului, trebuia să fie cu putință să arăți cum putea fi perfecționată, fără multă osteneală, o ceartă conjugală. Și imaginasem următoarea tramă: Adolf Goodbody, tânăr soț foarte atașat de soția lui, simte totuși că mesele gătite de ea amenință să deterioreze în mod permanent aparatul său digestiv. Se decide să ceară o schimbare a acestei situații. Elvira Goodbody, o femeie încântătoare, își admiră soțul și îi este devotată; dar o cam sâcâie, când el se ocupă de treburi domestice. Adolf atacă. În prima jumătate a actului, pe scenă se desfășoară o ceai tă omenească, nu așa cum s-ar cuveni să fie, ci leit cum este în realitate.

După ce au vorbit despre toate subiectele, afară de cel care motiva disputa, după ce s-au acuzat reciproc de rea credință etc., ajung să vorbească, cu un calm înfiorător, despre măsurile practice ce trebuie luate în vederea unei despărțiri pe care amândoi o simt inevitabilă. În clipa aceea, cineva bate la ușă. Un prieten intră în încăpere. Soția încearcă în van să-i ascundă că a întrerupt o scenă conjugală. Prietenul îi spovedește. Despre ce era vorba?

Cei doi se privesc. Ar fi mai ușor de spus despre ce nu era vorba. Se dezbătuseră toate temele. Amândoi înșiră subiecte abordate. Prietenul le retează scurt pomelnicul. Le spune că nu au decât un lucru de făcut: să reia cearta de la capăt, și de astă dată să se lase pe seama lui, poate să le promită că cel care are dreptate va dobândi și câștig de cauză.

Elvira spune că soluția propusă e admirabilă: Adolf va fi făcut, în fine, să vadă limpede. Adolf îi strânge mâna amicului. Elvira, declară el, va fi nevoită să se plece în fața bunului simț.

Prietenul, director de scenă, aranjează mișcarea. O plasează pe doamna la locul potrivit. Dirijează intrarea domnului. Acesta își aprinde o țigară, aruncă chibritul pe dușumea; se-nvârte ca un leu în cușcă prin odaie, trage un picior într-un taburet care-l jenează.

Cearta reîncepe. Dar Elvira câștigă distanțat cursa și se află deja departe, când prietenul comun reușește să o oprească. Spune că nu poate garanta obținerea unui rezultat satisfăcător fără a pretinde o supunere totală. Îi pune să reia replicile. Treaba nu merge fără greutate. Amicul are nevoie de tot tactul de care dispune pentru a împiedica să degenereze cearta în doi într-o ceartă în trei.

Adolf, autorizat să vorbească, explică dorința lui, de a se plânge de calitatea meselor servite. Doamna sare-n sus. Prietenul intervine. Elvira îi declară că este ridicul să fie întreruptă la fiecare replică; e un mijloc bun ca să uite jumătate din ce-i stă pe inimă: „Cine e de vină, afirmă ea, dacă păstrează în serviciu o bucătăreasă prea vârstnică pentru a învăța ceva și prea îndărătnică pentru a primi un sfat?” Cărei familii îi aparține bătrâna servitoare? Nu celei a Elvirei. Ea izbucnește în lacrimi. Adolf este tulburat. Nu a apreciat-o niciodată pe bucătăreasă; se prea poate să fi fost o slugă credincioasă, dar nu o bucătăreasă. Dacă ar fi fost consultat, ideea lui ar fi fost să-i dea bătrânei o mică pensie. Elvira îi sare de gât. De ce nu i-a spus acest lucru mai curând? La rândul lui, Adolf își strânge la piept soția. Parcă știe de ce? Și, ca să încheie totul, îi promite prietenului să nu se mai certe niciodată decât în prezența lui.

Interpretarea a fost perfectă. Pastorul, care este burlac, a declarat că textul acela conține învățăminte profunde. Veronica, cu ochii plini de lacrimi, a spus că toată piesa îi părea foarte frumoasă. Această mică Veronica are mai mult fond decât crede lumea.

CAPITOLUL XII

În pragul vieții

Regret că a fost terminată construcția casei. Există un proverb care glăsuiește că nebunii clădesc pentru înțelepți. Dar totul depinde de ce cere fiecare de la viață. Înțeleptul are, cu adevărat, pentru el cărămizile și mortarul, dar toată plăcerea nu i-a fost hărăzită. Nebunului, care a avut bucuria de a clădi?

În legătură cu acest lucru, îmi amintesc cum am citit cândva, într-o carte cumpărată în gara Lyon, o poveste ciudată, care m-a ținut cu răsuflarea tăiată de la Paris până la Fontainebleau. Trei prieteni, trei artiști săraci, un muzician, un pictor și un poet, stau la masă, într-o seară, după ce au îmbucat mai nimica, într-o cârciumă din Cartierul Latin. Pipele sunt aprinse. Fumătorii visează la sărăcia lor, evocă lupta care îi așteaptă și care amenință să fie grea și îndelungată.

— Muzica mea este originală, suspină muzicianul.

— Dar câtă vreme va trece până s-o înțeleagă publicul? Dacă voi ajunge vreodată celebru, va fi în anul în care toate zilele vor fi sărbători. Până atunci, voi trăi ignorat, sau neprețuit după merit, voi vedea cum oameni lipsiți de ideal mă lasă în urma lor, rând pe rând, pe drumul ce duce spre bogăție; roțile trăsurilor lor mă vor stropi cu noroi, în timp ce eu voi bate caldarâmul, cu călcâiele tocite, într-o lume în care totul nu este decât nedreptate…

— Da, întărește și poetul, nedreptate și josnicie. Și eu? Soarta mea nu este oare și mai groaznică decât a ta? Tu îți porți toate darurile în tine însuți. Darurile mele constau din a transcrie ce se petrece în jurul meu. Oricât de departe mi-aș arunca privirile în viitor, zăresc mereu această umbră așternută asupra vieții mele. Fără a cunoaște tot ce este frumos în viață, cum să îmi dezvolt complet geniul? Sufletul meu este nesățios de tot ce îmi lipsește astăzi. Câteva frânturi din averea irosită într-o singură zi de atâția inși vulgari poate că i-ar dărui Franței pe unul din cei mai mari poeți ai ei. Și nu mă gândesc numai la mine. Mă gândesc la toți cei care…

— Nu voi pluti până la acele amețitoare înălțimi ale dezinteresului — mărturisi pictorul.

— Voi fi sincer: mă gândesc mai cu seamă la mine. N-am oare acest drept? Dăruiesc lumii frumusețe, și ce-mi dă lumea în schimb? Această crâșmă mizerabilă unde mănânc, cu o veselă dubioasă,

niște tocană rău mirositoare, o locuință bună cel mult să adăpostească orătănii, având drept orizont niște coșuri pe acoperișuri. Poate că, la fel cu atâția alții, într-o bună zi îmi voi găsi regatul: un atelier în cartierul Étoile, o mică vilă la Neuilly. Dar după câți ani de muncă prost plătită? Mărturisesc că mă înspăimântă perspectiva drumului pe care-l am de străbătut.

Cei trei amici sunt atât de absorbiți în gândurile lor încât n-au văzut că un străin, așezat la masa vecină, îi ascultă cu atenție. După câteva clipe, străinul se ridică. Se apropie de ei și, cu o dezinvoltură plină de bunăvoință, se scuză că se amestecă într-o conversație pe care îi era cu neputință să n-o asculte, și cere favoarea de a i se îngădui să facă un serviciu. Pe lângă faptul că localul este prost luminat de o lampă chioară, masa la care mănâncă artiștii se află în colțul cel mai întunecat al stabilimentului. Străinul este îmbrăcat elegant. Glasul și alura lui îi dau înfățișarea unui om deprins să trateze cu larghețe afaceri importante. Chipul lui poate fi deslușit cu greu, căci lampa este plasată în spatele lui.

Cei trei artiști îl privesc pe furiș. Trebuie să fie vreun bogat mecena, vreun original stăpânit de mania de a-i frecventa și patrona pe artiști; nu e imposibil să cunoască vreo câteva din lucrările lor; a putut citi versurile poetului în vreo revistă tânără; colindând pe la negustorii de lucruri de ocazie din cartier, a putut vedea semnătura pictorului pe vreo schiță; la cutare concert dat de studenți, a putut remarca *Nocturna în fa* a muzicianului și, după ce s-a informat asupra obiceiurilor lor, a ales acest mod de a se prezenta.

Tinerii îi fac loc la masa lor, îndemnați mai puțin de speranță decât de curiozitate. Străinul comandă lichior, scoate din buzunar o tabacheră, oferă trabucuri. Apoi începe să vorbească, și încrederea care străbate vorbele lui îi câștigă numaidecât pe cei trei tineri:

— Înainte de a face un singur pas mai departe, rostește el, cu glas care are un sunet profetic, am plăcerea de a vă înștiința că la tustrei vă este sortit cel mai frumos viitor. Veți fi toți trei oameni mari.

Lichiorul se urcă la cap. Cei trei boemi beau rareori asemenea licori. Trabucurile au și ele o aromă aparte, care le tulbură creierul. Fără îndoială, din acest motiv profeția nu le provoacă decât o surprindere nu prea mare. Pare cât se poate de firesc ca amabilul străin să poată citi astfel viitorul.

Profetul surâde.

— Veți cunoaște, urmează el, mai întâi celebritatea și apoi bogăția. Toate bunurile acestei lumi vor fi la discreția voastră, dragostea femeilor, onorurile și tămâierile aduse de marea popularitate; bucuriile spirituale și materiale, toată înlesnirea și tot luxul, cel al meselor alese, ca și cel al decorului rafinat.

Pe măsură ce străinul vorbește, zidurile slinoase ale tavernei pier din ochii tinerilor. Se văd păsind ca niște zei în grădinile dorințelor lor. Realitatea reapare când străinul, cu glasul schimbat, începe să spună:

— Vai! Toate acestea cer timp. Înainte de a dobândi dreapta răsplată a talentelor și strădaniilor voastre, fiecare veți fi atins, și chiar depășit, vârsta maturității. Până atunci (și străinul înalță din umeri, în semn de neputință) și pentru voi lucrurile se vor desfășura după vechiul tipar: cel al geniului care își tocește forțele tinere în lupta contra nepăsării, a ridiculizării și a invidiei; veți cunoaște melancolia lipsurilor și a zilelor gâtuite… Vor veni nopți de iarnă în care veți rătăci pe străzi, cu frigul în oase și foamea în măruntaie, abandonând orice speranță. Vor veni zile de vară în care veți rămâne închiși în podul vostru, rușinați să nu vi se vadă la lumina zilei veșmintele roase. Vor veni zori reci când veți privi cu ochi încrâncenat suferințele celor care vă sunt dragi, fiindcă veți fi neputincioși să le ușurați cu ceva mizeria.

Străinul tace. Chelnerul umple iar paharele. Cei trei prieteni beau în tăcere.

— Vreți — redeschide vorba străinul, cu un surâs îmbietor — vreți să fiți scutiți de această perioadă normală de încercări? Vreți ca, sărind peste ani, să ajungeți pe dată la destinație?

Surâde, tolănit pe banchetă, și-i privește pe cei trei amici. Cei trei amici mai curând simt, decât văd, acest surâs. Nu ar putea defini exact ce se petrece în sufletul lor, dar ceva care iradiază din chipul necunoscutului face ca toate aceste lucruri să pară posibile, numai să catadicsească el a le împlini.

— Nimic mai simplu, stăruie profetul… Un scurt răgaz de somn și de uitare, și anii de mizerie vor fi în urma voastră, și nu înainte. Ei, ce ziceți, domnilor, consimțiți?

Întrebarea abia dacă mai pare că ar cere un răspuns. Să scapi dintr-un condei, să te sustragi luptei grele și îndelungate! Să intri fără bătălie pe porțile victoriei! Tinerii se consultă din priviri. Și fiecare din ei, gândindu-se la avantajele oferite, schimbă înfruntarea pe recolta răsplăților.

Brusc, au impresia că luminile se sting — și că o rafală de furtună îi duce pe sus, străbătând o lume populată de clamori înalte. Și se așterne uitarea, și apoi, ceva mai târziu, brusca revenire la lumină.

Se trezesc din nou stând la masă — o masă somptuos împodobită și garnisită, într-unul din acele restaurante ale fericiților, cum nu izbutiseră decât să întrezărească, prin deschizătura perdelelor, în nopțile de iarnă. Străinul prezidează o strălucită adunare, oameni reuniți pentru a serba, într-o relativă intimitate, succesul poetului, care tocmai a fost primit în sânul Academiei. Poetul află că are acum cincizeci și trei de ani. O oglindă îi trimite reflexul capului său pleșuv.

La douăzeci și cinci de ani, s-a căsătorit cu Margareta, cu care a conviețuit, fericit și liber, într-o căsuță modestă din Suresnes. Dar, cu ajutorul mizeriei, Margareta a murit. Moartea Margaretei i-a servit poetului, furnizându-i materia primă pentru cele mai frumoase cântări ale sale. Apoi poetul și-a făcut un nume în ziaristică. A ieșit din domeniul ei pentru a intra în politică. A fost deputat. A scris pentru teatre. S-a recăsătorit cu o văduvă foarte bogată; dar poezia a fugit din căminul prea opulent. Poetul este un om ajuns, dar și-a dat toată seva. Opera lui este sfârșită.

Pictorul și muzicianul au avut parte cam de același destin. Sufletul lor este acum mut; căci inspirația le-o dăruiau însăși dificultățile luptei duse la începuturi, neliniștile lor, îi inspira dragostea, care i-a părăsit, îi inspira viața.

— Ne-ai furat viața! — îi strigă poetul străinului.

Străinul îi lasă să-și reverse plângerile, și apoi le spune:

— Încă nu e prea târziu. Tot ce sunteți acum poate, dacă voiți, să nu fie decât un vis rău. Vreți să vă răscumpărați tinerețea și trecutul, cu prețul renunțării la bogăția voastră? Cu prețul lacrimilor pe care veți fi siliți să le vărsați din nou, vreți să vă răscumpărați viața?

Toți trei strigă. Într-un glas: „Dă-ne înapoi tinerețea, cu grijile ei, și cu tăria de a le îndura! Dă-ne înapoi viața, chiar dacă e plămădită din suferințe și amărăciuni!”

Se trezesc în micuța cafenea cu mese dubioase din strada Sfântul Ludovic. Chelnerul cu coate lustruite îndeasă scaunele unul peste altul și se pregătește să tragă obloanele. Poetul scoate din buzunar un pumn de gologani și întreabă cât datorează.

— Nimic! — spune chelnerul.

Străinul care stătuse la masa învecinată a plătit socoteala. Cei trei tineri se privesc uimiți și nu scot o vorbă.

Afară străzile sunt pustii. Se cerne o ploaie măruntă. Ridicând gulerele vestelor de catifea, cei trei se înfundă în noapte. Dar zgomotul făcut de pașii lor pe trotuarul ud nu e în cadență cu țârâitul ploii. Are un sunet clar și voios. O mare speranță îi poartă pe aripile ei. Merg cu pas curajos.

Am simțit o strângere de inimă gândindu-mă la Dick și la miile de tineri fericiți, sănătoși, înzestrați cu toate însușirile, care îi seamănă. Prin lumea largă se află astfel milioane de tineri de-o seamă cu el, care n-au simțit niciodată foamea, decât când se așezau la masă, care nu s-au simțit nicicând doborâți de o oboseală ucigătoare, fără să aibă undeva, la îndemâna lor, un pat bun în care să se întindă și să doarmă.

Pentru toți cei care trăiesc în îndestulare, viața este asemenea unei perpetue clocitori. Sunt treziți cu binișorul dimineața, nu prea devreme. La ceasul acela, totul este gata pentru a-i primi. Focul arde în cămin. Sunt treziți ușurel. Li se aduce pe tavă ceaiul. Ei se înduplecă să bea și găsesc curajul de a se ridica. Li se vorbește cu glas vătuit, căci trebuie o nimica toată la deșteptare, pentru a provoca migrena, într-un cap plăpând. Persianele sunt trase cu grijă, ca nu cumva să se poată strecura brutalul soare, căci nimic nu este mai insuportabil decât o rază de soare care cade asupra unui ochi încă stăpânit de somn. Iată apă pentru toaletă — apă la temperatura odăii. Ei se spală! Se spală singuri! După aceea sunt bărbieriți, li se dichisește coafura. Vine la rând manichiura. În sfii și șit, când sunt gata, pășesc, cu mers încă nesigur, copăcel, spre masa unde îi așteaptă micul dejun. Li se întinde șervețelul personal. Vor, poate, să se joace? Iată, la dispoziție, sala de jocuri. Ce jucărie poftiți? Guvernanta fidelă e acolo; se duce ea să caute jucăria dorită. Încălecați pe calul de lemn! Nici măcar nu-și strecoară singuri piciorușele în scări!

Sau poate au chef să iasă din casă. Doctorul le-a recomandat aer curat. Cinci minute de răbdare, și mașina este pregătită. Iat-o că trage la scară: „Mașina domnișorului, mașina domnișoarei, a tras la scară!” Sunt înfofoliți într-un mantou mare, tare călduros. Sub picioarele lor, o mică banchetă, iar mijlocul li se reazemă comod de o pernă foarte moale.

Până la urmă, se satură și de joacă. Li se iau, deci, jucăriile din mâinile distrate. Sunt rânduite la locul lor de către alții. Au mâncat tot ce poate da putere, căci e important ca mai târziu să fie bărbați vânjoși, femei sănătoase. Au fost îmbrăcați ca să se ducă să se plimbe prin parc; dezbrăcați și îmbrăcați din nou, altfel, ca să se ducă să ia o gustare la micii lor vecini; dezbrăcați și reîmbrăcați pentru matineul dansant. Au citit; s-au dus să vadă o piesă, au privit niște poze. Bătrânul domn cu plete lungi a cântat pentru ei. Au și dansat. Îi dor piciorușele de atâta osteneală. Valetul îi aduce acasă. Lată-i acum în largul lor, cu cămășuța de noapte pe ei. Li se stinge lumina în odaie. Încetișor, încetișor, ușa este închisă.

Din când în când, se întâmplă ca un omuleț agitat, sătul de nesărata *nursery,* să o tulească pe poarta grădinii și s-o apuce pe lunga șosea albă, ducându-se în lume ca să descopere polul nord, dacă nu cumva îl atrage polul sud, sau poate locul de unde izvorăște fluviul Nil; sau, poate, vrea și el să cunoască senzația încercată când sorbi în văzduh, ori vrea să se cațere pe munții din lună; să facă orice, să se ducă încotro vede cu ochii, numai să scape de civilizație, de guvernantă și de eternele cordoane ale șorțului ei alb.

Altă dată se întâmplă ca o femeie, o femeiușcă năzdrăvană, mirată de curiozitatea de a afla de unde vin oamenii, să alerge până ce ajunge în marele oraș. Acolo cercetează cu uimire aceste ființe stranii cai e trudesc și asudă, și-și blestemă soarta; apoi, reîntoarsă în pașnica ei *nur serv,* își regăsește în zadar jucăriile și rochițele frumoase care pentru ea nu vor mai avea nicicând, nicicând, înfățișarea ce le-o cunoștea înainte de escapadă.

Există, deci, din când în când, câte un astfel de omuleț, câte-o asemenea femeiușcă. Dar, în afara lor, pentru nouăzeci și nouă la sută din oamenii care trăiesc în îndestulare, lumea care se întinde dincolo de hotarele tihnitei *nursery* rămâne o lume necunoscută. Și în lumea aceea, omuleții și femeiuștile trec prin aventuri teribile.

Oameni străini îi doboară, îi busculează și chiar îi calcă în picioare, dacă nu iau seama bine, în lumea aceea niciun cont de bancă nu-ți poate asigura echilibrul. Înfrunți cu propriile tale resurse bătălia vieții. Ți-e frig și ți-e foame. Nu știi totdeauna cum ai să-ți agonisești pâinea în săptămâna care urmează sau în cea începută. Se întâmplă lucruri teribile; drumurile sunt pline de capcane, semănate cu surprize. Unii se cațără; alții nu pot înainta; cel lipsit de noroc se rostogolește la fund. Ți se cere să încleștezi dinții, să te ții tare și să lupți. Povești menite să-i facă să freamăte pe oamenii care trăiesc în înleznire! De aceea, ei trag perdelele asupra acestui spectacol. Nu pot suporta vederea unor asemenea priveliști.

*

Robina avea o cățelușă numită Bobeta, care ducea traiul unui câine fericit; dormea în coșulețul ei, pe o pernă umplută cu puf, pe care o perdeluță mătăsoasă o punea la adăpost de curenții ce se învârtejesc la nivelul dușumelei; care bea un lapte tocmai potrivit de călduț, îndulcit după dorință: larna avea scaunul ei rezervat, lipit de sobă, iar vara era așezat în ungherul unde bătea mai plăcut soarele; de trei ori pe zi, prânzea cu bucate de care s-ar fi declarat foarte satisfăcut și-un iubitor de bucate alese, era scutită până și de grija de a se căuta de pureci.

De două ori pe an, Bobeta necesita îngrijiri deosebite, fără de care s-ar fi îndepărtat zile și nopți în șir, căutând la întâmplare mica parte de dragoste și de durere prin care este asigurată continuitatea rasei clinilor, ca și cea a neamului omenesc. De două ori pe an un fior străbătea micul ei trup; vuietul marilor maree ale vieții îi vorbea în taină Bobetei despre un ținut minunat, unde până și cele mai ascuțite pietre sunt mai mângâietoare pentru șale decât toate pernele de mătase din restul lumii.

Într-o seară de iarnă, s-a produs un mare eveniment. Bobeta a dispărut. A fost căutată pretutindeni. N-a fost găsită nicăieri.

Locuiam pe-atunci la țară, la câteva leghe depărtare de orice așezare. Bobeta rămase surdă la toate chemările Robinei. Și afară ningea.

A doua zi dimineață, o bătrână care locuia într-un târgușor, la două leghe de casa noastră, ne-o aduse îndărăt pe Bobeta, ținând-o de o sfoară, în loc de lesă, în ce hal era! Leoarcă de apă, mânjită de noroi, ca volanul unei rochii prea lungi care ar fi fost târâtă multă vreme pe șosea. Bătrâna o găsise ghemuită în pragul unei uși. Mică femelă palpitândă și sălbăticită. Așteptându-se la o recompensă, o adusese la adresa pe care o citise pe zgardă.

Robina plânse de silă. Nu izbutea să priceapă cum de putuse micul patruped răsfățat de ea să părăsească toate bunurile pământului pentru a decide, de bunăvoie și nesilită de nimeni, să plece pentru a alerga razna, ca o lepădătură, în umbră și pe străduțele noroioase ale unui mohorât târg necunoscut.

Bătrâna asculta și surâdea. Ne istorisi că avusese cincisprezece copii, cu care viața nu fusese întotdeauna îngăduitoare. Unii o apucaseră pe căi greșite și alții muriseră; câțiva izbândiseră în viață.

În clipa despărțirii se aplecă asupra cățelușei, o luă în brațe și, ținând-o în mâinile ei bătrâne, foarte aproape de chipul ei, îi spuse:

— Toate acestea i s-au întâmplat din vina ei, bineînțeles. Dar putea oare să facă altceva, biata făptură nevinovată?

Atunci am văzut-o pe Bobeta cum scoate o limbă trandafirie, lângă mâinile bătrânei, înalță ochii încă temători, spre cea care vorbea. Și privirea aceea de câine părea că spune: „ne înțelegem, între noi, mamele!”

Hotărât, terasa casei va fi colțul meu favorit. Măicuța spune că și ea va sta bucuroasă acolo, în zilele însorite. Printr-o deschizătură care am pus să fie tăiată în crâng, văd de departe casa guardului forestier, unde am locuit. Se află doar la câteva sute de pași de liziera pădurii. Tânărul Bute mă asigura, zilele trecute, că e locul visat de el dintotdeauna. Își petrece aproape tot timpul la Londra, dar e liber de vineri seara până luni dimineața. Spune că vrea să-și petreacă la țară aceste două zile de răgaz. Nu este exclus să mă decid să-i cedez casa guardului.

Mai vedem, pe deasupra crestetelor copacilor, hornurile casei familiei Saint Leonard. Dick declară că și-a ales drumul și este absolut decis să se facă fermier. Mai adaugă că va fi avantajos, la început, să se înțeleagă cu domnul Saint Leonard. Nu ar fi uimit dacă Saint Leonard, care iubește schimbarea, s-ar sătura de

agricultură. Unul din frații lui, stabilit în Canada, este pe cale de a face avere în industria lemnului necojit. De câtăva vreme, Saint Leonard nu pierde niciun prilej pentru a-mi înfățișa avantajele oferite de viața canadiană pentru o familie cu copii mari. Aș fi mâhnit să-l pierd de vecin pe Saint Leonard, dar nu ascund deloc că aș afla fără nicio supărare că doamna Saint Leonard s-a dus să locuiască undeva, prin vreun colț din Manitoba[29]).

Veronica adoră și ea terasa. O consideră un loc fermecător pentru odihnă.

— Dacă i s-ar întâmpla ceva Robinei, îmi spunea ea într-o zi, este evident că toată treaba gospodăriei ar cădea pe umerii mei.

I-am răspuns:

— Negreșit că asta ar produse o mare schimbare. Cât despre căderi, până acum așa ceva ți s-a întâmplat mai degrabă ție, decât treburilor.

Dar în ziua aceea Veronica nu avea dispoziția necesară pentru a-mi urmări glumele facile. Pe figura ei se citea gravitatea, când îmi spuse:

— Nu se cuvine, oare, să încep, într-o bună zi, să-mi dau și eu osteneala de a deveni o persoană adultă?

Cuprins

Capitolul I. Încălcări ale autorității / 2
Capitolul II. De la mână până la gură / 12
Capitolul III. Descoperirea naturii / 25
Capitolul IV. Domnul Bute, arhitect — F.R.I.B.A. / 37
Capitolul V. O fermieră de la oraș / 49
Capitolul VI. Afacerea cuptorului / 60
Capitolul VII. În misiune / 71
Capitolul VIII. Trei scrisori / 83
Capitolul IX. O intrare în lumea mondenă / 94
Capitolul X. Vorbe sub clar de lună / 102
Capitolul XI. Inaugurarea casei / 109
Capitolul XII. În pragul vieții / 12o

Notes

[←1]

Carambol realizat cu două bile lipite între ele. (n.tr.)

[←2]

Una dintre cele mai importante gări din Londra.

[←3]

Anul 1066 – n.tr.

[←4]

Soția lui Shakespeare — n.tr.

[←5]

Poet englez de la începutul secolului al 17-lea, autorul tratatului *Desăvârșitul pescar cu undița.*

[←6]

Arteră foarte circulate, unde se află gara Charing Cross.

[←7]

Una din provinciile federative ale Australiei — n.tr.

[←8]

Distanța dintre cele două puncte este de aproape 3 kilometri.

[←9]

Parc în centrul Londrei, cu o suprafață de peste 150 de hectare.

[←10]

Orășel – devenit suburbia a capitalei britanice – are un parc împădurit de aproape 900 de hectare.

[←11]

Scăldatul în micul afluent al Tamisei este permis înainte de orele opt dimineața și după-opt seara.

[←12]

Folosit de locuitorii suburbiilor engleze.

[←13]

Suburbie aflată chiar la porțile Londrei.

[←14]

Liră sterlină.

[←15]

Parc întins pe 200 de hectare, în cartierul sud-vestic al Londrei, și unde se află Grădina Zoologică și cea botanică.

[←16]

Orășel situate la nord de Londra.

[←17]

Fellow of the Royal Institute of British Architects — membru al Institutului Regal al Arhitectilor britanici.

[←18]

Școală celebră clin orășelul situat la 120 de kilometri de Londra.

[←19]

Proiectul de constituție autonomă pentru Irlanda.

[←20]

Celebrul poem de Tennyson, inspirat de un episod din Războiul Crimeii (1854—1856).

[←21]

Prim-ministru conservator englez, la începutul secolului nostru.

[←22]

Aluzie la un poem de Victor Hugo, inspirat de lupta pentru neatârnare a poporului grec, la 1824.

[←23]

Cartier din sud-vestul Londrei.

[←24]

Circa 46 de kilograme.

[←25]

Situat în apropierea portului Plymouth, la Marea Mânecii.

[←26]

James Barrie, autorul lui Peter Pan și al multor piese de teatru.

[←27]

Strămoșul actualului bridge.

[←28]

Peste 91 de kilograme. (N.tr.)

[←29]

Unul din statele federale care compun Canada.